

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018

(ve srovnání s rokem 2017)

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK.....	5
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH.....	5
2.1.1 Územní rozložení kriminality	7
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	8
2.1.3 Kriminalita mládeže.....	13
2.1.4 Oběti trestné činnosti	15
2.1.5 Pátrání po osobách a věcech	17
2.1.5.1 Pátrání po osobách	17
2.1.5.2 Pátrání po motorových vozidlech	18
2.1.5.3 Pátrání po předmětech kulturního dědictví.....	18
2.1.5.4 Pátrání po odcizených věcech.....	19
2.1.5.5 Mezinárodní pátrání	19
2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem	19
2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR	20
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	21
2.2.1 Majetková kriminalita	21
2.2.2 Násilná kriminalita	23
2.2.3 Mravnostní kriminalita	24
2.2.4 Hospodářská kriminalita.....	24
2.2.4.1 Podezřelé obchody	26
2.2.4.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti	26
2.2.4.3 Hazard.....	27
2.2.4.4 Kriminalita páchaná na životním prostředí	28
2.2.4.5 Duševní vlastnictví	30
2.2.4.6 Daňová kriminalita	32
2.2.5 Korupce.....	36
2.2.6 Organizovaný zločin.....	39
2.2.6.1 Obchod s lidmi	41
2.2.6.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem	42
2.2.6.3 Padělání	43
2.2.7 Nelegální obchod s drogami	44
2.2.8 Kybernetická kriminalita.....	47
2.2.9 Terorismus	48
2.2.10 Extremismus.....	53
2.2.11 Hybridní hrozby	54
2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace	54
2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu	61
2.2.14 Bezpečnost silničního provozu.....	62
2.2.15 Bezpečnost civilního letectví.....	63
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU.....	65
3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY	65
3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU	67
3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	68
3.4 PREVENCE KRIMINALITY.....	71
3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni	71
3.4.2 Prevence kriminality na meziresortní úrovni	72
3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV.....	73
3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni.....	73

3.4.5	<i>Specifické projekty prevence kriminality</i>	76
3.4.6	<i>Projekty realizované útvary Policie ČR</i>	79
3.4.7	<i>Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy</i>	80
3.5	VĚZEŇSTVÍ.....	81
3.6	KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST.....	83
3.7	OBCENÍ POLICIE.....	89
3.8	BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE.....	89
3.9	POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	91
3.10	OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV.....	94
3.10.1	<i>Rezort MV</i>	94
3.10.2	<i>Systemizace služebních míst PČR</i>	95
3.11	ZNALECKÁ ČINNOST.....	95
3.12	EKONOMICKÁ OBLAST.....	96
3.13	OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ.....	98
3.14	EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	100
4.	PŘÍLOHY	109
4.1	ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH.....	110
4.2	CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ.....	114
4.3	PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	115
4.4	PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICÍ ČR.....	116
4.5	VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	117
4.6	VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	117
4.7	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST.....	118
4.8	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST.....	118
4.9	KYBERNETICKÁ KRIMINALITA A KRIMINALITA PÁCHANÁ NA INTERNETU.....	119
4.10	AUTOKRIMINALITA.....	119
4.11	OBCENÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2016-2018.....	120
	ZKRATKY	121

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku je informativním dokumentem předkládaným Ministerstvem vnitra. Jejím účelem je především poskytnout souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech, informovat o zjištěných škodách a zajištěných výnosech trestné činnosti, informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky a identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Zpráva byla zpracována s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů. Jednalo se zejména o: Policejní prezidium ČR, Ministerstvo vnitra, Bezpečnostní informační služba, Česká národní banka, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Generální ředitelství cel, Hasičský záchranný sbor, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Nejvyšší státní zastupitelství, Úřad vlády ČR, Vězeňská služba.

Zpráva obsahuje analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2018 v porovnání s rokem 2017 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Statistické údaje vycházejí z oficiálních statistik¹ a informačních systémů PČR.

¹ Vyskytuje-li se v textu pojem **objasněné skutky** (případně objasněné trestné činy), jedná se o skutky, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je ve stejném období - od 1. 1. předmětného roku (prakticky se jedná o počet: registrováno a z toho objasněno). U pojmu **dodatečně objasněné skutky** se jedná o skutky, kde datum zahájení trestního řízení je před 1. 1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1. 1. předmětného roku.

Objasněné skutky celkem tvoří součet objasněných skutků za období (rok) a dodatečně objasněných skutků.

Objasněnost (udává se v %) je podíl počtu objasněných skutků k počtu registrovaných skutků.

Stíhanou osobou ve smyslu ESKK se rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160/1 TŘ, nebo osoba, již bylo sděleno podezření podle § 179a TŘ (ZPŘ), nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřípustné podle § 11 TŘ (nezletilí, nepřítelští, diplomaté apod.). Nezletilou osobou se rozumí osoba ve věku 1-14 let, mladistvou osobou osoba ve věku 15-17 let, dětmi pak osoby ve věku 1-17 let.

2. VÝVOJ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu PČR v roce 2018 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2018 k závažnému narušení veřejného pořádku. Nicméně v roce 2018 musela PČR zvládat řadu velmi náročných úkolů, mezi něž patřily například hrozby v oblasti kyberkriminality.

Z pohledu vývoje kriminality je pro rok 2018 charakteristický pokles registrovaných trestných činů. V roce 2018 bylo registrováno celkem **192 405 trestných činů**. Jedná se o nejnižší počet registrovaných trestných činů za posledních minimálně 15 let. Kvantitativní pokles nápadu trestné činnosti oproti roku 2017 činí 4,9 %.

Objasněnost činí 48,2 % (+1,3 %).

Z dlouhodobého vývoje trestné činnosti vyplývá, že evidovaná kriminalita postupně klesá. Násilná trestná činnost se přesouvá do oblasti hospodářské a stává se tak jejím druhotným znakem ve spojení s organizovaným zločinem.

V roce 2018 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci PČR cca 7,898 mld. Kč.

Na úseku dopravní nehodovosti byl v roce 2018 zaznamenán nárůst počtu dopravních nehod o 1 %. Usmrceno bylo při dopravních nehodách 565 osob,

což činí nárůst o 12,5 %. K nárůstu došlo také u těžce zraněných osob o 5,4 %. I přesto, že počet osob usmrcených při dopravních nehodách se za rok 2018 zvýšil, jedná se o třetí nejnižší od roku 1961, od kdy služba dopravní policie začala nehodovost statisticky sledovat.

Nárůst trestné činnosti je v posledních letech zaznamenán především v oblasti kybernetické kriminality (v roce 2018 o 17 %). O 12,4 % vzrostla také mravnostní kriminalita, a to v souvislosti právě s kyberkriminalitou (v prostředí sociálních sítí).

Od počátku roku 2017 se MV intenzivně zabývá problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců, a to zejména v souvislosti s bezpečnostní situací v průmyslových zónách v Královéhradeckém a Plzeňském kraji, kde se objevil zvýšený výskyt protiprávní činnosti, zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy, prostituce, drogy. V těchto lokalitách byla v letech 2017 a 2018 realizována celá řada opatření, což přispělo k významnému zlepšení bezpečnosti a veřejného pořádku v těchto krajích. Nově se také problémy související se zaměstnáváním cizinců objevily ve Středočeském kraji a je jim věnována zvýšená pozornost.

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH

Registrováno Policií ČR

Celková kriminalita	192 405	(-9 898, -4,9 %)
Počet objasněných skutků	92 795	(-2 095, -2,2 %)
Objasněnost	48,2 %	(+1,3 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	12 915	(-115, -0,9 %)
Počet objasněných skutků celkem	105 710	(-2 210, -2 %)
Počet stíhaných osob	84 990	(-2 178, -2,5 %)
Výše zjištěných škod	18,03 mld. Kč	(-2,26 mld. Kč, -11,1 %)

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2008 patrný pokles kriminality, výjimkou jsou pouze roky 2011 a 2013. V roce 2018 bylo registrováno celkem **192 405 trestných činů**, což je o 9 898, tj. o **4,9 % méně**, než v roce 2017. Z toho bylo objasněno 92 795, což je o 2 095, tj. o 2,2 % méně. Objasněnost trestné činnosti mírně stoupla na 48,2 % (+1,3 %). Počet dodatečně objasněných

trestných činů klesl na 12 915 (-115, -0,9 %). Počet stíhaných osob se snížil na 84 990 (-2 178, -2,5 %). Škody způsobené trestnou činností se snížily o cca 2,26 mld. Kč na částku cca 18,03 mld. Kč.

Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2018 zaznamenán u mravnostní kriminality (2 655, +292, +12,4 %), u ostatní kriminality (26 703, +1 068,

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

+4,2 %) a mírný také u zbývající kriminality (25 974, +145, +0,6 %).

Nejvýraznější poměrné poklesy se projevily u vražd (116, -30, -20,5 %), krádeží vloupáním (21 151, -2 976, -12,3 %), krádeží prostých (59 438, -6 663, -10,1 %) a hospodářské kriminality (24 837, -1 457, -5,5 %).

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V ČR:

Obecná kriminalita – reg.²⁾ 141 581 (-8 586, -5,7 %), obj.³⁾ 57 215 (-1 000, -1,7 %), objasněnost 40,4 % (+1,6 %)

- násilná kriminalita – reg. 13 553 (-119, -0,9 %), obj. 9 506 (-277, -2,8 %), objasněnost 70,1 % (-1,5 %)
 - počet vražd – reg. 116 (-30, -2,5 %), obj. 104 (-34, -24,6 %), objasněnost 89,7 % (-4,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 2 655 (+292, +12,4 %), obj. 1 766 (+159, +9,9 %), objasněnost 66,5 % (-1,5 %)
- majetková kriminalita – reg. 98 670 (-9 827, -9,1 %), obj. 25 759 (-2 006, -7,2 %), objasněnost 26,1 % (+0,5 %)
 - krádeže vloupáním – reg. 21 151 (-2 976, -12,3 %), obj. 5 014 (-700, -12,3 %), objasněnost 23,7 % (0 %)
 - krádeže prosté – reg. 59 438 (-6 663, -10,1 %), obj. 16 191 (-887, -5,2 %), objasněnost 27,2 % (+1,4 %)
 - ostatní majetková kriminalita – reg. 18 081 (-188, -1,0 %), obj. 4 554 (-419, -8,4 %), objasněnost 25,2 % (-2 %)
- ostatní kriminalita – reg. 26 703 (+1 068, +4,2 %), obj. 20 184 (+1 124, +5,9 %), objasněnost 75,6 % (+1,2 %).

Hospodářská kriminalita – reg. 24 837 (-1 457, -5,5 %), obj. 13 298 (-940, -6,6 %), objasněnost 53,5 % (-0,6 %).

Zbývající kriminalita – reg. 25 974 (+145, +0,6 %), obj. 22 273 (-162, -0,7 %), objasněnost 85,8 % (-1,1 %).

Oblast veřejného pořádku

Policisty služby pořádkové policie bylo **předvedeno** 3 983 (-786) osob. Z toho podle zákona o policii bylo předvedeno 2 028 (-446) osob, podle jiných právních

předpisů (pro soudy, státní zastupitelství, správní orgány apod.) bylo předvedeno dalších 1 955 (-340) osob. **Zajištěno** podle § 26 a § 27 zákona o policii bylo 29 383 (+3 035) osob. **Zatčeno** podle § 69 trestního řádu bylo 3 493 (+28) osob. **Zadrženo** podezřelých osob podle § 76/1 trestního řádu bylo 17 749 (+1 176).

V policejní cele bylo podle § 28 zákona o policii umístěno 18 775 (+30) osob. Do protialkoholní záchytné stanice bylo dodáno 3 172 (-311) osob, z toho 10 osob mladších 18 let (-14). Provedeno bylo 48 194 (+3 056) eskort osob omezených na osobní svobodě.

Na krajských ředitelstvích policie bylo ke dni 31. 12. 2017 zřízeno celkem 168 **prvosledových hlídek** (k provádění zákroků proti osobám, které se dopouštějí zvláště závažného jednání). Celkový počet vycvičených policistů, kteří mohou vykonávat službu jako prvosledové hlídky v rámci PČR, převyšuje 2 500 policistů. Celkový počet prvosledových hlídek stanovený do roku 2020 má činit 217.

Při všech služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2018 k 27 (-7) případům **použití služební střelné zbraně**, přičemž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný. V důsledku použití zbraně byla v 19 (+9) případech způsobena škoda na majetku a v 1 případě došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 11 251 (+303) případech **použito donucovacích prostředků**, z nichž bylo 7 případů vyhodnoceno jako neoprávněných (+7). V důsledku použití donucovacích prostředků byla ve 212 (-32) případech způsobena škoda na majetku a v 991 (-25) případech došlo ke zranění osoby.

Útoků na policisty bylo zaznamenáno 264 (+16), při nichž došlo ve 116 (-13) případech ke zranění policisty a žádnému úmrtí policisty (-2).

Ve smyslu § 15 zákona o policii bylo zpracováno 1 670 (-59) upozornění na skutečnosti, které mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti. Odhaleno bylo 280 (+58) ilegálně držených zbraní.

Při ochraně železniční přepravy bylo provedeno 506 (-124) doprovodů vlaků osobní přepravy. Rovněž byla zabezpečována fyzická ochrana při 12 (-7) přepravách jaderného materiálu. Všechny přepravy se uskutečnily bez mimořádných událostí.

V přímé souvislosti se služebními psy bylo v roce 2018 zadrženo 802 (+331) pachatelů, nalezeno 414 (+167) osob a vyhledáno 1 826 (+1 038) předmětů.

²⁾ Počet registrovaných skutků.

³⁾ Počet objasněných skutků.

Na odborných pracovištích metody pachové identifikace bylo služebními psy porovnáno 832 otisků pachových stop ze 420 případů.

Řízení před soudem

V roce 2018 činil nápad před **okresními** soudy celkem 63 375 věcí, což představuje pokles o 1 570 věcí (dospělých obviněných i mladistvých tj. agendy T a Tm) oproti roku 2017, kdy těmto soudům došlo 64 945 věcí. Současně se snížil o 3 223 (to je cca o 4,2 %) počet vyřízených případů (ze 76 666 v roce 2017 na 73 443 v roce 2018). U **krajských** soudů jako soudů I. stupně v agendách T a Tm vzrostl nápad trestních věcí o 15 věcí (z 960 na 975). Počet vyřízených věcí klesl o 50 věcí (z 1 290 na 1 240). Počet nevyřízených věcí u krajských soudů se zvýšil ze 737 věcí na konci roku 2017 na 771 věcí o rok později, tedy o 34 věcí.

Pozitivním jevem je snížení počtu nevyřízených věcí u okresních soudů k 31. 12. 2018 o celkem 602 (z 13 214 na 12 612). Celostátní index nevyřízených věcí okresních soudů (index č. 1) se mírně snížil (pokles z 240,9 na 235,9). V případě krajských soudů se tento index poměřující průměrný měsíční nápad a počet nevyřízených věcí (součet T a Tm), zvýšil z 827 bodů v roce 2017 na 862 bodů v roce 2018.

Nápad **vazeb** na okresní soudy se v roce 2018 meziročně dále snížil, a to o 242 (z 2 954 na 2 715) vazeb. Nevyřízeno zůstalo 701 vazeb, což představuje snížení o 3 vazby oproti konci roku 2017.

V prvostupňové agendě krajských soudů klesl nápad vazeb o 20 osob (ze 470 na 450). Počet nevyřízených vazeb v prvostupňové agendě krajských soudů se zvýšil o 10 (v roce 2017 zůstalo nevyřízeno 287 vazeb a v roce 2018 jich bylo nevyřízeno 297).

V roce 2018 se snížil počet pravomocně **odsouzených** osob oproti předchozímu roku 2017, a to z 55 069 na 54 448, tedy o 621 osob. O 465 osob poklesl počet odsouzených pro trestný čin krádeže (2017 – 11 032; 2018 – 10 567). Naopak, zvýšení o 88 osob bylo zaznamenáno u trestného činu výtržnictví (2017 – 4 333; 2018 – 4 421), zvýšení o 72 osob bylo zaznamenáno u trestného činu ublížení na zdraví (2017 – 3 907; 2018 – 3 979), o 4 osoby se zvýšil počet odsouzených pro trestný čin vraždy (2017 – 71, 2018 – 75) a zvýšil se i počet pravomocně odsouzených pachatelů trestného činu loupeže o 13 osob (2017 – 762; 2018 – 775).

Podíl jednotlivých **druhů ukládaných trestů** (včetně trestních opatření pro mladistvé) zůstává dlouhodobě podobný. Tento rok ale došlo k nárůstu v podílu uložených samostatných peněžitých trestů. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 31 328 osobám, což představuje 57,5 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 8 628 osobám, tj. 15,8 %, trest obecně prospěšných prací 5 950 osobám, tj. 10,2 % a samostatný peněžitý trest 6 847 osobám, tj. 12,6 %.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

V roce 2018, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě** hlavní město Praha s 24,7 % (-0,4 %) celorepublikového nápadu, následuje Moravskoslezský kraj s 12,2 % (0 %) a Jihomoravský kraj s 10,2 % (+0,3 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílejí Středočeský kraj s 10 % (-0,1 %), Ústecký kraj s 8,6 % (-0,1 %) a Plzeňský kraj s 5,2 % (+0,4 %). Ostatní kraje se podílejí méně než 5 procenty. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě** měl Karlovarský kraj s 2,6 % (+0,1 %), dále kraj Vysočina s 2,8 % (+0,1 %) a Pardubický kraj s 2,9 % (0 %).

Nárůst kriminality byl zaznamenán pouze v Libereckém kraji o 393 skutků na nyníšších 9 065 (+4,5 %) a Plzeňském kraji o 196 skutků na 9 923 (+2 %). Největší kvantitativní pokles byl registrován

v hlavním městě Praze (-3 125, -6,2 %), Moravskoslezském kraji (-1 316, -5,3 %) a Středočeském kraji (-1 214, -5,9 %).

Nejvyšší objasněnost vykázal Zlínský kraj (68,5 %, +6 %), Jihočeský kraj (67,8 %, +1 %), Karlovarský kraj (67,2 %, -1,3 %), Královéhradecký kraj (66,3 %, +1,9 %), Pardubický kraj (66,1 %, +1,3 %), Ústecký kraj (63,2 %, +0,2 %) a Olomoucký kraj (60,3 %, +1,6 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2018 objasněnost pod 60 % hranicí.

Počet stíhaných a vyšetřovaných osob klesl oproti roku 2017 na 84 990 (-2 178, -2,5 %).

Podrobné rozložení kriminality v jednotlivých krajích naleznete v příloze č. 4.1 na straně 110.

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob⁴ za rok 2018 klesl na **84 990** (-2 178, -2,5 %) osob. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 82,6 % a ženy 17 %. Počet pachatelů z řad nezletilých (1-14 let) se oproti roku 2017 nepatrně zvýšil na 1 727 (+4, +0,2 %), u mladistvých (15-17 let) je situace stejná (2 423, +5, +0,2 %). Podíl mladistvých na celkovém počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob činí 2,85 %, nezletilých 2 %.

V roce 2018 bylo zahájeno trestní stíhání **celkem 370** (-10) **právnických osob**. Z celkového počtu trestně stíhaných právnických osob v roce 2018 připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 91,9 % trestně stíhaných právnických osob. Lze konstatovat, že trestní stíhání právnických osob je v současné době realizováno převážně policejními orgány vyšetřujícími hospodářskou kriminalitu.

Ve struktuře trestných činů páchaných obviněnými právníky osobami zaujímaly dominantní postavení v roce 2018 zejména trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné platby (§ 240): 134 (+34, +34 %) skutků; podvod (§ 209): 50 (-2, -3,8 %) skutků; neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné platby (§ 241): 44 (-41, -48,2 %) skutků a zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254): 24 (-12, -33,3 %) skutků.

Trestná činnost opakovaně trestaných osob

V roce 2018 spáchaly opakovaně trestané osoby 41 096 (-2 246, -5,2 %) trestných činů, tedy 44,3 % objasněných trestných činů. Stíháno bylo 32 215 (-1 873, -5,5 %) opakovaně trestaných osob, jejich podíl na celkovém počtu stíhaných osob je 37,9 %.

Trestná činnost cizích státních příslušníků

Cizinci spáchali 7 932 (-112, -1,4 %) trestných činů, tedy 8,5 % objasněných trestných činů. V roce 2018 se z celkového počtu 84 990 trestně stíhaných osob jednalo o 7 817 (+109, +1,4 %) cizinců, což představuje 9,2 % (+0,4 %) z počtu stíhaných osob.

Trestná činnost osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve věznicích

V roce 2018 bylo **dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeno 956 prověřování** pro podezření ze spáchaní trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti **1 146 vězněným osobám**.

⁴ Jedná se pouze o vzorek pachatelů, který je znám až po objasnění nahlášených nebo vyhledaných skutků. Tento vzorek nevypovídá nic o pachatelích latentní kriminality.

Z uvedeného počtu bylo možno **ustanovit 747 konkrétních osob**, u **399 osob** se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony trestního řízení zahájeny na neznámého pachatele).

Od roku 2014 dochází kontinuálně k vysokému nárůstu počtu prověřovaných případů.

- v roce 2014 bylo zahájeno **240** prověřování proti 283 vězněným osobám,
- v roce 2015 bylo zahájeno **411** prověřování proti 458 vězněným osobám,
- v roce 2016 bylo zahájeno **623** prověřování proti 756 vězněným osobám,
- v roce 2017 bylo zahájeno **902** prověřování proti 1 098 vězněným osobám,
- v roce 2018 bylo zahájeno **956** prověřování proti 1 146 vězněným osobám.

Úkony trestního řízení byly zahájeny proti:

- **725** občanům České republiky,
- **10** občanům Slovenské republiky,
- **3** občanům Ukrajiny,
- **2** občanům Rumunska,
- **1** občanovi Arménie, Vietnamu, Polska, Běloruska, Bulharska, Itálie, Tunisu, Lotyšska a Egypta,
- u 397 pachatelů se nepodařilo ztotožnit národnost pachatele.

V 956 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchaní 1 248 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno porušení dle ustanovení § 337 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku - nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

STÁDIA TRESTNÉ ČINNOSTI

Podle ustanovení § 159a odst. 1, 2, 3, 4 nebo 5 trestního řádu byla věc **odložena ve 327 případech** a ke kázeňskému projednání ředitelům věznic dle ustanovení § 159a odst. 1 písm. b), trestního řádu věc **odevzdána ve 314 případech**.

K datu 31. 12. 2018 dosud probíhalo **prověřování** (dle § 158 odst. 3 tr. ř.) **ve 233 případech**, u **156 případů** byla věc předána k zahájení **trestního stíhání**

PČR (dle § 162 odst. 1 tr. ř.) a PČR bylo **sděleno obvinění nebo podezření** (dle § 160 tr. ř. nebo dle 179b odst. 3 tr. ř.) v **59 případech**.

V jiném stádiu (postoupeno dle § 171 odst. 1 TŘ nebo § 222 odst. 2 TŘ, zastaveno dle § 172 TŘ nebo § 223 TŘ, nebo došlo ke zproštění obžaloby dle § 226 TŘ) se věc nacházela **ve 3 případech**.

Pravomocná odsouzení VO za TČ spáchané ve VS ČR v letech 2014-2018					
rok	2014	2015	2016	2017	2018
prověřovaných VO	283	458	623	1098	1146
odsouzeno (za TČ spáchaný v daném roce)	23	6	17	32	53
celkem odsouzeno (vč. TČ spáchaných v min. letech)	52	40	65	106	141

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2018 bylo pravomocně odsouzeno 53 vězňených osob. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou v předchozích letech, bylo v roce 2018 pravomocně odsouzeno nejméně 141 vězňených osob⁵.

Odsouzené osoby

V roce 2018 soudy ČR pravomocně odsoudily 54 448 osob, oproti roku 2017, kdy soudy odsoudily 55 069 osob. Nejvíce osob odsoudily soudy Severomoravského soudního kraje – 10 254 osob, následují soudy Severočeského kraje – 8 960 a Jihomoravského kraje – 8 580, nejméně pak soudy Jihočeského kraje 3 405.

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 5 086 osobám (58,9 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 2 967 osobám (34,4 %). Tresty ve výměře od 5 do 15 let byly uloženy – 554 osobám (6,4 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 21 osobám (0,2 %).

Z celkového počtu odsouzených osob bylo soudem označeno za **recidivisty** 2 785 osob. Nejvíce recidivistů bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 1 286, následují soudy Středočeského kraje – 372 osob a soudy Jihomoravského kraje – 320 osob. Nejčastěji byli recidivisté odsouzeni za trestné činy proti majetku – 1 454 osob.

Z počtu 2 785 osob označených soudem jako **recidivisté** byly uloženy v roce 2018 celkem 1 329 osobám nepodmíněné tresty odnětí svobody, 704 osobám tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem a 752 osobám ostatní druhy trestů, z toho 162 osobám samostatný peněžitý trest.

Z celkového počtu odsouzených bylo 5 352 **cizinců**, což představuje 9,8 % z odsouzených osob v roce 2018. Nejvíce cizinců odsoudily soudy hl. m. Prahy – 1 610 osob, soudy Jihomoravského kraje – 669 osob a soudy Západočeského kraje – 642 osob.

Nejvíce odsouzených osob – cizinců bylo příslušníky Slovenské republiky – 1 641 osob (30,3 % odsouzených cizinců), příslušníky Ukrajinské republiky – 1 158 osob (21,6 %) a dále Rumunská – 419 osob (7,8 %).

Celkem bylo odsouzeno 1 278 **mladistvých** osob. Nejvíce mladistvých bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 295, dále soudy Severočeského kraje – 261 a soudy Jihomoravského kraje – 197 osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Mladistvým byly ukládány v převážné většině trestní opatření odnětí svobody s podmíněným odkladem na zkušební dobu – celkem 819 osobám, trestní opatření obecně prospěšné práce – 204 osobám. Nepodmíněné trestní opatření bylo v roce 2018 uloženo 58 osobám. V případě 180 mladistvých bylo upuštěno od potrestání.

Soudy pravomocně odsoudily 72 příslušníků **PČR**, což představuje nárůst oproti předchozímu roku 2017 (tehdy celkem 64) o 8 příslušníků. Nejčastěji byli příslušníci PČR odsouzeni pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 TZ – bylo odsouzeno 31 příslušníků PČR.

Celkem bylo v roce 2018 odsouzeno 29 příslušníků **Armády ČR**. Nejčastěji byli příslušníci Armády ČR odsouzeni podle TZ za ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 TZ – 13 osob.

Pro vymezené **majetkové** trestné činy (§ 205, § 206, § 209, § 214 TZ) bylo celkem pravomocně odsouzeno 15 726 osob (2017 – 15 518, 2016 – 17 209, 2015 – 19 073).

⁵ K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se Vězeňská služba ČR dozvěděla do 24. 1. 2019, přičemž i v průběhu roku 2019 lze očekávat, že budou Vězeňské službě zasílány na vědomí rozsudky, které nabyly účinnosti již v roce 2018 (každoročně se jedná o cca 10% z uvedeného počtu).

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Pro trestné činy **hospodářské** (§ 233 – § 271 TZ) bylo pravomocně odsouzeno 2 755 osob. Třemi nejčastějšími jsou trestné činy neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234 TZ) – 1 852 osob, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240 TZ) – 306 osob a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254 TZ) 118 osob.

Pro trestné činy **úplatkářství** (§ 331-334 TZ) bylo odsouzeno 69 osob, což představuje pokles oproti počtu odsouzených v roce 2017 o 11 osob.

Pro **násilné** trestné činy (§ 145-148 TZ) bylo odsouzeno – 3 962 osob, což znamená nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2017 (3 852) o 110 osob.

Pro trestný čin **loupeže** podle § 173 TZ bylo odsouzeno 763 osob, což představuje nárůst oproti počtu odsouzených v roce 2017 (762) o 1 osobu.

Pro **mravnostní** trestné činy (§ 185 – § 188 TZ) bylo odsouzeno 580 osob, což představuje zvýšení oproti počtu odsouzených v roce 2017 (561 osob) o 19 osob.

Z těchto trestných činů bylo 347 (2017 – 326) osob odsouzeno pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 187 TZ. Celkem 204 osob bylo odsouzeno pro trestný čin znásilnění podle § 185 TZ (2017 – 204).

Pro trestný čin **nedovoleného překročení státní hranice** podle § 340 TZ bylo pravomocně odsouzeno 11 osob (2017 – 21).

Pro trestné činy **nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů** (§ 283 a § 284 TZ), bylo v roce 2018 pravomocně odsouzeno 2 726 osob. V roce 2017 to bylo celkem 2 619, tj. o 107 méně. Pro trestný čin šíření toxikomanie podle § 287 TZ pak bylo odsouzeno 17 osob.

Celkem 5 984 odsouzených osob spáchalo trestnou činnost pod vlivem **alkoholu** (2017: 7 656, 2016: 6 818, 2015: 7 445; 2014: 7 992, 2013: 8 097, 2012: 8 802, 2011: 9 259, 2010: 10 001), je tedy patrný setrvalý trend snižování počtu těchto odsouzených. Celkem 1 270 osob spáchalo delikt pod vlivem jiné návykové látky (2017: 2 096, 2016: 1 919, 2015: 2 265, 2014: 1 880, 2013: 1 285, 2012: 1 032, 2011: 1 013, 2010: 1 167).

Pro trestný čin **obchodování s lidmi** podle § 168 TZ bylo v roce 2018 odsouzeno 16 osob.

Pro trestný čin **nedovoleného ozbrojování** podle § 279 TZ bylo pravomocně odsouzeno 137 osob.

Pro trestné činy **padělání a pozměňování peněz** (§ 233-237 TZ) bylo v roce 2018 pravomocně odsouzeno celkem 1 924 osob; o 9 více než v roce 2017.

Za trestné činy v **dopravě** (§ 272, § 274, § 148, § 147, § 151 TZ) bylo pravomocně odsouzeno celkem 10 943 osob, v roce 2017 celkem 8 884.

Pro trestný čin **těžké ublížení na zdraví z nedbalosti** podle § 147 TZ, bylo odsouzeno 680 osob, v roce 2018 celkem 656.

Pro trestný čin **výtržnictví** podle § 358 TZ bylo v roce 2018 odsouzeno 4 421 osob, v roce 2017 pak 4 333 osob, tj. o 88 osob méně.

Činnost probační a mediační služby (PMS)

V roce 2018 evidovala střediska PMS celkem 26 362 nových spisů (včetně agendy mládeže). Ve srovnání s celkovým počtem nově evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2017 došlo k mírnému poklesu, a to **o 4,9 %**.

V rámci aktivních případů evidovaných PMS **v přípravném řízení a řízení před soudem** celkový počet spisů PMS činil **8 994 (tj. 34,1 % z celkové agendy PMS v roce 2018)**.

Z celkového počtu nově evidovaných spisů PMS v přípravném řízení a řízení před soudem bylo PMS uloženo zajistit činnosti a kontrolu v rámci 509 případů výkonu dohledu nahrazením vazby a 172 případů kontroly podmínek zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání.

V období od 1. 1. do 31. 12. 2018 bylo uskutečněno 681 mediací mezi obětí a pachatelem (+44). Probační úředníci zpracovali za rok 2018 celkem 4 777 stanovisek k možnosti uložení trestu či trestního opatření prospěšných prací či přeměny jiného alternativního trestu v trest obecně prospěšných prací (+55). Dále bylo v roce 2018 zpracováno 561 stanovisek k žádosti o podmíněné propuštění s dohledem. Oproti roku 2017 došlo k nepatrnému poklesu u tzv. institutu předběžného šetření, při kterém jsou zjišťovány možnosti uložení trestu domácího vězení či možnost přeměny jiného trestu v trest domácího vězení (vč. možnosti přeměny zbytku nepodmíněného trestu odnětí svobody v trest domácího vězení). Probační úředníci jej provedli v 529 případech (-12). Probační úředníci za rok 2018 zpracovali 4 137 zpráv o spolupráci či nespoupráci s obviněným, kde posuzovali participaci pachatele v rámci přípravného řízení a jeho postoj ke spáchanému činu a doporučili vhodná opatření.

Ve vykonávacím řízení PMS evidovala celkem **17 368** nových spisů (**65,9 % agendy PMS**).

Další obsáhlou agendou je agenda zajištění kontroly výkonu trestu obecně prospěšných prací, kdy měla PMS na starosti celkem 6 924 nových spisů (z toho dospělí 6 677, mladiství 247). Ve srovnání s rokem 2017 se jedná o pokles o 775 spisů.

V roce 2018 bylo uloženo 200 trestů domácího vězení a ve 3 případech bylo podmíněně propuštění odsouzených z vězení doplněno povinností setrvat v obydlí (+15).

Elektronický monitoring jako kontrola domácího vězení byl od zahájení rutinního provozu v září 2018 použit u 120 odsouzených. 8 obviněným byl pak uložen elektronický monitoring v rámci nahrazení vazby.

V roce 2018 byla PMS pověřena výkonem kontroly trestu či trestního opatření v podobě zákazu vstupu na sportovní a jiné společenské akce v 44 případech (-15).

V roce 2018 byla střediska PMS nejčastěji pověřována agendou dohledů - celkem se jedná o 8 917 nových případů.

V agendě výkonu dohledu nad podmíněně odsouzenými pachateli napadlo v roce 2018 6 407 nových spisů (z toho dospělí 6 236, mladiství 171). PMS také zajišťovala 269 případů výkonu dohledu v rámci opatření ukládaným dětem mladším 15 let a mladistvým.

Agenda parole v roce 2018 zahrnovala vypracování celkem 662 stanovisek PMS k možnosti podmíněného propuštění odsouzeného z výkonu nepodmíněného trestu. V uvedeném období PMS zajišťovala výkon dohledu nad celkem 2 241 novými případy podmíněně propuštěných s dohledem.

PROJEKT „KŘEHKÁ ŠANCE II“

Od ledna 2017 je realizována klíčová aktivita projektu, a to Komise pro podmíněně propuštění (dále jen Komise). Do spolupráce s projektem od počátku vstoupilo celkem 537 odsouzených v 18 věznicích v ČR (k 30. 11. 2018).

V druhé polovině roku 2017 proběhlo na 3 střediscích pilotní ověření programu Victim Impact Training. Od ledna 2018 byl tento program realizován v 7 věznicích s celkovým počtem účastníků 122 odsouzených. Jedná se o specifický program pro pachatele ve výkonu trestu odnětí svobody, který má za cíl zvýšit odpovědnost odsouzených vůči obětem trestných činů. Inspirací pro tento typ programu je

praxe v zahraničí, kde jsou obdobné programy zavedeny a jsou velmi pozitivně hodnoceny.

V rámci programu Rozvoje restorativní praxe dochází k rozšíření již probíhajících resocializačních aktivit a programů zacházení s odsouzenými, a to v 6 vybraných věznicích, kde zároveň probíhá aktivita Komise. Jde o vytvoření modelu pravidelné komunikace a účinné spolupráce mezi místní veřejností, samosprávou, neziskovými organizacemi, státními orgány, podnikatelskými subjekty a věznicí.

SYSTÉM DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ PMS

V r. 2018 proběhly další akce Systému dalšího vzdělávání, v rámci udržitelnosti výsledků projektu Systém dalšího vzdělávání pracovníků PMS, již byly financovány z rozpočtu PMS. Byly realizovány vzdělávací akce na téma předluženosti odsouzených, mediace mezi pachatelem a obětí, krizová intervence, práce s riziky – hodnocení rizik a potřeb.

Proběhly přípravy projektu „Systém společného vzdělávání“ (EHP a norské fondy 2014 -2021, Programová oblast č. 19: Nápravné služby a vazby, Realizátor: MS, partneři: VS ČR, PMS, MPSV, sociální kurátoři, Generální ředitelství úřadu práce, IKSP, Justiční akademie). Projekt bude zahájen v r. 2019 vzdělávacími akcemi společnými pro Vězeňskou službu ČR a pro PMS a bude obsahovat také moduly Systému dalšího vzdělávání.

SARPO – SOUHRNNÁ ANALÝZA RIZIK A POTŘEB

V roce 2018 byla realizována další školení práce s riziky a navazující kazuistické semináře. Školení jsou zaměřena na osvojení si znalosti základních pojmů a teorie o faktorech ovlivňujících páchaní trestné činnosti. Školení jsou rovněž cílena na procvičení praktické dovednosti pracovníků při hodnocení rizik a potřeb pachatele a sestavení plánu na snížení rizik recidivního chování pachatelů.

V průběhu roku 2018 probíhala tvorba zadání nové verze nástroje SARPO II reagující na požadavky vyžádané vývojem probační praxe, zejména se změnou metodických standardů počátkem roku 2017. Pracovní skupina SARPO v rámci své činnosti finalizovala podklady pro vytvoření nástroje i samotné komponenty systému hodnocení rizik a potřeb odsouzených zejména za účelem zajištění standardizace a objektivizace postupů a definic používaných při hodnocení rizik a potřeb.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů

V roce 2018 Generální inspekce bezpečnostních sborů zadokumentovala protiprávní jednání u 482 (+31) osob v rámci prošetřované trestné činnosti spadající do její pravomoci⁶, žádné (-1) právnické osoby.

Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 188 (-63) osob:

- 116 (-19) příslušníků a 7 (-6) zaměstnanců PČR,
- 16 (-14) příslušníků a 7 (+1) zaměstnanců VS ČR,
- 4 (-18) příslušníků a 1 (+1) zaměstnanec CS ČR,
- 37 (-8) civilních osob, žádné (-1) právnické osoby.

Návrh státnímu zástupci na zahájení trestního stíhání byl podán na 1 (+1) příslušníka GIBS.

U výše uvedených 188 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 277 (-96) trestných činů, z toho jich 167 (-36) měl spáchat příslušník PČR, 22 (-16) příslušník VS ČR, 6 (-28) příslušník CS ČR, 10 (-9) zaměstnanec PČR, 12 (+5) zaměstnanec VS ČR, 2 (+2) zaměstnanec CS ČR a 58 (-14) civilní osoba.

V roce 2018 GIBS podala na 177 (-13) pachatelů návrh na podání obžaloby a na 5 (-14) pachatelů předložila zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Konkrétně na 94 (-22) příslušníků PČR, 16 (-9) příslušníků VS ČR, 16 (+11) příslušníků CS ČR, 5 (-8) zaměstnanců PČR, 6 (+2) zaměstnanců VS ČR, 1 (+1) zaměstnanec CS ČR a 44 (-2) civilních osob.

V roce 2018 GIBS zahájila trestní stíhání u 15 (-11) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 30 (-26) trestných činů.

V problematice domácího násilí zahájila GIBS trestní stíhání u 3 (+1) pachatelů, u kterých dokumentovala celkem 3 (-1) trestné činy.

V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci GIBS v roce 2018 zahájila trestní stíhání celkem 13 (-8) pachatelů. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 20 (-8) trestných činů,

⁶ GIBS provádí vyhledávání, odhalování, prověřování a vyšetřování trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců PČR, VS ČR a CS ČR. Dále prověřuje a vyšetřuje trestné činy civilních osob ve formě spolupachatelství spolu s pachateli z uvedených bezpečnostních sborů.

z nichž nejčastějším trestným činem bylo zneužití pravomoci úřední osoby 11 (-3).

VNITŘNÍ KONTROLA POLICIE ČR

V roce 2018 bylo v PČR přijato celkem 2 075 (-162) stížností na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců PČR. Vyřízeno bylo celkem 2 008 (-297) stížností (z toho přijatých v roce 2018 celkem 1 755), z nichž 104 (-13) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 8,8 % (-1 %). Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování a nesprávný postup příslušníků PČR. Hlavní příčiny důvodnosti stížností zůstávají stejné – nedbalost a nekázeň a nesprávný výklad právních předpisů.

Prostřednictvím operačního střediska PP ČR byla odboru vnitřní kontroly PP ČR předána informace o 4 875 (-71) mimořádných událostech u útvarů PČR. Pokud jde o sebevražedné jednání příslušníků a zaměstnanců PČR, bylo v roce 2018 evidováno 13 (+2) případů sebevražedného jednání, z toho 4 (+2) případy pokusu o sebevraždu. Služební zbraň k sebevražednému jednání byla použita ve 3 (+2) případech.

Další sledovanou kategorií jsou případy osob nacházejících se v dispozici PČR za účelem provádění služebních zákroků nebo úkonů, které se svojí aktivní činností dostanou mimo dosah PČR, kdy PČR neví, kde se nachází, a v důsledku toho není možno v reálném čase dokončit zákrok nebo úkon vztahující se k této osobě (útěky). Těchto případů bylo zaznamenáno 12 (0).

Policisty bylo oznámeno 35 (+1) případů pokusů korupčního jednání. Celková nabízená částka byla ve výši 980 400 Kč, 500 EUR a 3 USD, v 6 (+2) případech nebyla výše částky upřesněna nebo byla nabízena protislužba.

Na všech řídicích úrovních bylo provedeno 406 (-88) kontrolních akcí. Z celkového počtu kontrolních akcí byla v 75 (+6) případech přijata jiná opatření k nápravě, ve 21 (-5) případech přijata kázeňská opatření, v 10 (+5) případech přijata personální opatření, v žádném případě (-8) nebyla přijata systémová opatření a v 1 (-1) případě byly vyvozeny jiné důsledky z osobní odpovědnosti. V 60 (-1) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisu bez následné škody.

Trestná činnost příslušníků Armády ČR

Situaci lze v roce 2018 charakterizovat jako stabilizovanou. **Vojenská policie** (dále jen VP) v hodnoceném období prověřovala **435** podezření ze

spáchání protiprávního jednání (-2, -0,5 %). Ve **176** případech VP prověřovala celkem **204** kvalifikovaných trestných činů (+33, +19 %). Převažuje počet šetřených majetkových a hospodářských trestných činů (83; 41 %) nad vojenskými trestnými činy (14; 7 %). Dále VP šetřila celkem **130** přestupků. Mimo to VP šetřila **1 067** přestupků na úseku dopravy, z toho **764** přestupků se dopustili příslušníci a zaměstnanci rezortu obrany.

Ze **115** ukončených případů podezření ze spáchání trestného činu bylo VP objasněno **81 %**. Bylo zahájeno trestní stíhání celkem **20** osob, z toho **10** osob bylo po skončení vyšetřování předáno státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby a **10** osob bylo předáno státnímu zástupci s návrhem na podmíněné zastavení trestního stíhání. **31** osob bylo po skončení zkráceného přípravného řízení odevzdáno státnímu zástupci. **22** osob bylo odevzdáno veliteli ke kázeňskému projednání.

2.1.3 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže je součástí celkové kriminality a zahrnuje jednání osob do věku 18 let, jehož důsledkem je překročení právních a společenských norem, což je charakteristické pro trestný čin. Osoby ve věku 15-18 let se označují jako mladiství a jsou ze zákona trestně odpovědní s jistým omezením. Osoby mladší 15 let nejsou trestně odpovědné, spáchali-li však dítě mezi 12.-15. rokem věku čin, za který lze podle trestního zákoníku uložit výjimečný trest, může se takovému jedinci uložit v občansko-právním řízení ochranná výchova, kterou uloží příslušný soud.

Kriminalita mládeže v roce 2018 zaznamenala oproti roku 2017 mírný nárůst (3 166 skutků, +78, +2,5 %). V roce 2018 spáchali nezletilí (1-14 let) 1 122 skutků (+60, +5,6 %), mladiství (15-17 let) 2 138 skutků (-2, -0,1 %).⁷

V rámci kriminality páchané dětmi byla nejvíce zastoupena ostatní kriminalita (848, +129, +17,9 %), konkrétně nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (196, +60, +44,1 %), sprejerství (194, +24, +14,1 %) a maření výkonu úředního rozhodnutí (179, +6, +3,5 %), dále násilná kriminalita (622, +46, +7,9 %), konkrétně loupež (173, +6, +3,6 %), vydírání (77, -20, -20,6 %) a nebezpečné vyhrožování (56, 0). Z majetkové trestné činnosti jsou nejvíce zastoupeny krádeže

V roce 2018 bylo v rámci rezortního „Programu prevence kriminality“ realizováno celkem **57** projektů vojenských útvarů v oblasti primární prevence, v jejichž rámci byla pozornost prioritně zaměřena na stanovené skupiny personálu s vyšší mírou rizikového chování a na specifické formy primární prevence v oblasti prevence kriminality, včetně boje proti extremismu. V této oblasti bylo VP provedeno **38** přednášek, při kterých bylo proškoleno celkem **2 598** osob.

V oblasti prevence rizikového chování provedla VP celkem **633** preventivních kontrol, z toho **99** kontrol v oblasti OPL, **453** kontrol v oblasti alkoholové toxikomanie. V rámci této preventivní činnosti bylo kontrolováno celkem **2 757** osob, z nichž u **13** byl zjištěn pozitivní výsledek na přítomnost alkoholu a u **3** pozitivní výsledek na přítomnost OPL.

prosté (597, -16, -2,6 %), konkrétně krádeže motorových vozidel dvoustopých (96, -10, -9,4 %) a krádeže jiné na osobách (88, +7, +8,6 %).

Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska stav v podstatě setrvalý, až na jednotlivé problematiky. U problematiky zneužívání omamných a psychotropních látek byl zaznamenán nárůst. Nárůst byl zaznamenán jak ze strany mladistvých uživatelů, tak i mladistvých distributorů omamných a psychotropních látek. Převládá zneužívání marihuany a metamfetaminu.

Mládež je velmi aktivní v kyberprostoru. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v online prostředí bez uvědomění si rizik, která jsou s ním spojena. Proto mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), útočí prostředky elektronické komunikace na osoby neoblíbené v kolektivu (kyberšikana), zakládá si stránky na sociálních sítích v průměru od 9 let (byť profil např. na službě Facebook lze oficiálně založit až od 13 let), komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná (snadné oběti vydírání) atd.

Mládež páchá trestnou činnost častěji se spolupachateli a ve skupině. Trestná činnost je ve většině případů páchaná živelně pod vlivem momentální situace (převládá emotivní motivace oproti rozumové). Bývá typické, že si pachatelé plně neuvědomují, jaké následky jejich jednání zanechá na oběti, svůj podíl na následku zlehčují, nepřipouští si

⁷ Počet skutků spáchaných dětmi není součtem počtu skutků spáchaných nezletilými a mladistvými, skutek mohl být spáchan více dětmi různého věku.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

odpovědnost a nechápou, proč by měli být trestáni. Pokud mládež páchá trestnou činnost, jejímž znakem je použití fyzického násilí, ať už se jedná o loupeže, ublížení na zdraví, znásilnění či vraždy, vyznačují se často značnou brutalitou. Trestné činnosti se dopouští nejvíce děti z výchovných ústavů, a to nejen po dobu pobytu v ústavu, ale také po odchodu z tohoto zařízení. Latentní trestná činnost mládeže se často uskutečňuje formou šikanování, verbálních rasistických útoků, vandalismu včetně sprejerství a trestné činnosti páchané prostřednictvím internetu. Dále je registrováno provozování prostituce a užívání drog.

Nejčastějšími delikty mladistvých jsou krádeže (především krádeže vloupáním a krádeže dvoustopých motorových vozidel), dále pak úmyslné ublížení na zdraví, drogové delikty a sexuální delikty. Rozšiřuje se trestná činnost páchaná prostřednictvím internetu, například porušování autorských práv, šíření a přechovávání pornografie či hanobení rasy a podněcování k nenávisti vůči skupině osob.

Opatření

MS vypracovalo za účelem dosažení plné slučitelnosti právního řádu se směrnicí EP a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. 5. 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů. Za hlavní změny, které jsou v tomto návrhu obsaženy, lze považovat zavedení oprávnění mladistvého sám navrhnout osobu opatrovníka, který je mu ustanoven pro účely trestního řízení dle § 43 odst. 2 zák. o soudnictví ve věcech mládeže, a rozšíření poskytování nutné obhajoby mladistvému až do 21 let, pokud trestní řízení začalo před tím, než mladistvý dosáhl osmnácti let, a pokud je to vhodné s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, včetně vyspělosti a zranitelnosti mladistvého. Tento návrh je aktuálně projednáván Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní tisk č. 299.

Ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy uspořádalo MV 4. 12. 2018 celorepublikový seminář na téma „Narůstá agrese u dětí? Děti jako

pachatelé trestné činnosti“. V rámci této spolupráce se jedná již o pátý odborný seminář. V rámci semináře jsou předávány zkušenosti a prohlubována spolupráce mezi specialisty PČR, kteří pracují na linii mládež-mravnost a dalšími odborníky, kteří jsou této problematice zainteresovaní (OSPODY, nezisk. organizace, soudní znalci, státní zástupci aj.) Semináře se zúčastnilo přes 60 účastníků.

Činnost Probační a mediální služby

V roce 2018 evidovala střediska PMS celkem **2 139 spisů mládeže**, což představuje 8,1 % z celkového počtu všech spisů. Ve srovnání s celkovým počtem nově evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2017 došlo k mírnému poklesu o 3,4 %.

V rámci agendy přípravného řízení a řízení před soudem byla PMS pověřována zejména zprostředkováním řešení konfliktu mezi mladistvým pachatelem a obětí trestného činu. (80,9 % případů přípravného řízení a řízení před soudem).

V rámci vykonávacího řízení byla PMS v případě mladistvých pachatelů pověřena zajistit zejména výkon trestního opatření obecně prospěšných prací (247 případů) a výkon dohledu probačního úředníka uloženého jako součást podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody (226 případů) či jako samostatné opatření uložené dítěti mladšímu 15 let (269 případů výkonu dohledu).

PMS dlouhodobě usiluje o rozvoj týmů pro mládež a rozšíření nabídky probačních a resocializačních programů. V rámci projektu „Na správnou cestu! II“ působí nyní koordinátoři týmů pro mládež v 10 okresech (oproti 4 lokalitám v předchozím stejnojmenném projektu). Ve čtyřech soudních okresech je činnost týmů pro mládež nově rozšířena o program zaměstnávání mladistvých pachatelů.

Cílem programu je umožnit mladistvým, aby získali finanční prostředky na hrazení škod vzniklých trestnou činností. V rámci projektu také PMS v roce 2017 připravila na Brněnsku, Ostravsku a v severních Čechách realizaci resocializačního programu s názvem Proti násilí zaměřeného na mladistvé (a také na mladé dospělé pachatele), kteří se dopustili násilné trestné činnosti. Program se rozběhl ve všech lokalitách v první polovině roku 2018.

2.1.4 Oběti trestné činnosti

PČR neviduje oběti trestné činnosti, tak jak jsou uvedeny v zákoně č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, eviduje pouze objekty napadení. Objekt napadení nelze zaměňovat s obětí trestného činu. Je-li objektem napadení osoba, je vždy i obětí, ale každá oběť trestného činu nemusí být objektem napadení.

V roce 2013 vešel v účinnost zákon o obětech trestných činů, č. 45/2013 Sb. Přinesl zlepšení postavení oběti v rámci trestního řízení a zavedl nový institut důvěrníka, kterým je fyzická osoba starší 18 let. Současně s tímto zákonem proběhla novela trestního řádu, která přispěla k prohloubení práv obětí. Přínosem je zejména institut zmocněnce, který je dětským obětím ustanoven bezplatně. Navíc dílí novela zákona o obětech č. 56/2017 Sb. rozšířila okruh zvláště zranitelných osob o osoby vysokého věku, oběti teroristického útoku a oběti trestného činu, který zahrnoval nátlak, násilí nebo pohrůžku násilím, trestného činu s nenávislnou pohnutkou a trestného činu spáchaného ve prospěch organizované skupiny.

Speciální výslechové místnosti jsou využívány k výslechům všech zvláště zranitelných obětí, a proto již nejsou zařízeny striktně pouze pro dětského svědka, a tedy dochází k jejich úpravám na základě nového *standardu vybavení speciálních výslechových místností pro zvláště zranitelné oběti*, který byl vytvořen odborem prevence kriminality MV a ÚSKPV PP ČR. Na základě předkládaného projektu *speciální výslechové místnosti*, který je v plánu výzev Fondu pro vnitřní bezpečnost, by mělo být v roce 2019 vybudováno dalších 7 speciálních výslechových místností. (více viz kap. 3.4.3. str. 73).

Stále vysoká latence je v případech domácího násilí, kdy oběť různými způsoby omlouvá chování agresora, není schopna a nechce řešit situaci. Souvisí to i s obavou oběti o její další existenci, zvláště pokud je závislá na příjmu agresora. To souvisí i s nedostatkem sociálního bydlení. Je nutné připomenout, že i děti vyrůstající v prostředí domácího násilí jsou jeho oběťmi. Této problematice se věnuje nová koncepce v rámci *Akčního plánu prevence domácího násilí na léta 2018-2020*, který si stanovil za cíl řešit problematiku násilí mezi partnery se zaměřením na děti jako jeho oběti.

Systém krizové intervence zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům a obětím

mimořádných událostí (včetně obětí trestných činů) bezprostředně po traumatizujících událostech. V roce 2018 bylo 249 policejních psychologů a vyškolených krizových interventů z řad policistů zapojeno do 1 075 událostí, při kterých poskytovali psychickou podporu. Učinili tak 3 041 intervencí celkem 2 665 osobám.

Koordinačním bodem systému krizové intervence je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního PP ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky (linku pro podporu systému krizové intervence a anonymní linku pomoci v krizi pro policisty, která je na základě dohody k dispozici i příslušníkům a zaměstnancům HZS ČR, VS ČR, CS ČR, GIBS a Armády ČR). Skupina krizové intervence také rozvíjí spolupráci s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi bylo v roce 2018 zaznamenáno celkem 1 222 krizových kontaktů.

Od roku 2016 je pokynem policejního prezidenta č. 231/2016, o psychologických službách, v každém krajském ředitelství policie zřízen systém kolegiální psychické podpory s cílem zvyšovat psychickou odolnost policistů a předcházet rozvoji jejich psychických potíží.

Opatření

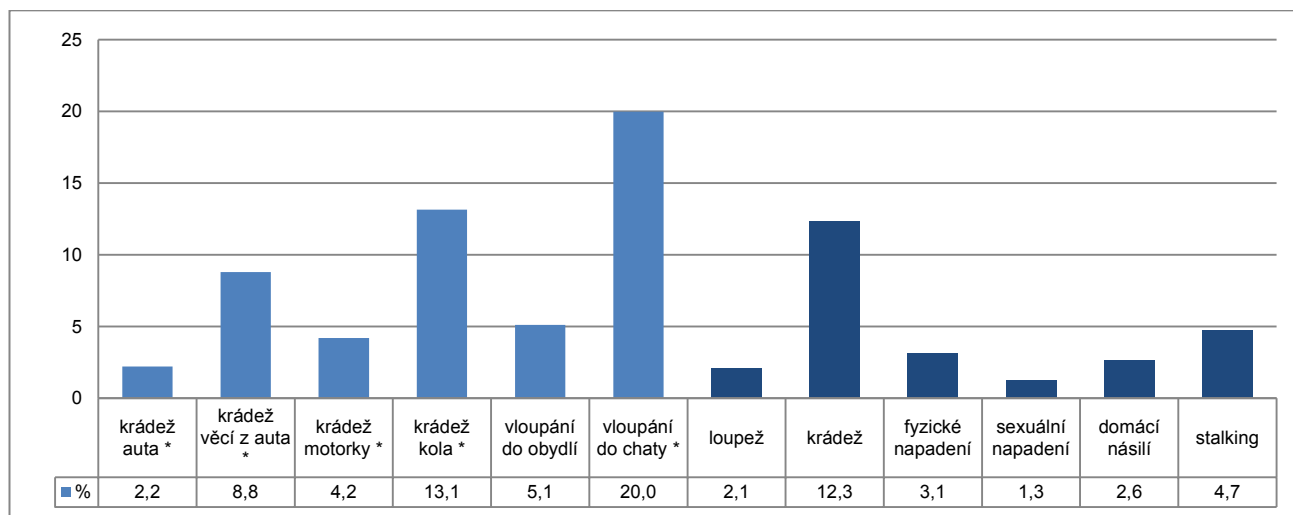
Dne 1. 10. 2018 nabyla účinnosti novela zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, která je součástí zákona č. 178/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Touto novelizací došlo k rozšíření působnosti zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení tak, že se podle něj postupuje i v případě majetkových trestních sankcí uložených trestním příkazem. Peněžní prostředky získané z majetkových trestních sankcí uložených trestním příkazem tak mohou být použity ve prospěch poškozených, kterým byla trestným činem způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejichž úkor se pachatel obohatil.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel ČR s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období

IKSP v roce 2018 pokračoval v řešení výzkumu, který má zmapovat míru viktimizace sledovanými delikty a získat podrobnější informace související s viktimizací.

Viktimizace v posledních třech letech (%)

* z vlastníků

Co se týče internetových deliktů, **podvod při nákupu na internetu** zažilo za poslední rok 16 % lidí z těch, kteří v posledních třech letech nakoupili nějaký produkt nebo službu přes internet (4 % pak opakovaně). Tuto negativní zkušenost mají především mladí zákazníci (studenti), což je zapříčiněno nepochybně vyšší frekvencí internetových nákupů v této věkové skupině. Pokud jde o způsobenou škodu, zde naopak mladí respondenti méně často uvedli, že nějakou utrpěli (34 % mladých oproti 52 % u celku).

Poslední sledovanou kategorií byly **podvodné e-mail**. Z těch, kteří využívají elektronickou poštu (což činilo 88 % souboru), zažilo nevyžádaný email⁸ v posledních 12 měsících více než jedna polovina (45 % dokonce opakovaně). Tyto nevyžádané e-maily postihují častěji muže, vysokoškolsky vzdělané a lidi na vyšších pracovních pozicích. Na takový nevyžádaný e-mail reagovalo přibližně 6 % lidí, asi polovina z nich opakovaně.

⁸ Nešlo o veškerou nevyžádanou poštu (tzv. spam), ale například o e-maily, nabízející neobvykle vysoký finanční profit (typu dědictví po respondentovi neznámé bohaté osobě, nabídka extrémně výhodných investic, výhra v loterii apod.) po uhrazení nějakého poplatku, o e-maily tvářící se jako výzva k uhrazení neexistujícího dluhu nebo faktury a podobně.

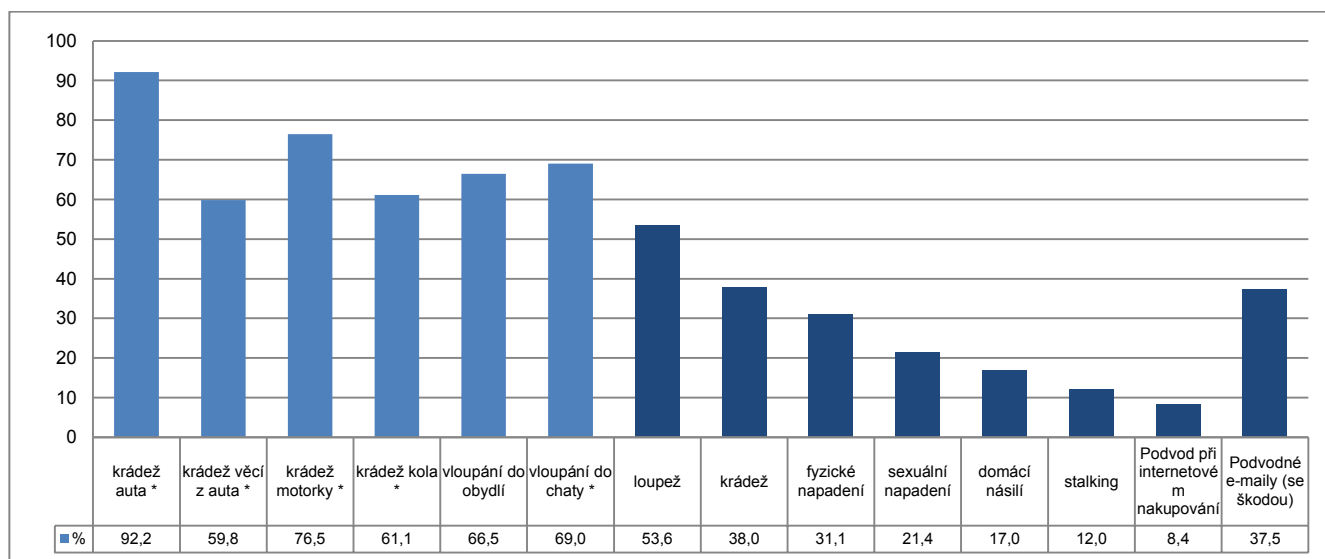
Z výsledků výzkumu vyplývá, že obětí některého ze sledovaných trestných činů se v posledních 3 letech (mimo internetových deliktů) stalo 34 % respondentů. Přičemž 11 % populace se ve sledovaném období stalo obětí více než jednoho trestného činu.

Výsledky za jednotlivé sledované delikty shrnuje následující graf.

Jedním z hlavních důvodů provádění viktimizačních výzkumů je rovněž snaha postihnout míru latence u jednotlivých druhů deliktů. Proto výzkum zjišťoval, zda obětí zkoumaných kriminálních ataků svou zkušenost nahlásili na policii (oni sami nebo někdo z jejich blízkých). V případě, že se ve zkoumaném období stali obětí více činů stejného druhu, měli referovat o posledním z nich.

Výsledky shrnuje následující graf.

Nahlášení posledního deliktu policii (%)

* z vlastníků

Z výsledků výzkumu vyplývá, že především závažnější delikty proti osobě se vyznačují vysokou latencí. Důvěra v policii a spokojenost s jejími postupy může mít významný vliv na latenci kriminality a celkově vztah obyvatel k systému trestní justice. Výsledky studie ukazují, že pouze nízké procento obětí deliktů proti osobní integritě se rozhodlo tento incident nahlásit na policii, přičemž často z důvodu nedůvěry ve schopnost policie situaci vyřešit či kvůli domněnì, že ohlášení incidentu nestojí za námahu, kterou s sebou trestní oznámení přináší.

Činnost Probační a mediační služby

Za rok 2018 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství 5 095 obětem trestných činů. Ve srovnání s rokem 2017 tak došlo k poklesu počtu obětí trestných činů, se kterými PMS navázala spolupráci, a to o přibližně 22 %. V 90,5 % případů obětí se jednalo o dospělé osobu, v 4,7 % o dítě či mladistvého a zbylých 4,9 % tvořily osoby starší 65 let.

Za rok 2018 bylo v rámci navázané spolupráce s oběti trestných činů z pohledu oběti trestného činu zprostředkováno přibližně 976 dohod o náhradě

škody a v rámci 675 mediací se oběť a pachatel domluvili na způsobu urovnání vzniklého konfliktu. Oproti roku 2017 tak došlo v absolutních číslech k poklesu počtu dohod o 8 % a mediací o 5 %.

PROJEKT „PROČ ZROVNA JÁ? II“

Poradenství pro oběti probíhá na 56 poradenských místech, včetně pomoci zvláště zranitelným obětem ve zvýšené míře. Ve většině lokalit proběhla setkání multidisciplinárních týmů, jejichž realizace cílí na posílení meziresortní spolupráce na regionální úrovni. Také za rok 2018 byly realizovány 3 multidisciplinární týmy, které měly krajský přesah. Kromě vlastní pomoci a podpory obětem trestné činnosti je v rámci tohoto projektu zvýšena systémová úroveň odborné pomoci, kdy díky vzdělávacím aktivitám dojde k zvýšení kvalifikace poradců pro oběti. Součástí je rovněž školení sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, kteří budou moci obětem rovněž poskytnout pomoc. Ti díky tomuto vzdělávání budou připraveni poskytovat relevantní pomoc u svých klientů, kteří se stali oběti trestného činu. Za rok 2018 jich bylo vyškoleno více než 350.

2.1.5 Pátrání po osobách a věcech

2.1.5.1 Pátrání po osobách

V rámci cíleného pátrání bylo v roce 2018 zadrženo na území ČR 33 (-8) hledaných pachatelů trestné činnosti. Počet zadržovaných pachatelů je srovnatelný

s rokem 2017 zejména proto, že se zvýšila náročnost případů a nebezpečnost pachatelů. 20 osob bylo zadrženo na základě příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, 5 osob na základě mezinárodních právních podkladů.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Národní jednotka cíleného pátrání jako člen ENFAST (European Network of Fugitive Active Search Teams) se podílela na celé řadě případů mezinárodního pátrání a na území ČR bylo v rámci ENFAST realizováno zadržení 3 hledaných osob, mimo jiné i významného představitele organizovaného zločinu z Balkánu.

V roce 2018 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS (informační systém pátrání po osobách) 16 871 (-219) **pátrání po hledaných osobách**. Z tohoto počtu bylo v roce 2018 odvoláno 13 974 (-214) pátrání po hledaných osobách.

V roce 2018 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 3 126 (-156) **pátrání po pohřešovaných osobách**. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 3 040 (+25) pohřešovaných osob. V roce 2018 bylo vyhlášeno 1 365 (+174) pohřešovaných dětí. Dále bylo v roce 2018 vyhlášeno pátrání po 4 744 (+948) dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí.

Prostřednictvím Národního koordinačního mechanismu pátrání po pohřešovaných dětech bylo v roce 2018 **vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení v 17 (-13) případech**. Všechny děti byly úspěšně nalezeny.

V roce 2018 bylo vyhlášeno pátrání po 8 (+1) **osobách neznámé totožnosti**. Nadále zůstávají aktivní 4 případy neztotožněných osob (po jedné osobě z let 2011, 2016, 2017 a 2018). Celkem bylo z pátrání odvoláno 7 případů osob neznámé totožnosti. Dále bylo vyhlášeno 45 (-9) případů **mrtvol neznámé totožnosti**, z toho je aktivních 18 případů. Odvoláno z pátrání bylo 27 (-11) případů. K přetrvávajícím problémům se řadí zejména identifikace mrtvých osob bez přístřeší (především na území Prahy, Brna a Plzně), identifikace sebevrahů a cizinců nelegálně pobývajících na území ČR.

Opatření

Národní jednotka cíleného pátrání se podílela na provozování internetových stránek nejhledanějších osob v Evropě. Tyto stránky pod názvem EU MOST WANTED jsou v provozu a v současné době jsou na nich za ČR umístěny 2 hledané osoby (jedna osoba podezřelá z vraždy a jedna osoba podezřelá z obchodu se zbraněmi). V roce 2018 v této souvislosti proběhla mediální kampaň pod záštitou EUROPOLU ke zviditelnění internetové stránky EU MOST WANTED v rámci každého členského státu, včetně ČR.

V roce 2018 se v Praze uskutečnilo plenární zasedání ENFAST, kde byla činnost cíleného pátrání

hodnocena velmi kladně a byly položeny základy rozšíření ENFAST a zkvalitnění výměny operativních informací.

2.1.5.2 Pátrání po motorových vozidlech

V roce 2018 bylo vyhlášeno do pátrání 4 253 (-698) dvoustopých vozidel a 425 (-69) jednostopých vozidel. Rovněž byl zaznamenán pokles při vyhledávání státních poznávacích značek do pátrání, kterých bylo v roce 2018 vyhlášeno 4 381 (-502) značek.

Positivně se projevuje zapojení ČR do Schengenského informačního systému a systému INVEX, který efektivně brání přihlašování odcizených vozidel a obchodu s odcizenými náhradními díly. Další zlepšení situace lze očekávat po zprovoznění modulu VH info systému EUCARIS, který umožňuje předregistrační kontrolu vozidel v rámci členských států.

Opatření

Od ledna 2009 MŽP úspěšně provozuje informační systém AUTOVRAKY, který upozorňuje odbor pátrání PP ČR na výskyt odcizeného vozidla kdekoli v rámci celé republiky předaného k ekologické likvidaci do pověřené provozovny. V roce 2018 bylo na odbor pátrání předáno 27 pozitivních záchytů.

2.1.5.3 Pátrání po předmětech kulturního dědictví

V průběhu roku 2018 došlo na území ČR celkem k 317 (-92) případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů. Nejvíce na území Prahy (56 případů). Nejčastějším objektem napadení byly tradičně soukromé objekty a to v 268 (-78) případech. Objasněnost oproti loňskému roku poklesla na 15 % (-3 %). Předmětem zájmu pachatelů jsou nejčastěji, stejně jako v letech minulých, obrazy, hodiny, sochy, přičemž mezi pachateli krádeží se rapidně zvýšil zájem o sbírkové mince.

Za loňský rok byly ze zahraničí navraceny 2 kusy soch ze Spolkové republiky Německo. Nadále je v jednání 8 kauz, kdy byl v zahraničí zaznamenán na základě spolupráce s Národním památkovým ústavem v Praze výskyt uměleckých předmětů odcizených a nelegálně vyvezených z ČR. V současnosti jsou vedena na základě policejní spolupráce další jednání se zahraničními subjekty ve Spolkové republice Německo, v Rakousku a Itálii, která se týkají navracení 8 kusů soch a 1 obrazu, přičemž se jedná

o umělecké předměty, které jsou kromě obrazu ve vlastnictví církevních institucí.

Národnímu památkovému ústavu se podařilo vyhledat a ztotožnit celkem 6 kulturních statků, přičemž dva z nich byly vyhledány na základě mezinárodní spolupráce. Všechny pocházejí z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty. Z toho 2 kulturní statky byly vyhledány na území ČR, ve 2 případech se jednalo o kulturní statek nezákonně vyvezený z ČR do SRN, v jednom případě do Rakouské republiky přes SRN a v jednom případě na území Italské republiky.

V rámci operace Pandora III byl na území ČR odhalen výskyt velkého množství nezákonně vyvezených archeologických artefaktů pocházejících z Egyptské arabské republiky.

2.1.5.4 Pátrání po odcizených věcech

Za rok 2018 bylo vloženo do systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 69 642 záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno celkem 12 813 záznamů. Dále bylo vloženo celkem 5 735 záznamů k nalezeným věcem, 6 146 záznamů k zajištěným věcem a 7 082 záznamů k věcem označeným jako předmět zájmu. Oproti roku 2017 došlo k poklesu počtu záznamů k odcizeným věcem o 28 %.

2.1.6 Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2018 PČR evidovala celkem 303 936 (+946) držitelů zbrojních průkazů. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů dosáhl 851 397 (+25 769). V roce 2018 tedy opětovně došlo k nárůstu počtu držitelů zbrojních průkazů a stejně jako v roce 2017 také k celkovému nárůstu registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů. Nárůst byl zaznamenán u zbraní všech kategorií. U zbraní kategorie B a C jde o nárůst, který se pohybuje v řádu tisíců, u zbraní kategorie A byl zaznamenán nevýrazný nárůst o jednotky kusů. K příčinám tohoto nárůstu se nelze s jistotou vyjádřit, neboť při registraci zbraní nejsou od držitelů zbrojních průkazů zjišťovány a shromažďovány důvody, které vedly k nabývání zbraní, nicméně nejvíce vzrostl počet držitelů zbrojních průkazů skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům), což je pokračující trend z roku 2017.

V roce 2018 PČR dále evidovala celkem 2 218 (+23) držitelů zbrojních licencí. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí dosáhl 24 859 (+710). Dále

2.1.5.5 Mezinárodní pátrání

V oblasti **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** bylo v roce 2018 řešeno celkem 15 666 pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému II (SIS II), jedná se o více než 21% nárůst oproti roku 2017. Důvodem každoročního nárůstu je stále intenzivnější využívání SIS II u zahraničních partnerů a nárůst počtu záznamů vložených do SIS II v ČR – nárůst zásahů na české záznamy v cizině stoupl o 45 %, v ČR naopak počet zásahů na cizí záznamy o 1 % poklesl. V roce 2018 vydaly české soudy 857 evropských zatýkacích rozkazů, které byly vloženy do SIS II, což je o téměř 9 % více, než v roce 2017. Pomocí SIS se podařilo vypátrat 333 hledaných osob, na které byl vydaný evropský zatýkací rozkaz. V ČR pak bylo vypátráno více než 482 osob. V oblasti pátrání po věcech lze zmínit více než 500 vypátranych vozidel, téměř 2 300 vypátranych dokladů, 27 zbraní a 6 zásahů v oblasti ostatních věcí pátranych v SIS (stroje a zařízení, lodě).

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor** bylo v zahraničí zadrženo 12 mezinárodně hledaných osob pro ČR. V ČR pak bylo zadrženo 8 mezinárodně hledaných osob, celkem tedy bylo zadrženo 20 osob.

PČR registrovala celkem 629 (+15) fyzických osob a 207 (+1) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem.

V oblasti státního dozoru bylo v roce 2018 provedeno 1 351 (+197) státních kontrol na úseku zbraní a střeliva. Bylo dosaženo pravidelné periodicity vykonávání kontrol u kontrolovaných subjektů v horizontu 2 let a bylo pokračováno ve fyzických kontrolách přeprav zbraní v silničních motorových vozidlech.

V roce 2018 bylo uskutečněno 800 (-318) zkoušek odborné způsobilosti a ze strany služby pro zbraně a bezpečnostní materiál bylo uskutečněno celkem 752 (-254) dohledů nad jejich průběhem.

Opatření

V roce 2019 se služba pro zbraně a bezpečnostní materiál bude vzhledem ke konci překlennovacího období dále zaměřovat zejména na plnění nově stanovených povinností u držitelů muničních licencí. Dále bude probíhat revize dat a rozvoj dílčích modulů

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

centrálního registru zbraní, a to podle průběžně zjišťovaných poznatků z předchozího období a na základě požadavků vznesených subjekty a institucemi, které nejsou ve struktuře Policie ČR.

V případě přijetí změn nebo novelizací zákona o střelných zbraních a střelivu budou prioritně probíhat potřebné úpravy, změny a navazující rozvoj centrálního registru zbraní.

2.1.7 Přestupky evidované Policií ČR

Policisty **služby pořádkové policie** bylo v roce 2018 zjištěno celkem 729 322 (+54 494) přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, (včetně alkoholu + pozemní komunikace), a to 462 507 (+33 107), což je 63,41 % ze všech přestupků. Dále následují přestupky proti majetku podle § 8 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 105 809 (-1 800), a přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle § 5 a § 7 zákona o některých přestupcích, kterých bylo 108 078 (+10 052). Ostatních přestupků bylo zjištěno 43 082 (+8 169). Přestupků na úseku ovlivnění alkoholem a jinými toxikomaniiemi podle zákona o silničním provozu bylo zjištěno 17 866 (+2 271).

Příkazem na místě bylo řešeno 450 961 (+30 416) přestupků, přičemž na pokutách byla uložena částka ve výši 161 282 100 (+26 330 300) Kč. Oznámeno k projednání podle § 73 a § 74 zákona o některých přestupcích bylo 191 576 (+22 365) přestupků, z toho po šetření policie podle § 74 odst. 1 a 2 celkem 142 195 (+68 561) přestupků. Odloženo podle § 74 odst. 3 písm. b) zákona o některých přestupcích bylo 72 209 (+1 026) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 59 250 (+45) přestupků, což je 82,05 % z celkového počtu odložených přestupků.

V roce 2018 bylo policisty **služby dopravní policie** zjištěno celkem 436 765 (-15 710) přestupků řidičů motorových vozidel a 17 007 (-1 981) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Příkazem na místě bylo vyřízeno 403 839 (-11 068) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly uloženy pokuty ve výši 231,1 (+5,3) mil. Kč, 32 926 (-4 642) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvoří největší skupinu obdobně jako v roce 2017 přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 174 175, tj. 39,9 % z celkového počtu zjištěných přestupků. Na druhém místě jsou přestupky spočívající v nesprávném způsobu jízdy v počtu 69 198, tj. 15,8 %, a na třetím místě přestupky

spočívající v použití motorového vozidla nesplňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 54 596, tj. 12,5 %.

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu v roce 2018 u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 7 947 (-315) případech a požití návykových látek ve 2 531 (-359) případech.

V roce 2018 bylo **na úseku zbraní a střeliva** zjištěno celkem 1 130 (-20) přestupků fyzických osob, z toho bylo vyřízeno 785 (-30) přestupků příkazem na místě. Za tyto přestupky byly uloženy pokuty ve výši pokut 266 200 Kč (-45 500 Kč), 343 (-96) přestupků bylo oznámeno správním orgánům a 16 (+1) předáno orgánům činným v trestním řízení. Dalších 224 (-20) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob bylo zjištěno při státních kontrolách na úseku zbraní a střeliva, za které byly uloženy pokuty ve výši 758 900 Kč (-501 200 Kč).

Přestupky na úseku **služby cizinecké policie** – do listopadu 2018 byly přestupky řešené podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, generovány z Cizineckého informačního systému (CIS) vždy podle počtu zaevidovaných přestupků podle data zaevidování v CIS v příslušném měsíci. Jedná se o přestupky, které jsou do CIS evidovány manuálně (zejména na pracovištích OAMP MV) nebo evidovány automatickými exporty přestupků zaevidovaných v ETŘ (útvary Policie ČR, které projednávají přestupky podle zákona č. 326/1999 Sb.). V prosinci 2018 byl spuštěn mimořádný hromadný export přestupků z ETŘ, který měl mimo jiné za cíl přiřazení a seskupení přestupků k jedné osobě přestupce. Z tohoto důvodu nešlo v měsíci prosinci 2018 pokračovat kontinuálně v nastavených kritériích pro generování přestupků z CIS, a proto ani nelze poskytnout počty přestupků za úsek cizinecké problematiky za rok 2018. V následujícím období dojde v CIS k dalším zásadním změnám, které přestupky evidované v tomto systému opět významně ovlivní.

2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

2.2.1 Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2018 registrováno 98 670 (-9 827, -9,1 %) trestných činů a objasněno bylo 25 759 (-2 006, -7,2 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně zvýšila na 26,1 % (+0,5 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 30 716 (-2 130, -6,5 %) trestných činů.

Snížil se počet registrovaných skutků **krádeží vloupáním**, a to na 21 151 (-2 976, -12,3 %), objasněno bylo 5 014 (-700, -12,3 %) skutků. Stejně tak se snížil počet registrovaných skutků krádeží prostých na 59 438 (-6 663, -10,1 %). Z toho bylo objasněno 16 191 (-887, -5,2 %) skutků.

Na úseku trestné činnosti krádeží vloupáním do bytů byl v roce 2018 zaznamenán pokles (2 171, -347, -13,8 %). Počet krádeží vloupáním do rodinných domků se též snížil na 2 553 (-394, -13,4 %).

Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení (51,3 %). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti více než jednu pětinu (21,4 %).

Opatření

V roce 2018 se začal realizovat nový celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, který připravil odbor tisku a prevence a ÚSKPV PP ČR ve spolupráci s odborem prevence kriminality MV a dalšími subjekty. Projekt je koncipován jako souhrnné opatření v činnosti PČR a osvěty obyvatel ČR o nových účinných způsobech ochrany majetku, o technickém a elektronickém zabezpečení a jeho vhodné kombinaci. (více viz kap. 3.4.5 str. 77)

MK pokračovalo v realizaci programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. V podprogramu A na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí a církevních subjektů, bylo v roce 2018 celkem uvolněno 9 003 574 Kč ve 30 dotacích na elektronickou zabezpečovací signalizaci (EZS/PZTS), elektrickou požární signalizaci (EPS), uzavřený kamerový okruh (CCTV) a na další komunikační systémy a mechanické zábrany. Jednalo se jak o nové instalace, tak o modernizace či rozšíření stávajících zařízení. V některých případech byla využita kombinace více systémů v jednom objektu, což přispívá ke zvýšení ochrany předmětů movitého kulturního dědictví.

Pod č. 287/2018 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Jedním z cílů tohoto zákona bylo dostat mezinárodním a evropským závazkům a odstranit legislativní nedostatky zjištěné Výborem expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (MONEYVAL) v rámci čtvrtého kola hodnocení ČR, které podle hodnotitelů ztěžují efektivní trestní postih praní špinavých peněz. V návaznosti na tyto požadavky byly zrušeny trestné činy podílnictví a podílnictví z nedbalosti a všechny typy jednání pojímaných mezinárodními smlouvami a současně projednávaným návrhem směrnice o boji proti praní peněz prostředky trestního práva včleněny do jedné skutkové podstaty trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, které byla přizpůsobena i skutková podstata trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019.

Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů

Většinový podíl majetkové kriminality tvoří trestná činnost na úseku vloupání do bytů a rodinných domů. Objektem zájmu pachatelů této trestné činnosti nadále zůstávají na prvním místě šperky, finanční hotovost a v neposlední řadě i elektronika a jiné drobné předměty. V rámci majetkové trestné činnosti na úseku vloupání do bytů a rodinných domů se jedná jak o skutky spáchané pachateli v návaznosti na užívání omamných a psychotropních látek, tak opakovaně trestanými osobami se značnou trestní minulostí. Pachatelé jsou z řad občanů ČR, ale také z dalších států jako např. Slovenska, Polska, Rumunska, Moldávie apod. Rovněž v roce 2018 byl zaznamenán výskyt pachatelů kolumbijského občanství, kteří se dopouštěli krádeží vloupáním do rodinných domů a bytů občanů z asijských států. Pachatelé si své objekty napadení tipují podle lokality umístění nemovitosti a jejího vzhledu. Dalším trendem je tipování objektu napadení na základě informací získaných ze sociálních sítí, kde lidé často neopatrně zveřejňují fotografie svého majetku nebo otevřeně sdělují svoji nepřítomnost v objektu. Nadále v souvislosti s vloupáním do bytů a rodinných domů zůstávají problematickou oblastí krádeže zbraní, a to jak krátkých, tak dlouhých (kulových i brokových), které se tímto způsobem dostávají do rukou nepovolaným osobám a mohou být zneužity k páčání další trestné činnosti.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Trestná činnost páchaná na seniorech

Trestné činnosti páchané na seniorech (podvod, krádež, krádež vloupáním – za využití lsti) se i v roce 2018 dopouštěli jednotlivci jak českého občanství, tak i organizované skupiny rodinných klanů pocházejících z ČR, Slovenska, Polska a již byly zaznamenány i skutky, jejichž stopa vede do Maďarska. Na základě dosud soustředěných údajů lze konstatovat, že byl v roce 2018 ve srovnání s rokem 2017 zaznamenán jistý pokles spáchaných případů. Podle dostupných údajů systému AMOS Senior bylo evidováno v roce 2018 celkem 547 záznamů týkajících se problematiky SENIOR. Ve 453 případech se jednalo o trestné činy se způsobenou škodou 22 597 819 Kč. I nadále byl v roce 2018 zaznamenán značný počet případů páchaných na seniorech pod legendou „vnuk“. Již v roce 2017 bylo v rámci této legendy zaznamenáno několik nových prvků, které pachatelé za účelem vylákání finanční hotovosti používali. V několika případech byla zaznamenána obměna legendy, a to zapůjčení peněz za účelem koupě bytu, vozidla, úhrady dluhu nebo návštěvy u notáře. Další nový prvek spočívá v samotném kontaktování seniorů, kdy pachatelé v některých případech již nepoužívají české karty SIM, nýbrž polské, nebo anglické a od druhé poloviny roku 2018 rovněž i švédské, a kontakt se seniory neprobíhá z ČR nýbrž z Polska, popř. z jiného státu Evropy.

Opatření

V rámci boje proti trestné činnosti páchané na seniorech došlo od 26. 7. 2018 k vyhlášení nového mimořádného opatření akce SENIOR. Díky tomuto opatření dochází mezi určenými specialisty SKPV k bezodkladnému předávání informací k aktuálním trendům trestné činnosti páchané na seniorech a k jednotlivcům a organizovaným skupinám, které se dopouští této trestné činnosti v rámci celého území ČR.

Krádeže vloupáním do trezorů

V porovnání s rokem 2017 došlo v roce 2018 na této problematice k mírnému nárůstu. Důvodem je skutečnost, že byl zjištěn pohyb organizovaných zločineckých skupin ze zahraničí, zejména Rumunska a Moldavska, na území ČR. Tyto skupiny se zaměřují právě zejména na trezory a v nich uloženou finanční hotovost, a operují i v dalších státech EU.

Krádeže bankomatů a krádeže vloupáním do bankomatů

Na tomto úseku došlo k velkému poklesu trestné činnosti. V roce 2018 byly zaznamenány 4 (-11)

případy, z toho 3 případy ve stádiu pokusu. Dokonaný případ v roce 2018 byl však za poslední dobu nejzávažnější, jelikož pachatelé použili plynovou výbušnou směs. Z tohoto případu jsou podezřelí pachatelé z Polska, kteří páchali obdobnou trestnou činností i v zahraničí. Dále byly zaznamenány případy tzv. cash trappingu, což je podvodné získání hotovosti z bankomatu. Škoda je zpravidla způsobena poškozením vnitřního mechanismu bankomatu, včetně vnějších dvířek uzavírajících prostor výdeje bankovek z bankomatu, a dále samotným odcizením bankovek. Tento trend krádeží peněz z bankomatů byl zaznamenán v roce 2017 a následně i v roce 2018, kdy bylo zaznamenáno 15 případů. V roce 2018 došlo k zadržení pachatelů z Rumunska.

Krádeže motorových vozidel

Vývoj autokriminality vykazuje dlouhodobě klesající trend. K poklesu došlo meziročně téměř u všech sledovaných kategorií.

Na území ČR bylo v roce 2018 odcizeno celkem 3 052 (-542) dvoustopých motorových vozidel. Dále bylo odcizeno 417 (-11) jedностopých motorových vozidel, u věcí odcizených z vozidel bylo evidováno 12 250 (-871) skutků a případů krádeží součástí z motorových vozidel bylo 3 558 (-633) skutků.

V roce 2018 byl zaznamenán zvýšený nápad trestné činnosti na mezinárodní kamionové přepravě, konkrétně se jedná o případy, kdy pachatelé zcizují zboží z nákladových prostor kamionů v době povinné přestávky řidiče. V roce 2018 bylo evidováno 103 (+9) těchto skutků.

Opatření

Od 1. února 2018 byl zajištěn přístup policistů do modulu Prüm-VRD celoevropského rozhraní EUCARIS, který umožňuje výměnu dat k vozidlu, vlastníku a provozovateli vozidla, včetně závadových signálů, z registrů vozidel členských států. Modul je určen pro předcházení trestným činům a jejich vyšetřování a pro projednávání jiných protiprávních činů, které spadají do působnosti soudů nebo státních zastupitelství, jakož i pro zachování veřejné bezpečnosti. Tento modul je významným nástrojem při šetření trestné činnosti páchané na motorových vozidlech (např. krádeže motorových vozidel, pojistné podvody), ale i jiné trestné činnosti, kde vozidlo figuruje jako dopravní prostředek (např. loupeže, únos) nebo nástroj páchaní trestné činnosti, pro sledování členů organizované skupiny, předcházení trestné činnosti apod.

Ve 4. čtvrtletí roku 2018 byl na několika registračních místech testován modul VH info

celoevropského rozhraní EUCARIS, který umožňuje kontrolu vozidel před jejich registrací v jiném členském státě a usnadňuje tak přeregistraci vozidel mezi členskými státy EU. Výměna informací z registrů

jiných členských států, včetně závadových signálů k vozidlu zužuje prostor pro legalizaci odcizených vozidel či registraci jiným způsobem závadových vozidel v registrech členských států.

2.2.2 Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2018 registrováno 13 553 (-119, -0,9 %) skutků, z toho bylo objasněno 9 506 (-277, -2,8 %) skutků. Objasněnost se mírně snížila, činila 70,1 % (-1,5 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 10 982 (-219, -2 %) skutků.

V roce 2018 došlo ke spáchání celkem 116 (-30, -20,5 %) **vražd**. Z toho bylo objasněno 104 (-34, -24,6 %) vražd, jejich objasněnost činí 89,7 %. Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 108 (-40, -27 %) vražd.

U násilné trestné činnosti na úseku **loupeží** došlo za rok 2018 oproti roku 2017 ke snížení na 1 376 (-188, -12 %) loupeží. Z toho bylo objasněno 873 (-130, -13 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 1 004 (-137, -12 %) loupeží. Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 30 (+9, +42,9 %).

Snížení počtu registrovaných skutků na úseku násilné trestné činnosti v roce 2018 koresponduje s celkovým vývojem kriminality v ČR, kdy je opakovaně zaznamenáván její pokles. Konkrétně u vražd se jedná o nejméně poměrný pokles.

Co se týče pachatelů násilné trestné činnosti, je registrován nárůst podílu dětí (nezletilí, mladiství) na jejich spáchání o 7,9 %. V roce 2018 lze pozorovat pokračující trend nárůstu násilné trestné činnosti páchané cizinci, zejména u úmyslného ublížení na zdraví se jedná o nárůst o 11 %. Rovněž vzrůstá podíl opakovaně trestaných osob na násilné trestné činnosti, přičemž v roce 2018 se zvýšil o 3 %. U úmyslného ublížení na zdraví se jedná o nárůst podílu opakovaně trestaných osob o 15 %.

Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2018 je stále obdobná jako v předchozích letech. Nejvíce jich je opětovně spácháno z osobních vztahů. Hlavním podtextem těchto vražd je získání finanční hotovosti, návaznost na vydírání, nákup drog, prostituci a vraždy vyvolané nesouladem v partnerských vztazích. Velký počet vražd a pokusů vražd je také spácháno brutálním způsobem.

Na úseku loupeží nadále přetrvává trend páchaní pouličních loupežných přepadení, při kterých se

pachatelé zaměřují na osamělé chodce, především ženy, děti (nezletilí, mladiství) a seniory, nad kterými mají fyzickou a početní převahu. Dalším cílem pachatelů jsou herny, benzínové čerpací stanice, obchody s cenným zbožím (zlatnictví, prodejny luxusních hodinek) a finanční ústavy. Zaznamenány byly také případy loupeží spáchaných na osobách přímo v jejich obydlí.

Největší nárůst loupeží byl registrován na finančních ústavech a jejich pobočkách, jedná se o nárůst 42,9 %. Na některých loupežích spáchaných v roce 2018 v ČR byl také zaznamenán podíl organizovaných skupin ze zahraničí, konkrétně se jednalo o cizince z Moldávie, Rumunska, Litvy a Slovenska. Některé ze zjištěných skupin jsou vedeny v rámci celoevropského projektu Akce Diamond, který je zaměřen na spolupráci při vyšetřování sérií loupeží páchaných organizovanými skupinami cizinců původem z Pobaltských států, Ruska a Balkánu.

V rámci násilné trestné činnosti je rovněž řešena **problematika požárů**, pokud dojde ke škodě převyšující 10 mil. Kč. V roce 2018 bylo šetřeno 46 (+18) těchto případů, objasněno bylo 30 (+9) případů, 16 (+9) požárů je dosud v šetření. Oproti roku 2017 se jedná o výrazné zvýšení nápadu, které je způsobeno především případy požárem zasažených skladovacích hal (16 případů) a výrobních objektů (15 případů), kde požárem znehodnocené uskladněné zboží či použité výrobní technologie snadno překročí sledovanou škodu 10 mil. Kč. Na celkovém počtu případů požárů se významně podílí ty případy, kdy je příčinou technická závada - zjištěno 21 (+13) případů (z dosud objasněných). Počet mrtvých osob při všech požárech se zvýšil na 95 (+8).

Organizovaný zločin, včetně násilné trestné činnosti, se v současné době více orientuje na páchaní hospodářské trestné činnosti. Problematika násilí, zejména pak nájemných vražd, popř. vydírání či únosů mezi podnikatelskými subjekty má v posledních letech klesající tendenci. Stále významnou roli z hlediska páchaní násilné trestné činnosti zaujímá vydírání nejrůznějšího druhu, v poslední době zejména vysoce postavených úředních osob, ústavních činitelů, ale i podnikatelů za

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

použití sofistikovaných metod kybernetické kriminality.

Domácí násilí

V roce 2018 bylo vykázáno celkem 1 210 (+24) osob ve vztahu k domácímu násilí, z toho bylo 1 181 (+41) mužů a 29 (-17) žen.

Opatření

Problematika domácího násilí je řešena převážně policisty služby pořádkové policie, kteří k jejímu řešení musí být zvláště proškoleni. Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí školí lektory, kteří dále provádějí školení policistů služby pořádkové policie. Při řešení případů domácího násilí služba pořádkové policie úzce spolupracuje s Asociací pracovníků intervenčních center.

Z Akčního plánu prevence domácího násilí a genderově podmíněného násilí na léta 2015 až

2018 vyplývá mj. pro PČR úkol podporovat specializaci PČR na případy domácího násilí. Téma specializovaného přístupu k obětem domácího násilí vychází ze systematické a propracované iniciativy Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR, které cestou svých specialistů – metodiků koordinuje prvotní práci řadových policistů na místě. Jde o řádnou diagnostiku, zda se jedná o domácí násilí, posouzení kritérií potřebných pro případné vykázáni a další práce s osobou, která je osobou ohroženou domácím násilím. Specialisté na domácí násilí jsou nejen na krajských ředitelstvích, ale i na územních odborech PČR.

Ředitelství služby pořádkové policie PP ČR společně s MV prosadilo, že dítě, které je svědkem domácího násilí, se považuje za ohroženou osobu. V současné době se v problematice domácího násilí projevuje další fenomén, a sice násilí na seniorech.

2.2.3 Mravnostní kriminalita

V roce 2018 bylo spácháno 2 655 (+292, +12,4 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1 766 (+159, +9,9 %), celkem včetně dodatečně objasněných bylo objasněno 2 045 (+199, +10,8 %) trestných činů. Objasněnost se snížila na 66,5 % (-1,5 %). Nejčastějšími trestnými činy v roce 2018 byly trestné činy znásilnění (651, +53, +8,9 %), ostatní mravnostní trestné činy (649, +160, +32,7 %) a pohlavní zneužívání ostatní (630, -39, -5,8 %). K markantnímu nárůstu došlo též u tzv. ostatních pohlavních úchylek (405, +127, +45,7 %).

Mravnostní trestné činy nelze vysvětlovat výlučně mravní otupělostí nebo je chápat jako zvýšenou dráždivost na sexuální podněty při snížené ovládací schopnosti. Značný podíl na této kriminalitě totiž mají osoby zcela zdravé, u kterých není psychiatrickým ani psychologickým vyšetřením zjištěna anomálie v podobě sexuální úchylky. Nevratitelným faktem však je, že podstatná část této delikvence je páchána osobami, u kterých je zjišťována sexuálně patologická motivace, jejíž predikce zasahuje mimo vývojové vady i do špatné nebo nedostatečné mravní, sexuální, obecně pak společenské výchovy.

Nápad mravnostní trestné činnosti tedy na základě shora uvedené statistiky zaznamenal celorepublikově oproti roku 2017 nárůst. Stále se také budou vyskytovat případy smyšleného znásilnění či pohlavního zneužívání, kdy motivem je pomsta, strach, neznalost. S ohledem na dostupnost internetu a zvyšující se komunikaci dětí prostřednictvím technických prostředků lze předvídat také nárůst mravnostní trestné činnosti páchané prostřednictvím sociálních sítí.

Opatření

Pachatelé zneužívají nezkušenosti a důvěřivosti mládeže, kterou kontaktují prostřednictvím sociálních sítí, vydávají se za jejich vrstevníky a pod různými legendami se snaží získat zejména jejich fotografie, případně videozáznamy se sexuálním podtextem, k jejichž pořizování a zasílání se je snaží přesvědčit, a následně svou oběť vydírají. V rámci prevence této kriminality proběhla v roce 2018 celorepublikově např. kampaň SAY NO!, která byla PČR vytvořena ve spolupráci s Europolem.

2.2.4 Hospodářská kriminalita

V roce 2018 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 24 837 (-1 457, -5,5 %) trestných činů,

z toho objasněno bylo 13 298 (-940, -6,6 %) trestných činů, což představuje snížení nápadu i počtu

objasněných skutků. Objasněnost oproti roku 2017 nepatrně klesla na 53,5 % (-0,6 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 15 849 (-1 268, -7,4 %) hospodářských trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti činí 10,64 mld. Kč. Největší podíl připadá na trestné činy zkrácení daně (§ 240) ve výši 3,7 mld. Kč, což je 35,2 %, podvod (§ 209) ve výši 2,37 mld. Kč, což je 22,3 %, zneužívání informací a postavení v obchodním styku (§ 255, 255a) ve výši 886 mil. Kč, což je 8,3 % na celé hospodářské trestné činnosti.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení.

Hospodářská kriminalita z pohledu Národní centrály proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „NCOZ“) se v uplynulém roce téměř na celém území ČR soustředila především na oblast úvěrových podvodů, podvodů souvisejících s rozdělováním národních a unijních dotací a trestnou činností spojenou se zadáváním veřejných zakázek, zneužití pravomoci a korupci. Z pohledu daňové kriminality lze u NCOZ vnímat pokles jednání se škodou nad 150 mil. korun, ale lze vnímat i změnu chování pachatelů, kteří vytváří velmi rozsáhlé řetězce, ve kterých jsou zapojeny desítky subjektů, kde je pak možné předpokládat značné škody a to i v řádech stovek milionů korun. Závažná hospodářská trestná činnost se stává doménou organizovaných zločineckých skupin, které dokáží pružně reagovat na legislativní změny. S pácháním hospodářské kriminality je spojena další trestná činnost, zejména násilná.

Opatření

MS vypracovalo k adaptaci nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. 10. 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, a k implementaci věcně související směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.** Uvedeným nařízením, které vstoupilo v platnost dne 20. 11. 2017, bude na konci roku 2020 či na počátku roku 2021 zřízena nová unijní instituce,

a to Úřad evropského veřejného žalobce. Hlavním cílem této nové instituce je trestní stíhání pachatelů trestných činů proti finančním zájmům Unie podle směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 a plnění úlohy veřejného žalobce v těchto věcech před příslušnými vnitrostátními soudy. Navrhovaná adaptační úprava řeší právní postavení státních zástupců, kteří budou jmenováni do funkce evropských žalobců a evropských pověřených žalobců. Dále se navrhuje i úprava trestních předpisů, protože v souladu s adaptovaným nařízením by evropští pověřeni žalobci i evropští žalobci měli mít k dispozici stejné prostředky jako vnitrostátní státní zástupci a měli by mít možnost získávat veškeré relevantní informace uložené ve vnitrostátních databázích pro vyšetřování trestných činů a databázích donucovacích orgánů, jakož i v dalších příslušných rejstřících orgánů veřejné moci, a to za stejných podmínek, jaké se v podobných případech uplatňují podle vnitrostátního práva. Směrnice EP a Rady (EU) 2017/1371 dílčím způsobem rozšířila požadavky na ochranu finančních zájmů EU, pro řádnou implementaci je tedy nutné provést určité změny ve vymezení skutkové podstaty trestného činu poškození finančních zájmů EU podle § 260 trestního zákoníku (předmětem ochrany napříště nemají být pouze finanční prostředky pocházející z rozpočtu EU, ale i majetek z něho pořízený). Tento návrh je v současné době projednáván PSP ČR jako sněmovní tisk č. 337.

NSZ zpracovalo materiál „**Vyhodnocení k uplatňování zásad stanovených novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 64/2017 Sb. z pohledu ochrany před zneužitím insolvenčního řízení k nedovoleným účelům**“. Vyhodnocení bylo zaměřeno na zjištění postupu státních zastupitelství v první fázi insolvenčního řízení před rozhodnutím o insolvenčním návrhu v návaznosti na novelu insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 64/2017 Sb., a to z pohledu ochrany před zneužitím insolvenčního návrhu. Ukazuje se, že insolvenční řízení může být zneužito i významně propracovanějším způsobem a může být i nástrojem k dodatečné legalizaci původně protiprávního jednání s trestněprávním přesahem. Jedná se o poměrně sofistikované a delší dobu připravované deliktní způsoby součinnosti dlužníka s třetími subjekty (zpravidla jako přihlášení věřitele, o nichž je zatajeno, že jejich pohledávky byly uměle vytvořeny). Na toto se zvláště upozorňuje, neboť v režimu insolvenčního zákona lze např. odporovat úkonům dlužníka, které poškodily věřitele, popř. některé věřitele naopak zvýhodnil, podle § 239 odst. 3 insolvenčního zákona jen v propadné lhůtě 1 roku

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku, přičemž úkonům může odporovat toliko insolvenční správce (§ 239 odst. 1 citovaného zákona). Nenapadne-li insolvenční správce takové úkony včas, protože důvody pro podání odpůrcí žaloby nezjistil (např. právě z důvodu propracovanosti deliktního jednání) anebo protože záměrně žalobu nepodal, pak zvrátit takový stav již v poměrech insolvenčního řízení prakticky nelze. Obdobné závěry se týkají případů, nejsou-li včas popřeny fiktivně vytvořené pohledávky věřitelů.

2.2.4.1 Podezřelé obchody

V roce 2018 bylo Finančnímu analytickému úřadu doručeno 4 028 oznámení podezřelého obchodu. Jedná se o nejvyšší počet přijatých oznámení v historii FAÚ a v meziročním srovnání se jedná o navýšení o 504 oznámení. Opět se jedná o výrazný nárůst způsobený zejména rozšířením okruhu takzvaných povinných osob a také trvalým trendem narůstajícího objemu mezinárodní spolupráce. FAÚ se dlouhodobě snaží prioritně zaměřit svoji pozornost na rozsáhlé, sofistikované kauzy s velkými způsobenými škodami na úkor tzv. „bagatelních kauz“, které mohou být navíc úspěšně řešeny ostatními složkami statní správy bez účasti FAÚ. Tento proces zcela logicky znamená určitý pokles počtu trestních oznámení, kterých bylo v roce 2018 podáno 395 oproti 539 trestním oznámením podaným v roce 2017. FAÚ však v roce 2018 zároveň předal PČR dalších 160 takzvaných informací významných pro její činnost, což je nový zákonně upravený způsob spolupráce s PČR. Téměř 70 % trestních oznámení, konkrétně 268, bylo podáno za současné bloky finančních prostředků. Celkem byla rozhodnutími FAÚ v roce 2018 zajištěna částka 7,546 mld. korun, což je rovněž nejvyšší částka v historii úřadu a zároveň se jedná o velmi významný meziroční nárůst oproti roku 2017, kdy bylo zajištěno 2,146 mld. korun. Tyto údaje jasně deklarují snahu úřadu věnovat co největší pozornost aktuálním kauzám s reálnou možností odčerpání výnosu z trestné činnosti.

Z pohledu zdrojové trestné činnosti patřily i v roce 2018 mezi nejfrekventovanější různé formy podvodného jednání, od skutkově jednoduchých po vysoce sofistikované, daňová trestná činnost, úpadkové delikty a dále trestná činnost spojená s korupcí a prodejem drog.

I v roce 2018 se FAÚ velice intenzivně věnoval problematice financování terorismu. Došlo k dalšímu zkvalitnění vzájemné spolupráce se všemi

zainteresovanými složkami, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni.

Tradičně rozsáhlá byla i v roce 2018 vzájemná spolupráce s oběma správci daně. Finanční správě a Celní správě bylo postoupeno celkem 2 362 informací s podezřením na porušení daňových či celních předpisů. V meziročním srovnání se jedná o nárůst o 609 informací.

Pozitivně byla činnost FAÚ hodnocena i Výborem MONEYVAL Rady Evropy, jehož 5. Kolo hodnocení systému boje proti praní peněz a financování terorismu v ČR v loňském roce probíhalo.

V polovině roku 2018 byla přijata v EU tzv. 5. Směrnice proti praní peněz.

V současné době je připravovaná novela zákona proti praní peněz, jejímž cílem je nejen implementace tohoto evropského předpisu do našeho právního řádu, ale i další zlepšení a zefektivnění celého systému.

2.2.4.2 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Problematika legalizace výnosů z trestné činnosti není vázána jen na hospodářskou trestnou činnost. Právnícké nebo fyzické osoby, které se zabývají legalizací výnosů z trestné činnosti jako speciálním druhem trestné činnosti, nerozlišují, zda perou peníze pocházející z obchodu se zbraněmi či narkotiky, nebo zda se jedná o peníze ukradené např. z rozpočtu na výstavbu dálničních nebo železničních tratí.

Používané techniky organizovaných skupin zahrnují používání prostředníků, pašování hotovosti, používání off-shore společností, využívání předstíraného obchodního styku, vč. fiktivních dokladů o poskytování služeb či zboží, příp. využívání padělaných dokladů. Fenomén se vzrůstající tendencí představují nové platební metody, které zahrnují zejména zvyšující se podíl využívání kryptoměn, anonymních platebních prostředků, předplacených karet apod.

Jako zdrojový trestný čin dominuje v oblasti praní peněz trestný čin podvodu (phishingové podvody, úvěrové podvody, podvody za pomoci falešných inzerátů a e-shopů, daňové podvody, dotační podvody atd.), dále korupční, drogová a ostatní hospodářská trestná činnost. K zastření nelegálního původu peněžních prostředků využívají pachatelé ve velkém rozsahu bankovní účty, které byly založeny na padělané doklady (převážně na zahraniční doklady).

Sofistikovanější způsob je praní peněz za pomoci fiktivní podnikatelské činnosti.

V mnoha případech jsou do procesu legalizace výnosů zapojeny organizované skupiny, včetně advokátních kanceláří. Za účelem praní špinavých peněz jsou organizovanými zločineckými skupinami rovněž využívány odlišnosti právních systémů v jednotlivých zemích. Jde především o nároky na zjištění a stanovení totožnosti klienta, nároky při zakládání společností, nároky na finanční dohled, měnová omezení, daňové zákony apod.

Jednou z oblastí, na kterou se skupiny organizovaného zločinu v současné době orientují, jsou především virtuální měny jako prostředek k praní špinavých peněz. Jedná se o typ neregulovaného digitálního platidla, které nemá postavení zákonného platidla. Virtuální měny umožňují realizovat platby včetně mezinárodních bez využití bankovních institucí a navíc jejich uživatelům skýtají určitou anonymitu.

Částečnou změnu v oblasti prokazování skutečných majitelů by mohla přinést novela zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících, účinná od 1. 1. 2018, kterou byla zřízena evidence údajů o skutečných majitelích právnické osoby zapsané do veřejného rejstříku nebo svěřenského fondu. Změna se však promítne až v příštím období, protože právnická osoba údaje o skutečném vlastníkovi může oznámit rejstříkovému soudu do jednoho roku ode dne nabytí předmětné novely zákona.

Vývoj trestné činnosti legalizace výnosů a praní peněz v podmínkách ČR směřuje k pokračování v tzv. vysávání státních zakázek a zneužívání dotací z různých fondů EU.

V roce 2018 byl pracovníky NCOZ zajištěn v trestních kauzách majetek ve výši 3,832 mld. Kč. **V rámci PČR byl v roce 2018 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 7,898 mld. Kč.** NCOZ se tak podílela více jak 48 % na celkově zajištěném majetku PČR. I přesto, že je stále složitější majetkové hodnoty dohledat, daří se orgánům činným v trestním řízení zajišťovat takto vysoké množství majetku.

2.2.4.3 Hazard

Za rok 2018 bylo útvary Dohledu CS ČR provedeno celkem 1 462 kontrol, z toho:

- zjištěno 876 porušení právních předpisů;
- odhaleno 423 nelegálních heren;

- zajištěno 248 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS, EMR);
- zajištěno 1 549 ks hracích přístrojů typu „kvízomat“;
- zajištěno v hotovosti 2 335 404 Kč, 4 745 EUR a 20 USD.

CS ČR získala od 1. 1. 2017 novou kompetenci spočívající ve vykonávání státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách (dále jen „zákon o hazardních hrách“) a dále kompetenci k projednávání správních deliktů v oblasti hazardních her, s výjimkou internetových her (kompetence ponechána MF ČR). S tímto souvisí i kompetence k prověřování podezření ze spáchání trestného činu Neoprávněné provozování hazardní hry podle § 252 trestního zákoníku a zároveň trestného činu Provozování nepoctivých her a sázek podle § 213 trestního zákoníku, kterou vykonávají pověřené celní orgány (odbory Pátrání GŘC) v souladu s ustanovením § 12 odst. 2 písm. d) bod 1 TŘ. V daném případě se ovšem jedná o sdílenou kompetenci s PČR (viz stanovisko NSZ č. j. 1 SL 742/2016 – 32 ze dne 15. 12. 2016).

Při své vyhledávací činnosti se odbory Pátrání GŘC v roce 2018 zaměřily na nelegální provozovatele hazardních her, kteří svou činnost zakrývají jednotlivými spolky nebo svěřeneckými fondy. Hlavním cílem odborů Pátrání GŘC je rozkrýt celé organizované skupiny, které za spolky stojí a fakticky je řídí. V současné době většina spolků umožňuje přístup do provozoven jen stálým a ověřeným členům spolků, což přináší značné komplikace při operativní činnosti. Dále odbory Pátrání GŘC vyhledávaly herny, u kterých již skončilo vydané povolení MF ČR či příslušné obce, nově vznikající internetové kavárny, ve kterých je umožněna účast na hazardních hrách bez řádného povolení MF ČR. V neposlední řadě vyhledávaly místa, kde jsou provozovány tzv. vědomostní soutěže typu „kvízomat“. Z operativního šetření vyplynulo, že software pro daná zařízení má hlavní původ v Polsku, ze kterého je distribuován na území ČR. K daným zařízením existují již znalecké posudky (kromě posudků předkládaných podezřelými), z jejichž závěrů vyplývá, že předmětná technická zařízení lze podřadit pod zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, tedy že daná zařízení splňují podmínky uvedené v tomto zákoně (vklad, náhoda nebo neznámá okolnost, výhra). V praxi to vypadá tak, že provozovatel herních

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

technických zařízení je nájemce části prostoru konkrétního podniku, kde tato zařízení provozuje. Jedná se o veřejně přístupný prostor podniku. V rámci smlouvy uzavřené mezi provozovatelem herních technických zařízení a provozovatelem podniku dále přechází servisní činnost daných řízení na provozovatele podniku, který disponuje i klíči k těmto zařízením. V rámci tohoto provozování byl pak provozovatel podniku ubezpečen Inspekční zprávou, že se jedná o legální činnost (Inspekční zpráva byla zpracována pouze pro společnost VINDARON PRO s.r.o. a QUIZARD s.r.o., proti kterým bylo již pravomocně rozhodnuto ve správním řízení). Následně je pak herní technické zařízení provozováno běžným způsobem, kdy dochází jak ke vkladům, tak i k výhrám. Zisk je poté rozdělen mezi provozovatelem těchto zařízení a provozovatelem baru. V některých případech dokonce provozovatel herních technických zařízení uvedl, že tyto finanční toky jsou předmětem jejich podnikání a tedy vedeného účetnictví a odvádí z nich daň ze zisku.

Problematika kvízomatů, tj. vědomostních hazardních her, je řešena již od cca konce roku 2015 a doposud nebyla uspokojivě vyřešena z pohledu jednoznačné zákonné definice v zákoně o hazardních hrách. Vyřešení této otázky je zásadní z pohledu, zda je zde právní důvod, zabývat se provozem těchto zařízení z pohledu trestního práva.

Jako možný předpokládaný vývoj v následujících letech v oblasti nelegálně provozovaných hazardních her spatřujeme v postupném přesouvání do on-line světa a zapojení virtuálních měn. Stále bude docházet k modifikaci herního softwaru či budou vznikat nové typy hazardních her.

Policie ČR se v roce 2018 dále podílela na boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě tzv. kvízomatů a to pokračující činností pracovního týmu Výhra, který se zabývá společnými trestními řízeními ve věci trestného činu nelegálního provozování hazardní hry. V roce 2018 byl boj pracovního týmu Výhra v součinnosti s Celní správou ČR efektivní, protože vyústil v obvinění osob podílejících se na organizování nelegálního provozu těchto zařízení.

2.2.4.4 Kriminalita páchaná na životním prostředí

Oblast kriminality páchané proti životnímu prostředí vykázala v roce 2018 **nárůst zjištěných trestných činů**. Z hlediska absolutních čísel bylo v této oblasti **spácháno celkem 299 (+70) trestných činů**.

V oblasti trestné činnosti spojené s **týráním zvířat** nadále pokračuje nárůst počtu této trestné činnosti, která v porovnání s předchozím obdobím roku 2017 **vzrostla o 24,6 % na celkových 157 případů**. Vývoj posledních let potvrzuje předchozí závěry, že aktivní společný postup PČR a orgánů státní veterinární správy, výrazná medializace případů, a s tím spojené zvýšené vnímání této trestné činnosti veřejností, přináší zvýšený počet zjištěných případů a další snižování míry latence tohoto druhu kriminality.

Asi polovina nalezených uhynulých živočichů byla úmyslně otrávena. Za posledních 10 let je celkový počet evidovaných jedinců zvláště chráněných druhů živočichů včetně kriticky ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků asi 250. Celkem byli otráveni dravci nalezeni na více jak 130 lokalitách na celém území ČR⁹. Vzhledem k tomu, že se podaří najít pouze malou část usmrčených živočichů, lze předpokládat, že rozsah a dopady úmyslného trávení jsou daleko závažnější, než jak nám ukazují statistiky vedené na základě přímých nálezů. Mimo případy otrávených volně žijících živočichů nejsou vzácné ani případy otrávených psů, koček či dokonce hospodářských zvířat. Nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů (zejména zakázaný karbofuran), fosfidů či organofosfátů, bohužel v posledních letech nastává trend používat jiné dostupnější a méně známé přípravky. Jenom v loňském roce byla úmyslná otrava prokázána u minimálně 5 desítek otrávených zvířat, pravděpodobná otrava až u 100 jedinců.

V oblasti týrání zvířat se však stále nedaří ve větší míře odhalovat pachatele případů spojených s trávením volně žijících živočichů, zejména dravých ptáků a dalších volně žijících predátorů. Za účelem zvýšení objasňenosti těchto případů byla navázána úzká spolupráce PČR a České společnosti ornitologické, která v rámci projektu LIFE Pannon Eagle zajistila výcvik a provoz skupiny speciálně vycvičených psů pro vyhledávání otrávených návnad a otrávených zvířat ve volné přírodě. Tato skupina je již pro rok 2019 připravena poskytovat plnou podporu policejním orgánům při objasňování tohoto druhu trestné činnosti. Na základě zkušeností od okolních států, zejména Maďarské republiky, lze předpokládat, že by i v tomto směru mohlo dojít k navýšení počtu objasněných případů. Problematika

⁹ Problematiku úmyslného trávení volně žijících živočichů dlouhodobě dokumentuje například Česká společnost ornitologická (informace jsou dostupné na webových stránkách www.karbofuran.cz), která eviduje od roku 2006 již několik set otrávených jedinců zvláště chráněných živočichů, včetně ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků.

trávení a dalších způsobů nelegálního zabíjení volně žijících živočichů byla v roce 2018 též řešena v rámci meziúřadní pracovní skupiny koordinované MŽP za účasti MV, PČR, MS a MZe a České společnosti ornitologické. V návaznosti na závazky vyplývající z mezinárodních úmluv (Bernská a Bonnská úmluva) by měla být připravena ke schválení vládou ČR v roce 2019 strategie k nelegálnímu zabíjení volně žijících živočichů k zajištění koordinace činnosti státních orgánů a stanovení konkrétních opatření ke zlepšení situace v této oblasti.

Od přijetí zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim lze od 1. 1. 2012 **trestně stíhat i právnické osoby včetně trestných činů v oblasti životního prostředí**. Kromě již zmiňovaného nelegálního obchodu, lovu, pytláctví a dalších typů nelegálního nakládání s jedinci zvláště chráněných druhů, se předmětem trestního stíhání mohou stát například **škodlivé zásahy do biotopů a populací zvláště chráněných druhů**.

V minulosti byl například zdokumentován úhyn několika tisíc jedinců raka říčního, který je kriticky ohroženým druhem ve smyslu zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, konkrétně v důsledku úniku biocidu do vodního toku obývaného těmito druhy. Podobného charakteru jsou případy úniku digestátu či jiného typu organického znečištění a následné hromadné úhyny zvláště obecně i zvláště chráněných druhů živočichů.

Specifickým případem trestné činnosti je padělání úředních listin, se kterým se lze setkat i na úseku poškozování životního prostředí. Předmětem padělání jsou nejčastěji dokumenty povolující kácení dřevin nebo nějaký jiný zásah, který lze provádět pouze na základě povolení nebo souhlasného stanoviska.

V rámci jedné z mezinárodně nejsledovanějších forem trestné činnosti vztahující se **k neoprávněnému nakládání s chráněnými volně žijícími druhy živočichů a planě rostoucími rostlinami** byly v roce 2018 zadokumentovány další významné případy nelegálního obchodu s celosvětově sledovanými komoditami. Jedná se zejména o obchod s velkými kočkovitými šelmami a produkty z nich, přičemž nejvýznamnějším druhem je bezesporu tygr. Potvrdily se tak alespoň částečně informace z předchozích let o tom, že ČR není pro tento nelegální obchod jen zemí tranzitní, ale i zemí cílovou. Bylo potvrzeno, že ČR může být, a jak ukazují výsledky vyšetřování i je, zemí, ve které existují

nelegální chovy velkých šelem za účelem výroby produktů směřujících na asijské trhy.

Boj s tímto druhem trestné činnosti se stal jednou z hlavních priorit nového politického cyklu EU pro roky 2018-2021. V této souvislosti se v ČR orgány zapojené do potírání této trestné činnosti stále častěji a aktivněji zapojují do mezinárodních operací organizovaných v rámci zvláštní skupiny EMPACT při Europolu. Zároveň v roce 2018 začaly přípravy **národního Akčního plánu pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin**, který by měl být předložen vládě do konce roku 2019.

Velkým rizikem obchodu s volně žijícími druhy živočichů a rostlin je možnost zavlečení nebezpečných druhů chorob, invazních druhů a rovněž dovozy a chovy nebezpečných druhů zvířat. Jedná se např. o zásilky prudce jedovatých hadů, s nimiž musí personál letiště či kontrolních složek manipulovat, a jež jsou pak volně rozprodávány na území ČR. Soukromé osoby v ČR chovají velmi nebezpečné druhy zvířat, aniž by měly potřebné znalosti a vybavení, mnoho takových chovů není nahlášeno státním orgánům a jejich zabezpečení (eliminující únik zvířat) je nedostatečné. Státní orgány prakticky nemají přehled o tom, kde se taková zvířata v ČR nachází a nedokáží tyto chovy účinně kontrolovat a nevhodná či riziková zařízení uzavřít. V důsledku této situace dochází k situacím přímo ohrožujícím obyvatele ČR, viz incident s uniklou mambou zelenou v Praze v roce 2018 a následným úmrtím ženy po uštknutí tímto hadem, úniky kočkovitých šelem ze soukromých zařízení ad.

Dalším problémem je absence vhodného a kapacitně dostatečného zařízení, kam by bylo možné zabavená zvířata umístit. ČR nemá v současné době žádné státní záchranné centrum a kontrolní orgány tak nemají možnost některé kauzy řešit (jmenovaná záchranná centra CITES, což jsou některé zoologické a botanické zahrady, nezaručují dostatečnou kapacitu, nepřevzou určité druhy zvířat a jejich činnost je řešena pouze smluvně). Problematické je především umístění větších druhů zvířat např. kočkovitých šelem či medvědů, které prakticky nelze zabavit, i pokud se nachází v nevhodných podmínkách či mají nelegální původ.

CS ČR zachytila celkem 148 případů nelegálně dovážených nebo vyvážených exemplářů podléhajících úmluvě CITES. Oproti roku 2017 se jedná o 17 případů méně, což nenaznačuje žádný zásadní výkyv. Z živých zachycených exemplářů se jednalo o 211 ks

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

rostlin a 21 papoušků. Z neživých exemplářů bylo zachyceno nejvíce tradiční čínské medicíny v celkovém počtu 4 941 (kusů, balení), 662 ks korálů, 138 savců (sošky, zuby, kůže, drápy, tygří víno, lebky apod.), 25 plazů (želví krunýře, hadí kůže, krokodýlí pásky k hodinkám). Útvary dohledu CÚ odhalily v roce 2018 v 69 případech podezření z porušení komodity „CITES“.

V rámci kontrol přeshraniční přepravy odpadů zjistili útvary Mobilního dohledu CS ČR 15 případů (celkem 325 480 kg odpadu) podezření z porušení předpisů v rámci kontrol přeshraniční přepravy **odpadů** (jedná se o kontroly vozidel přepravujících odpad na pozemních komunikacích).

V roce 2018 také proběhlo 8. kolo vzájemných hodnocení členských států EU zaměřeného na potírání kriminality páchané na životním prostředí (specificky nelegální nakládání s odpady a nebezpečnými látkami). Hodnotící tým celkově ČR hodnotí pozitivně, ačkoliv doporučil strategičtější přístup k řešení daného druhu protiprávního jednání, aktivnější spolupráci na mezinárodní úrovni a intenzivnější proškolení specialistů orgánů činných v trestním řízení. Naopak tým ocenil příklady dobré praxe v ČR a uvedl je jako vzor pro ostatní státy – např. řešení výkupu kovů (bezhotovostní platby, zákaz výkupu některých předmětů, monitoring).

Na úseku odpadového hospodářství se ČIŽP v roce 2018 potýkala s opakujícími se problémy zneužívání tzv. mobilních zařízení pro sběr odpadů. Stále pokračující jsou snahy zastřít předávání odpadů, kterých se určité osoby nakládající s odpady snaží zbavit. Děje se tak přes řetězce navazujících společností až k „bílému koni,“ což je společnost neplnící své ohlašovací povinnosti. Jako přetrvávající problém se nadále jeví převzetí velkého množství odpadů oprávněnou osobou, inkasování značné provize a následné zanechání odpadů v provozovně či jejich nelegální zbavení se (např. vypuštění kapalných odpadů) spojené s vyhlášením insolvence. Sanace těchto lokalit a náklady na ně je pak prakticky nemožné vymáhat.

Možným nástrojem částečně řešícím problém s fiktivním předáváním odpadů mezi provozovateli mobilních zařízení ke sběru a výkupu je nový elektronický Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů (SEPNO). Tento systém již neumožní evidování těchto fiktivních operací. SEPNO je plně v provozu od 2. 5. 2018. Více informací je k dispozici na www.sepno.cz.

MŽP zpracovalo návrhy nového zákona o odpadech, zákona o výrobcích s ukončenou životností a zákona o obalech. Návrh nového zákona o odpadech obsahuje řadu dalších opatření navazujících na novelu zákona č. 223/2015 Sb., o odpadech a vyhlášku č. 83/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů, díky kterým se podařilo snížit počet trestných činů spojených s krádežemi kovů o 72 %. Mezi plánovaná opatření patří např. zavedení kamerového systému ve sběrnách a výkupnách kovů, definice závažných porušení zákona o odpadech, na základě kterých je možné odebrat souhlas k provozování sběren, stanovení povinnosti proškolení obsluhy sběren, omezení možnosti výkupu kovových odpadů v mobilních sběrnách nebo rozšíření sankčních pravomocí krajských úřadů. Cílem těchto opatření je dále napomoci ke snížení trestné činnosti při výkupu kovových odpadů.

Situaci v porušování zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, formou **nelegálních těžeb**, lze v hodnoceném roce ze strany MŽP hodnotit jako stabilizovanou. Z vyhodnocení kontrolní činnosti je patrné, že se vyskytly pouze ojedinělé případy tohoto protiprávního jednání (např. lesní majetek společnosti Aichelburg Company s.r.o. v k. ú. Neustupov, Hory u Votic a Broumovice). Pozitivní vliv na uvedený stav lze spatřovat v důsledném monitorování činnosti známých subjektů, se kterými byla v minulosti vedena správní řízení v rámci celé ČR i v aktivní vyhledávací a preventivní činnosti inspektorátů ČIŽP. Negativním jevem je opakovaná nízká objasněnost těchto deliktů, jakož i trvajícím problémem se zalesněním takto vzniklých holin.

2.2.4.5 Duševní vlastnictví

Trestná činnost proti duševnímu vlastnictví se ustálila v kyberprostoru. K významným trendům v oblasti duševního vlastnictví patří z pohledu PČR sofistikovanější přístup k páčání této trestné činnosti, neboť pachatelé využívají anonymity, kterou jim poskytuje internet nebo možnost nabízet a odesílat zboží z jiné země, kde platí jiné právní předpisy.

Nárůst (o 300 skutků, tj. +126 %) byl zaznamenán u trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 trestního zákoníku, přičemž objasněnost je stále na vysoké úrovni. S tímto vývojem souvisí pokračující trend páčání trestných činů v oblasti porušování autorského práva, práv souvisejících

s právem autorským a práv k databázi v prostředí informačních technologií, přičemž dochází k přesunu trestné činnosti z původně dominantního prostředí výměnných sítí (peer-to-peer) do segmentu datových úložišť, která umožňují volné šíření, resp. sdílení uživateli nahraných souborů.

V souvislosti s bojem proti šíření padělků spotřebního zboží a dalších produktů jsou ze strany PČR prováděny i nadále bezpečnostní opatření zaměřené na odhalování padělků zboží a napodobenin, a to zejména v příhraničních oblastech, kde ještě dosud přetrvává tzv. stánkový prodej. Opakované realizace v prostorách vietnamských tržnic jsou prováděny zejména v souvislosti s výskytem i jiné trestné činnosti (problematika drog a násilí), přičemž tyto akce mají i pozitivní dopad do oblasti duševního vlastnictví.

V roce 2018 zajistila CS ČR v celním řízení 216 306 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřeno hodnotami originálních výrobků, ve výši 125 711 403 Kč. V porovnání s rokem 2017 došlo k snížení množství zadrženého zboží z důvodu změny v komoditách zadrženého zboží, kdy současně s množstvím poklesla i hodnota zadrženého zboží. Nejčastěji zajišťovaným zbožím v celním řízení byly mobilní telefony a jejich části a součásti, sportovní obuv, léčiva, oděvy a zboží osobní potřeby (holící čepelky, šampony, mýdla apod.)

V roce 2018 bylo orgány CS ČR na vnitrostátním trhu (zejména stánkový prodej) zadrženo 159 554 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřené v cenách originálních výrobků, ve výši 242 636 253 Kč. V porovnání s rokem 2017 došlo k snížení počtu zadrženého zboží a současně, vlivem změn v komoditách, k poklesu hodnoty zadrženého zboží.

V rámci trestního řízení bylo v roce 2018 zajištěno 2 560 kusů zboží v souhrnné hodnotě 915 830 Kč.

Celkově bylo v celním řízení, na vnitrostátním trhu a v trestním řízení v roce 2018 zadrženo přes 378 tisíc kusů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví v souhrnné hodnotě 369 263 486 Kč.

V oblasti celního řízení je zřejmě stále pokračujícím trendem dovoz zboží neporušujícího práva duševního vlastnictví na území EU, podrobení tohoto zboží běžným celním formalitám a jeho uskladnění v cílovém členském státě (potažmo v ČR). Po získání celního statusu zboží Společenství se dostává do skrytých dílen, ve kterých je zboží opatřeno označeními známých práv duševního vlastnictví

a následně umísťováno na vnitrostátním trhu daného státu.

Na vnitrostátním trhu bylo orgány CS ČR provedeno velké množství záchytů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví vyskytujícího se na vietnamských tržnicích, ve stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech.

Tímto zbožím byly především hračky, oblečení, obuv a kosmetické přípravky, vybavení a módní doplňky.

V souvislosti s organizovanou kriminalitou v oblasti výroby, dovozu, vývozu a prodeje zboží porušujícího práva duševního vlastnictví zaznamenává ČR v průběhu uplynulého roku nárůst nabídky tohoto zboží prostřednictvím různých webových portálů a sociálních sítí. Zejména se jedná o potraviny, přípravky na hubnutí, pro podporu erekce, náhradní díly k vozidlům, elektronické vybavení apod. Pokračujícím trendem jsou případy tzv. „Droppshingu“, který spočívá v nabídce zboží prostřednictvím webových portálů, kdy po objednání zboží zákazníkem v ČR objedná prodejce zboží ze třetí země a nechá jej zaslat přímo na adresu kupujícího, tedy se stává tzv. pouhým zprostředkovatelem (pře-prodejcem), který se zbožím nepřijde do styku a nefiguruje na žádných dokladech. Tímto způsobem se na Unijní trh dostává poměrně velké množství zboží porušujícího práva duševního vlastnictví prostřednictvím balíků se statusem neobchodního zboží. I skrz nepřátelské prostředí, které webové prostředí nabízí orgánům vynucující právo, se CS ČR povedlo v roce 2018 zabránit provádění této trestné činnosti hned několika pachatelům. V rámci trestního řízení bylo ve spolupráci se zahraničními orgány vynucující právo zrealizováno několik případů prodeje padělků textilu prostřednictvím českých webových stránek a to jak českým subjektům, tak zahraničním. Dále bylo zrealizováno několik případů, které byly zaměřeny na maloobchodce prodeje zboží prostřednictvím uzavřených facebookových skupin.

Opatření

I v roce 2018 pokračovala činnost Meziřesortní komise pro potírání nelegálního jednání proti právům k duševnímu vlastnictví, jejíž činnost má v gesci MPO. Práce Komise vycházela z Operativního programu pro období 2017/2018 zaměřeného na pokračování a prohlubování spolupráce mezi orgány státní správy, vlastníky práv duševního vlastnictví, porušování práv duševního vlastnictví na internetu, preventivní a vzdělávací programy nebo diskuzi nad relevantními legislativními iniciativami. V souladu s tímto programem věnuje Komise zvýšenou pozornost

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

oblasti legislativy a hledání konkrétních možností podpory legální nabídky digitálního obsahu v ČR, která vychází z aktualizované vládní strategie Digitální Česko 2.0. Komise se rovněž v roce 2018 podílela na přípravě Zprávy o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2017, která bývá každoročně zpracovávána pro účely hodnotícího procesu vlády USA o stavu porušování práv k duševnímu vlastnictví v jednotlivých zemích (tzv. 301 Special Review). Zpráva slouží k informování americké administrativy o pokroku v ochraně práv a potírání nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví v ČR za dané období. Jejím hlavním účelem je pomocí proaktivního přístupu zabránit zařazení ČR na seznam zemí porušujících v masivním měřítku tato práva (tzv. Watch List). ČR nebyla v roce 2018 – již po deváté za sebou – na Watch List zařazena.

2.2.4.6 Daňová kriminalita

Prověrování a vyšetřování daňové kriminality, především trestné činnosti spadající do skutkové podstaty trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby se škodou velkého rozsahu v řádu až několika set milionů korun spadá mezi nejzávažnější trestné činy hospodářské kriminality. Potírání daňové trestné činnosti je proto jednou z priorit v oblasti boje s trestnou činností na území ČR. V průběhu roku 2018 i nadále probíhala spolupráce orgánů potírajících daňovou kriminalitu metodou součinnosti KOBRA, jak na celostátní tak na krajských úrovních. V rámci této součinnosti bylo za rok 2018 uchráněno (zajištěno/zachráněno) celkem 2 502 milionů Kč.

Z hlediska předmětu útoku jsou v nejvyšší míře zastoupeny případy zkrácení daně z přidané hodnoty (DPH), a to v souvislosti s dovozem a vývozem zboží (včetně režimu 4200), případy neoprávněného vylákání výhody na dani prostřednictvím uplatnění nároku na odpočet z fiktivních plnění, případy vylákání výhody na dani prostřednictvím řetězců (tzv. řetězové obchody), kdy v řetězci není uhrazena daň. V oblasti zkrácení přímých daní jsou v nejvyšší míře zastoupeny případy zkrácení daní z příjmů prostřednictvím účetních manipulací, které směřují ke snižování daňového základu nebo fingují existenci nároku na osvobození od daně, příp. existenci slev na dani. Z pohledu spotřebních daní jsou nejvíce zastoupeny případy zkrácení spotřebních daní v souvislosti s vývozem a dovozem zboží a krácení spotřebních daní v souvislosti s obchody s PHM, tabákovými a lihovými výrobky.

Pachatelé při páchání daňové trestné činnosti zpravidla vytvářejí rozsáhlé a strukturované řetězce personálně propojených osob a obchodních společností, které v rámci tohoto řetězce mohou operativně měnit svá sídla a tím znemožnit kontrolu ze strany správců daně.

V posledních letech došlo k celé řadě legislativních opatření v oblasti DPH, např. skládání kaucí u pohonných hmot, zavedení přenesené daňové povinnosti u vybraných komodit, zveřejnění čísel bankovních účtů plátců, ručení příjemce zdanitelného plnění, institut nespolehlivého plátce, zvláštní způsob zajištění daně a zajištění úhrady na nesplacnou a dosud neuhrazenou daň, kontrolní hlášení, v oblasti daně z příjmů zavedení EET. Opatření přijatá v legislativní i nelegislativní oblasti svými dopady jednak omezila organizovanou daňovou kriminalitu spojenou s krácením DPH, jednak způsobila změnu ve způsobu jejího páchání. Již nejsou nedetekovány struktury (podvodné řetězce) vykazující řádově desetimilionové či stomilionové škody za zdaňovací období s celkovou škodou po období „života“ struktury nezřídká jdoucí do miliard korun. Původní struktury jsou organizátory nahrazovány výrazně složitějšími a spletitějšími strukturami, kdy zapojení jednotlivých článků struktury je významně kratší než v předchozích letech, škoda evidovaná na strukturu a zdaňovací období se řádově snížila na stovky tisíc či milióny korun. Vyšší míra sofistikovanosti krácení daní, vyšší strukturovanost, proměnlivost a složitost v důsledku zapojení velkého množství firem vyvolává vyšší nároky na státní složky, odpovědné za potírání tohoto druhu kriminality.

Pozitivní dopad přijatých opatření a činnosti odpovědných státních složek je možné sledovat jednak na meziročně se zvyšujícím objemu výběru DPH za roky 2016-2018 (2016-349 mld.; 2017-381 mld.; 2018-413 mld.), jednak na snižující se mezeře („VAT GAP“), kdy za rok 2015 činila daňová mezera 16,92%, v roce 2016 došlo ke snížení daňové mezery na 14,00%.

Opatření

Pracovníci NCOZ, FS ČR a CS ČR se v rámci pracovního týmu Kobra a za spolupráce FAÚ podílejí na boji proti daňovým únikům a daňové kriminalitě s primárním cílem zajištění řádného výběru daní, případně navrácení nelegálně získaných prostředků do státního rozpočtu. Vzájemná úzká spolupráce a podpora na projektu Kobra všech zúčastněných složek je z hlediska efektivity boje proti daňové

kriminalitě nezbytná a zároveň velmi úspěšná. Díky této spolupráci se daří tuto trestnou činnost odhalovat a následně zdárně dokumentovat úlohu jednotlivých podezřelých osob za účelem rozkrýví celého řetězce páchané trestné činnosti, včetně zjištění dalších fyzických i právnických osob podílejících se na trestné činnosti.

Elektronická evidence tržeb

Od 1. 12. 2016, a následně v roce 2017, vznikla na základě zákona č. 112/2016 Sb. (dále jen „ZoET“) podnikatelským subjektům povinnost evidovat tržby předepsaným způsobem. Cílem uložené povinnosti evidovat tržby stanoveným způsobem je omezit krácení daní zakrýváním příjmů (plnění), tedy nejen omezení daňových úniků zejména na dani z příjmů a dani z přidané hodnoty, ale i narovnání podnikatelského prostředí. Efekt zavedení evidence ve vztahu k navýšení příjmů rozpočtů (řádově miliardy ročně) predikovaný Ministerstvem financí se naplňuje. V současné době tento zákon dopadá na podnikatele v tzv. 1. a 2. vlně, 3. a 4. vlna by měla následovat v roce 2019 po příslušném legislativním procesu. V roce 2018 proběhla koordinovaná společná kontrolní akce FS, CS a ČOI zaměřená na dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, zejména v oblasti evidence tržeb, byla zjištěna porušení s následky zahájení řízení – správního trestání. FS provedla celkem 145 471 kontrol a zjistila 39 360 porušení právních předpisů.

Útvary Dohledu CS provedly v roce 2018 celkem 11 080 kontrol. Celkem zjištěno 1 916 porušení právních předpisů v oblasti EET. Příkazem na místě vyřešeno 697 případů, ostatní postoupeny do správního řízení. V 10 případech byly provozovny uzavřeny.

Generální finanční ředitelství (GFŘ)

Od poloviny roku 2017 byla zákonem č. 243/2016 Sb. zavedena celostátní územní působnost finančních orgánů k provádění vyhledávací činnosti a kontrolních postupů (zejména postupu k odstranění pochybností a daňové kontroly). Aplikací uvedeného institutu dochází k efektivnějšímu využití kontrolních kapacit v rámci FS a k rychlejší a včasější kontrole daňových povinností.

Situace v oblasti krácení DPH

Za účelem omezování daňových úniků byla přijata úprava zákona č. 235/2004 Sb., která správci daně umožňuje zrušit registraci nespolehlivým plátcům nadále neplnících povinnosti a ukončit tak jejich negativní aktivitu v systému daně z přidané hodnoty.

Za účelem zefektivnění a zlepšení výměny informací potřebných ke správě DPH uzavřela MF České a Slovenské republiky dohodu o výměně vybraných údajů o vzájemných (intrakomunitárních) plnění. První výměny informací budou zahájeny v roce 2019.

V roce 2018 FS zaznamenala změnu v komoditách, které organizátoři používají jako nosič (předmět daně) k realizaci daňových úniků. Mezi plnění nejčastěji zasažených krácením daně se řadí služby charakteru „dodání zaměstnanců“ a fiktivní plnění „optimalizující“ výsledné daňové povinnosti v oblasti pronájmu práce včetně činnosti personálních agentur, nadále dochází ke krácení daní v souvislosti s poskytováním reklamních služeb, obchodování s automobily a vybranými druhy elektroniky, potravinami (zejména masem a s řepkovým olejem).

Od 1. 8. 2016, kdy došlo k rozšíření trestněprávních kompetencí CS ČR o oblast odhalování případů krácení DPH, eviduje CS ČR řadu případů z oblasti podvodů na DPH. Za rok 2018 se jedná zejména o tzv. karuselové obchody, akviziční obchody, fiktivní fakturace spojené s optimalizací daňové povinnosti, podvody v oblasti poskytování služeb, podvody při dovozech zboží ze třetích zemí jak s dopady na celní hodnotu, tak i s porušováním podmínek celního režimu 4200 s následky krácení DPH i dani z příjmů.

Odhalování daňových podvodů komplikuje skutečnost, že se jedná o podvody téměř vždy s příhraničním charakterem, a tato trestná činnost se velmi těžko odhaluje v reálně době, tedy v době, kdy je páchána. Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny působící na území více členských států EU. S tím souvisí problém se získáváním informací z jiných členských států a tendence pachatelů přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější. Byl zaznamenán trend přesouvání peněžních toků na bankovní účty mimo jurisdikci ČR.

Efektivním nástrojem v boji proti daňovým podvodům se jeví spolupráce na platformě „Daňová kobra“, kdy tento druh spolupráce jak na centrální, tak i regionální úrovni byl v roce 2018 z pohledu CS ČR již zcela běžný aspekt vzájemné kooperace a sdílení informací mezi partnery tohoto projektu.

K efektivní detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2018 uplatňované analytické nástroje správcem daně, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení.

V rámci FS je vysoce kladně hodnocena úroveň spolupráce metodou Kobra. S implementací

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

výkonnějších analytických nástrojů a se zavedením celostátní působnosti v rámci FS se negativně projevuje zatížení policejních orgánů (tj. PČR a CS). Markantní je přetížení zejména na krajské úrovni policie, mimořádně pak na úrovni Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, kam je směřována většina trestních oznámení, a to z důvodu sídla (Praha) daňových subjektů účastných na krácení daní. I přes přijatá opatření negativní stav přetížení přetrvává. I pro CS je spolupráce na platformě „Daňová Kobra“ efektivním nástrojem v boji proti daňovým podvodům a je, jak na centrální, tak na regionální úrovni běžným aspektem vzájemné kooperace a sdílení informací mezi partnery tohoto projektu.

Situace v oblasti krácení daní z příjmů

V souladu s daňovou politikou EU (Směrnice Rady 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní (DAC) a její novely DAC2-DAC7) byla ČR v oblasti daně z příjmů zintenzivněna činnost finanční správy v oblasti boje proti nelegálnímu odlivu finančních prostředků a související daňové optimalizaci či přímému krácení daňových povinností prostřednictvím daňových rájů (akce Panama Papers, Paradise Papers...). Relevantní data jsou získávána jak z veřejných zdrojů a vlastní činnosti finanční správy, tak spoluprací s dalšími orgány státní správy a v neposlední řadě i na bázi mezinárodní výměny informací v systému JITSIC a jednotlivých automatických výměn DAC. Získaná relevantní data o rizikových finančních převodech a účastných strukturách, tedy korporacích a ovládajících osobách jsou odpovídajícím způsobem využita při jednotlivých daňových řízeních. Z hlediska správy daní z příjmů, z pohledu pojistných plnění, má významný dopad na růst ekonomiky a s ním spojený nedostatek pracovních sil. Vysoká poptávka po pracovních zdrojích na trhu práce je spojena s organizovanými strukturami, které dodávají zejména zahraniční pracovníky, přičemž příjmy za vykonané práce se stávají předmětem zkrácení. Z pohledu FS jsou tyto případy detekovány zejména v souvislosti se správou DPH, nicméně hlavní poškození rozpočtu spočívá zejména v tom, že není odváděna daň z příjmů ze závislé činnosti a pojistná plnění.

Prokazování původu majetku

S účinností od 1. 12. 2016 byl zákonem č. 321/2016 Sb. včleněn institut prokazování původu majetku do zákona o daních z příjmů (§ 38x až 38ze). Institut svojí povahou doplňuje nástroje orgánů činných v trestním řízení sloužící k zajištění a odčerpání majetku, jak jsou vymezeny tuzemskými a evropskými předpisy. FS od

okamžiku účinnosti institutu prokazování prověřila formou analytické a vyhledávací činnosti více než 1360 případů podezření existence rozdílu mezi deklarovanými příjmy (a majetkem) a reálnou hodnotou majetku poplatníků. V případech nedoložených rozdílů vede daňová řízení, efektivitu institutu bohužel významně limituje možnost správce daně prověřovat pouze neprekludovaná období, což odpovídá třem kalendářním rokům.

Situace na nelegálním trhu v oblasti minerálních olejů

Útvary Dohledu CS bylo odhaleno **113 případů** podezření na porušení právních předpisů v rámci komodit minerálních olejů, **únik ve výši cca 8,3 mil. Kč.**

Z pohledu trestné činnosti, resp. jednotlivých modus operandi v komoditní oblasti minerálních olejů nezaznamenala CS ČR v roce 2018 významných změn oproti předchozímu roku.

Ve všech oblastech obchodu s minerálními oleji nadále roste počet účelově vzniklých tzv. ready-made společností, které realizují podvody i na DPH. Příkladem jsou objemově značné, cyklicky opakované, dodávky řepkového oleje v řetězci (kdy české společnosti jsou zapojeny do řetězců společností z jiných členských států) polských, českých a bulharských subjektů. Dosud získané indicie popírají bulharská místa dodání. Zboží je často pouze přeloženo v ČR a vrací se zpět do Polska. Opět tak dochází k systematickému obcházení systému správy DPH formou karuselových dodávek řepkových olejů pro výrobu MEŘO.

V souvislosti s uvedenou problematikou bezprostředně souvisí rovněž i otázka plnění povinnosti přiznat a zaplatit daň z přidané hodnoty majitelem, respektive prvním nabyvatelem v ČR u pohonných hmot dopravovaných na naše daňové území. Tuto problematiku CS ČR dlouhodobě řeší podpůrným způsobem, a to formou poskytování údajů a informací nejen získaných v daňovém řízení, ale také určitou asistenční činností, která vyplývá z kontrolních oprávnění. Zde se nepochybně projevuje potřeba bezprostřední součinnosti mezi příslušnými správci daně, analytickými útvary a orgány činnými v trestním řízení.

Celoevropským a dlouhodobým problémem jsou tzv. zvláštní minerální oleje (lubrikační, bázové a další), sazebním zařazením nepodléhajícím harmonizaci zařazení pod sazbu SPD z minerálních olejů, nicméně záměrně využívané pro pohon motorů. Rámcově jde o vysoce sofistikovanou, mezinárodní organizovanou

trestnou činností, která využívá fiktivních bankovních převodů mezi pochybnými subjekty bez historie, kapitálu apod. V konečném důsledku tyto tzv. zvláštní minerální oleje končí ilegálně na čerpacích stanicích v různých členských státech bez příslušného daňového odvodu.

Stejně jako v předchozích letech, tak i nadále v roce 2018 byly na regionální úrovni zaznamenány nelegální přepravy tzv. červené nafty, která se na území ČR podvodně zaměňuje za naftu motorovou. Tento výskyt je tradičně spojován s příhraničními oblastmi ČR, nejčastěji v severních Čechách při společné hranici s Německem.

Dále přetrvávají i způsoby páchání podvodů se zkvalitněnými ropnými plyny, kdy v závislosti na účelu konečného užití dochází k úmyslné záměně sazby spotřební daně.

Situace na nelegálním trhu v oblasti tabáků a tabákových výrobků

Útvary Dohledu CS bylo odhaleno **418 případů** podezření na porušení právních předpisů v rámci komodit tabáku (včetně surového tabáku a tabákových listů) a tabákových výrobků, **únik cca 15,7 mil. Kč.**

Rok 2018 přinesl výrazné změny v oblasti vnímání problematiky ilegálního obchodu s tabákem a tabákovými výrobky na území ČR. Na území ČR bylo odhaleno celkem **8 autonomních nelegálních výroben cigaret a tabáku**, ve všech případech plně ovládaných a organizovaných cizojazyčnými zločineckými skupinami (PL, UA, BY, MD). V rámci odhalení těchto 8 nelegálních výroben bylo zajištěno celními orgány více jak 37 mil. ks nelegálně vyrobených cigaret a bezmála 48 tun tabáku. Jedná se o zcela nový trend a situaci na území střední Evropy, kterou lze přičítat ztrátám, které zločinecké skupiny v uplynulých letech utrpěly při odhalení kontrabandech pašovaných cigaret přes vnější hranici EU ze zemí bývalého Sovětského svazu. Z tohoto důvodu se dle vyslovené hypotézy může jednat o tzv. předsunuté nelegální výroby cigaret na území EU, které mají za cíl saturovat poptávku po nezdaněných a levných tabákových výrobcích v západoevropských zemích.

ČR se v uplynulém období stala rovněž jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret. V ČR jsou zakládány tzv. schránkové firmy, které jsou založeny na základě advokátních plných mocí, kde

jednatelem a vlastníkem firmy je neexistující zahraniční fyzická osoba, případně jiná těžko dohledatelná osoba. Rejstříkové soudy ověřují vznik a existenci obchodní společnosti pouze na základě předložených dokladů. Takto založené společnosti provádějí v zemích EU nákup tabáku, netabákového materiálu a výrobního zařízení na cigarety nebo tabák vhodný ke kouření. Následně je toto zboží prodáváno ilegálním výrobcům cigaret. Obchodní aktivity takto vzniklých firem lze jen velmi těžko podchytit. Vyžaduje to úzkou mezinárodní spolupráci a nasazení kapacit pro monitorování těchto obchodů a pohybu tohoto rizikového zboží. S ohledem na značná rizika spojená s obchody s tabákem a netabákovými materiály vznikla v rámci operačního programu Europolu EMPACT 2.3 zvláštní pracovní skupina. Členem této pracovní skupiny je zástupce CS ČR.

Situace na nelegálním trhu v oblasti lihu a lihovin

Útvary Dohledu CS bylo odhaleno **546 případů** podezření na porušení právních předpisů v rámci komodit lihu a alkoholických výrobků (včetně piva), **únik cca 21,1 mil. Kč.**

Rizika v oblasti správy daně z lihu byla po tzv. metanolové aféře významně eliminována přijetím nových legislativních opatření obsažených zejména v novém zákoně o povinném značení lihu č. 307/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jehož cílem bylo zejména zpřísnění podmínek pro značení lihu a stanovení povinností pro osoby povinné značit líh i distributory lihu. Stanovené podmínky registrace jako spolehlivost, bezdlužnost, poskytnutí kauce a povinnost vybavení místa značení lihu kamerovým systémem měly za následek redukcí počtu osob povinných značit líh, a to zejména o subjekty, které byly již v minulosti v rámci CS ČR hodnoceny jako rizikové pro správu daně z lihu. V roce 2018 pokračovala stagnace situace v oblasti ilegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem na území ČR. Skončilo tím období, které lze ohraničit začátkem a následnou eskalací „metanolové kauzy“ z podzimu roku 2012 s trváním až do roku 2014, které bylo po jeho odhalení a paralyzování možno charakterizovat setrvalým poklesem prověřovaných trestných činů pověřenými celními orgány při nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem a úbytkem výskytu lihu kontaminovaném denaturačními činidly. Tyto skutečnosti korespondovaly s poznatkami o útlumu poptávky, ale i nabídky neznačeného lihu.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

V roce 2018, v porovnání s předchozím obdobím, byl zaznamenán setrvalý stav záchyťů lihu, který byl kontaminován denaturačními činidly. Zároveň se podařilo útvarům pátrání získat nové poznatky v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem. Na základě prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1867 ze dne 20. 10. 2016, kterým se mění příloha nařízení (ES) č. 3199/93 o vzájemném uznávání úplné denaturace lihu pro účely osvobození od spotřební daně mělo s účinností od 1. 8. 2017 dojít k zavedení společného eurodenaturantu pro obecnou denaturaci lihu a ke zrušení národních denaturačních směsí pro obecnou denaturaci lihu. Jednotný postup úplné denaturace lihu měl spočívat v použití jednoho litru isopropylalkoholu, jednoho litru ethyl(methyl)ketonu a jednoho gramu denatonium-benzoátu na jeden hektolitr absolutního ethanolu. Podle názoru CS ČR tato forma denaturace může představovat velmi vysokou míru rizika z pohledu daňových úniků a zneužití lihu pro nelegální výrobu lihovin. Jak vyplývá z Prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/1112 ze dne 22. 6. 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 3199/93 o vzájemném uznávání postupů úplné denaturace lihu pro účely osvobození

od spotřební daně, bylo prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1867 zrušeno. Mezi důvody zrušení bylo uvedeno, že „Postup při přijímání prováděcího nařízení (EU) 2016/1867 nebyl v souladu s čl. 27 odst. 3 a 4 směrnice 92/83/EHS. Jeden členský stát vznesl námitku podle čl. 27 odst. 4 směrnice 92/83/EHS na základě toho, že postup uvedené úplné denaturace může být zneužit, a proto nesplňuje požadavky čl. 27 odst. 1 směrnice 92/83/EHS týkající se předcházení daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem nebo zneužití daňového režimu“. Mimo rizik fiskálního charakteru tak zde existuje i velmi vysoké riziko zdravotní.

Od roku 2012 nadále trvá riziko výskytu nedohledané části směsi lihu s jedovatým metanolem (cca 2 000 l), případně lihovin vyrobených z této směsi, přestože dosud nebyl zaznamenán potvrzený případ otravy závadným alkoholem (aktuálně jsou v šetření dva případy možné otravy). V roce 2018 byl zjištěn zvýšený výskyt záchyťů surového lihu zbaveného denaturačních činidel, zdrojově původem z Polska, stejně jako prodej lihovin ve spotřebitelském balení, u nichž bylo zjištěno, že k jejich výrobě byl použit uvedený líh.

2.2.5 Korupce

Korupce postihuje jak politiku, tak hospodářství i společnost. Je přítomna ve všech zemích světa a zasahuje každou oblast lidské činnosti, zasahuje tedy i ČR. Nelze však konstatovat, že by se jednalo o systémový problém provázaný s konkrétní činností či oblastí, spíše lze konstatovat, že korupční činnost v ČR v roce 2018 byla úzce vázána na morální selhání jednotlivce. Přesto lze specifikovat určité činnosti a oblasti, v nichž se vyskytuje častěji.

Stejně jako v roce 2017 byla tzv. velká korupce v roce 2018 v ČR spojena zejména s oblastí zadávání veřejných zakázek, konkrétně se stavebními zakázkami, nákupem zdravotních zařízení a s oblastí IT služeb. Tak jako v roce 2017, tak i v roce 2018 se korupce a s ní spojený organizovaný zločin v oblasti veřejné správy soustředil především na ovlivňování zakázek na externí služby pro úřady.

Co se týká korupce tzv. na nižší úrovni, která však i přesto představuje aktuální problém, pak byly zaznamenány korupční případy, na nichž se podílí příslušníci některých cizineckých skupin v ČR, kteří v souvislosti s vyřizováním svých žádostí uplácí úředníky, přičemž toto jednání je v rámci jejich

komunity považováno za běžné a nezbytné (jedná se např. o vietnamskou menšinu).

V roce 2018 stejně jako v předešlých obdobích jsou korupčním jednáním zasaženy téměř všechny oblasti sportu, zejména v souvislosti s ovlivňováním či falšováním výsledků zápasů, s pořádáním sportovních zápasů, při rozhodování orgánů sportovních klubů, se zneužíváním fondů klubu určených pro sportovní účely pro vlastní obohacení nebo v rámci přestupu hráčů.

Typickým projevem signalizujícím možné podezření na korupční jednání v souvislosti se sázkovým podvodem je vstup nového majitele, zpravidla ze zahraničí, do sportovního klubu nižší kategorie a příchod nových hráčů. V této souvislosti lze poukázat např. na aktivity ze strany čínských subjektů. Situace v roce 2018 ukázala, že tento celosvětový fenomén se nevyhnul ani ČR.

Další oblastí korupce je zdravotnictví, zejména v souvislosti s nákupy zdravotnických přístrojů a dalšího zdravotnického materiálu, jejichž cena bývá značně nadhodnocena. Další oblast představují servisní smlouvy na údržbu a opravy zdravotnických

přístrojů a IT technologií, a to včetně nákupu IT. Společnosti soutěžící o získání zakázky na dodávky zdravotnického materiálu se snaží upláct osoby, které rozhodují o tom, jaký materiál, a především od koho, nakoupí. Korupce je v těchto případech velice latentní.

Nový fenomén představují investiční podvody páchané prostřednictvím internetu se zapojením cizozemských obchodních korporací. Tuto hrozbu již před několika lety detekoval rovněž Europol.

Vládní protikorupční politika

Gestorem vládní protikorupční politiky je ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády. Předsedou Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „RVKBK“) coby poradního orgánu vlády pro oblast boje s korupcí je předseda vlády. V rámci RVKBK je zřízeno 6 pracovních komisí: koncepční, k hospodárnému nakládání s majetkem státu, k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy, ke střetu zájmů, k whistleblowingu a k lobbingu.

Vládou byla v roce 2018 schválena Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 coby základní střednědobý strategický dokument vlády pro oblast boje proti korupci. Vláda rovněž schválila aktualizaci Rámcového rezortního interního protikorupčního programu, která byla vypracována na základě výsledků pravidelného vyhodnocování zpráv o plnění Rezortního interního protikorupčního programu a rovněž z důvodu zajištění souladu s Nařízením EP a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 (GDPR) v oblasti zveřejňování profesních životopisů a zveřejňování seznamu poradců. Materiál nově obsahuje doporučení k řízení korupčních rizik, jehož cílem má být usnadnění a zefektivnění činnosti zaměstnanců ústředních správních úřadů při řízení korupčních rizik. Vládě byl také předložen materiál Analýza jednotlivých aspektů činnosti, práv a povinností státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků ve vztahu k protikorupčnímu působení, kterou vláda schválila svým usnesením č. 11 ze dne 7. 1. 2019.

Na základě usnesení vlády ze dne 3. 12. 2018 č. 818 bylo s účinností od 1. 1. 2019 vládou schváleno převedení agendy boje s korupcí z ÚV na MS včetně přenesení odpovědnosti za plnění úkolů uložených v této oblasti na ministra spravedlnosti.

Mezinárodní spolupráce

Partnerství pro otevřené vládnutí – Open Government Partnership (OGP) je mezinárodní

iniciativou administrativy USA podporující otevřenost, transparentnost a boj proti korupci. Cílem je prostřednictvím konkrétních závazků vlád podpořit rozpočtovou transparentnost, zvýšit občanskou angažovanost, bojovat s korupcí a transformovat se ve více otevřené, efektivní a odpovědné instituce. V průběhu roku 2018 byl projednáván a následně vládou dne 31. 7. 2018 jejím usnesením č. 499 schválen nový Akční plán ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020, který obsahuje celkem 8 závazků zařazených do 3 tematických oblastí: řízení kvality ve státní službě, otevřená justice a boj s korupcí a otevřené vzdělávání. Ve druhé polovině roku byla dále projednávána a následně vládou dne 17. 10. 2018 usnesením č. 674 schválena Závěrečná sebehodnotící zpráva Akčního plánu ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018, která konstatovala, že dle hodnocení jednotlivých gestorů byly 2 závazky končícího akčního plánu označeny jako dokončené, 1 závazek byl dokončen z podstatné části a 2 byly dokončeny v omezeném rozsahu.

Skupina států proti korupci při Radě Evropy – (Group of States Against Corruption – GRECO). Hlavním předmětem činnosti GRECO je monitorování implementace jednotlivých protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci a Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci. V roce 2018 byla v rámci Třetího kola hodnocení GRECO zaměřeného na financování politických stran na 79. plenárním zasedání GRECO projednána a dne 31. 5. 2018 zveřejněna druhá a zároveň poslední zpráva o pokroku, kterou GRECO konstatovalo, že ČR uspokojivě implementovala nebo jiným uspokojivým způsobem splnila deset ze třinácti doporučení vzešlých z Hodnotící zprávy třetího kola a třetí kolo se tím pro ČR uzavírá. Ze 4. kola hodnocení GRECO zaměřeného na prevenci korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům přetrvávají některé závazky zejména v oblasti právní úpravy státního zastupitelství.

Analýza trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků

NSZ zpracovalo podle usnesení Ústavně právního výboru PSP ČR a rovněž na základě vyžádané součinnosti od MS materiál „Analýza trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků“.

Cíl předmětné analýzy spočíval v prozkoumání a vyhodnocení trestné činnosti volených funkcionářů

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

územních samosprávných celků, která byla registrována v rámci výkonu trestní působnosti státního zastupitelství v ČR.

Z analýzy trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků za období let 2013–2017 zejména vyplývá, že tato oblast trestné činnosti tvoří z celkového objemu kriminality statisticky zcela zanedbatelný zlomek. Jedná se o méně než 0,03 % ze všech trestních řízení (za období pěti let se jedná o 438 věcí při celkovém počtu 1 331 328 vydaných záznamů o zahájení úkonů trestního řízení).

Dominantní zdroj poznatků k zahájení trestního řízení ve věcech trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků pochází z trestních oznámení od fyzických či právnických osob. Z hlediska celkového období šlo o 76,3 %. Nepotvrdila se prezentovaná konstatování, že orgány činné v trestním řízení přepínají trestní represí vůči voleným funkcionářům územních samosprávných celků.

Celkem 84,2 % věcí bylo skončeno v prověřování, aniž by došlo k zahájení trestního stíhání konkrétní osoby.

Z hlediska pozice osoby, proti níž se trestní řízení vedlo, vyplývá, že nejčastěji se jednalo o starosty, primátory a hejtmany v tomto jejich samostatném postavení. Osoby v tomto postavení vystupovaly v 56,2 % věcí. V 98,4 % věcí se nejednalo o celé zastupitelstvo.

Do řízení před soudem se dostalo 13,8 % skončených věcí. Z těchto věcí byl ve 49,0 % vydán odsuzující rozsudek, jímž byl obžalovaný uznán vinným. Pokud by se vzaly v potaz věci, kde byla alespoň část obviněných uznána vinnými, jde o vzestup na 27 případů, což znamená 55,1 % takto skončených věcí v řízení před soudem. V 38,8 % věcí soud zprostil obviněného obžaloby; pokud by byly vzaty v úvahu i částečná odsouzení ve věci, byla by hodnota zproštění obžaloby 32,6 %. Současně je třeba uvést, že z 19 trestních věcí, kde došlo ke zproštění obžaloby, byl u 9 věcí vydán alespoň jeden odsuzující rozsudek (což činí 47,3 %), tedy nebyla jednotnost posouzení řešených případů ani na úrovni soudů. Ve zbylém počtu věcí bylo rozhodnuto soudem jinak, např. trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno, zastaveno s ohledem na promlčení či věc byla postoupena jinému orgánu k projednání přestupku. Odsuzující rozsudky v naprosté většině případů obstály v přezkumu Nejvyšším soudem či Ústavním soudem. Shora uvedený počet odsuzujících a zprošťujících rozsudků v trestních věcech odpovídá počtu 33 osob (36,3 %) odsouzených a 40 osob (44,0

%) zproštěných obžaloby. Objektivně je třeba uvést, že podíl zprošťujících rozsudků (jak ve vztahu k počtu případů, tak ve vztahu k počtu osob) vykazuje vyšší hodnoty v porovnání s celkovým podílem zproštění u veškeré kriminality, který např. za období roku 2017 souhrnně činí 5,2 %.

Na základě provedené analýzy je zřejmé, že orgány činné v trestním řízení věnují ve svém souhrnu daným trestním řízením náležitou pozornost, vyřizují je ve standardních časových lhůtách odpovídajících danému typu kriminality a především postupují v souladu se zákonem, uvážlivě a nikoliv nedůvodně aktivisticky.

Opatření

Od roku 2015 byla vládní protikorupční politika realizována na základě Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 a jednoletých akčních plánů boje s korupcí. V roce 2018 byla vládní protikorupční politika ve stejném duchu realizována na základě samostatně stojícího Akčního plánu boje s korupcí, na který navazuje v prosinci 2018 schválená Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. Vládní politiku boje s korupcí v rámci veřejné správy charakterizují 4 prioritní oblasti:

1. *výkonná a nezávislá exekutiva;*
2. *transparentnost a otevřený přístup k informacím;*
3. *hospodárné nakládání s majetkem státu;*
4. *rozvoj občanské společnosti.*

*Ministerstvo spravedlnosti vládě předložilo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Návrh zákona byl vládou schválen usnesením č. 66 ze dne 31. ledna 2018 a následně byl po úspěšném projití legislativním procesem vyhlášen dne 13. prosince 2018 jako zákon č. 287/2018 Sb. Zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019. Jedním z cílů tohoto zákona bylo dostát mezinárodním a evropským závazkům, mj. tak reaguje na čl. 23 Úmluvy Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (č. 75/2013 Sb. m. s.), který požaduje po smluvních státech mj. **zavedení trestnosti jednání spočívajícího v příslibu, nabídce nebo poskytnutí neoprávněné výhody s cílem navádět k falešnému svědectví nebo narušit podávání svědectví nebo předkládání důkazů v průběhu řízení v souvislosti se spácháním trestných činů.** Do současnosti bylo toto jednání trestné pouze jako účastenství ve formě organizátorství nebo návodu k trestnému činu křivě výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle*

§ 346 TZ. Trestní odpovědnost organizátora nebo návodce byla odvozena na základě zásady akcesority účastenství od odpovědnosti hlavního pachatele, tedy svědka nebo znalce, který se však musel o čin alespoň pokusit. Nedospěl-li hlavní pachatel (svědek, který měl křivě svědčit, znalec, který měl podat nepravdivý znalecký posudek) ani do stadia pokusu, nebylo možné skutek účastníka trestně postihnout, navrhovalo se proto zavedení zvláštní skutkové podstaty postihující tato jednání samostatně. V rámci tohoto zákona došlo rovněž k rozšíření okruhu případů dočasného odložení trestního stíhání a následného rozhodnutí o nestíhání podezřelého u korupčních trestných činů, kdy se tento postup bude moci uplatnit i v případech poskytnutí (nejen slibu) úplatku. Tento postup by měl být pro uplácující osobu dostatečnou motivací pro to, aby „své pochybení“ spočívající v poskytnutí úplatku vyžádaném si ze strany podpláceného oznámila orgánům činným v trestním řízení, neboť toto řešení dává uplácujícímu jistotu, že bude-li spolupracovat, nebude proti němu vedeno trestní stíhání (což nakonec vyústí v definitivní rozhodnutí o nestíhání podezřelého představující překážku věci pravomocně rozhodnuté).

Ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády vládě předložil ke schválení návrh zákona o lobbování. Cílem zmíněné úpravy je vymezit lobbování jako aktivitu, která pokud je vykonávána v souladu s platnými pravidly, je legitimní a prospěšná, nikoli poškozující. Za účelem efektivní regulace lobbování v ČR bude vytvořen registr transparentnosti, ve kterém bude moci veřejnost sledovat lobbistické kontakty mezi lobbisty a lobbovanými směřující ke změně návrhů právních předpisů či strategických dokumentů schvalovaných vládou. Dalším souvisejícím opatřením ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu je zavedení tzv. lobbistické stopy u návrhů právních předpisů tak, aby bylo možné u konkrétního předpisu prostřednictvím elektronické Sbírký zákonů identifikovat lobbistické kontakty. V neposlední řadě bude v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, snížena hranice hodnoty daru, u kterého má veřejný funkcionář oznamovací

povinnost. Legislativní proces návrhu zákona bude pokračovat i do roku 2019.

Ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády rovněž do mezirezortního připomínkového řízení předložil návrh zákona o ochraně oznamovatelů. Tvorba národní právní úpravy probíhala souběžně s procesem vyjednávání o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob oznamujících porušení práva Unie, jejíž projednávání bude pokračovat rovněž v roce 2019 a která směřuje k nastavení jednotného minimálního standardu pro ochranu oznamovatelů ve vybraných rizikových sektorech napříč členskými státy Evropské unie. Součástí tohoto návrhu směrnice budou ustanovení upravující jak podmínky přiznání ochrany před postihem a požadavky na vytvoření účinné ochrany oznamovatelů, tak nastavení kanálů pro přijímání oznámení a pravidel pro proces jejich prošetřování. Nově vytvářená národní úprava bude vládě předložena již v souladu s principy tohoto návrhu směrnice.

Pod č. 52/2018 Sb. m. s. byl dále publikován **Dodatkový protokol k Trestněprávní úmluvě Rady Evropy o korupci**. Tento dodatkový protokol byl otevřen k podpisu v květnu 2003 a vstoupil v platnost dne 1. 2. 2005; Česká republika jej podepsala dne 9. 11. 2017 v Praze a ratifikovala dne 11. 9. 2018. Pro Českou republiku vstupuje v platnost na základě článku 10 odst. 4 dne 1. 1. 2019. Účelem Dodatkového protokolu k Trestněprávní úmluvě o korupci je v určitých ohledech doplnit Trestněprávní úmluvu o korupci. Tato Úmluva má za cíl harmonizovat vnitrostátní právní řády při kriminalizaci korupčních trestných činů, podpořit přijetí příslušných trestněprávních ustanovení a podpořit mezinárodní spolupráci při vyšetřování a stíhání těchto jednání. Dle textu Úmluvy se smluvní strany zavazují kriminalizovat aktivní i pasivní korupci úředních osob, cizích a mezinárodních úředních osob, členů národních či nadnárodních parlamentů a národních, cizích či mezinárodních soudců, dodatkový protokol rozšiřuje kriminalizaci korupce i ve vztahu k rozhodčím řízením a na porotce.

2.2.6 Organizovaný zločin

Mezi převládající komunity se řadí především ruskojazyčné, asijské a balkánské kriminální organizace. Tyto kriminální organizace mají výrazné zahraniční vazby a vyznačují se značnou diverzitou páchané trestné činnosti. I jednotlivé menší celky

kriminálních struktur se málokdy úzce specializují na jeden typ trestné činnosti. Všechny mají také společný prvek vysoké míry korupčního průniku do státní správy a veřejné samosprávy, při němž se

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

potkávají a v některých případech i spolupracují s českým organizovaným zločinem.

Ve sledovaném období byly na území ČR zadokumentovány aktivity vysoce postavených kriminálních autorit ruskojazyčného organizovaného zločinu, které směřovaly k získání kontroly nad českým územím, respektive nad aktivitami zde působících ruskojazyčných zločineckých organizací. Nejednalo se o náhodné či nečekané aktivity těchto kriminálních autorit. V minulých letech byly opakovaně zaznamenány případy, kdy po zásahu bezpečnostních složek ČR u jedné kriminální autority se jiná ruskojazyčná zločinecká autorita či konkurenčně významný kriminální klan pokusil získat uvolněný prostor pod svoji kontrolou.

V uvedeném období rovněž zesílil ze strany významných ruskojazyčných kriminálních autorit tlak na získání státních občanství různých států EU, včetně ČR. Status občana EU nejen napomáhá ve volném pohybu v rámci EU, ale rovněž brání jejich vydání do země jejich původu.

Trestná činnost kriminálních organizací původem ze zemí bývalé Jugoslávie je zaměřena na páchání trestné činnosti v oblasti majetkové trestné činnosti, násilné trestné činnosti, obchodu s lidmi a nelegální migrace, padělání a pozměňování dokladů a peněz, oblasti drogové kriminality a zejména pak hospodářské trestné činnosti spočívající v legalizaci výnosu z trestné činnosti.

Ve sféře majetkové trestné činnosti byly v souvislosti s balkánskými kriminálními strukturami za uvedené období zaznamenány také podvody ve stylu tzv. pyramidové hry či letadla formou vylákání investic do dluhopisů za účelem jejich zhodnocení. Pachatelé nemají v úmyslu vyplácet zisk nebo dokonce jistinu věřitelům. Vybrané finanční prostředky používají na své soukromé potřeby.

Z hlediska vnitřní bezpečnosti ČR byly jako hrozba identifikovány albánské zločinecké skupiny. Albánci si v předchozí době vytvořili silný vliv na trasy, kterými do Evropy putuje nelegální zboží, přičemž v současné době jsou tyto pašerácké trasy kromě obvyklých komodit (např. omamné a psychotropní látky) využívány ve značné míře i k realizaci nelegální migrace osob.

Trestná činnost vietnamských organizovaných kriminálních struktur je tradičně zaměřena na páchání trestné činnosti především v oblasti daňových podvodů, toxikomanie (nedovolená výroba, obchodování a distribuce omamných

a psychotropních látek) a legalizace výnosů z trestné činnosti, čímž dochází k ohrožení stability veřejných rozpočtů ve formě dlouhodobě trvajících masivních daňových úniků.

V uvedeném období byly rovněž zaznamenány tendence vietnamského organizovaného zločinu směřující k neustálému zdokonalování a orientaci v českém trestním právu, včetně používání operativně pátracích prostředků. Pro vzájemnou komunikaci jsou stále intenzivněji využívány mobilní internetové komunikační prostředky (Skype, Twitter, WhatsApp atd.), včetně metod sloužících k dekonspiraci prostředků dokumentujících jejich trestnou činnost ze strany policejních složek.

Značný nárůst v uplynulých letech zaznamenala trestná činnost spojená se získáváním víz a legalizací pobytu pro osoby původem z Vietnamu. Důvodem je zvyšující se zájem o ekonomickou imigraci do ČR, příp. následně i do dalších zemí EU.

Do budoucna lze očekávat vzrůstající vliv Číny, včetně snah o ovlivnění našeho státu v různých směrech. Velký vliv na tuto skutečnost mělo otevření ČR čínským investorům, s čímž je velmi úzce spojen značný příliv osob čínského původu do ČR. Již v současné době do ČR proudí velké množství čínských turistů, což přispěje ke zvýšenému zájmu jak ze strany čínských podnikatelů, tak z řad zločinců a organizovaných zločineckých organizací.

Opatření

Případná bezpečnostní rizika v rámci procesu udělování státního občanství ČR jsou minimalizována tím, že ke každému žadateli o udělení státního občanství staršímu 15 let jsou obligatorně vyžadována stanoviska zpravodajských služeb ČR a PČR. Pokud z těchto stanovisek vyjde najevo, že žadatel ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty, nelze takové osobě české státní občanství udělit a žádost je zamítnuta. U žadatelů o udělení státního občanství starších 15 let je pak ověřována i jejich trestní bezúhonnost, a to nejen v ČR, ale i v zemích, kde v období posledních 10 let před podáním žádosti pobývali alespoň 6 měsíců.

V roce 2018 byl dokončen proces přípravy Koncepce boje proti organizovanému zločinu do roku 2023. Oproti předchozím obdobným dokumentům má nyní tato koncepce delší platnost a také širší záběr. Nově jsou jednotlivé oblasti řešeny formou dvouletých akčních plánů. Akční plán na roky 2018

a 2019 byl spolu s Konceptí schválen usnesením vlády č. 325 ze dne 23. 5. 2018.

První akční plán se zaměřuje mimo jiné na oblast boje proti hospodářské kriminalitě, nové hrozby související s virtuálními měnami a nákupem nelegálních komodit na internetu, oblast mezinárodní spolupráce a také přijetí koncepčního dokumentu v oblasti trestné činnosti proti chráněným druhům živočichů a rostlin.

Na přípravě těchto dokumentů se kromě MV podílelo mnoho partnerů (zejména PČR, MS, GŘC, GŘŘ, FAÚ a MŽP). Součástí materiálu je také vyhodnocení předchozí koncepce a detailní popis aktuální situace. Z 12 úkolů Konceptu boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017 bylo splněno 8, částečně splněny 2 úkoly a nesplněny 2 úkoly. Celkově lze její výstupy hodnotit pozitivně. U nesplněných úkolů jde o mezinárodní smlouvy, kdy hrála zásadní roli nedostatečná spolupráce ze strany zahraničního partnera. Nesplněné a částečně splněné úkoly byly převedeny do aktuálního dokumentu.

Výzkum organizovaného zločinu

V rámci kriminologického výzkumu organizovaného zločinu se v IKSP realizují od roku 1993 každoročně expertní šetření. Jako experti jsou dotazováni pracovníci orgánů činných v trestním řízení (zejména PČR a CS). V roce 2018 bylo dotazováno 41 expertů. Z hlediska podílu cizinců na organizované zločinecké činnosti patří ČR k zemím, kde je i přes drobné výkyvy poměr mezinárodního a domácího prvku trvale v podstatě stejný. Také v šetření, které proběhlo v roce 2018, bylo identifikováno zastoupení cizinců 49 % a Čechů 51 %. Ve strukturách organizovaného zločinu na území ČR jsou z dlouhodobého hlediska nejsilněji zastoupeni Ukrajinci, Rusové, Vietnamci a Albánci (většinou kosovští). Druhou skupinu tvoří s výrazným odstupem Rumuni, Slováci a Bulhaři. V roce 2018 patřil mezi hlavní činnosti zločineckých skupin dle výzkumu IKSP obchod s drogami, následovaly aktivity související s finanční kriminalitou (praní špinavých peněz, korupce, daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody, zakládání podvodných a fiktivních firem) a dále poškozování finančních zájmů EU.

2.2.6.1 Obchod s lidmi

Vedená trestní řízení, zjištěné poznatky ze zájmového prostředí a mezinárodní policejní spolupráce v průběhu roku 2018 potvrdily vzrůstající trend, kdy na území ČR došlo k cílenému vyhledávání mužů a žen ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí,

s následným vylákáním do zahraničí, zejména Velké Británie. Muži byli nuceni vykonávat fyzicky náročnou práci (např. myčky automobilů, třídírny ovoce a zeleniny, drůbežárny, restaurace, stavby a různé výrobní podniky). Pachatelé poškozeným při výplatě odebírají všechnu nebo drtivou část vydělané mzdy, mnohdy prostřednictvím platebních karet, které pachatelé poškozeným spolu s účty zřídili v tamních bankovních ústavech. V některých případech navíc poškozené zadlužili úvěry na pořízené účty. Ženy jsou nuceny k prostituci nebo k uzavření sňatku s občany ze zemí mimo EU. Tyto sňatky jsou označovány jako tzv. „sňatky s výhodou“ (marriages of convenience). Vzhledem k tomu, že mezi komunity, z nichž byla směřována „poptávka“ po ženách z ČR, patřili zejména státní příslušníci Bangladéše, Pákistánu a Afghánistánu, souvisí tento trend v obchodování s lidmi úzce s problematikou pohybu a pobytu osob třetích zemí ve státech EU, které jsou v současné době rizikové i z hlediska terorismu. K organizování tohoto jednání docházelo zejména na území Velké Británie a podíleli se na něm rovněž státní občané ČR.

V ČR bylo za rok 2018 zjištěno celkem 13 případů kvalifikovaných jako trestný čin obchodování s lidmi dle ustanovení § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Z toho bylo 9 případů objasněno. 8 případů bylo spácháno recidivisty. Stíháno bylo pro uvedený trestný čin celkem 15 osob, z toho byly 4 osoby recidivisté. Ve věku 18-30 let se jednalo o 8 osob a ve věku 30 let a výše se jednalo o 7 osob. Celkem se jednalo o 11 mužů a 4 ženy, přičemž 13 osob bylo české státní příslušnosti a v případě 2 osob se jednalo o cizince. Trestný čin spáchaný v organizované skupině dle ustanovení § 168/1,2,3a,4c zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, byl zjištěn v 1 případě, v případě této skutkové podstaty bylo stíháno celkem 9 osob, z toho se jednalo v 7 případech o muže a ve 2 případech o ženy, v 7 případech se jednalo o občany ČR a ve 2 případech o cizince.

Opatření

*Stejně jako v předchozích letech se v roce 2018 v Bruselu dvakrát sešla **neformální skupina národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů pro otázky obchodování s lidmi**. V rámci jednání podepsali představitelé deseti organizací EU (EASO, EUROPOL, eu-LISA, EMCDDA, EUROJUST, EIGE, FRONTEX, EUROFOUND, FRA, CEPOL) společně prohlášení o závazku spolupracovat na obchodování s lidmi, které zajišťuje koordinovanou, soudržnou a komplexní reakci. Prezentována byla také deklaráce*

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

ministrů vnitra a koordinátorů boje proti obchodování s lidmi JV Evropy o posílení regionální spolupráce v boji proti obchodování s lidmi.

V roce 2018 byly průběžně plněny úkoly **stanovené v Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v ČR na období 2016-2019**. Byl vydán aktualizovaný manuál pro PČR k postupům v problematice obchodování s lidmi a prostřednictvím školení určených pro terénní sociální pracovníky, pracovníky OSPOD, pracovníky kraje zapojených do prevence kriminality a specialisty z řad PČR (tato školení proběhla v Ústí nad Labem, Plzni a Ostravě) k problematice identifikace potenciálních obětí obchodování s lidmi byla navázána spolupráce s aktéry působícími v sociálně vyloučených lokalitách.

MV v roce 2018 pokračovalo v realizaci **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** – blíže viz kpt. Prevence kriminality.

ČR se v roce 2018 připojila k výzvě britské ministerské předsedkyně s názvem „**A Call to Action to end forced labour, modern slavery and human trafficking**”.

V rámci zapojení do projektu EUROPOL EMPACT THB proběhly v roce 2018 tzv. společné akční dny (Joint Action Days - JAD) zaměřené na problematiku pracovního vykořisťování (květen 2018) a sexuálního vykořisťování (září 2018). Předmětem zájmu byly kontroly vytipovaných pracovišť resp. nočních podniků, byly zjišťovány kriminálně relevantní informace, které byly sdíleny s EUROPOLEM, nadále je prováděna výměna informací k osobám, u nichž bylo zjištěno spojení s kriminálním prostředím.

Pod č. **287/2018 Sb.** byl publikován **zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**. V návaznosti na požadavky Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (tzv. Istanbulské úmluvy), jejíž ratifikace je připravována, byly tímto zákonem rozšířeny důvody pro stavění promlčecí lhůty, kdy se do promlčecí doby nebude započítávat doba, po kterou je oběť trestných činů těžkého ublížení na zdraví, nedovoleného přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy, zavlčení, vydírání a útisku, mladší 18 let, a to v rozsahu, v jakém to požaduje Istanbulská úmluva (tj. zmrzačení pohlavních orgánů, sterilizace, nedovolené přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy, zavlčení spáchané za účelem donucení jiného k sňatku, vydírání nebo útisk spáchaný za účelem donucení jiného k sňatku nebo k strpění

zákroku směřujícímu k způsobení těžkého ublížení na zdraví spočívajícího v zmrzačení pohlavních orgánů). Istanbulská úmluva rovněž požaduje trestnost jednání spočívajícího v (úmyslném) donucení jiného k manželství a vylákání jiného na území některé smluvní strany nebo jiného státu, než je stát jeho pobytu, za účelem jeho donucení k uzavření manželství. Donucení k manželství je již podle stávající právní úpravy postihováno prostřednictvím obecně formulovaného trestného činu vydírání (§ 175 TZ); pokud jsou naplněny znaky obchodování s lidmi, pak je takové jednání postižitelné i podle trestného činu obchodování s lidmi (§ 168 TZ). Vylákání jiného do cizího státu za účelem jeho donucení k sňatku (jak vyžaduje čl. 37 odst. 2 Úmluvy) je podle stávající právní úpravy trestně postižitelné pouze částečně jako trestný čin zavlčení podle § 172 TZ, pokud je osoba zavlčena z nebo do ČR. Proto bylo zapotřebí tento trestný čin rozšířit tak, aby postihoval i případy, kdy je osoba vylákána z nebo do jiného státu, než je ČR, za účelem donucení k sňatku. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019.

Dne 1. 3. 2018 vstoupila pro ČR v platnost **Úmluva Rady Evropy proti obchodování s lidskými orgány**, která byla publikována pod č. **11/2018 Sb. m. s.** Úmluva se zaměřuje na trestněprávní otázky spojené s obchodováním s lidskými orgány, ochranu práv obětí obchodu s lidskými orgány a podporu spolupráce na národní i mezinárodní úrovni. Úmluva především požaduje trestněprávní postih celé škály jednání, která s nezákonným obchodem s lidskými orgány souvisí. Úmluva tak mj. stanoví povinnost členským státům zajistit trestnost úmyslného odběru lidského orgánu z těla žijícího či zemřelého dárce, pokud je odběr proveden bez svobodného, informovaného a specifického souhlasu žijícího či zemřelého dárce, nebo pokud v případě zemřelého dárce odběr není povolen vnitrostátním právem; dále pokud výměnou za odběr orgánu žijící dárce nebo třetí strana obdrželi nebo jim byl nabídnut finanční prospěch nebo srovnatelná výhoda; a také pokud výměnou za odběr orgánu z těla zemřelého dárce třetí strana obdržela nebo jí byl nabídnut finanční prospěch nebo srovnatelná výhoda.

2.2.6.2 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem

Trestná činnost související s nelegálním obchodováním se zbraněmi, výbušninami a vojenským materiálem nezaznamenala oproti minulému období výrazných změn.

Obchodem se zbraněmi se zabývají zejména osoby, které tyto zbraně či munici nebo zakázané doplňky zbraní v závadovém prostředí pouze překupují s příslušným ziskem, anebo se jedná o osoby, které mají ke zbraním silný vztah, mají o nich dobré odborné znalosti a disponují prostředky pro jejich úpravy či výrobu. Jejich stěžejní motivací je rovněž získání finančních prostředků při distribuci zbraní do prostředí.

Stále trvá problém se zbraněmi, které byly určeny ke střelbě s ostrou municí – podle české legislativy podléhající registraci nebo jsou přímo zakázané, a které byly na území jiného členského státu EU přepracovány na zbraně expanzní, akustické či cvičné a nejnověji na zbraně flobertkové. Tato úprava je podle našich předpisů nedostačující a takto upravené zbraně nelze považovat za zbraně ostatní – zbraně kategorie „D“, které nepodléhají registraci. Riziko těchto zbraní je, že je lze velmi jednoduchou úpravou uvést zpět do plně střelbyschopného stavu. S tímto fenoménem mají zkušenost nejen všechny země v rámci Evropy, ale i mimoevropské země.

Stále jsou zaznamenávány snahy soukromých subjektů o dodávání vojenského materiálu a zboží dvojího užití do rizikových zemí s tendencí obcházet příslušné předpisy.

Problematickou oblast tvoří trestná činnost související s kontrolovaným zbožím, tedy s vojenským materiálem, zbožím dvojího užití, sankčními režimy, které se snaží využívat především právnické osoby. V této oblasti byly zaznamenány aktivity zbrojařských společností při prodeji vojenského materiálu získaného jako nepotřebný majetek Armády ČR. Takto získaný vojenský materiál je obchodován do zemí bývalého východního bloku, Blízkého východu a Afriky, kde je stále používán v ozbrojených konfliktech. Zbrojařské společnosti za účelem získání vysokých zisků z těchto zahraničních kontraktů jsou ochotné obcházet platné zákony ČR, aby se vyhnuly kontrolním mechanismům a dosáhly na smluvní závazky se subjekty v problémových a rizikových zemích.

V současné době probíhá proces aplikace směrnice č. 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení střelných zbraní, do právního systému ČR. Tato směrnice zpřísnuje podmínky pro držení střelných zbraní a některé dokonce zakazuje. ČR bude nucena tato opatření přijmout a lze očekávat, že se část doposud legálně držících zbraní přesune do tzv. šedé zóny, tedy mezi nelegální zbraně.

V posledním období byl také zaznamenán trend zasílání výhrušných vyděračských dopisů obsahujících nebezpečný CBRN materiál, které jsou adresovány orgánům státní moci, politikům či finančně zajištěným osobám a společnostem.

CELNÍ SPRÁVA ČR

V roce 2018 byl realizován vývoz 6.579 položek zboží dvojího užití uvedených v celních prohlášeních, na které bylo vydáno Ministerstvem průmyslu a obchodu – Licenční správou (dále jen „MPO-LS“) individuální vývozní povolení nebo bylo použito všeobecné vývozní povolení, případně bylo použito vývozní povolení vydané příslušným orgánem jiného členského státu EU. Identifikace zboží dvojího užití prostřednictvím aplikace DUAL USE byla provedena v 225 případech, kdy v **14 případech** bylo identifikováno zboží dvojího užití.

Z celkového počtu 225 identifikací zboží dvojího užití nebyla v žádném identifikovaném případě zaslána žádost o stanovisko na MPO-LS.

CS ČR zjistila v roce 2018 v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem **19 případů** porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, což je při počtu 280 držitelů povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem pozoruhodné číslo. V případě vojenského materiálu se jednalo především o balistické materiály a náhradní díly k vojenským vozidlům, vrtulníkům a letounům. V oblasti kontroly obchodu s výrobky, jejichž držení je upraveno zákonem č. 228/2005 Sb. o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v ČR omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů, bylo v roce 2018 zjištěno **5 případů** porušení zákona č. 228/2005 Sb.

2.2.6.3 Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2018 ke snížení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2017 (o 26 %). Celkem bylo za rok 2018 zadrženo 2 111 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí, tj. o 739 kusů méně než v roce 2017. Jedná se o čtvrtý meziroční pokles v řadě. Hodnota padělků českých bankovek byla 1,184 mil. Kč.

V rámci českých platidel byly nejčastěji padělány bankovky 1 000 Kč, 2 000 Kč a 500 Kč. Stejně jako v předcházejících letech byla většina padělaných bankovek zhotovena na inkoustových tiskárnách a postrádala napodobení ochranných prvků. Kvalita většiny padělků byla méně zdařilá.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Naproti tomu u padělání zahraniční měny, především Eura, lze konstatovat, že je tato trestná činnost páchána organizovaně a stále se rozšiřuje obchodování s padělky peněz zahraniční měny v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu. Prostřednictvím skrytých obchodních serverů jsou si padělatelé schopni anonymně obstarat prostředky pro výrobu padělků včetně ochranných prvků nebo i návodů na výrobu padělků.

I nadále platí, že v případě padělání zahraniční měny je problémem čínský trh, který nabízí polotovary k výrobě padělků bankovek nebo metalické materiály k výrobě padělků mincí. Tyto produkty jsou velmi nebezpečné, jelikož jejich kvalita dosahuje poměrně

dobrých výsledků a počty takovýchto padělků se zvyšují.

Opatření

V roce 2018 bylo pokračováno v udržování a zlepšování spolupráce s bankovním sektorem. V rámci spolupráce s ČNB byla řešena automatizace předávání informací o padělcích včetně tvorby jednotných databází. S komerčními bankami byla řešena spolupráce na urychlené reakci při skimmingovém útoku na bankomaty, která probíhala formou přijímání trestních oznámení od jednotlivých bankovních ústavů o vzniklém případě skimmingu, včetně zaslání příslušných kamerových záznamů napadeného bankomatu.

2.2.7 Nelegální obchod s drogami

Za posledních 5 let pozorujeme oproti celkové registrované kriminalitě, která má klesající tendenci, u primární drogové kriminality setrvalý stav (cca 5.500 registrovaných skutků ročně). Podíl primární drogové trestné činnosti na celkové kriminalitě se tedy pohybuje mezi 2-3 % a má rostoucí tendenci. U drogové kriminality se jedná o trestnou činnost tzv. vyhledanou, daný vývoj je tedy možné přičítat skutečnosti, že policie pokračuje v úspěšném potírání drogové kriminality a tento segment zůstává její prioritou, na kterou vynakládá síly a prostředky.

Počet stíhaných osob za primární drogové trestné činy má také rostoucí tendenci, 77 % z nich bylo v roce 2018 stíháno pro nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami. Skladba primární drogové kriminality podle jednotlivých skutkových podstat se dlouhodobě zásadně nemění.

V oblasti drogové kriminality v roce 2018 pokračovaly zejména trendy související s velkoobjemovou produkcí a distribucí metamfetaminu a marihuany, zapojením etnicky podmíněných zločineckých uskupení, organizováním mezinárodní přepravy a obchodováním v kyberprostoru.

Celkový podíl cizinců páchajících drogovou trestnou činností se pohybuje okolo 10 % všech pachatelů. Cizí státní příslušníci zpravidla ovládají obchod s omamnými a psychotropními látkami v nejzávažnějších formách, čeští občané se zapojují do distribučních i produkčních úrovní a často jsou také nájímáni jako kurýři pro převoz drog. Primární drogová kriminalita ve všech svých formách patří k plně latentní trestné činnosti s významnými

zdravotními, sociálními a kriminogenními dopady. Projevuje se však i v dalších formách, zejména pak v sekundární drogové trestné činnosti, převážně majetkového či násilného charakteru.

Pokračujícím trendem je spolupráce cizinců z různých zemí v rámci jedné organizované zločinecké skupiny, a to bez ohledu na obchodovanou komoditu omamných a psychotropních látek. Skupiny se zaměřují na více komodit zakázaných látek nebo dochází ke kombinaci s jinou finančně zajímavou komoditou, jako je např. tabák. Velkoobjemová produkce metamfetaminu zůstává doménou výběrově orientovaných kriminálních skupin, mezi kterými stále převažují vietnamské zločinecké skupiny zaměřené zejména na pokrytí zvýšené poptávky po metamfetaminu ze zahraničí. Stále častěji je zaznamenávána větší vzájemná provázanost členů těchto jednotlivých skupin. Zvyšuje se agresivita členů těchto skupin, kdy se objevují krádeže vyprodukované drogy, přepadení laboratoří a vzájemná sledování s cílem odcizit nelegální komoditu. Jejich protiprávní jednání je čím dál sofistikovanější a míra konspirace roste. To je patrné zejména v oblasti komunikace, organizace práce, využívání technických prostředků, dopravních prostředků, nemovitostí a procesu výroby.

Pokračuje trend přesunu velkoobjemové výroby metamfetaminu, nejen v rámci zpravidla pronajímaných objektů na území různých regionů ČR, kdy v každém z objektů bývají realizovány jeden až dva výrobní cykly, ale i v rámci jiných států, např. Polska, Spolkové republiky Německo a také Nizozemí. Motivací pachatelů pro přesun výroby je snaha

o ztížení jejich odhalení, snadnější dostupnost prekurzorů pro výrobu a nižší tresty, které jim na území těchto zemí v případě odhalení hrozí. I nadále jsou k převážnému objemu výroby metamfetaminu na území ČR zneužívány léky s obsahem pseudoefedrinu dovážené nejčastěji z Polska. Na černý trh unikají z některých tamních lékáren (i přes významnou regulaci výdeje těchto léčiv v Polsku) nebo do Polska proudí z balkánských zemí. V roce 2018 byly v metamfetaminových laboratořích mimo často zneužívaných léků Sudafed a Cirrus poměrně nově ve větším rozsahu zajišťovány zejména léky Galpseud a Apselan. Řada léků však bývá zajišťována bez obalů a obtížně se prokazuje jejich původ. Cena léků pro výrobu metamfetaminu se v roce 2018 pohybovala na nelegálním trhu kolem 50 tisíc korun za kilogram. Z Polska pocházejí častěji také chemické látky potřebné k výrobě metamfetaminu. V ČR monitorujeme „legální“ obchod s látkou červený fosfor používanou jako katalyzátor při výrobě metamfetaminu. 98 % distribuovaného červeného fosforu ročně v ČR končí v nelegálních laboratořích na výrobu metamfetaminu (330 g červeného fosforu je potřeba na produkci 1 kg pervitinu, ročně je v ČR zobchodováno cca 1,8 tun červeného fosforu). Příslušníci CS ČR v roce 2018 úspěšně poprvé v historii odhalili zneužívání červeného fosforu pro nelegální výrobu drog. Konkrétně se jednalo o odhalení česko-vietnamské zločinecké skupiny na území ČR, která nakoupila celkem 156 kg červeného fosforu, ze kterého by bylo možné nelegálně vyrobit 460 kg metamfetaminu.

Pseudoefedrin používaný v malých „domácích“ laboratořích byl dříve získáván i z léčivých přípravků vydávaných v našich lékárnách bez lékařského předpisu. Od 1. 7. 2018 však není možné získat větší množství pseudoefedrinu ve volném prodeji ve více lékárnách tak, jako tomu bylo dříve. MV se ve spolupráci s dalšími orgány a držiteli rozhodnutí o registraci léčivých přípravků s obsahem pseudoefedrinu, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, zasadilo o změnu výdeje těchto léků tak, že jsou nyní nově vydávány přes elektronický Registr léčivých přípravků s omezením (RLPO). Je garantován výdej max. 900 mg pseudoefedrinu jedné osobě v období 7 po sobě jdoucích dnů. Do tohoto limitu se započítají výdeje ze všech lékáren. Pro pacienty se nic nemění. Při výdeji léčiva se prokáží občanským průkazem.

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračují snahy o úpravu evropského nařízení o prekursorech drog (č. 273/2004). Na jednání expertní Pracovní skupiny

pro prekurzory při EK byly diskutovány česko-slovenské návrhy ke zpřísnění podmínek pro obchod s červeným fosforem v rámci prostoru EU, některé státy jsou již nakloněni změnu uskutečnit. MV i MZd zároveň zvyšuje politický tlak na nejvyšší úrovni resortu.

V roce 2018 zároveň Soudní dvůr EU dovedl, že léčivé přípravky obsahující látku jinak označenou jako prekurzor nelze samy o sobě považovat za prekurzor, ale jsou podřazeny právnímu režimu léčivých přípravků. Pokud pachatel nakládá s léčivem, které je možno ještě terapeuticky využít, lze takové nakládání s léčivem posoudit v režimu tzv. jiného předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky nebo jedu podle § 286 trestního zákoníku. Naopak, jestliže pachatel již nakládá s původně léčivým přípravkem, který je terapeuticky znehodnocen, nadále jej lze považovat za prekurzor ve smyslu § 283 trestního zákoníku. V případech nakládání s takovými léčivými přípravky přes vnější hranici EU se i podle názoru Nejvyššího soudu uplatní zvláštní úprava obsažená v nařízení EP a Rady č. 111/2005, která takové léčivé přípravky za prekurzor považuje.

Rovněž je patrný nárůst jednání, jež cíleně směřuje k legalizaci výnosů z trestné činnosti. Část finanční hotovosti z prodeje drog pachatelé využívají k dalšímu páčání trestné činnosti, nakupují komponenty a suroviny potřebné pro výrobu, pronajímají nemovitosti, pronajímají či nakupují vozidla, a také pokrývají náklady běžného života. Zbytek finančních prostředků legalizují zejména nákupem nemovitostí, a to nejen v ČR, ale například i ve Spolkové republice Německo nebo Vietnamu a také provozováním různých obchodů či služeb. Nemalé peněžní prostředky jsou dále odesílány rodinným příslušníkům žijícím ve Vietnamu, ať už prostřednictvím zasilatelských společností či osobním převozem hotovosti. Rizikovým faktorem je rovněž výrazný korupční potenciál těchto skupin a jejich snaha získat vazby na státní správu i soukromý sektor.

Spotřeba konopných drog je v ČR stále pokrývána především domácí produkcí. Část indoorové produkce konopí, zejména v kategorii pěstíren 500 rostlin a výše, je dobře organizována a je určena k vývozu. Prohlubujícím se trendem je intenzivní zapojení balkánských organizovaných kriminálních skupin složených převážně s občanů Srbska, Černé Hory a Chorvatska. Tyto skupiny pro svou nelegální činnost využívají výhodné polohy ČR uprostřed Evropy, snadno dostupných a levných technologií

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

potřebných k indoor pěstování konopí a dostatku levně pronajímaných prostor vhodných k pěstování. Trestná činnost je zpravidla řízena organizátory, kteří se na území ČR do této trestné činnosti osobně nezapojují, a je charakteristická vysokou mírou konspirace. Organizátoři trestné činnosti následně legalizují své zisky v zemích původu, kde je investují do nemovitostí či různých provozoven.

V oblasti kokainu pokračoval i v roce 2018 trend narůstající dostupnosti související se zvyšující se kupní silou a poptávkou. Pokračoval trend nárůstu aktivit balkánských organizovaných kriminálních skupin, které prostřednictvím svých komunit v Jižní Americe pašují kokain do celé Evropy prostřednictvím letecké a lodní přepravy. Meziročně došlo z pohledu CS ČR k výraznému nárůstu odhalených případů pašování kokainu na území ČR (v roce 2018 bylo ve 145 případech zadrženo 14 433 gramů kokainu), a to téměř výhradně v cestovním styku na mezinárodním Letišti Václava Havla Praha. Kokain je ponejvíce ukrýván v podaných cestovních zavazadlech, v tělních dutinách a na těle. Příjemci těchto zásilek jsou nigerijští státní příslušníci a dále pak osoby české národnosti, které zásobují národní drogovou scénu. Významným pašeráckým kanálem je poštovní styk, kdy především z Nizozemského království jsou leteckou a nákladní cestou odesílány obálky českým příjemcům, ve kterých je přepravován v menším gramovém množství kokain.

Značný nárůst, stejně jako ostatní evropské země, registruje v r. 2018 CS ČR v případech nelegálního dovozu „Katy jedlé“ (tropická rostlina, stimulační alkaloid katinon). V roce 2018 bylo celními orgány v ČR v 5 případech zajištěno celkem 62 917 gramů této látky. Vždy se jednalo o nelegální dovoz na území ČR, zásilky byly odeslány z Keni a Etiopie. Příjemci poštovních zásilek byli cizí státní příslušníci, kteří se zdržují v ČR.

Dovoz a distribuce heroinu na území ČR na rozdíl od většiny evropských zemí stagnuje, počet jeho uživatelů se nezvyšuje. V ČR dominuje zneužíváním léčivých přípravků na bázi buprenorfinu (Subutex, Subuxon).

V roce 2018 výrazně vzrostl počet záchytů látky MDMA, a to jak v podobě tablet, tak v podobě prášku určeného k dalšímu zpracování. Jednalo se o velká množství v řádech kilogramů a tisíců tablet. Tento trend souvisí se zvyšující se poptávkou po tabletech extáze z prostředí taneční scény, tanečních klubů, barů a letních festivalů taneční hudby. V posledních

třech letech roste výroba těchto tablet i přímo na území ČR.

I nadále narůstá objem obchodovaných drog a psychoaktivních léčivých přípravků v kyberprostoru. Probíhají zde obchody jak s malým množstvím látek určených koncovým uživatelům, tak s objemy v řádech kilogramů určených k další distribuci. Vzhledem k tomu, že zájem o nákup ze strany zákazníků je ovlivňován sdílenými referencemi, jedná se zpravidla o látky vysoké čistoty. V této souvislosti jsou stále častěji realizovány záchyty zásilek u přepravních společností, nejčastěji na hranicích. Zachycené zásilky nejčastěji pocházely z Holandska a Belgie. Objevují se však také případy, kdy je zejména marihuana tímto způsobem obchodována z území ČR do celého světa.

Oproti minulým rokům se rovněž zvýšilo povědomí o latentních sítích internetu (darknet) a platebních prostředcích (virtuální měna). Stoupá také návštěvnost, nabídka (zhruba o 100 % oproti roku 2017) a zároveň počet odběratelů. Díky široké nabídce omamných a psychotropních látek ve virtuálním prostředí a odbourání mezičlánků mezi koncovým odběratelem a distributorem – výrobcem se snižuje cena a zvyšuje se tak jejich dostupnost.

Narůstá problém s výskytem a následným zneužitím tzv. neuvedených látek (non-scheduled substances), což jsou látky, které v celoevropském rozměru dosud nespádají pod legislativní kontrolu. Může se jednat o nové prekurzory, které lze přímo použít na výrobu drogy, nebo tzv. pre-prekurzory, které slouží k výrobě prekurzoru drogy. CS ČR vnímá aktuálně jako mimořádně rizikové dovozy nebezpečných zásilek z Asie (prekurzory drog, syntetické opiáty, chemické látky). Ohroženo je zdraví kontrolující osoby – celníka, pracovníka přepravní společnosti či nezúčastněných osob. ČR se proto snaží přijímat a realizovat systémová opatření jak v oblasti detekce, kontroly, tak i v oblasti ochrany osob.

Rovněž nové psychoaktivní látky jsou stále výrazným tématem. Na základě podnětu pracovní skupiny EWS bylo dne 8. 3. 2018 zařazeno změnou nařízení vlády č. 30/2018 Sb. dalších 74 nových psychoaktivních substancí do nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. V souvislosti s výskytem syntetických kanabinoidů v Moravskoslezském kraji, kde došlo k několika úmrtím a řadě dalších zdravotních problémů některých uživatelů, se podařilo zařadit pod kontrolu dalších 8 nových psychoaktivních substancí.

Platnost Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018 skončila k 31. 12. 2018. Přípravy nové národní strategie přesáhly až do roku 2019, neboť do procesu tvorby národní strategie zasáhla změna na pozici národního protidrogového koordinátora. V červenci 2018 se novou protidrogovou koordinátorkou stala Mgr. Jarmila Vedralová.

Činnost probační a mediační služby

V roce 2018 střediska PMS evidovala celkem **3 609 spisů spadajících do kategorie drogové kriminality**. Ve srovnání s celkovým počtem evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2017 (3 726) došlo k mírnému poklesu celkového počtu.

V r. 2018 bylo v PMS testování na přítomnost omamných a psychotropních látek pozastaveno

z důvodu zařazení odpadu z tohoto testování do kategorie nebezpečný odpad katalogového čísla 18 01 03. Po splnění podmínek pro nakládání s tímto odpadem, zejména zajištění svozu odpadu a jeho likvidace, bylo na všech střediscích PMS v červnu 2018 obnoveno testování prostřednictvím slinných testů. Používání močových testů v PMS není možné z důvodu zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, kdy močové testy nejsou testy orientačními a spadají pod odborné lékařské vyšetření. V r. 2019 je plánováno zajištění těchto vyšetření externími subjekty a byly podány podněty k legislativním změnám umožňujícím PMS využívání močového testování.

2.2.8 Kybernetická kriminalita

V rámci ČR dochází každoročně k postupnému poklesu celkové trestné činnosti, ale v oblasti kybernetické kriminality počet deliktů naopak meziročně stoupá. Hlavním důvodem je přesouvání běžných aktivit právě do kyberprostoru. V roce 2018 bylo oblastí kybernetické kriminality a kriminality páchané na internetu evidováno 6 815 trestných činů, což ve srovnání s rokem 2017 potvrzuje nárůst o 1 161 skutků (+17 %).

V celkovém nápadu trestné činnosti v prostředí internetu byly nejčastěji zastoupené různé formy podvodných jednání, nicméně v porovnání s minulými roky byl pozorován vzrůstající trend u trestných činů v oblasti hackingu.

Největší meziroční nárůst byl registrován v oblasti mravnostních trestných činů. Jednalo se zejména o trestné činy ohrožování výchovy dítěte, šíření pornografie, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie, účast na pornografickém představení, ale i navazování nedovolených kontaktů s dítětem. Je nutné zdůraznit, že v této oblasti se trestná činnost často dotýká osob mladších osmnácti let. Mladiství a nezletilí nejsou pouze oběťmi, ale i pachateli.

Opakujícím a neklesajícím fenoménem jsou krádeže identit či odcizení citlivých údajů prostřednictvím informačních technologií.

U podvodných jednání, včetně podvodných internetových obchodů, přetrvává využívání virtuálních měn (především bitcoinu) k vyvádění a převádění podvodně získaných finančních

prostředků. Virtuální měny se díky své anonymitě staly ideálním prostředkem k této činnosti. Různé formy podvodných jednání jsou nejčastějšími trestnými činy ve struktuře nápadu kybernetické kriminality.

Přetrvávající vzrůstající trend zůstává rovněž u phishingových útoků za účelem získání podvodného přístupu na bankovní účty a následné neoprávněné odčerpání finančních prostředků.

V souvislosti s migrační krizí byl registrován nárůst počtu nenávistných projevů na sociálních sítích a dalších komunikačních platformách, včetně diskusních chatů na zpravodajských serverech. V narůstající míře dochází také k výskytu tzv. hoaxů, tedy poplašných zpráv, které bývají spojeny s phishingovými útoky zaměřenými na uživatele sociálních sítí.

Oblast tzv. hackingu je ve struktuře nápadu kybernetické kriminality na druhém místě v četnosti evidovaných skutků. Na vzestupu byly v uplynulém dvouletém období zaznamenány útoky šíření škodlivého kódu tzv. ransomware. U napadeného počítače dojde k zašifrování dat, příp. ke kompletní nefunkčnosti počítače, včetně připojených periférií jako jsou síťová úložiště NAS nebo cloud. Pachatelé následně požadují složení příslušného finančního obnosu za příslib odkryptování. Naléhavost výzvy bývá ještě umocněna časovým limitem.

Tzv. hotline PČR svoji činnost ukončila 24. 5. 2018. V roce 2017 proběhlo několik kol vyhodnocení efektivity tohoto nástroje a experti MV a PČR došli ke

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

shodě, že tento obecný nástroj již splnil svou roli a je nutné ho nahradit sofistikovanějším produktem. Nový produkt bude možné využít i jako formu elektronického trestního oznámení a zároveň k němu bude možné v budoucnu vyvíjet další funkcionality, které zrychlí zpracování podnětů. Tento nástroj je v současnosti vyvíjen a spuštění jeho pilotního provozu zaměřené právě na extremistický obsah na internetu se plánuje v souvislosti se spuštěním ostrého provozu portálu občana.

I nadále lze předpokládat kybernetické útoky s jednoznačným cílem majetkového prospěchu, které budou páčány formou podvodných phishingů, útoků na platební karty a bankovní účty, na různé mobilní bankovní aplikace či formou podvodných e-shopů. Lze rovněž očekávat nárůst vysoce sofistikovaných útoků na banky, DDoS útoků (tzv. odepření služby) a ransomware. Dlouhodobě je sledován nárůst případů dětské pornografie a její šíření prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Cílem kybernetické kriminality se v posledních letech stávají čím dál častěji také subjekty v oblasti zdravotnictví. Terčem útoků jsou pak zejména poskytovatelé zdravotních služeb, a to z toho důvodu, že disponují velkým množstvím osobních údajů, a to včetně citlivých dat o pacientech a jejich zdravotním stavu, která jsou považována za zneužitelná a obchodovatelná. Tato data (jména, rodná čísla, kontaktní údaje, diagnózy a anamnézy a další) jsou velmi cenná zejména pro subjekty, které je mohou využít obchodně, byť by byly údaje anonymizované, např. farmaceutické firmy. U výrobců léčiv jsou data o pacientech a průběhu jejich léčby ta nejvíc sledovaná a hlídaná. Taková databáze může mít cenu mnoha milionů.

Opatření

Pod č. 287/2018 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Změny přijaté v rámci tohoto zákona mj. reagují na požadavky vyplývající z Úmluvy Rady Evropy o počítačové kriminalitě (vyhlášené pod č. 104/2013 Sb.) – v návaznosti na tuto úmluvu byla

zakotvena výslovná úprava možnosti nařídít předběžné uchování dat uložených v počítačovém systému nebo na nosiči informací pro účely trestního řízení. Změny přijaté v rámci tohoto zákona mj. také reagují na požadavky směrnice EP a Rady 2017/541 o boji proti terorismu, kdy se zavádí i zvláštní postih kyberterorismu. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019.

*V roce 2013 učinila ČR při uložení své listiny o ratifikaci **výhradu podle článku 29 odst. 4 Úmluvy o počítačové kriminalitě** v tom smyslu, že si vyhrazuje právo odmítnout žádost dožadujícího státu o urychlené uchování uložených počítačových dat v případech, kdy lze předpokládat, že by nebylo možné, ve vztahu k trestným činům jiným než jsou ty stanovené podle článků 2 až 11 Úmluvy, naplnit podmínku oboustranné trestnosti v době vyřízení žádosti o vzájemnou pomoc týkající se prohlídky nebo obdobného přístupu, zajištění nebo obdobného zabezpečení anebo zpřístupnění uložených dat. Tato výhrada se však postupem času, a to i na základě praktických zkušeností orgánů činných v trestním řízení, ukázala být neefektivní a kontraproduktivní. S ohledem na mezitímní, neinvazivní povahu uchování dat a potřebu urychleného a operativního postupu v této fázi řízení je žádoucí uvedenou výhradu odvolat a vyřízení žádosti o uchování dat na přezkum oboustranné trestnosti nevázat, což ostatně lépe a efektivněji naplní smysl a účel Úmluvy. Parlament v minulém volebním období tento návrh neprojednal, byl mu proto předložen na základě usnesení vlády č. 595 ze dne 21. 8. 2017 opětovně. Senát vyslovil s odvoláním této výhrady souhlas dne 19. 7. 2018, PSP ČR dosud návrh neprojednala.*

*Zástupci **Sítě specializovaných státních zástupců na kybernetickou kriminalitu** se sešli v prosinci 2018 v prostorách Justiční akademie s vedoucími všech oddělení kybernetické kriminality PČR a s vedoucími pracovníky sekce kybernetické kriminality NCOZ. Hlavními tématy jednání byla příprava nové policejní metodiky k zajišťování virtuálních měn a přeshraniční přístup k elektronickým důkazům, včetně problematiky přímé spolupráce se zahraničními poskytovateli služeb, která není doposud uspokojivě vyřešena.*

2.2.9 Terorismus

Většina teroristických útoků, které se v roce 2018 uskutečnily, se odehrály mimo Evropu. Nicméně ani některým evropským městům se útoky nevyhnuły (např. Amsterdam, Carcassone, Londýn, Lutych,

Paříž, Štrasburk). Nejčastější způsoby spáchání útoků byly v trendu tzv. "low-profile" (nájezd vozidlem, použití chladné zbraně).

V ČR platí od útoku na bruselském letišti Zaventem v březnu 2016 první stupeň ohrožení terorismem. Tento stupeň značí, že teroristická hrozba teroristických aktivit na území ČR není známa, nicméně upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem.

PČR nemusela do současnosti řešit žádný otevřený projev mezinárodního terorismu.

Nejen nelegální migraci, ale rovněž i oblast terorismu a extremismu, ovlivňuje současná mezinárodní situace na území Turecka, Iráku, Sýrie a v ostatních zemích Středního východu. S ohledem na končící válečný konflikt lze předpokládat přesun bojovníků Islámského státu či jejich příbuzných na evropský kontinent. Ti mohou představovat bezpečnostní riziko z pohledu možné radikalizace nebo přípravy teroristického útoku.

Důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu je Společná zpravodajská skupina, která působí od roku 2005 při Úřadu vlády ČR.

Opatření

PČR v březnu 2018 hostila v Praze významnou mezinárodní konferenci Interpolu NEXUS za účelem zvyšování bezpečnostní situace ve světě i v Evropě. Toto pracovní jednání bylo zaměřeno na hrozbu zahraničních bojovníků a teroristické útoky páchané osamělými teroristy.

Na přelomu října a listopadu 2018 uspořádalo Nejvyšší státní zastupitelství – ve spolupráci s oběma vrchními státními zastupitelstvími, NCOZ PČR a BIS – mezirezortní štábní cvičení „Proces 2018“, zaměřené na zkoušku reakcí zúčastněných složek na situaci bezprostředně hrozícího teroristického útoku. Cvičení navazovalo na předcházející cvičení z loňského roku „Proces 2017“, přičemž bylo doplněno o reálné prvky. Stěžejním záměrem bylo prověřit schopnost, rychlost a kvalitu reakce a další působnosti státního zastupitelství ve vazbě na teroristický útok, dále prověřit schopnost a reakce příslušných soudů přípravného řízení a v neposlední řadě také vyhodnotit technickou, logistickou, kooperativní a procesní připravenost na vzniklou situaci. Po vyhodnocení průběhu cvičení byla potvrzena naléhavá potřeba vypořádat se s existujícími nedostatky právní úpravy. Zejména je nutné, aby nasazení vybraných procesních úkonů (domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí) v případě bezprostředně

hrozícího, probíhajícího či dokonaného teroristického útoku bylo policejnímu orgánu umožněno provést ihned po souhlasu státního zástupce s tím, že získané důkazy by byly použitelné, pouze pokud by tento postup byl následně schválen soudem.

Pod č. 287/2018 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Změny přijaté v rámci tohoto zákona mj. reagují na požadavky směrnice EP a Rady 2017/541 o boji proti terorismu, například se rozšiřuje trestněprávní postih tzv. zahraničních bojovníků či se zavádí postih kyberterorismu. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019.

Dne 1. 1. 2018 vstoupily pro ČR v platnost **Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu a Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu**, která byla publikována pod č. 72/2017 Sb. m. s. a č. 73/2017 Sb. m. s. Účelem Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu je zvýšit úsilí smluvních stran při prevenci terorismu a jeho negativních vlivů na plné užívání lidských práv. Úmluva tak činí zavedením trestnosti určitých úmyslných jednání, které by mohly vést ke spáchání teroristických činů; jedná se o činy veřejného podněcování ke spáchání teroristického trestného činu, nábor teroristů a výcvik k terorismu. Účelem Protokolu je v určitých ohledech doplnit Úmluvu Rady Evropy o prevenci terorismu, a to s cílem efektivněji postihovat některá jednání související s terorismem (kriminalizace účasti na spolčení nebo ve skupině za účelem terorismu; postih podstoupení výcviku k teroristickému činu od jiné osoby, postih vycestování do zahraničí za účelem terorismu; financování vycestování za účelem terorismu, jeho organizaci či jiné usnadnění).

Evropská unie

V průběhu roku 2018 docházelo na území EU k dalším teroristickým útokům, nicméně jejich počet i počet obětí byl nižší než v předchozích letech. Řada útoků byla i díky dobré spolupráci příslušných složek zmařena. Tento vývoj je nutné udržet, a proto boj proti terorismu byl i nadále jedním z hlavních témat, která se v rámci EU během roku 2018 řešila. Otázky terorismu byly během roku opakovaně projednávány na neformálních i řádných jednáních Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, na jednáních Výboru LIBE i na plénu EP. V EP během roku 2018 fungoval **zvláštní výbor pro terorismus** (zřízen v září 2017), jehož úkolem je zejména kontrola efektivity protiteroristických opatření nebo analýza minulých chyb a selhání. Po roce své činnosti výbor vypracoval

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

zprávu, ve které navrhuje řadu opatření pro předcházení terorismu, některé návrhy jsou velmi ambiciózní. Tato zpráva byla v prosinci 2018 přijata EP.

Během roku 2018 se aktivity boje proti terorismu zaměřovali také na **prevenci radikalizace**. V průběhu roku pokračovala činnosti **Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci**, jejímž úkolem je vytvářet politiku EU v této oblasti a zvýšit její dopad. Dne 5. 12. 2018 se v Bruselu uskutečnila již **čtvrtá konference Internetového fóra**, na níž se sešly EK, členské státy, EUROPOL a hlavní internetové společnosti. Hlavním tématem konference bylo odstraňování teroristického obsahu na internetu. V této oblasti nadále funguje **spolupráce v rámci Internet Referral Unit (IRU)**, která je součástí Evropského protiteroristického centra Europolu, s řadou poskytovatelů internetových služeb. Od září projednávají orgány Rady návrh **nařízení o prevenci šíření teroristického obsahu online**, jehož cílem je zamezit šíření teroristického obsahu na internetu. Přestože návrh obsahuje řadu diskutabilních opatření, byl projednáván velmi rychle a již 6. 12. 2018 byl na jednání Rady přijat obecný přístup s cílem dokončit schvalování tohoto návrhu do jara 2019.

Důležitým prvkem boje proti terorismu je **předávání údajů o jmenné evidenci cestujících v letecké dopravě (PNR – Passenger Name Records)**, vznik systému EU PNR se přitom diskutoval již od roku 2007. **Směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti** zavádí sběr údajů PNR od cestujících, letečtí dopravci budou povinni předávat kompetentním orgánům údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. Termín pro implementaci této směrnice byl stanoven na 25. 5. 2018, bohužel některým státům, včetně ČR, se nepodařilo tento termín zcela dodržet. Následně během roku 2018 příslušné orgány ČR intenzivně pracovaly na splnění úplné implementace směrnice, a to v oblasti nové legislativy (novela zákona o policii a novela zákona o civilním letectví), zřízení Národní jednotky využívající jmennou evidenci cestujících a vytvoření technického zázemí. Příslušná legislativa byla koncem roku 2018 schválena PSP PČR a byla postoupena ke schválení Senátu. Dokončení implementace směrnice se tak očekává v prvních měsících roku 2019.

V návaznosti na posudek Soudního dvora EU z roku 2017 probíhala v roce 2018 jednání mezi EU

a Kanadou o změně podepsané dohody týkající se předávání a zpracování PNR a to tak, aby tato dohoda byla slučitelná se základními právy uznávanými v EU a požadavky předmětného rozsudku.

V průběhu roku 2018 EU zahájila jednání o smlouvách o výměně osobních údajů Europolu s Alžírskem, Marokem, Libanonem, Izraelem, Jordánskem, Tureckem, Egyptem a Tuniskem.

V srpnu 2017 **podala ČR žalobu na neplatnost směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní** (přijata v květnu 2017), neboť směrnice obsahuje, kromě potřebných změn, i nepřijatelné a věcně neodůvodněné restrikce zaměřené zejména na poloautomatické zbraně. V polovině roku 2018 byla skončena písemná fáze řízení před Evropským soudním dvorem (ESD) a teprve koncem roku oznámil ESD termín konání ústního jednání o žalobě, které proběhlo v březnu 2019. Finální rozsudek lze čekat až v druhé polovině roku 2019.

EK zaslala ČR koncem listopadu 2018 formální upozornění na nesplnění povinnosti notifikovat ve lhůtě do 14. 9. 2018 opatření přijatá k zajištění plné implementace směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní. Tímto dopisem byl **vůči ČR zahájen proces tzv. infringementu**. ČR v září 2018 sice notifikovala řadu stávajících právních předpisů z oblasti nakládání se zbraněmi a střelivem, nicméně se nejedná o plnou transpozici směrnice, neboť nejkontroverznější pasáže směrnice (v zásadě ty, které ČR napadá žalobou u ESD) do tuzemského práva doposud implementovány nejsou.

Agenturu EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) řídí od května 2018 nová ředitelka Catherine de Bolle.

Ochrana měkkých cílů

Dne 30. 9. 2018 byl vyhlášen dotační Program MK pro ochranu měkkých cílů v oblasti kultury uveřejněním výzvy na internetových stránkách MK. Pro celé dotační období je vyčleněno 121 mil. Kč (na rok 2019 67 mil. Kč, na rok 2020 37 mil. Kč a na rok 2021 je vyčleněno 17 mil. Kč). Za první období je evidováno 120 žádostí o dotaci.

V roce 2018 byly MZd plněny úkoly stanovené usnesením vlády č. 527/2017, kterým bylo uloženo připravit a spustit nové dotační programy na zvýšení ochrany měkkých cílů. Byl vytvořen nový tříletý dotační program na zvýšení ochrany měkkých cílů v rezortu zdravotnictví, který má napomoci zlepšení ochrany měkkých cílů, zejména na úrovni technické, režimové, fyzické a osobní ochrany. Pro celé období

byly vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 96 mil. Kč a byla zveřejněna první výzva na poskytnutí dotace žadatelům z resortu zdravotnictví, kteří splňují kritéria stanovená v programu a výzvě. V červenci byla vydána **metodika Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle**. Metodika slouží jako návod pro zpracování vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle nebo jako podklad pro zadání zpracování externí firmou.

Od května roku 2018 probíhala dotační podpora z programu Prevence kriminality, v rámci které mohly jednotlivé kraje realizovat informační kampaň vůči budoucím potenciálním žadatelům o dotační podporu z programu MV pro ochranu měkkých cílů.

Dne 8. 11. 2018 byl vyhlášen **dotační program MV pro ochranu měkkých cílů**. V rámci dotačního programu byly vytvořeny 2 podprogramy. První pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) veřejné správy a druhý pro ochranu škol a školských zařízení. Žadatelé o dotační podporu mohou být pouze kraje a celkem bude rozdělováno 40 mil. Kč (20 mil Kč pro každý podprogram). Dotační programy vyhlásila také ministerstva kultury a zdravotnictví (viz níže).

Na základě úkolu z Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020 byl zřízen **stálý poradní sbor MV k ochraně měkkých cílů**, který je složen ze zástupců dotčených ministerstev (MV, MZd, MD, MO, MPO, MK, MŠMT), PČR, Generálního ředitelství HZS ČR a dalších relevantních zástupců (např. Hospodářská komora ČR, Federace židovských obcí ČR, Svaz průmyslu a dopravy, Fotbalová asociace, Olympijský výbor, Svaz města a obcí, Asociace krajů apod.) a akademické sféry (Policejní akademie, VUT Brno). V roce 2018 proběhla 2 jednání stálého poradního sboru.

Na mezinárodní úrovni se MV podílí na budování **systému spolupráce v ochraně měkkých cílů v rámci EU**, které organizuje Evropská komise. V roce 2018 proběhlo 30.-31. 1. jednání, jehož tématem bylo vyhodnocení společného cvičení několika členských států EU ve škole a sdílení dobré praxe mezi jednotlivými státy. V dubnu pak proběhlo na MV školení pro zástupce PČR, BIS a MHMP, které se týkalo britského přístupu k ochraně měkkých cílů. Školiteli byli zástupci z New Scotland Yard a Interpolu.

Na webových stránkách¹⁰ Centra proti terorismu a hybridním hrozbám MV je pravidelně aktualizována sekce **věnující se boji proti terorismu a ochraně měkkých cílů**. Průběžně jsou na twitterovém účtu @CTHH_MV zveřejňovány informace k tématu ochrany měkkých cílů.

Stále také probíhá úzká **spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV**. Probíhaly jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsali Memorandum v r. 2015. V únoru proběhlo také setkání zástupců všech židovských obcí a dalších židovských subjektů se zástupci PČR. Cílem setkání bylo seznámit se s aktuální situací v jednotlivých židovských subjektech a prohloubit spolupráci s PČR.

MD připravilo v roce 2018 a **spustilo dne 18. 1. 2019 dotační program "Zvýšení ochrany a zabezpečení významných dopravních uzlů jako možných měkkých cílů – 2019"**. Příjemcem dotace z tohoto programu může být pouze kraj a hl. m. Praha, která má postavení kraje. Dotace jsou určeny na projekty neinvestičního charakteru. Realizátorem projektu je konečný příjemce dotace (kraj či hl. m. Praha v postavení kraje).

Radikalizace

Státy EU a s nimi tedy i ČR se v posledních letech potýkají s fenoménem radikalizace, která může vést až k závažným násilným trestným činům či teroristickým útokům. ČR byla takovým následkům prozatím ušetřena, aby však nebyla podceňena prevence radikalizace, bude nutné zmapovat situaci. **Agenda radikalizace je roztržena do jednotlivých resortů**. Zároveň se jí věnují také akademické kruhy a neziskový sektor. Vystala tedy nutnost toto téma začít propojovat a koordinovat za účelem zefektivnění výsledků. MV proto v květnu 2018 **za účelem koordinace politiky státu ve věci radikalizace zorganizovalo Zahajující konferenci CZ RAN** (název odkazuje na projekt EK Radicalisation Awareness Network), jež byla **základem pro vytvoření mezioborové a meziresortní platformy stejného názvu**. Tato platforma sdružuje nejen resorty, pro které je radikalizace téma, ale také akademickou obec a neziskový sektor. Zástupci těchto institucí ve společné deklaraci vyjádřili potřebu vzájemné spolupráce. Prvním úkolem platformy, který bude zpracován **v prvním pololetí roku 2019, je zpráva o radikalizaci v ČR**, která bude

¹⁰ <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

základem pro další kroky nastavování politiky státu ve věci radikalizace.

HZS ČR

V návaznosti na dokončení pilotního projektu řešení zapojení měkkých cílů do plnění úkolů ochrany obyvatelstva¹¹ u obchodních center v Praze (Černý Most a Chodov) vzniká Metodická pomůcka pro Společensky významné objekty z pohledu ochrany obyvatelstva. Praktické ověření výsledků pilotního projektu bude realizováno taktickým cvičením personálu obchodních center ve spolupráci s Českým červeným křížem.

Jedním z hlavních nástrojů účinného boje proti terorismu je kvalitní výchova a vzdělávání obyvatelstva. Adekvátně reagující obyvatelstvo minimalizuje negativní důsledky působení širokého spektra každodenních rizik, mimořádných událostí a krizových situací včetně terorismu. Jednou z nejdůležitějších součástí těchto aktivit je i vzdělávání v bezpečnostních tématech ve školách, které napomáhá k vytváření a udržování souboru potřebných znalostí.

V roce 2017 byla na základě usnesení vlády č. 174 ze dne 8. 3. 2017 pod vedením MŠMT ustanovena Mezirezortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata, která dostala za úkol nalézt optimální začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Členy této pracovní skupiny jsou zástupci MŠMT, MZd, MV, MO, MD, GR HZS ČR, ČSI, Národního ústavu pro vzdělávání, Národního institutu pro další vzdělávání a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Uvedená pracovní skupina byla zřízena jako poradní orgán náměstka pro řízení sekce vzdělávání MŠMT a pracuje od září 2017. V průběhu práce se členové této skupiny shodli, že je nutné bezpečnostní témata soustředit do jednoho celku v rámci kurikulárních dokumentů tzv. rámcových vzdělávacích programů, aby nedocházelo ke zbytečným duplicitám a tříštění tématik. Všechny závěry a doporučení Mezirezortní expertní pracovní skupiny pro bezpečnostní témata jsou v roce 2018 zpracovávány do závěrečné zprávy, která bude předložena vedení MŠMT. Následně bude uvedenou pracovní skupinou zpracována Zpráva pro vládu ČR s návrhy na optimalizaci vzdělávání

v bezpečnostních tématech s navrženými prioritami a úkoly, jak toho dosáhnout. Současně s tím byly pod vedením Národního ústavu pro vzdělávání zahájeny práce na revizích Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, na němž participují i zástupci MV a GR HZS ČR.

¹¹ Opatření přijímaná v rámci působnosti HZS ČR jsou vyhodnocována zejména v dokumentech „Zpráva o stavu zajišťování bezpečnosti ČR“ a „Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi“.

2.2.10 Extremismus

V roce 2018 nadále stagnovaly tradiční pravicově extremistické strany, Dělnická strana sociální spravedlnosti a Národní demokracie. Od těchto subjektů se odpoutali aktivisté dříve spojení s neonacistickou scénou. Tito aktivisté se začali částečně realizovat v rámci vlastních projektů či činností.

Xenofobní agendu tradičním pravicově extremistickým stranám přebraly subjekty populistické. Říjnové komunální volby nicméně ukázaly, že protiimigrační a protiromská rétorika nedokázala zmobilizovat dostatek voličů.

Z hlediska nenávistných projevů je možné označit za nejprogresivnější a nejaktivnější prvek tzv. kvazi-mediální projekty¹². Ty se snažily vnášet mezi tradiční pravicové extremisty a xenofobní populisty stále nové podněty a motivovat je k protidemokratickým aktivitám.

Domobranecká uskupení ztratila na svém významu, zejména kvůli osobním animozitám některých vedoucích představitelů. Některé buňky se dokonce pokoušely navázat spolupráci se státem.

Anarchisté nedokázali vystoupit z dlouhodobého útlumu a nepodařilo se jim nalézt nová mobilizační témata. Ještě pasivnější byli radikální komunisté.

Velký ohlas veřejnosti získalo zveřejnění informací o trestním řízení vedeném proti slovenskému konvertitovi k islámu, který čelí podezření z přípravy teroristického útoku. Významně rezonovaly teroristické útoky proti českým vojákům v Afghánistánu.

Bezpečnostní informační služba informovala veřejnost, že společně se zahraničními partnery odhalila, analyzovala a nakonec iniciovala vypnutí sítě hackerských serverů na území ČR. Podle služby je téměř jisté, že servery provozovalo militantní hnutí Hizballáh za účelem kybernetické špionáže.¹³

Z hlediska protixtremistických aktivit v roce 2018 je třeba zmínit novinky spojené s potíráním nenávistných obsahů na internetu. Proběhla série školení policistů a byly pro ně vytvořeny nové metodické manuály. V roce 2018 bylo připravováno spuštění aplikace k podání elektronického trestního oznámení k nezákonnému obsahu na internetu na

Portálu občana – pilotně bude odzkoušena v oblasti nenávistně motivovaných trestných činů. Připravovány byly i změny v policejních systémech, které mají sloužit k lepšímu detekování možného nenávistného motivu.

V oblasti diváckého násilí byla v roce 2018 největší bezpečnostní opatření přijata v souvislosti s konáním mezinárodních fotbalových utkání, jichž se zúčastnila česká fotbalová reprezentace nebo české kluby (utkání FC Viktorie Plzeň, AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, Sigmy Olomouc a FK Jablonec). V souvislosti s těmito akcemi a zápasy bylo zaznamenáno několik závažnějších incidentů. Jednalo se zejména o hromadné vniknutí na plochu ze strany domácích fanoušků při utkání evropské ligy UEFA mezi týmy AC Sparta Praha a FK Subotica dne 2. 8. 2018, které vedlo k přerušení utkání a značné škodě na majetku poškozením reklamních elektronických bannerů a dalšího vybavení stadionu. Incidenty způsobené fanoušky rovněž poznamenaly i utkání evropské ligy UEFA mezi SK Slavia Praha a Zenit Petrohrad dne 13. 12. 2018. V průběhu celého dne docházelo k potyčkám jak mezi fanoušky, tak i s PČR, přičemž k výtržnostem docházelo i uvnitř stadionu během utkání.

V rámci utkání ligy národů mezi reprezentacemi ČR a Ukrajiny přicestovalo do ČR dne 6. 9. 2018 několik desítek rizikových osob z chuligánských skupin z Dněpropetrovska a Charkova. Již před samotným utkáním došlo ke střetům s rizikovými příznivci klubu AC Sparta Praha, Zbrojovka Brno a FC Baník Ostrava. V průběhu utkání pak tyto osoby narušily jeho průběh odpálením pyrotechniky a zároveň napadly PČR.

Rovněž tak byla přijata velká bezpečnostní opatření při vzájemných zápasech v rámci 1. fotbalové ligy týmů Slavia Praha, Sparty Praha, Viktorie Plzeň, Baníku Ostrava a SFC Opava. Při těchto utkáních dochází k pravidelným projevům typickým pro divácké násilí ve formě masivního užívání pyrotechniky, napadání pořadatelů, vyhazování nejrůznějších předmětů na hrací plochu aj.

Opatření

Agentura pro sociální začleňování v roce 2018 pokračovala v aktivitách ukončeného projektu Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti, a to celostátní mediální kampaní HateFree Culture a Mediáci ve školách a připravuje návazný projekt Místo pro všechny, který by měl být podpořen z EHP/

¹² Mediální projekty, které využívají konspirační teorie a dezinformace.

¹³ <https://www.bis.cz/aktuality/koudelka-bis-prispela-k-odkryti-a-vypnuti-hackerskych-serveru-hizballahu-017f44eb.html>

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

Norských fondů a realizován pravděpodobně od 1. 7. 2019 do 30. 6. 2023.

2.2.11 Hybridní hrozby

Primárně se hybridními hrozbami, resp. působením cizí moci vždy zabývaly zpravodajské služby. Se změnou bezpečnostní situací však vyvstala potřeba, aby se těmto otázkám začala systematicky věnovat i příslušná ministerstva a další orgány státu.

Na základě doporučení č. 2 kapitoly „Působení cizí moci“ Auditů národní bezpečnosti, který byl schválen usnesením vlády č. 1125/2016, začalo 1. 1. 2017 na MV fungovat Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Jedná se o odborné analytické, koncepční a komunikační pracoviště, jehož činnost se zaměřuje na (zejména hybridní) hrozby spadající do oblasti působnosti MV (tedy vnitřní bezpečnosti ČR). Audit doporučuje zřízení pracovišť pro hodnocení dezinformačních kampaní a jiných projevů vlivu cizí moci na dalších příslušných úřadech. Gestorem problematiky boje proti hybridním hrozbám je MO. Za účelem meziresortní výměny informací a koordinace řešení hybridních hrozeb byla usnesením Bezpečnostní rady státu (BRS) ze dne 8. 3. 2017 ustavena Odborná pracovní skupina BRS pro hybridní hrozby (OPS HH). Členy skupiny jsou ředitel sekretariátu BRS, zástupci členů BRS, ČNB, SÚJB, NBÚ, BIS, ÚZSI, VZ, P ČR a NÚKIB.

Ačkoliv většina činností CTHH je orientována dovnitř státu, CTHH sdílí aktuální informace z oblasti hybridních hrozeb také s veřejností, a to prostřednictvím svého twitterového účtu (@CTHH_MV) a webových stránek (www.mvcr.cz/CTHH).

CTHH se věnuje široké škále agend, do kterých spadá terorismus, ochrana měkkých cílů, bezpečnost civilního letectví, bezpečnostní aspekty migrace, dezinformace v oblasti vnitřní bezpečnosti, radikalizace, související mezinárodní a evropské aktivity, práce v příslušných evropských i národních pracovních orgánech.

V roce 2018 CTHH vypracovalo 50 podkladů pro vedení MV, podílelo se na vypracování více než 16 materiálů na schůze Bezpečnostní rady státu a vlády.

Zpracovalo přibližně 250 periodických informačních produktů. Rovněž realizovalo přes 100 komunikačních aktivit (nejen skrze Twitter, ale také účastí na debatách s veřejností apod.). Dále vypracovalo desítky materiálů pro jednání s národními i zahraničními partnery, zorganizovalo k desítce tematických seminářů a školení, podílelo se na zorganizování čtyř mezinárodních konferencí.

Důležitým výsledkem práce CTHH v roce 2018 bylo vydání řady metodických dokumentů k ochraně měkkých cílů a vyhlášení dotačního programu pro zvýšení ochrany měkkých cílů (viz kapitolu Ochrana měkkých cílů).

Dezinformační scéna v roce 2018

Obecně za rok 2018 zůstala hlavním trendem v dezinformačních zprávách migrace. Její medializace kulminovala zejména v souvislosti s kauzami napadení obsluhy pražské restaurace sedmi nizozemskými občany (duben), podpisu Marrákešské deklarace ze strany tehdejšího ministra vnitra Lubomíra Metnara (květen), eventuálního přijetí 50 syrských sirotků do ČR (září) a globálními pakty OSN.

Z hlediska výskytu dezinformací byly zásadní události lednové volby prezidenta ČR, jež doprovázela dezinformační kampaň zejména proti kandidátovi Jiřímu Drahošovi (zprávy se týkaly primárně jeho údajné spolupráce s STB a proimigrantského zaměření).

Dále bylo zaznamenáno velké množství manipulativních nebo zkreslených zpráv týkajících se použití chemických bojových prostředků v syrském městě Dúmá a následné spojenecké operace (duben), průjezdu ruského moto-gangu Noční vlci územím ČR (květen), a kauzy otravy bývalého ruského zpravodajce Skripala (březen), spojovaného s ruskou bojovou látkou novičok. Ke konci roku 2018 se taktéž objevilo velké množství textů reagujících na varování NÚKIB před čínskými telekomunikačními společnostmi Huawei a ZTE.

2.2.12 Bezpečnostní aspekty migrace

Nelegální migrace

V posledních letech se ČR z hlediska důvodu nelegální migrace pro většinu osob stala zemí

cílovou. Výjimkou bylo období celosvětové migrační vlny, která se na území ČR projevila ke konci roku 2014 a gradovala v roce 2015. V této době byla ČR

hojně využívána cizinci jako tranzitní prostor pro nelegální migraci do dalších evropských zemí. Od roku 2016, po opadnutí vlny tranzitní nelegální migrace, je ČR k pohybu do dalších zemí EU/Schengenu zneužívána v menší míře.

V roce 2018 bylo zjištěno celkem 4 992 (+254, +5,4 %) osob při **nelegální migraci na území ČR**. Z celkového počtu bylo 4 653 osob (tj. 93,2 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 339 osob (tj. 6,8 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

V roce 2018 bylo zjištěno při nelegálním pobytu 4 653 (+165, +3,7 %) cizinců. Z hlediska státní příslušnosti nelegálních migrantů převládali občané ze třetích zemí (4 504 osob, tj. 96,8 %) nad občany EU. První místo ve statistice opět obsadili občané Ukrajiny (1 470 osob, tj. 31,6 %). S odstupem se na druhém místě umístili občané Moldavska (567 osob, tj. 12,2 %). Na třetím místě byli občané Vietnamu (312, tj. 6,7 %).

V roce 2018 bylo nahlášeno 339 (+89, +35,6 %) osob, které byly odhaleny při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR. Od roku 2008 (prosinec 2017 vstup ČR do Schengenu) se jedná o dosud nejvyšší roční počet. Z důvodu největšího a nejvytíženějšího letiště jsou záchyty hlášeny především z inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním Letišti Václava Havla Praha (336 osob), v minimálních počtech pak z ostatních mezinárodních letišť. Z hlediska státních příslušností se nejvíce jednalo o občany Gruzie (51 osob, tj. 15 %, zejména na příletu, mnozí v SIS jako nežádoucí osoby), Albánie (39, tj. 11,5 %, hlavně na odletu s využitím neregulérních cestovních dokladů) a Ukrajiny (28, tj. 8,3 %, většina na příletu).

V roce 2018 bylo do informačního systému CIS zaevidováno celkem 5 713 (+594, +11,6 %) cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění. V roce 2018 došlo k nárůstu v oblasti vydaných pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění z důvodu zaměstnání cizince bez oprávnění k pobytu anebo povolení k zaměstnání. Důvod zaměstnání cizince bez oprávnění k pobytu anebo povolení k zaměstnání převažuje nad důvodem tzv. nelegální migrace, přičemž tento trend se ve statistice objevil poprvé v roce 2017. Celkem bylo v roce 2018 rozhodnutí z důvodu výkonu nelegální práce vydáno 3 495 cizincům (tj. 61,2 % z celkového počtu 5 713 osob s vydaným rozhodnutím), což představuje meziroční zvýšení o 384 osob (tj. +12,3 %). Dominujícími státními

příslušnostmi zjištěnými z důvodu výkonu nelegální práce zůstávají občané Ukrajiny (3 010 osob, +405, tj. +15,5 %) a Moldavska (418, -45, tj. -9,7 %).

V roce 2018 bylo vydáno 794 (+69, +9,5 %) rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území ČR (§ 50a zákona o pobytu cizinců).

Opatření

I v roce 2018 podporovala PČR policejní sbory v zemích zasažených vlnou nelegální migrace formou společných pohraničních hlídek. Policisté se v roce 2018 podíleli na ochraně hranic Makedonie a Srbska v celkovém počtu 410 policistů.

Od 9. do 13. 4. 2018 bylo realizováno v rámci územní působnosti krajských ředitelství policie v součinnosti s místně příslušnými celními úřady CS ČR bezpečnostní opatření FACTORY 2018. Opatření bylo zaměřeno především na odhalování nelegálního pobytu cizinců zejména v souvislosti s výkonem zaměstnání nebo dani podléhající výdělečné činnosti. Rozsah bezpečnostního opatření byl stanoven na minimálně dvě kontrolní součinnostní akce na teritoriu každého příslušného krajského ředitelství policie.

Ve dnech 23. a 24. 5. a 31. 5. a 1. 6. 2018 proběhlo v rámci územní působnosti KŘP Plzeňského kraje součinnostní cvičení ODPOČÍVKA. Cvičení bylo zaměřeno na nácvik činností při odhalování tranzitní nelegální migrace do Spolkové republiky Německo a odhalování nelegálního pobytu cizinců, s tím souvisejícího protiprávního jednání spočívajícího v porušování zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, zákona 40/2009 Sb., trestního zákoníku, a pátrání po hledaných osobách a věcech. Cvičení bylo organizováno formou schengenského vnitrostátního pátrání (vytvořeny 2 modelové situace).

Ve dnech 14. až 16. 9. 2018 byla odborem cizinecké policie KŘP Karlovarského kraje realizována policejní akce MIGRACE, a to v blízkosti státní hranice se SRN v lokalitách Pomezí a Svatý Kříž. Akce byla realizována formou schengenského vnitrostátního pátrání se zaměřením na problematiku odhalování nelegální migrace, kontrolu dodržování pobytového režimu cizinců na území ČR, kontrolu pravosti a platnosti předkládaných dokladů, pátrání po hledaných osobách a věcech a na další činnosti související s aktuální migrační situací v Evropě.

Dne 26. 9. 2018 proběhlo cvičení Schopnost znovuzavedení, jehož cílem bylo prověřit činnost PČR při znovuzavedení kontrol na státních hranicích.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

V rámci cvičení bylo na hraničním přechodu Mikulov vybudováno registrační pracoviště a za pomoci figurantů byla nacvičována činnost na registračním místě.

PČR společně s Armádou ČR i CS ČR zpracovala v letech 2016 a 2017 operační plány ke společnému postupu a spolupráci v případě dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR. Zpracované operační plány pro všechny úseky vnitřních hranic ČR byly postupně procvičeny. V roce 2018 byly všechny výše uvedené operační plány na základě provedených cvičení a jejich vyhodnocení (usnesení vlády č. 745/2017) aktualizovány. Na základě výše uvedeného usnesení vlády průběžně dochází k nákupu potřebného vybavení k ochraně vnitřních hranic ČR (v letech 2019 až 2021 bude nakoupen materiál a technika za cca 351 mil. Kč).

V roce 2018 byla zahájena fyzická realizace výstavby národního situačního centra ochrany hranic Ředitelství služby cizinecké policie s předpokládaným ukončením v prvním čtvrtletí roku 2019 (výše nákladů je plánována na cca 120 mil. Kč). Centrum budou sdílet pracovníci Ředitelství služby cizinecké policie a CS ČR a na národní úrovni bude mj. koordinovat ochranu vnějších hranic se svými protějšky v zahraničí.

Na mezinárodním Letišti Václava Havla Praha byl uveden do zkušebního provozu bezpečnostní systém Letiště. V rámci tohoto provozu byly do systému zavedeny fotografie ze systému PATRMV a vytvořeny podmínky pro postupné připojení dalších organizačních článků PČR. Cílem zkušebního provozu je otestovat systém v reálných podmínkách provozu a optimalizovat systém k operačnímu použití.

Readmisní politika

Aktuálně má ČR sjednáno celkem 16 readmisních dohod, tj. smluv o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území (a to s následujícími státy: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo). K podpisu jsou připraveny bilaterální readmisní dohody s Mongolskem a Uzbekistánem (podpisy bude možné uskutečnit v závislosti na součinnosti druhé smluvní strany).

Dále byl zpracován návrh bilaterálního memoranda o porozumění o návratech s Indií a tento odeslán indické straně v listopadu 2018.

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž **readmisní dohody sjednané EU**, resp. ES; jedná se o 17 readmisních dohod (se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie a Ázerbájdžán). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. V roce 2018 byl podepsán prováděcí protokol mezi ČR a Makedonií (očekávaný vstup v platnost v 1. polovině roku 2019). Dále byl připraven návrh textu prováděcího protokolu s Arménií (odeslán do Arménie 4. 1. 2019).

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2018 Komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem. Aktuálně jedná Komise o textech readmisních dohod s Nigérií a Tuniskem. S dalšími státy (Čína, Maroko, Alžírsko) nedoznala jednání většího, resp. žádného pokroku. S Čínou jsou otázky readmise projednávány v rámci dohody o potírání nelegální migrace, kdy byly upřesněny některé otázky. Další jednání budou probíhat v rámci dialogu o migraci a mobilitě. S Běloruskem bylo dosaženo shody, pokud jde o dohodu o zjednodušení vízového procesu, současně s tím Bělorusko potvrdilo již dříve odsouhlasený text readmisní dohody.

Nadále je snaha EU sjednávat se třetími státy dokumenty typu Standard Operating Procedure nebo Best Practices. Návrhy byly předloženy některým třetím státům, z nichž některé jsou již sjednány a začíná se rozvíjet spolupráce (Bangladéš, Afghánistán, Guinea, Etiopie), s dalšími je EU v jednání (Ghana, Gambie, Egypt).

Migrační politika

V roce 2018 plnily orgány státní správy úkoly stanovené Strategií migrační politiky, kterou vláda ČR přijala svým usnesením č. 621 dne 29. 7. 2015. Opatření se týkala problematiky integrace cizinců, nelegální migrace a návratové politiky, mezinárodní ochrany, vnější dimenze migrace, mj. humanitární pomoci, volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru, legální migrace mezinárodních závazků ČR v oblasti migrace. Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Tento stálý meziresortní orgán v gesci MV zasedá na úrovních ministrů i náměstků ministrů věcně příslušných resortů, přičemž na expertní úrovni přípravu jeho

agendy zajišťuje Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci.

S návratovou a rovněž tak s vízovou politikou je úzce svázána readmisní politika. ČR stanoví politiku na bilaterální bázi a sjednává dohody a ujednání s cílem usnadnit návraty nelegálně pobývajících osob do jejich vlasti se státy, které nejsou vybrány EU jako možní adepti pro smluvní úpravu návratů. ČR se rovněž aktivně účastní unijní návratové politiky formou účasti svých zástupců na relevantních jednáních Rady a Komise a dále na jednáních s konkrétními třetími státy.

Integrace cizinců

Koordinací politiky integrace cizinců je pověřeno MV, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za její realizaci v rámci jejich gesce. Realizovaná integrační opatření v roce 2018 vycházela z vládou schváleného „Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2018“.

Efektivním prvkem integrace cizinců jsou regionální Centra na podporu integrace cizinců, které poskytují cizincům široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. V roce 2018 bylo Centrum na podporu integrace cizinců nově zřízeno ve Středočeském kraji (pracoviště ve městech Benešov, Kladno, Kutná Hora, Mladá Boleslav a Příbram). Jeho otevřením došlo k finálnímu pokrytí všech krajů ČR sítí Integračních center. V současné době jsou Integrační centra financována z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF). Koncepce integrace cizinců ukládá zajistit rozvoj a udržitelnost Center, což však nelze garantovat pomocí fondů EU. MV proto v roce 2018 předložilo novelu zákona o pobytu cizinců, která legislativně ukotvuje systém sítě Integračních center a řeší jejich financování ze státního rozpočtu. Tato novela zákona rovněž v případě svého schválení stanoví pro vybrané skupiny cizinců povinnost absolvovat adaptačně-integrační kurz. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost. Zároveň by jim mělo pomoci se vymanit ze systému závislosti na zprostředkovatelích a poskytnout jim informace o možnosti využívat pomoci úřadů, integračních center pro cizince a nevládních neziskových organizací.

MV opět realizovalo dotační řízení určené pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců směřující k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a prevenci případných konfliktů.

V roce 2018 byly tyto projekty realizovány 15 obcemi a městskými částmi. Projekty byly podpořeny částkou 16,3 milionu Kč, což je o 2,3 milionu více než v roce 2017.

V listopadu 2018 proběhl pod záštitou ministra vnitra jubilejní 10. ročník konference k lokální integraci cizinců v obcích, kterou uspořádalo statutární město Brno ve spolupráci s MV.

MV rovněž pokračovalo v realizaci dotačního řízení „Integrace cizinců“, jehož prostřednictvím jsou financovány projekty nestátních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců. V roce 2018 bylo podpořeno 21 subjektů částkou 21,5 milionu Kč, což je skoro o milion a půl více než v roce 2017.

V roce 2018 byl opětovně kladen důraz na informovanost cizinců i majoritní společnosti. Jsou proto průběžně aktualizovány internetové stránky, které se věnují problematice integrace cizinců. MPSV ve spolupráci s MV provozuje web www.cizinci.cz, na němž je možné najít ucelené informace o integraci cizinců, statistikách ohledně tematiky cizinců, možnostech financování projektů v této oblasti a informační materiály pro cizince. Průběžně aktualizované informace o záležitostech spojených s vyřizováním povolení k pobytu cizinců je možné nalézt na oficiálních internetových stránkách MV www.mvcr.cz/cizinci dostupných i v anglickém jazyce. Aktualizovaný informační servis pro cizince lze najít i na stránkách některých místních samospráv, například na webu hl. m. Prahy www.metropolevsech.eu. Cizinci mají také možnost obrátit se na MV se žádostí o informace v oblasti integrace prostřednictvím emailové a telefonické infolinky.

Nadále pokračovalo aktivní zapojení pracovníků MV do činnosti pracovní skupiny EK Evropské integrační sítě (European Integration Network), která navazuje na činnost národních kontaktních bodů pro integraci.

MV předložilo vládě v prosinci 2018 „Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu v roce 2019“, který vláda schválila usnesením č. 6 ze 7. 1. 2019.

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou. I v roce 2018 zastávala roli generálního poskytovatele integračních služeb SUZ, která tuto roli převzala v roce 2017 po Charitě ČR. Cílem programu je zejména usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací.

Generální poskytovatel integračních služeb, spolu se svými smluvními partnery z řad nestátních neziskových organizací, vypracoval celkem 72 nových individuálních integračních plánů pro celkem 95 držitelů mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že doba realizace individuálního integračního plánu je maximálně 12 měsíců, bylo v roce 2018 úspěšně ukončeno 97 individuálních integračních plánů zahájených v roce 2017 a zároveň 78 integračních plánů zahájených v roce 2016, u nichž byla doba realizace prodloužena nad rámec 12 měsíců z důvodu přerušování poskytování integračních služeb na přelomu roku 2016 a 2017.

Celkem byla v roce 2018 udělena mezinárodní ochrana 157 osobám, z nichž do Státního integračního programu vstoupilo 121 osob. Mezi osobami s udělenou mezinárodní ochranou jsou nejvíce zastoupeni státní příslušníci Ukrajiny, Sýrie, Iráku a Číny.

Podle usnesení vlády byl také do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015, tedy před nabytím platnosti usnesení vlády č. 954/2015, jejichž integrace neprobíhala na základě individuálního integračního plánu. Jedná se o 26 případů, které zahrnují 73 osob, mezi nimiž mají nejvyšší zastoupení občané Kazachstánu a Ukrajiny.

Mimo integraci osob s udělenou mezinárodní ochranou pokračoval v roce 2018 i program přesídlování a integrace cizinců českého původu – krajanů, převážně z Ukrajiny. V rámci tohoto programu bylo v roce 2018 přesídleno 337 osob, kterým bylo poskytnuto přechodné bydlení a služby spojené s jejich integrací, vč. sociální asistence, pomoci při vyhledání bydlení, zaměstnání a jazykovou přípravou.

Internetová registrace žadatelů o pobytová oprávnění

Od 1. 12. 2017 probíhá registrace na podání žádosti na Zastupitelských úřadech ČR v zahraničí formou telefonické či e-mailové registrace, případně kombinací obou způsobů.

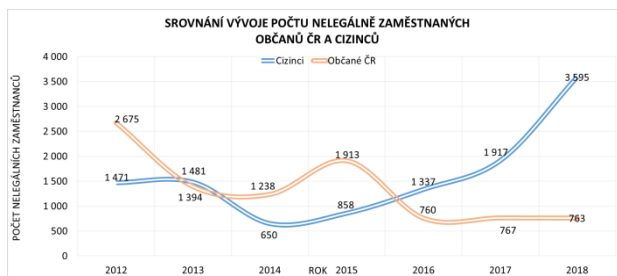
Nelegální zaměstnávání cizinců

V roce 2018 celní úřady zahájily 759 kontrol, 655 kontrol ukončily, z toho **v 360 případech zjistily porušení předpisů**. Celníci zkontrolovali celkem

1 915 cizinců ze třetích zemí, z nichž u 642 zkonstatovali podezření z výkonu nelegální práce, z toho 104 bez povolení k pobytu. Dále celníci zkontrolovali 1 377 občanů EU za účelem ověření splnění oznamovacích povinností zaměstnavatelem. **Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů nebyly splněny u obou skupin cizinců v 798 případech.**

Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“) zaměřená na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí. V roce 2018 provedl SÚIP 8 225 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnání. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 4 583 nelegálně zaměstnaných osob, přičemž v 763 případech se jednalo o občany ČR, v 3 595 případech o cizince ze třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajiny, Vietnamu, Moldávie a Srbska) a ve 225 případech o občany členských zemí EU (nejčastěji se týkalo občanů Slovenska, Rumunska a Bulharska).

Od roku 2016 lze sledovat výrazný nárůst počtu cizinců, kteří na území ČR vykonávají nelegální práci. Tento trend pokračoval i v roce 2018, viz graf.

Zdroj: MPSV

V roce 2018 uložil SÚIP za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce celkem 472 pokut v celkové výši 143 972 500 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 311 pokut v celkové částce 125 108 500 Kč. Za spáchání přestupku výkonu nelegální práce byly v roce 2018 uloženy fyzickým osobám, a to občanům ČR, 2 pokuty v celkové částce 22 000 Kč. V souvislosti s kontrolami zahájenými v roce 2018 SÚIP uložil za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce cizincům celkem 60 pokut v celkové výši 21 933 500 Kč. Na základě kontrol zahájených v roce 2018 nebyla fyzickým osobám, cizincům za spáchání přestupku výkonu nelegální práce uložena žádná pokuta.

Opatření

V roce 2018 se uskutečnila dvě řádná zasedání (v pořadí 43. a 44.) Meziresortního orgánu pro

potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále jen „MOPNZC“) a dvě pracovní skupiny v návaznosti na závěry jednání MOPNZC.

V rámci zasedání MOPNZC a pracovních skupin byly řešeny následující aktuální problematiky a analyzována tato opatření:

- *Problematika porušování bezvízového styku s Ukrajinou a jeho zneužívání k nelegálním ekonomickým aktivitám na území ČR.*
- *Zneužívání bezvízového styku za účelem tzv. zácviku. Cizinecká policie České republiky v roce 2018 kontrolovala a nadále bude kontrolovat a porovnávat oprávnění o splnění stanovených podmínek zácviku s oficiálním seznamem Ministerstva průmyslu a obchodu.*
- *Členové orgánu byli informováni o rostoucím počtu správních vyhoštění z důvodu neoprávněného zaměstnávání cizinců na území ČR.*
- *Zneužívání padělání povolení k zaměstnání (zejména krátkodobých do 90 dní).*

Navržené podněty MOPNZC směřujících k eliminaci nežádoucích jevů spojených s pracovní migrací do ČR:

- *Věnovat ze strany kompetentních kontrolních orgánů větší pozornost kontrolní činnosti cizinců na území ČR tak, aby se výskytu nelegálního zaměstnávání cizinců předcházelo.*
- *Vytvořit funkční systém předcházení fenoménu nelegálního zaměstnávání cizinců zejména jasným rozdělením kompetencí, systémovým sdílením informací mezi zapojenými orgány, rozšířením a zjednodušením kontrolní činnosti, příp. legislativní změnou.*

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců

MV se problematikou bezpečnostních aspektů zaměstnávání cizinců začalo intenzivně zabývat od počátku roku 2017, a to zejména v souvislosti se zhoršením bezpečnostní situace **v průmyslových zónách v Královéhradeckém kraji** (PZ Kvasiny - obce Kvasiny, Solnice, Rychnov nad Kněžnou), **Plzeňském kraji** (zejména statutární město Plzeň, Tachovsko) a v roce 2018 nově i ve **Středočeském** (průmyslová zóna Mladá Boleslav), kde se objevil zvýšený výskyt protiprávní činnosti, zejména přestupků ze strany cizinců (proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku), konflikty ve vzájemném soužití s místními obyvateli, přestupky v oblasti dopravy, prostituce, drogy. Vedle problémů v oblasti

bezpečnosti však lokality se zvýšeným počtem zaměstnaných cizinců řeší také zásadní problémy v oblasti nedostatečné infrastruktury (ubytování, doprava, zdravotnictví, školství, odpadové hospodářství, trávení volného času, lidské zdroje).

Tyto problémy byly způsobeny rapidní pracovní migrací z důvodů rychlého růstu ekonomiky. Ovšem tento růst byl tažen podniky, které lákaly nízko kvalifikované pracovníky z cizích zemí. S těmito pracovníky se pojila kriminalita jak z jejich strany (majetková, násilná a narušování veřejného klidu), tak ze strany zaměstnavatelů (pracovní vykořisťování, nedodržování hygienických pravidel, porušování daňového řádu, využívání budov k jinému účelu než byly zkolaudovány atd.). Vyskytly se dokonce případy falšování cestovních dokladů zemí EU za účelem získání práce na území ČR. Později zaměstnavatelé a pracovní agentury (u kterých se nejčastěji vyskytují problémy s cizími zaměstnanci) přešli k využívání polských víz typu „D“, tyto víza jsou vydávána Polskými úřady převážně osobám pocházejícím z Ukrajiny. Následně jsou zaměstnání polskou firmou a „vyslání“ na české území. Toto vyslání je čistě fiktivní.

Bezpečnostní situace se v nejpostiženějších regionech dle policejních statistik a vyjádření místních orgánů (samospráv, KŘ PČR) po opatřeních přijatých v letech 2017-2018 zlepšuje.

Podle údajů PČR v roce 2018 došlo ve vymezeném území **průmyslové zóny Kvasiny** ke spáchání 227 trestných činů, z toho 32 (14 %) spáchali cizinci. Oproti roku 2017 došlo k poklesu o 70 (-23,6 %) trestných činů, a to i u cizinců o 21 (-39,6 %) trestných činů. V průběhu roku 2018 **počet přestupků evidovaných PČR oproti roku 2017 klesl o 14,9 % (-392)** na 2 233 přestupků. Cizinci spáchali celkem 412 přestupků, což tvořilo 18,4 % z celkového množství přestupků. V roce 2017 bylo zastoupení cizinců na spáchaných přestupcích 25 % (658 spáchaných přestupků). Nejvíce zastoupené jsou přestupky v oblasti BESIP (1 894). Dále poklesl počet přestupků v kategorii majetkové z 215 na 174. Výrazně klesl počet přestupků na úseku pobytu cizinců ze 172 přestupků v roce 2017 na 73 přestupků v roce 2018. Nejvíce klesl počet přestupků Alkohol/toxi, v roce 2017 zjištěno 194 přestupků, v roce 2018 jich bylo 73.

V průmyslových zónách Plzeňského kraje v lokalitě Borská pole bylo spácháno celkem 1 336 přestupků (-1 193) a z toho bylo 169 (-132) spácháno cizinci, trestných činů bylo spácháno 397 (-6), z tohoto jich

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

bylo 62 (-6) spácháno cizinci. V centru Plzně bylo spácháno celkem 257 přestupků (-195), z tohoto cizinci 47 (-28), a 119 trestných činů (-21), z tohoto cizinci 13 (+1). Z uvedených údajů je tedy patrné, že **bezpečnostní situaci v průmyslových zónách na Plzeňsku se podařilo v trestní rovině stabilizovat a přestupkové rovině výrazně zlepšit.**

V průmyslové zóně **Mladá Boleslav** v roce 2018 došlo ke spáchání celkem 1 256 (+60) trestných činů, z tohoto cizinci 179 (+79). Počet přestupků v roce 2018 byl 4 952 (-600), z tohoto spáchaných cizinci 938 (+338).

Opatření

V dubnu 2017 byla uzavřena Memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Plzeňským krajem (10. dubna 2017) a Královéhradeckým krajem (20. dubna 2017). Na základě těchto memorand se schází expertní pracovní skupina složená ze zástupců MV, kraje, obcí, pořádkové a cizinecké policie v obou krajích. Pracovní skupina také 2 x ročně vyhodnocuje bezpečnostní situaci v průmyslových zónách těchto krajů a dále předkládá návrhy na legislativní i nelegislativní opatření, která jsou následně projednávána meziresortní a mezioborovou pracovní skupinou pro řešení problémů spojených se zaměstnáváním cizinců. Podněty z krajů a obcí slouží právě jako východiska pro řešení problémů v meziresortní skupině.

V červnu 2018 se sešla obnovená meziresortní Pracovní skupina pro řešení problémů souvisejících se zaměstnáváním cizinců. Projednala problematiku body identifikované na expertní pracovní skupině se zástupci Plzeňského a Královéhradeckého kraje. Ve velké většině se jedná o legislativní podněty, na jejichž řešení není dlouhodobě s resorty shoda. Jednotlivé podněty budou nyní řešeny po menších odborných skupinách se zástupci relevantních subjektů.

V měsíci září 2018 byly pilotně realizovány společné hlídky se zahraničními policisty polského a slovenského policejního sboru. Pracovní náplní zahraničních policistů byla asistence při plnění základních úkolů policie v oblasti dohledu nad veřejným pořádkem a bezpečností, dopravou a pobytem cizinců polské a slovenské národnosti (dále jen cizinců) na území města Mladá Boleslav.

Dne 31. října 2018 podal Středočeský kraj žádost o spolupráci s MV v podobě účasti zástupce kraje expertní pracovní skupině. Středočeský kraj (nejviditelněji statutární město Mladá Boleslav) se

potýká s problémy se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách a zvýšeným výskytem kriminality, jež se podobají situaci zejména v Plzeňském a Královéhradeckém kraji, s nimiž MV dlouhodobě spolupracuje, za účelem prevence kriminality a eliminaci systematických či dlouhodobých rizik. Pracovní skupina jednala již za účasti zástupců Středočeského kraje dne 10. 12. 2018. Současně bude uzavřeno v roce 2019 Memorandum o spolupráci mezi MV a Středočeským krajem.

V listopadu 2018 svůj provoz naplno spustilo nové Centrum na podporu integrace cizinců (CPIC) pro Středočeský kraj. Vzhledem k rozloze Středočeského kraje i počtu cizinců, kteří zde žijí, bylo otevřeno rovnou pět Pracovišť – v Mladé Boleslavi, Kladně, Příbrami, Benešově a Kutné Hoře. Mezi hlavní úkoly Center patří monitoring a vytváření pravidelných regionálních poradních platforem, které slouží ke koordinaci a výměně informací a přispívají tak k řešení aktuální cizinecké problematiky v daném kraji. Centrum úzce spolupracuje s místními úřady, zaměstnavateli, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími institucemi a subjekty. Zatímco v ostatních krajích bývá zřízena jedna platforma v rámci kraje, ve Středočeském kraji bude vzhledem k jeho specifické rozloze zřízeno více dílčích platforem pro jednotlivé regiony.

Zvláštní projekty ekonomické migrace

V roce 2018 MPO úspěšně pokračovalo v realizaci projektů ekonomické migrace zahájených v předchozích letech. Realizace se týkala projektů: **1. Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány zahraničních investorů (Fast Track)**, který definuje pravidla a lhůty pro zrychlený převod vnitropodnikových zaměstnanců zahraničních investorů – manažerů a vysoce kvalifikovaných pracovníků specialistů. Od 1. 7. 2018 byla roční kvóta projektu Fast Track navýšena na 300 uchazečů ročně; **2. projekt Welcome package pro investory**, jehož cílem je dosažení časových úspor v rámci migračních procesů zaměstnanců a statutárních orgánů zahraničních investorů do organizačních složek nebo kapitálově propojených obchodních společností v ČR, které byly formálně založeny, ale pro zahájení podnikání potřebují přemístit své know-how činnosti do ČR; **3. projekt tzv. zácvků** resp. stáží, který

umožňuje společně (typicky výrobním podnikům v zahraničí) jednodušším způsobem na omezenou dobu přesunout do ČR své pracovníky ze zahraničí na zácvik; **4. Pilotní projekt: Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie**, který administrativně zrychluje proces udělování zaměstnaneckých, resp. modrých karet vysoce kvalifikovaným zaměstnancům z Ukrajiny. Od 19. 9. 2018 byl Pilotní projekt Ukrajina rozšířen o Indii. Projekt Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie umožní jednoduší vstup až 500 vysoce kvalifikovaným státním občanům Indie na území ČR. Doposud se projekt vztahoval pouze na vysoce kvalifikované pracovníky z Ukrajiny, přičemž kvóta pro ukrajinské zaměstnance činila také 500 žádostí ročně.

V pořadí **5. Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny – Režim Ukrajina**, jehož účelem je umožnit podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Ukrajiny, kteří budou na území ČR vykonávat středně či méně kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru. Následně dne 31. 1. 2018 vláda svým usnesením č. 79 schválila navýšení kapacity Režimu Ukrajina o 10 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně na celkovou kapacitu 19 600 žádostí, a také **zavedení nového projektu i pro Mongolsko a Filipíny ve formě Režimu ostatní státy**.

Od 1. 5. 2018 byl spuštěn **6. projekt Režim ostatní státy**. Režim je zaměřen na státy, na jejichž pracovní sílu trvale cílí zájem českých zaměstnavatelů. Původně se jednalo o **Mongolsko** a **Filipíny**. Jako takový Režim slouží cílenému a výběrovému přijímání a vyřizování žádostí o zaměstnanecké karty pro státní občany daných zemí, kteří budou na území ČR vykonávat kvalifikovanou pracovní činnost. Roční kapacita pro tento projekt je 1 000 uchazečů jak pro Mongolsko, tak i pro Filipíny. **Projekt Režim ostatní státy byl dále od 1. 9. 2018 rozšířen o Srbsko** s roční kapacitou 2 000 žádostí o zaměstnanecké karty.

Na počátku roku 2018 byl spuštěn rovněž projekt **Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny**, který administrativně zrychluje proces udělování zaměstnaneckých karet kvalifikovaným i nekvalifikovaným Ukrajincům, kteří budou pracovat v příslušných ekonomických odvětvích.

Cílem všech výše uvedených projektů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a podpořit tak legální ekonomickou migraci proti nelegální ekonomické migraci. Výše zmiňované projekty ekonomické migrace jsou vytvářeny, realizovány a upravovány v rámci meziresortní spolupráce MV, MPO, MZV a MPSV.

2.2.13 Dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu

V roce 2018 proběhly mezi vedením Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV (dále jen „ÚDV“) a NSZ v Brně tematické konzultace k problematice vybraných otázek případů prověřovaných v rámci specifické věcné a časové působnosti ÚDV. Předmětem konzultací byla mj. i problematika tzv. zbytkových trestů, které nebyly vypořádány příslušnými soudy po roce 1990, a to v souvislosti se zákonem č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.

Na žádost Konfederace politických vězňů ČR ÚDV průběžně informoval tazatele z řad Konfederace politických vězňů ČR a zájemce z řad občanské veřejnosti o postupu při podávání žádostí k udělení statusu účastníka třetího odboje podle zákona č. 262/2011 Sb.

Průběžně byla poskytována administrativní součinnost (vypracování rešerší) odboru pro válečné veterány MO k realizaci zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu. ÚDV poskytuje v rámci své působnosti podklady pro správní řízení k udělení statusu účastníka třetího odboje. V roce 2018 bylo individuálně zpracováno stanovisko ke 275 osobám, včetně vypracování rešerší k jednotlivým žadatelům z materiálů a poznatků spravovaných ÚDV, přičemž ode dne účinnosti zákona 17. 11. 2011 do prosince 2018 ÚDV individuálně posoudil 4 618 žadatelů.

V roce 2018 bylo ÚDV zahájeno trestní stíhání 8 (+2) osob. Návrh na podání obžaloby byl podán na 11(+8) obviněných.

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

V rámci časové působnosti se ÚDV na úseku vyšetřování zabýval především trestnými činy podle § 329 trestního zákoníku – zneužití pravomoci úřední osoby včetně kvalifikované skutkové podstaty písm. b) spáchaných z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu, které byly spáchány v souvislosti s pronásledováním jednotlivce nebo skupiny osob z politických důvodů.

Opatření

V listopadu 2018 pod záštitou policejního prezidenta a ministra vnitra proběhla vernisáž tematické výstavy *Sami proti všem - příslušníci SNB v srpnu 1968*. Dále proběhla prezentace výstavy *Hvězda pod tíhou hvězdy v objektech Federace židovských obcí, dále putovní výstavy *Nejdelší noc 21. 8. 1968 (výročí okupace ČSSR v roce 1968)*, *Nad krajinou slz a radiace (tábory nucených prací na**

počátku 50. let) a Když se pravda měnila v krev (vězeňství a osudy politických vězňů).

ÚDV se autorsky podílel na publikaci *Rytíři nebes* vydanou Muzeem českého, slovenského a rusínského exilu 20. století, na sborníku konference pořádané pod záštitou Technické univerzity Liberec *Nechtění spoluobčané – tábory pro nesvobodné pracovní síly zřízené v oblastech produkce uranové rudy, slavnostním křtu sborníku Podbrdsko – vzpoura vězňů v NVÚ Bytíz v srpnu roku 1968, sborníku Brdy s prezentací tématu táborů pro nesvobodné pracovní síly v oblastech produkce uranové rudy na Příbramsku, vzpomínkovém medailonku gen. Tomáše Sedláčka a na osvětovém materiálu k popularizaci vybraných osobností českých letců RAF, kteří byli perzekuováni komunistickým režimem.*

2.2.14 Bezpečnost silničního provozu

Policie ČR v roce 2018 šetřila 104 764 (+943, +0,9 %) dopravních nehod, při kterých bylo 565 (+63, +12,5 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 2 465 (+126, +5,4 %) osob a 25 215 (+475, +1,9 %) osob bylo lehce zraněno. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravní nehody byla 6 547,9 mil. Kč (+231,6 mil. Kč, +3,7 %). **V roce 2018 došlo k nárůstu ve všech sledovaných kategoriích.**

I když bylo v loňském roce usmrceno při dopravních nehodách o 63 osob více než v loňském roce, jedná se o 3. nejnižší počet usmrčených osob od roku 1990.

Cíle Národní strategie BESIP, tj. snížení počtu usmrčených osob pro rok 2018 (393 usmrčených osob do 24 hodin od nehody), ani snížení počtu těžce zraněných osob (2 328) dosaženo nebylo.

Nejčastější příčinou dopravních nehod řidičů motorových vozidel zůstává i nadále nesprávný způsob jízdy (66,5 % z počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel); při těchto nehodách bylo usmrceno 206 (+15) osob. Za obdobně tragickou příčinu dopravních nehod lze označit také nepřiměřenou rychlost, která se sice na počtu dopravních nehod podílí pouze 15,4 %, ale usmrceno při těchto nehodách bylo 214 osob (tj. 41,1 % usmrčených osob při nehodách řidičů motorových vozidel).

Policie ČR v roce 2018 evidovala 4 626 (+375) nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (tj. 4,42 % z celkového počtu), při kterých bylo usmrceno 62 (+144) osob (tj. 10,97 % z celkového počtu). Drogy

byly zjištěny u řidiče motorového vozidla v případě 260 (+29) dopravních nehod, 14 osob při nich bylo usmrceno (+10). V 54 (-12) případech byla u řidiče zjištěna přítomnost alkoholu a drog současně.

V roce 2018 bylo zaznamenáno 17 872 (+316, +1,8 %) případů (tj. 17,06 % z celkového počtu nehod), kdy viník nehody z místa ujel. Při těchto nehodách bylo usmrceno celkem 10 (+3) osob.

Prevence a dopravní výchova v oblasti bezpečnosti silničního provozu

Vládě ČR byla předána informace o vyhodnocení plnění Národní strategie bezpečnosti silničního provozu za rok 2017. V rámci Rady vlády pro bezpečnost silničního provozu byl v roce 2018 aktivní Výbor pro dopravní výchovu a osvětu, kde byly řešeny koncepční otázky týkající se výuky dopravní výchovy ve školách, akreditované vzdělávací obory na vysokých školách, výuka dopravní výchovy na dopravních hřištích v časech pro veřejnost a další.

MD ve spolupráci s Českou školní inspekcí připravilo dotazníkové a prezenční inspekční šetření pro školní rok 2018/2019 (ve všech krajích ČR). Šetření bylo zaměřeno výhradně na výuku dopravní výchovy ve školách.

Zpracována byla nová metodika pro mimoškolní zařízení a družiny. Jedná se o ucelený materiál pro vychovatele školních družin (metodika + pracovní aktivity, obrazová příloha); materiál je využitelný i pro střediska volného času, domy dětí a mládeže, dětské kroužky a další zájmovou činnost. Současně

vznikla i metodika dopravní výchovy pro mateřské školy, kde učitelé najdou i návrhy konkrétních týdenních aktivit pro děti a obrazovou přílohu. Byly vytvořeny pracovní listy „Dopravní výchova pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami“ – výukový materiál pro žáky s lehkým mentálním postižením; 2 sady pracovních listů (cca 6-9 let a 10-13 let). Připravena byla rovněž metodika pro výuku dopravní výchovy v mateřských a základních školách ze strany policistů a strážníků.

Preventivní aktivity v roce 2018 byly zaměřeny na motocyklisty – Motosalon, Brno 2018 (společná expozice BESIP a PČR), Motocyklový den žen (vzdělávací kurz pro motocyklistky) a kampaň zaměřená na nejrizikovější situace mezi motorkáři a řidiči osobních vozidel.

Na veletrhu e-SALON byly prezentovány zásady bezpečné jízdy na elektrokolech a elektrokoloběžkách.

Na základě legislativní změny pravidel při tvorbě uličky pro vozidla s právem přednosti jízdy byl vytvořen animační spot – Ulička pro život, který vysvětluje řidičům, jak mají správně tvořit koridor pro záchranáře.

Ve spolupráci s Českou asociací pojišťoven a PČR probíhá celostátní kampaň „Nepozornost zabíjí“, která upozorňuje na rizika spojená s používáním mobilního telefonu za jízdy a bude pokračovat i v roce 2019.

2.2.15 Bezpečnost civilního letectví

V roce 2018 nebyla civilní letecká doprava na národní ani mezinárodní úrovni dotčena teroristickým činem či jiným protiprávním jednáním, které by si ve svém důsledku vyžádalo oběti na lidských životech či vysoké materiální škody.

Na základě řady incidentů se v minulém roce ukázalo, že čím dál častěji představuje nezákonné využívání dronů a dalších bezpilotních letounů v blízkosti letišť a dalších zákonem omezených prostorů významnou bezpečnostní hrozbu. V posledních několika letech došlo ve světě i na území ČR k množství incidentů, kdy byl v důsledku narušení prostoru v blízkosti letiště dronem ochromen provoz daného letiště. K masivnímu narušení dopravy, které mimo jiné představovalo významné finanční ztráty, došlo například na konci roku 2018 na britském letišti Gatwick.

Opatření

V souladu se strategií posilování ochrany civilního letectví před protiprávními činy na globální úrovni byla v první polovině roku 2018 zavedena ze strany USA regulace na převoz pudrů, prášků a obdobných substancí v kabinových zavazadlech cestujících na přímých letech do USA. K tomuto opatření bylo přistoupeno v souladu s bojem proti hrozbám použití chemických zbraní v civilní letecké dopravě.

Na úrovni EU probíhá kontinuálně vyhodnocování rizik pro civilní leteckou dopravu a to i ve spolupráci s členskými státy v rámci specializovaných pracovních skupin Generálního ředitelství pro migraci a vnitřní věci DG HOME při Evropské komisi.

Na mezinárodní úrovni dochází k posilování opatření zejména proti vnitřním hrozbám v civilním letectví a rizikům útoků tzv. insiderů, tedy zaměstnanců, kteří disponují přístupem k citlivým informacím či vstupem do vyhrazených bezpečnostních prostorů letišť a mají úmysl spáchat protiprávní čin namířený proti civilnímu letectví. EK v tomto kontextu v roce 2018 zpřísnila se souhlasem členských států EU legislativní požadavky na ověřování spolehlivosti fyzických osob v civilním letectví.

V ČR na mezinárodních letištích v Brně-Tuřanech, Karlových Varech, Pardubicích a Ostravě-Mošnově nadále probíhá vládou schválený projekt k posílení bezpečnostních opatření zahrnující např. rozpoznávání obličejů a registračních značek vozidel, detekce radiace, validace vstupů a další.

Na Letišti Václava Havla Praha byla na Terminálu 2 v červnu 2018 otevřena nová centrální bezpečnostní kontrola, jež představuje největší rozvojový projekt letiště realizovaný na Terminálu 2 od jeho otevření v roce 2006.

V legislativní a předpisové části ochrany civilního letectví před protiprávními činy došlo v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2017/815 a novými poznatky z kontrolní činnosti Úřadu pro civilní letectví k úpravám Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví ČR před protiprávními činy, Národního programu bezpečnostního výcviku v civilním letectví ČR a Národního programu řízení kvality bezpečnostních opatření k ochraně civilního letectví ČR před

2. Vývoj trestné činnosti a bezpečnostních rizik

protiprávními činy. Dne 21. 11. 2018 byly Výborem pro bezpečnost civilního letectví při EK přijaty návrhy nového prováděcího nařízení a prováděcího rozhodnutí Komise, jimiž bude pozměněno prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/1998 a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) C(2015) 8005.

Úroveň zajištění ochrany civilního letectví před protiprávními činy v ČR v současné době odpovídá všem mezinárodním požadavkům a závazkům a v tomto ohledu splňuje všechna primární kritéria. Na národní úrovni jsou však aktivně vedeny kroky k dalšímu posilování systému ochrany civilního letectví před protiprávními činy.

Policejní letecká technika

Bylo provedeno 48 kontrol na Letecké službě PČR, proběhly na pracovištích v Brně, Ostravě a Praze. Kontroly byly zaměřeny především na kontrolu způsobilosti letecké techniky a nebyly při nich shledány žádné podstatnější závady. Z celkového počtu 48 kontrol bylo provedeno 36 kontrol vrtulníku před prodloužením platnosti Osvědčení letové způsobilosti. Všem vrtulníkům byla po kontrole prodloužena platnost Osvědčení letové způsobilosti. Ostatní kontroly byly zaměřeny na kontrolu letové dokumentace a provádění údržby na vrtulnících. Při kontrolách nebyly shledány žádné závady, které by měly vliv na způsobilost policejní letecké techniky. Letecká služba PČR v současnosti disponuje 14 provozuschopnými vrtulníky. Jedná se o 8 vrtulníků EC 135 a 6 vrtulníků Bell 412.

LETECKÁ NEHODA POLICEJNÍHO VRTULNÍKU

Dne 15. 12. 2018 došlo k poškození vrtulníku OK-BYB při přistávání do terénu v noci, které bylo klasifikováno jako letecká nehoda. K vyšetření nehody byla ministrem vnitra ustavena komise, která koncem prosince zahájila vyšetřování příčiny incidentu. Vrtulníku byla od 17. 12. 2018 pozastavena platnost Osvědčení letové způsobilosti.

3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

3.1 NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti

V roce 2018 proběhlo a bylo schváleno usnesením BRS č. 20 ze dne 27. 4. 2018 Vyhodnocení plnění Akčního plánu auditů národní bezpečnosti za rok 2017. Splněno již bylo 23 opatření, průběžně plněno bylo 94 opatření, prozatím nesplněno bylo 12 opatření a jedno opatření bylo zrušeno. Prozatím nesplněná opatření jsou zpravidla pouze odložena z kapacitních důvodů na straně gestorů či pro neshody mezi zúčastněnými subjekty na přesném způsobu jejich řešení. Samotné Vyhodnocení je stejně jako Akční plán vedeno v režimu utajení Vyhrazené. Vyhodnocování plnění Akčního plánu bude pokračovat i v letech 2019, 2020 a 2021.

Policejní práce ve vztahu k menšinám

V průběhu roku 2018 pořádal odbor prevence kriminality MV, jakožto gestor pro oblast policejní práce ve vztahu k menšinám v rámci MV, ve dnech **28.-30. 5. 2018 celorepublikové instrukčně metodické zaměstnání (IMZ) pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin**. Druhý celorepublikový IMZ pořádal MV ve spolupráci s Ředitelstvím služby pořádkové policie PP ČR ve dnech **7.-9. 11. 2018**. Cílem těchto IMZ bylo prohlubování znalostí a odborných kompetencí souvisejících s plněním činností PČR na úseku menšin, byla představena např. menšinová specifika osob z třetích zemí (konkrétně Ukrajina, Čína, Blízký východ), práce cizinecké policie, problematika možné radikalizace ve věznicích, oblasti podpory integračních mechanismů ČR, vzdělávací aktivity ve státní správě apod. Celkově se obou setkání zúčastnilo **více jak 130 policistů**.

MV dále uspořádalo již 3. pracovní setkání styčných důstojníků pro menšiny a krajských koordinátorů pro romské záležitosti. Dvoudenní pracovní setkání se uskutečnilo **ve dnech 25.-26. 9. 2018**, a to v úzké spolupráci se zástupci Sekretariátu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Cílem bylo prohloubení stávající spolupráce, představení aktualit z krajů a diskuze ohledně fenoménu migrace a možnostech rozšíření spolupráce i na další významné lokální, regionální i celorepublikové aktéry. Mezi pozvanými hosty a přenášejícími byly např. zástupci města Kladna a Most, manažeři prevence kriminality Středočeského a Ústeckého kraje, zástupci MPSV,

Svazu měst a obcí, Agentury pro sociální začleňování, Úřadu vlády ČR – Sekce lidských práv a Kanceláře veřejného ochránce.

V souladu s plněním **Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám pro období let 2015-2017** byly v roce 2018 uskutečněny první 4 běhy vzdělávacího programu „Kurz interkulturních kompetencí“, který byl v dubnu 2018 registrován do vzdělávacího systému PČR. Unikátní vzdělávací program je vedený formou interaktivních sebezkušenostních tréninků s prvky zážitkové pedagogiky s důrazem na rozvíjení kompetencí v oblasti menšinové problematiky. Kurzy realizovaly v měsíci květnu, září a říjnu vzdělávací týmy Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy (vzdělávací zařízení Brno, Jihlava a Praha). Celkově se vzdělávacího programu zúčastnilo **více jak 50 policistů** z řad členů pracovních skupin styčných důstojníků pro menšiny všech KŘP.

Ve dnech 27.-30. 11. 2018 se uskutečnil další běh certifikovaného vzdělávacího programu „Kurz pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin I.“. Kurzu se zúčastnilo více jak 40 policistů a policistek včetně lektorů vzdělávacího programu „Kurz interkulturních kompetencí“.

V průběhu roku byla připravována nová **Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám do roku 2020**, jejíž součástí je i vyhodnocení předchozí strategie pro období let 2015-2017. Novou strategii schválil ministr vnitra v lednu 2019.

Opatření ke zvýšení integrity voleb

Byla posílena kontrolní činnost Ministerstva vnitra, potažmo Státní volební komise, a při volbě prezidenta republiky v lednu a ve volbách do zastupitelstev obcí a do 1/3 Senátu v říjnu roku 2018 provedlo padesát kontrolních skupin kontrolu volebních místností napříč ČR.

Dále v návaznosti na evropskou legislativu¹⁴ byla zpracována novela zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kterou se zavádí do právního řádu nový přestupek, kterého se dopustí ten, kdo hlasuje v týchž volbách do

¹⁴ Rozhodnutí Rady (EU, Euroatom) 2018/994 ze dne 13. 7. 2018, kterým se mění Akt o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách, jenž je připojen k rozhodnutí Rady 76/787/ESUO, EHS, Euroatom ze dne 20. září 1976.

Evropského parlamentu více než jednou. Návrh je v současné době projednáván v Parlamentu ČR (sněmovní tisk 336).

V souvislosti s blížícími se volbami do Evropského parlamentu, jejich nadnárodním charakterem a obecně rostoucími útoky na volební infrastrukturu klade Evropská komise velký důraz na zajištění integrity těchto voleb. Z tohoto důvodu se v současné době zřizuje v ČR Síť pro volební spolupráci, která bude zahrnovat vnitrostátní orgány s působností ve volebních věcech a orgány odpovědné za monitorování a prosazování pravidel souvisejících s činnostmi on-line relevantními v kontextu voleb. Na evropské úrovni se pak ze zástupců členských států zřizuje evropská volební síť.

Podpora dobrovolnické služby Ministerstvem vnitra v roce 2018

V souladu se zákonem č. 198/2002 Sb., dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů byly poskytnuty dotace organizacím s akreditovaným projektem na rozvoj dobrovolnické služby¹⁵ v roce 2018 v částce 15 000 000 Kč.

V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality. Jednou z nejčastějších aktivit dobrovolníků jsou aktivity zaměřené na oblast sociální prevence. Ty jsou realizovány zejména v oblasti pomoci dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněného prostředí, často přímo ze sociálně vyloučených lokalit. Zmíněné aktivity pak mají pozitivní dopady v prevenci sociálně nežádoucích jevů, včetně samotné kriminality. Dobrovolníci pomáhají také lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, lidem, kteří jsou ohroženi chudobou a sociálním vyloučením nebo se již v tomto stavu nacházejí. Dobrovolníci docházejí do azylových domů, setkávají se s lidmi bez domova, spolupracují s terénními pracovníky. Nemalá část dobrovolníků vypomáhá v charitních šatních. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Další dobrovolnické aktivity se

¹⁵ Za dobrovolnickou službu se považují takové aktivity, při nichž dobrovolník poskytuje ve svém volném čase, ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu pomoc spoluobčanům a společnosti obecně. Dobrovolnictví vyžaduje patřičné proškolení a je organizováno prostřednictvím akreditovaných vysílajících nestátních neziskových organizací.

zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti, mimořádné události a krizové stavy.

Spolupráce státního zastupitelství, resp. státních zástupců s dalšími subjekty v trestním řízení

V roce 2018 uzavřelo NSZ s Českou advokátní komorou **Memorandum o součinnosti** (dále jen „Memorandum“), jehož účelem je podpořit vzájemnou komunikaci mezi státním zástupcem a obhájcem zejména v oblasti využívání odklonů v trestním řízení a dále při uzavírání dohod o vině a trestu a nastavit zásady této komunikace. Memorandum stanovuje zásady, podle nichž by spolu měli komunikovat aktéři trestního procesu, státní zástupce a obhájce při jednání o tzv. odklonu anebo dohodě o vině a trestu. Z Memoranda lze mj. zvýraznit, že pokud státní zástupce a obhájce primárně dojdou ke vzájemné dohodě o dalším procesním postupu, bude dohoda mezi státním zástupcem i obhájcem bez dalšího dodržována, s výjimkou případů, kdy dojde ke změně skutkové či důkazní situace nebo výkladu dané právní otázky. Stvrzuje tedy, že se státní zástupce a obhájce, resp. jeho klient v případě uznání viny a v situaci, kdy nedojde později ke změně skutkové či důkazní situace, mohou na sebe spolehnout v tom smyslu, že nastavená „pravidla hry“ budou respektována. Memorandum obsahuje rovněž závazek, že jeho strany budou pravidelně vyhodnocovat vzájemnou spolupráci v této oblasti.

Trestní odpovědnost právnických osob

Roste význam zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZTOPO“), z pohledu statisticky vykázaných právnických osob, proti nimž bylo vedeno trestní stíhání.

NSZ přispívá k metodickému usměrnění trestního postihu právnických osob. Zdůraznit je třeba vydání materiálu „Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim“, který představuje metodický návod, resp. analýzu, a je určený všem státním zástupcům jako praktická pomůcka k zohlednění podstatných okolností při posuzování trestní odpovědnosti právnických osob v působnosti orgánu veřejné žaloby v trestním řízení v kontextu nové právní úpravy.

Materiál byl prezentován rovněž na compliance konferencích a dalších odborných fórech konaných za účasti zástupců soukromého sektoru, a to za účelem zvýšení povědomí o dopadech nové právní úpravy. Problematika compliance si bezesporu zaslouží širší diskuzi, a to napříč veřejným a soukromým sektorem.

Na základě iniciativy nejvyššího státního zástupce bylo v dubnu 2018 uspořádáno první jednání u tzv. kulatého stolu, kterého se kromě zástupců NSZ, Nejvyššího soudu a PČR zúčastnili rovněž zástupci z řad České compliance asociace, České advokátní komory, České bankovní asociace, Hospodářské komory ČR, Svazu měst a obcí ČR, Unie podnikových právníků ČR a obchodních korporací. Jelikož je potřeba kontinuálního přístupu, bude vhodné

pokračovat v dalších jednáních na platformě tzv. kulatého stolu, a to se zástupci orgánů činných v trestním řízení, státních institucí, profesních komor a podnikové komunity.

NSZ pokračovalo ve spolupráci s Justiční akademií v pořádání seminářů pro státní zástupce, kteří se s ohledem na svoji specializaci věnují věcem právnických osob, u nichž se institut vyvinění z trestní odpovědnosti nabízí k uplatnění.

3.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU

Bezpečnostní rada státu (dále jen „BRS“) v souladu s ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR. V rozsahu tohoto zmocnění jsou na schůzích BRS projednávány materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR.

V roce 2018 se uskutečnilo šest řádných schůzí BRS, jedna mimořádná schůze BRS a čtyři jednání předsednictva BRS (dne 8. března 2018, 20. března 2018, 4. června 2018 a 18. září 2018), která se zabývala otázkami spojenými s aktuální bezpečnostní situací. Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, projednaných v BRS v tomto roce lze jmenovat:

Na schůzi konané dne 11. 1. 2018 BRS schválila Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2018-2020 a vzala na vědomí 5. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu, a dále Aktualizaci Seznamu opatření Národního systému reakce na krizi pro potřeby řízení obrany státu. BRS také zahájila projednávání Strategie zajištění a rozvoje mobilních komunikací bezpečnostních a záchranných složek s výhledem na 10 let a následně její projednávání přerušila. Pro informaci byly na schůzi BRS mimo jiné předloženy materiály Informace činnosti MV v problematikách ochrany měkkých cílů, bezpečnosti civilního letectví a bezpečnosti metra, Vyhodnocení Plánu vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR na léta 2015-2016, Dodatečná informace o stavu plnění úkolů vyplývajících z Vyhodnocení cvičení orgánů krizového řízení BLANÍK 2013 a Informace o platnosti vyhlášeného I. stupně bezpečnostní ochrany vymezených objektů státní správy.

Na schůzi konané dne 20. 3. 2018 BRS vzala na vědomí Hrozby a rizika mající vliv na bezpečnost ČR

ve střednědobém a dlouhodobém horizontu (2016-2020/2025), aktualizovaný text na rok 2018. BRS schválila Návrh úprav Statutu a Jednacího řádu BRS a statutů a jednacích řádů stálých pracovních výborů BRS a dále Vyhodnocení cvičení orgánů krizového řízení NATO CMX 2017 v ČR. Pro informaci byly na schůzi BRS mimo jiné předloženy materiály Analýza situace týkající se nafty patřící ČR, která byla skladovaná v německém Kraillingu, s návrhem dalšího postupu v této kauze a Závěrečná informace o realizaci Programu asistence vybraným afghánským civilním spolupracovníkům Armády ČR.

Na schůzi konané dne 27. 4. 2018 BRS vzala na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2017 a Koncepti boje proti organizovanému zločinu do roku 2023 a Akční plán boje proti organizovanému zločinu na roky 2018 a 2019. BRS dále vzala na vědomí Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti ČR za rok 2017 a schválila Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti za rok 2017. Pro informaci byla mimo jiné předložena Roční informace o stavu implementace Konceptu rozvoje Policie ČR do roku 2020.

Na schůzi konané dne 22. 6. 2018 se BRS zabývala aktuálními otázkami v oblasti migrace a otázkou přípravy ČR na možné znovuzavedení kontrol na státních hranicích. Dále BRS vzala na vědomí Ústřední plán obrany státu a Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2017 a schválila Informaci o ukončení projektu „Zajištění zvýšení bezpečnosti na Letišti Václava Havla Praha“ a jeho vyhodnocení. BRS se také zabývala problematikou možného zřízení národního mechanismu pro prověřování přímých zahraničních investic v ČR z bezpečnostních důvodů.

Na schůzi konané dne 18. 9. 2018 BRS vzala na vědomí Zprávu o stavu ochrany obyvatelstva v ČR

2018 a dále schválila Plán cvičení orgánů krizového řízení – upřesnění na léta 2019-2021 a Výchozí údaje ke cvičení orgánů krizového řízení EU Hybrid Exercise MULTILAYER 2018. BRS schválila také Souhrnný materiál navrhovaných opatření k odstranění nedostatků zjištěných v průběhu cvičení orgánů krizového řízení NATO CMX 2017 v ČR. Dále se také zabývala otázkou nedostatku finančních prostředků na realizaci a implementaci technických opatření na zajištění kybernetické bezpečnosti vybraných subjektů státní správy vyplývající především z nové vyhlášky č. 82/2018 Sb., ze dne 21. 5. 2018, o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat. BRS dále schválila Informaci o plnění úkolů vyplývajících z Koncepce rozvoje schopností PČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu a vzala na vědomí 6. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu. Na schůzi byla předložena Informace o přijatých úpravách Národního bezpečnostního programu ochrany civilního letectví ČR před protiprávními činy.

Na schůzi konané dne 6. 12. 2018 BRS vzala na vědomí Aktualizaci přehledu infrastruktury na státních hranicích ČR využitelné pro účely dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních pozemních hranic

ČR a dále Zprávu o extremismu na území ČR v roce 2017, Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2017 a Koncepti boje proti extremismu pro rok 2018. BRS také vzala na vědomí informaci přednesenou 1. místopředsedou vlády a ministrem vnitra k návrhu postupu při řešení strategie zajištění a rozvoje mobilních komunikací bezpečnostních a záchranných složek s výhledem na 10 let. BRS dále vzala na vědomí tři Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci, a to na palubě letadla přistávajícího ve vstupním místě pro leteckou dopravu, dále ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb a dále mimo zdravotnické zařízení poskytovatele zdravotních služeb a mimo vstupní místo pro leteckou dopravu. Na schůzi BRS byla předložena Informace o platnosti vyhlášeného I. stupně bezpečnostní ochrany vymezených objektů státní správy.

Mimořádná schůze BRS dne 21. 12. 2018 se zabývala problematikou kybernetické bezpečnosti v reakci na varování Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost vydané ředitelem Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost dne 17. 12. 2018.

3.3 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

V rámci **zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který byl publikován pod **č. 287/2018 Sb.**, byl zaveden nový trestný čin maření spravedlnosti, který postihuje mj. předložení padělaného nebo pozměněného věcného nebo listinného důkazního prostředku, který má podstatný význam pro rozhodnutí v úmyslu, aby byl použit jako pravý, anebo padělání nebo pozměnění takového důkazního prostředku v úmyslu, aby byl použit jako pravý nebo poskytnutí, nabídku nebo slib prospěchu jinému nebo pro jiného za účelem spáchání trestného činu křivého obvinění, křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku nebo křivého tlumočení. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 2. 2019.

Zákon o státní službě

MV předložilo návrh zákona, kterým se mění zákon o státní službě a další související zákony¹⁶. Zákon byl ve Sbírce zákonů publikován dne 23. 1. 2019 jako zákon č. 35/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě).

Cílem je vytvořit předpoklady pro další profesionalizaci státní služby, větší motivaci státních zaměstnanců k dalšímu profesnímu rozvoji s cílem nejenom kvalitnějšího výkonu státní služby, ale posílení odpovědnosti představených, přičemž je vše vedeno snahou o zachování základních parametrů nezbytných pro fungování státní služby, kterými jsou stabilizace, depolitizace a transparentnost.

¹⁶ Návrh zákona byl dne 26. března 2018 předložen vládou a projednáván v PSP ČR jako sněmovní tisk č. 132.

Novela zákona směřuje k vyšší flexibilitě a operativnosti státní služby. Mezi významná opatření patří rozšíření okruhu osob, které se mohou účastnit výběrových řízení na představené, rozšíření důvodů pro odvolání představených či snížení počtu oborů státní služby, jež je možné stanovit pro služební místo. Mezi stěžejní změny patří též úprava systému služebního hodnocení, jehož cílem je jeho zjednodušení a zvýšení efektivity. Součástí jsou i další změny, jež si vyžádala praxe, a jež jsou nezbytné z hlediska zvýšení efektivity státní služby jako například explicitní zakotvení dalšího důvodu pro převedení na jiné služební místo.

Součástí novely zákona o státní službě je rovněž novela zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů, která v přijatém znění upřesňuje specifika zahraniční služby a její vybraná ustanovení nebo je doplňuje v reakci na aplikační praxi zákona o zahraniční službě.

V návaznosti na novelu zákona o státní službě je připravován návrh nařízení vlády o podrobnostech služebního hodnocení státních zaměstnanců a vazbě osobního příplatku státního zaměstnance na výsledek služebního hodnocení a o změně nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

V prosinci 2018 došlo k přijetí nařízení vlády o oborech státní služby č. 1/2019 Sb., jež nabyde účinnosti k 1. 7. 2019. Nařízení vlády jednak reaguje na v praxi identifikované problémy právní úpravy obsažené v nařízení vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby, tj. na stávající vzájemnou nevyváženost některých resortních oborů, ať už jde o jejich věcný rozsah, nebo o počet služebních míst, na nichž je vykonávána služba v tomto oboru, a jednak snižuje stávající počet oborů státní služby (79) na 63. Díky širšímu věcnému rozsahu některých dnes poměrně úzce vymezených oborů státní služby by nová úprava měla přispět k rozšíření možnosti uplatnění státních zaměstnanců ve státní službě, konkrétně k větší mobilitě a kariéernímu růstu státních zaměstnanců.

Dne 1. 8. 2018 nabyla účinnosti vyhláška č. 124/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky. Vyhláška především aktualizuje a optimalizuje výčet mezinárodních smluv, právních předpisů, služebních předpisů, usnesení vlády a jiných dokumentů a požadavků, jejichž znalost je ověřována v rámci zvláštní části úřednické zkoušky v jednotlivých oborech státní služby (příloha č. 2 novelizované vyhlášky). Tento aktualizovaný seznam odpovídá

změnám provedeným v uplynulých 2 letech účinnosti vyhlášky a reflektuje požadavky aplikační praxe v těchto oborech státní služby v jednotlivých služebních úřadech.

Evidence obyvatel a rodných čísel, základní registr obyvatel, cestovní doklady a občanské průkazy

Dne 1. 7. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 251/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronické identifikaci. V tomto zákoně je mimo jiné novelizován zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, na jehož základě je umožněno vést v základním registru obyvatel údaj o „adrese úřadu“ rovněž u cizinců. Subjekty oprávněné k využívání údaje o pobytu tak získají informaci nejen o občanech, ale i o cizincích, kteří mají tzv. úřední adresu.

Dále dne 1. 7. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 195/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Na základě tohoto zákona jsou plošně vydávány občanské průkazy se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem. Současně došlo k omezení vydávání občanských průkazů bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 1 měsíc. Tyto občanské průkazy se již nevydávají z důvodu ztráty, odcizení, poškození, zničení dosavadního občanského průkazu nebo po zrušení údaje o místě trvalého pobytu, ale pouze v souvislosti s výkonem volebního práva.

Občanské průkazy i cestovní pasy se od 1. 7. 2018 vydávají také ve zkrácených lhůtách, a to v pracovních dnech do 24 hodin nebo do 5 pracovních dnů. Žádost je možné podat u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze u úřadu městské části určené Statutem hlavního města Prahy, nebo na pracovišti Ministerstva vnitra.

Přestupky

V roce 2018 byl schválen a k 1. 1. 2019 nabyl účinnosti zákon č. 285/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb. a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, kterým se do přestupkového práva vrací **institut domluvy**. Úprava umožňuje správnímu orgánu, popřípadě PČR nebo obecní policii, před rozhodnutím o přestupku příkazem na místě nejprve zvážit, zda k projednání přestupku nestačí domluva vzhledem

k jeho závažnosti a osobě pachatele. Domluva má být využívána zejména v případech, kdy míra společenské škodlivosti daného činu je natolik nízká, že uložení pokuty by bylo s ohledem na závažnost přestupku a osobu pachatele nepřiměřené.

Dne 1. 12. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 173/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Podle novelizované úpravy se v obecném režimu zákona č. 250/2016 Sb. **projednají přestupky, kterých se dopustili soudci Ústavního soudu**, pokud nepožádají orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v kárném řízení podle jiného zákona. Podle předchozí úpravy se na soudce Ústavního soudu vztahovala přestupková imunita v plném rozsahu, a podléhali proto výhradně kárnému řízení podle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Zákonem č. 178/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, byla s účinností od 16. 8. 2018 **zavedena skutková podstata přestupku porušení povinnosti mlčenlivosti v souvislosti s trestním řízením**. Podle nově zakotveného § 5a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba, která poskytuje součinnost orgánům činným v trestním řízení, dopustí přestupku tím, že poruší povinnost mlčenlivosti podle § 8 odst. 7 trestního řádu. Za tento přestupek hrozí pokuta 500 000 Kč. Cílem této právní úpravy je implementace směrnice EP a Rady 2014/41/EU ze dne 3. 4. 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech, a to konkrétně ve vztahu k zajištění důvěrného charakteru trestního řízení.

Migrace

V průběhu roku 2018 probíhal legislativní proces související s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Předložen byl zejména z důvodu zajištění transpozice směrnice EP a Rady 2016/801/EU ze dne 11. 5. 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair.

V zákoně o pobytu cizinců se navrhuje následující změny:

- Zavádí se povinnost absolvovat po příjezdu do ČR adaptačně-integrační kurz a institucionálně se zakotvuje integrace na regionální úrovni ve formě převedení projektu Center pro integraci cizinců do státního systému.
- Navrhuje se upravit zákonné zmocnění vlády k vydání kvót pro ekonomickou migraci. Nařízením vlády vydaným na základě zákonného zmocnění budou stanoveny transparentní kvantitativní kvóty, které budou blíže rozčleněny do kategorií odpovídajících kvalitativnímu vymezení migračních potřeb.

Návrh zákona byl vládou schválen dne 6. 6. 2018. První čtení zákona v PSP ČR proběhlo dne 19. 9. 2018 a návrh byl přikázán celkem 3 výborům (výbor pro bezpečnost – garanční, zahraniční výbor a hospodářský výbor). V současné době probíhá k návrhu zákona obecná rozprava v rámci druhého čtení zákona v PSP ČR.

Na konci roku 2018 byly zahájeny legislativní práce na návrhu zákona o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království z EU bez dohody, která by upravila do budoucna vzájemný vztah a vypořádání těchto dvou subjektů mezinárodního práva. Účelem navrhované právní úpravy je připravit ČR na stav, kdy na Spojené království bude po tzv. tvrdém brexitu pohlíženo z hlediska vnitrostátní právní úpravy jako na třetí zemi. S ohledem na garance, které Spojené království deklarovalo evropským občanům nacházejícím se na jeho území i po dni odchodu Spojeného království z EU, jsou navržena ve vybraných oblastech opatření zajišťující reciprocitu vůči obdobné nabídce britské strany. Zákon je koncipován jako dočasný, jeho platnost bude omezena do konce roku 2020 s tím, že během této doby musí občané Spojeného království podat na území žádost o pobytové oprávnění určené pro státní příslušníky třetích zemí. Ke dni 31. 12. 2020 skončí jak platnost navrženého zákona, tak i jakékoliv speciální zacházení s občany Spojeného království. Zákon byl schválen a publikován ve Sbírce zákonů jako zákon č. 74/2019.

Azyl

V průběhu podzimu roku 2018 započaly legislativní práce na novele vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců ve znění pozdějších předpisů. Cílem změny této právní úpravy je reagovat na aktuální vývoj v oblasti azylové politiky a doplnit stávající seznam bezpečných zemí původu o celkem

12 nových zemí (Alžírsko, Austrálie, Ghana, Gruzie, Indii, Kanadu, Maroko, Moldavsko, Nový Zéland, Senegal, Tunisko a Ukrajina). Vyhláška nabyla

účinnosti ke dni 23. 3. 2019 a byla ve Sbírce zákonů publikována pod č. 68/2019 Sb.

3.4 PREVENCE KRIMINALITY

Vláda svým usnesením č. 66 ze dne 25. ledna 2016 schválila Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020.

Na strategický dokument navazuje Akční plán prevence kriminality na léta 2016 až 2020 schválený usnesením vlády č. 705 ze dne 27. 7. 2016.

Na plnění Strategie je v letech 2016 až 2020 vyčleněno z rozpočtu MV minimálně 300 mil. Kč, další prostředky uvolní i jiné resorty.

V oblasti prevence kriminality je níže uveden pouze základní přehled nejdůležitějších aktivit. K vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 a Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020 za rok 2018 bude vládě ČR předložen do konce května 2018 samostatný podrobný materiál.

3.4.1 Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN)

Evropská síť prevence kriminality je mezinárodní platformou fungující od roku 2001, která je zaměřena na spolupráci v oblasti prevence trestné činnosti a výměnu dobré praxe. ČR je členem EUCPN od svého vstoupení do EU v roce 2004. V Radě EUCPN ČR v roce 2018 zastupovali dva zaměstnanci odboru prevence kriminality MV jako národní reprezentant a jeho zástupce. Česká delegace se v roce 2018 zúčastnila dvou pravidelných zasedání Rady EUCPN, setkání národních rad pro prevenci kriminality a setkání pracovní skupiny ke dni proti vloupání (evropský den proti vloupání bude 19. 6. 2019).

ČR se dále zúčastnila Evropské ceny prevence kriminality (ECPA), kterou EUCPN uděluje. Cílem ECPA je podpora výměny zkušeností dobré praxe v rámci EU. V ČR je za účelem nominace českého projektu do soutěže každoročně pořádáno národní kolo ECPA. V roce 2018 vyhlásilo rakouské předsednictví jako téma soutěžních projektů ECPA „community policing“ jako důležitou metodu ve zvyšování bezpečnosti jak v objektivní, tak v subjektivní rovině. V ČR se do národního kola soutěže přihlásilo celkem 6 projektů. Vítězem národního kola se stal projekt Krajského ředitelství policie a Krajského úřadu Středočeského kraje „Bezpečný Středočeský kraj“, který byl následně společně s dalšími 19 evropskými projekty prezentován 6. 12. 2018 ve Vídni. Vítězem evropského finále se stal finský projekt „The Forssa

approach: mediation of polarisation and inter-group conflicts“, na druhém místě se umístil maďarský projekt „My neighbour is the policeman!“ a na třetím místě litevský projekt „Šiauliai District Discovers a Security Formula“. Na projektech se cení zejména nové přístupy, spolupráce více subjektů a účinnost v praxi.

Evropské fórum pro bezpečnost měst (EFUS)

Evropské fórum pro bezpečnost měst vzniklo v roce 1987 pod záštitou Rady Evropy a je jedinou evropskou sítí místních a regionálních orgánů zabývajících se městskou bezpečností. EFUS podněcuje sdílení zkušeností v prevenci kriminality a potírání zločinu v evropských městech a podporuje vizi přístupů nalézajících rovnováhu mezi prevencí, represí a sociální soudržností. Valné shromáždění EFUS sestávající ze všech členů se setkává pravidelně jednou do roka, aby sdílelo dobrou praxi a prohloubilo dosavadní spolupráci.

Dne 13. 12. 2018 vystoupil zástupce EFUS v rámci „Konferenci dobré praxe“, kterou uspořádalo MV ve spolupráci s MS. Cílem účasti EFUS na konferenci bylo představení fóra zástupcům z řad českých měst, PČR a dalších institucí zabývajících se prevencí kriminality. EFUS by v budoucnu rádo rozšířilo své aktivity v ČR a rozšířilo svou členskou základnu o další česká města. V současné době je členem EFUS statutární město Brno. Celkem EFUS sdružuje téměř 250 měst a regionů z 16 zemí.

3.4.2 Prevence kriminality na meziresortní úrovni

Republikový výbor pro prevenci kriminality (výbor)

Výbor jako meziresortní koordinační a metodický orgán zřízený při MV na základě usnesení vlády č. 617 ze dne 3. listopadu 1993 se v roce 2018 sešel celkem sedmkrát.

V I. čtvrtletí se výbor zabýval prvními závěry průzkumu veřejného mínění „Názory a postoje obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí“ realizovaného v roce 2017, analýzou MS k evidenci přestupků spáchaných mládeží v rámci Rejstříku trestů, dále oblastí přestupků na úseku drog, alkoholu a tabáku a jejich monitorování, metodickým doporučením MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí ve školách a školských zařízeních.

Ve II. čtvrtletí výbor schválil návrh dotací v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni pro rok 2018, projednal písemné informace resortů o dotačních programech členů RVPPK v oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů, seznámil se s výsledky výzkumu obětí trestných činů a projektů „Proč zrovna já II“ a „Nebudte slepí k domácímu násilí II. a III.“. V květnu se výbor v rámci výjezdního zasedání ve Věznici Jiřice seznámil s úkoly Akčního plánu Koncepce vězeňství pro rok 2018 a informací o naplňování cílů Koncepce za rok 2017, s výzkumem Zaměstnání jako faktor desistence a informacemi o projektu Otevřená věznice. V červnu výbor diskutoval Metodickou příručku pro kurátory pro děti a mládež; aktuální oblasti trestné činnosti; naplňování Strategie a Akčního plánu boje proti sociálnímu vyloučení na léta 2016-2020 za rok 2017; a byl seznámen s projekty prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách a činností PČR ve vztahu k menšinám.

V III. čtvrtletí byl výbor seznámen s informacemi z jednání Pracovní skupiny pro koordinaci dotačních programů v oblasti prevence kriminality, s trendy vývoje kriminality v roce 2017, se Zprávou o stavu romské menšiny za rok 2017, se situací v oblasti nelegálních drog a hazardního hraní v ČR za rok 2017 a návrhem systémových projektů tzv. Norských fondů na propojení penitenciární a postpenitenciární péče.

Ve IV. čtvrtletí se výbor zabýval Rozborem situace dětí a mladistvých ohrožených kriminalitou a kriminálně rizikovými jevy za léta 2016 až 2018, Informací o činnosti meziresortní pracovní skupiny

pro primární prevenci rizikového chování a pracovních skupin pro přípravu nové Národní strategie primární prevence rizikového chování, minimální sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny, příklady dobré praxe v oblasti preventivních služeb pro ohrožené děti a rodiny (Výstupy klíčové aktivity č. 1 IP MPSV „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany“) a výsledky činnosti týmů pro mládež a jejich rozvoj v ČR (projekt PMS 2016-2020). V listopadu se výbor věnoval rozboru situace dětí a mladistvých ohrožených kriminalitou a kriminálně rizikovými jevy za léta 2016 až 2018, tématu závislosti mezi dětmi a mladistvými, informacemi o nových formách páčání trestné činnosti na seniorech a problematikou postižení seniorů exekucemi.

Výzkum zaměřený na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí

Realizace výzkumu zaměřeného na zjišťování názorů a postojů obyvatel na otázky spojené s problematikou kriminality a její prevencí vyplývá z Akčního plánu prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020. Každoročně opakovaný výzkum veřejného mínění bude realizován po dobu čtyř let.

V roce 2017 byl zrealizován velký výzkum, který se bude opakovat ještě v roce 2020; v mezidobí v letech 2018 a 2019 proběhnou menší omnibusová šetření. Výzkum v roce 2020 provede srovnání mezi odpověďmi na jednotlivé otázky v dílčích výzkumech.

Výzkumem získaná data na reprezentativním souboru obyvatel ČR budou IKSP zpracována a analyzována pro závěrečnou zprávu a přípravu dalších publikačních výstupů. Výsledky budou prezentovány na odborných fórech a podle nich bude možné stanovit metodiku realizovaného výzkumu a periodicitu jeho pravidelného opakování. Výsledky výzkumu rovněž poslouží ke stanovení priorit a úkolů při tvorbě Strategie prevence kriminality v ČR na období po roce 2020.

3.4.3 Prevence kriminality v resortu MV

MV v souladu se Strategií prevence kriminality vyhlásilo v prosinci 2017 Program MV v oblasti prevence kriminality na rok 2018. Vyhlášení programu bylo konzultováno s Metodickou radou PČR pro prevenci kriminality. Jako hlavní priorita pro rok 2018 byla vyhlášena pouliční kriminalita a prevence majetkové trestné činnosti. Dále byly podpořeny projekty se zaměřením na zvláště zranitelné oběti trestných činů, kriminalitu dětí a mladistvých, trestné činy na úseku dopravy pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek a nové hrozby a nové přístupy v oblasti prevence kriminality (kriminalita ve virtuálním prostředí, ochrana měkkých cílů, zadlužení, extremismus, hatecrime a další). Na výzvu reagovalo 10 krajských ředitelství PČR, 4 útvary PP ČR a 2 útvary MV ČR. Celkem bylo předloženo 37 projektů. Finančně podpořeno bylo 19 projektů v souhrnné částce 2 036 000 Kč.

Speciální výslechové místnosti

Nadále pokračuje činnost Koordinační skupiny k výslechovým místnostem, ve které jsou zastoupena všechna krajská ředitelství PČR. Pokračuje i činnost užší Expertní skupiny. Byl aktualizován Standard vybavení speciální výslechové místnosti. Pokračuje specializační kurz „Výslech dětského svědka“, a to na Policejní akademii ČR v Praze.

V ČR je 68 speciálních výslechových místností.

3.4.4 Program prevence kriminality na místní úrovni

MV pokračovalo v podpoře preventivních aktivit v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2018 v souladu s vládou schválenou „Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020“ (usnesení vlády č. 66/2016 ze dne 23. 1. 2016). Hlavními cíli Programu bylo posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou.

Od roku 2018 bylo ze strany MV přistoupeno k **elektronizaci podávání žádostí** prostřednictvím databáze RISPFI-ISPROFIN/EDS, což byl jeden z úkolů Akčního plánu Strategie PK.

Elektronizace umožnila poprvé podávat i žádosti na „víceleté“ **projekty** (max. tříleté), pilotně zatím projekty Asistent prevence kriminality (APK) a Domovník-preventista.

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi

MV v roce 2018 pokračovalo v realizaci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, který je určen obětem trestného činu obchodování s lidmi. Nabízí psychosociální a zdravotní pomoc, služby tlumočení, právní asistenci, služby advokáta, ubytování, asistenci při vyhledávání zaměstnání, možnost legalizace pobytu či důstojný návrat do země původu. Klíčovým cílem je humanitární rozměr pomoci a ochrany obětí této závažné trestné činnosti. Nicméně, jeho účelem je také získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů.

V roce 2018 bylo do Programu zařazeno celkem 17 obětí obchodování s lidmi, a to z Filipín, Rumunska, Sierra Leone a ČR. Jednalo se o pravděpodobné oběti obchodování s lidmi za účelem pracovního a sexuálního vykořisťování.

Významnou součástí je také podpora preventivních aktivit. V roce 2018 byla podpořena kampaň, zaměřená na mladé lidi. Byl připraven video spot, který ukazuje, jaké formy obchodování s lidmi může mít. A dále byl vytvořen komiks upozorňující na obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v domácnostech.

MV disponovalo **na rok 2018 částkou 54 361 356 Kč**, ve skladbě 22 461 356 Kč investičních prostředků a 31 900 000 Kč neinvestičních prostředků.

MV pro rok 2018 obdrželo **244 žádostí** o dotaci, z toho 24 žádostí krajů (podáno 11 kraji) a **27 žádostí na víceleté projekty**. Celkové požadavky na dotaci včetně víceletých projektů byly ve výši 88 614 216 Kč, z toho pouze na rok 2018 celkově 58 731 957 Kč (a z toho 25 611 020 Kč na investice a 33 120 937 Kč na neinvestice).

MV rozdělilo dotace v součtu 84 180 151 Kč (zahrnující i víceleté projekty APK a Domovník-preventista). Z toho na rok 2018 **ve výši celkem 54 297 492 Kč** (z toho neinvestice ve výši 31 798 311 Kč a investice ve výši 22 499 181 Kč).

Podpořeno bylo celkem **220 projektů PK** (z toho všech 24 krajských projektů). Celkem 24 projektů

nebylo podpořeno (z toho 8 z formálních důvodů, zbytek nedosáhl v hodnocení min. počtu bodů).

Nejvyšší dotace, s ohledem na celkovou rizikovost lokalit, množství podaných projektů a jejich kvalitu, bylo přiděleno v rámci Libereckého, Moravskoslezského a Ústeckého kraje, z toho Liberecký kraj celkem 10 606 400 Kč (z požadovaných 11 592 500 Kč), Moravskoslezský kraj celkem 9 237 898 Kč (z požadovaných 10 330 659 Kč) a Ústecký kraj celkem 7 212 905 Kč (z požadovaných 7 678 873 Kč).

Uspělo všech **27 víceletých projektů** v celkové výši na 3 roky 43 315 382 Kč (z požadovaných 43 320 782 Kč), z toho **na rok 2018 v částce 13 432 723 Kč** (z požadovaných 13 438 523 Kč). 23 z těchto projektů byly projekty APK, 3 Domovník-preventista a jeden krajský projekt na vzdělávání APK. Celkově (tj. víceletých i jednoletých) bylo podpořeno 33 projektů APK a 7 projektů Domovník-preventista.

Dotace byly určeny na projekty PK neinvestičního i investičního charakteru. Investiční projekty jsou obdobně jako v předchozích letech zaměřeny zejména na situační prevenci - zřizování, rozšiřování a modernizaci kamerových systémů (MKDS), na budování či obnovu sportovních hřišť a plácků, nově ve větší míře též na osvětlení rizikových míst v obcích. Neinvestiční projekty směřují nejvíce na financování projektu APK, Domovník-preventista, komunitní práce s dětmi a mládeží v péči OSPOD (táborové pobyty, klubová a sportovní činnost). Velmi časté jsou realizace informačních a vzdělávacích projektů, které pokrývají oblasti od pomoci obětem trestné činnosti po vzdělávání strážníků obecních policí. Množství projektů je

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů APK v letech 2010-2018 a celková výše přiznaných finančních dotací z Programu PK

Rok	Počet podpořených obcí	Počet APK	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000 Kč
2011	16	104	3 423 000 Kč
2012	21	37	5 328 000 Kč
2013	38	90	13 360 000 Kč
2014	64	127	17 644 000 Kč
2015	58	175	22 656 000 Kč
2016	47	121	25 529 000 Kč
2017	37	92	20 928 000 Kč
2018	33	86	18 923 590 Kč

Dalším projektem, který reaguje na konkrétní potřeby obcí s cílem zvýšit bezpečí v bytových domech a jejich bezprostředním okolí, je preventivní

zaměřeno na oblast seniorů jako obětí kriminality, na forenzní značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek a na prevenci kyberkriminality. Podpořeny byly projekty, které nejsou pokryty jinými dotačními tituly ústředních orgánů státní správy. Z oblasti situační prevence byly podpořeny nejčastěji projekty vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů, jejich propojení mezi obecní policií a PČR, zabezpečení objektů měst a obcí a „Bezpečná lokalita“.

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách je již několik let projekt **APK**, který od roku 2009 úspěšně realizuje MV v celé ČR především v rámci Programu PK. APK je nejúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů. Projekt APK lze navíc vyhodnotit jako nejúspěšnější od roku 1996, tedy od počátku dotačního titulu na Program PK.

V roce **2018** celkem působilo **ve 33 obcích** v rámci celé ČR **86 APK** podpořených z rozpočtu MV v rámci Programu PK **ve výši 18 923 590 Kč**.

Další APK pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce – na základě dohody mezi MV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Stejně jako v předchozích letech jsou APK dále financovány přímo z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost. Odhadem tak mohlo působit v celé ČR **na konci roku 2018 cca 600 APK**.

projekt **„Domovník-preventista“** (dále jen „Domovník“), jehož pilotní zavádění začalo již v roce 2013 v pěti městech ČR, Rotava, Obrnice, Orlová,

Frýdek-Místek a Břeclav. Dílčími cíli projektu je snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu; vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání; posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku; umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

V roce 2018 bylo z Programu PK podpořeno 7 projektů Domovník-preventista v celkové výši podpory 965 200 Kč.

Od 1. 1. 2018 je zaměstnáno dalších **30 Domovníků v 10 obcích** z projektu OPK MV podporovaného z **ESF OPZ** „Domovník-preventista, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_029/0003723, jehož výstupem bude rovněž Metodika výběru, činnosti a přípravy DP, jako je tomu u APK. Na základě zpracování a uvedení do praxe těchto **metodik a standardů** vznikne v rámci Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK) nová pracovní pozice, která umožní osobám pocházejícím a žijícím v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) nalézt své **uplatnění na trhu práce**, získat novou kvalifikaci, platnou po celé ČR a snadněji se začlenit mezi majoritu.

MV tak **aktivně podporuje projekty v rámci sociální prevence** (pobytové tábory pro ohrožené děti a mládež, resocializační programy v sociálně vyloučených lokalitách – rodiny, děti a mládež, vybavení sportovních hřišť s návazným programem pro ohroženou mládež, zahájení činnosti NZDM) a projekty **situační prevence** (osvětlení, zabezpečení vstupů, kamerové systémy či zřízení a rekonstrukce sportovních hřišť a plácků), dále projekty, které již byly zmíněny (např. APK a Domovník-preventista, apod.).

Odbor prevence kriminality MV v roce 2018 zorganizoval **dvě pracovní setkání s manažery prevence kriminality měst, obcí a krajů, s preventisty Policie ČR**. První bylo zaměřeno na aktuální úkoly spojené s vyhlášením dotačního Programu prevence kriminality 2018 – velká část byla věnována i individuálním konzultacím k připravovaným projektům a ekonomickému zpracování žádosti. Obsahem druhého setkání, kde slovo dostali především sami preventisté, kteří se vyjadřovali k problémům při realizaci projektů, k zajímavým podnětům a tématům a plánovaným aktivitám, byly zajímavé z oblasti prevence kriminality. Jedna celá odpolední část byla věnována

novým informacím k problematice kamerových systémů (právní pohledy při aplikaci GDPR, novinky v řešení SW a HW, videoanalýzy, zkušenosti z jednotlivých realizujících obcí, výhledy ke spolupráci s Policií ČR v rámci celé ČR).

Situační prevence

Již od roku 1998 je ministrem vnitra zřízen Poradní sbor pro situační prevenci kriminality, jehož členové jsou kromě MV a PČR také ASIS ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Cech mechanických zámkových systémů ČR, Česká asociace bezpečnostních manažerů, Česká asociace pojišťoven, Český klub bezpečnostních služeb, Komora podniků komerční bezpečnosti ČR, Městská policie hl. m. Prahy.

Pro laickou veřejnost bylo společně s jednotlivými subjekty Poradního sboru pro situační prevenci kriminality za období roku 2018 uspořádáno více než 20 konferencí či seminářů na úrovni měst a obcí či celokrajské k různým oblastem situační prevence (např. preventivní označování předmětů, oblast mechanických zábranných prostředků, kamerové systémy, elektronické zabezpečení, bezpečné bydlení, apod.).

MV pokračovalo i v roce 2018 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek. **V oblasti podpory MKDS bylo v roce 2018 podpořeno 54 obcí v celkové výši 18 929 181 Kč.**

V oblasti situační prevence se stále úspěšně rozvíjí nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Součástí vlastního značení jízdních kol je i jejich popsání, fotografování a následná registrace, a to jak do lokálních registrů městských policií, které toto značení a registraci provádějí, tak do celostátního registru REFIZ, do kterého se registrují všechna označená kola z měst, které se projektu účastní. Obdobně lze značení využívat na označení jakéhokoliv předmětu např. městského mobiliáře v obcích. **V roce 2018 bylo finančně podpořeno 18 obcí v celkové výši dotace 725 650 Kč na plánovaný počet 3 700 ks.** Na konci roku 2018 je již zaregistrováno skoro 18 000 označených jízdních kol a kompenzačních pomůcek. Ke konci roku 2018 již

značí celkem 45 městských policíí a registruje do REFIZu v 62 obcích. Značení je prováděno občanům zdarma.

Ode dne 1. 7. 2016 je platná i účinná vzájemná Smlouva o spolupráci mezi MV a Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, která byla během celého roku 2018 naplňována, organizační složkou státu v resortu Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „ÚNMZ“). Smluvní strany se dohodly na zabezpečení odborných činností využitím kapacit ÚNMZ, které zajišťují tvorbu ČSN a přejímání harmonizovaných norem do soustavy ČSN, zejména Zajištění činnosti sekretariátu

CEN/TC 325 Prevence proti kriminalitě při plánování městské výstavby a navrhování budov. Během roku 2018 byly organizačně a odborně zabezpečeny 2 odborné semináře s problematikou norem prevence kriminality a jejich uplatňování v procesu plánování a výstavby nových budov za účasti 100 posluchačů z celé ČR. Zastřešením celoroční spolupráce s ÚNMZ/ČAS (Česká agentura pro standardizaci) bylo Plenární zasedání Technické komise CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“ a mezinárodní workshop „Ochrana veřejných prostranství a prevence kriminality“ v Bruselu ve dnech 13.-14. 12. 2018.

3.4.5 Specifické projekty prevence kriminality

Domácí násilí

Na rok 2018 vyhlásilo MV dotační program Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nevládajícími agresi ve vztazích. Podpořeno bylo 6 projektů v celkové částce 2 mil. Kč.

Krizové a asistenční linky

V červenci 2015 schválil ministr vnitra návrh systémového řešení udržitelnosti evropských krizových či asistenčních linek 116 000 (pro pohřešované a ohrožené děti, jejich rodinu a blízké), 116 111 (asistenční linka pro děti) a 116 006 (linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí). V rámci schváleného řešení byl vytvořen dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující výše uvedené linky. Alokovaná částka ve výši 2.000.000 Kč ročně je určena na financování telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů evropských krizových a asistenčních linek v ČR. Cílem tohoto dotačního programu je zabezpečit bezplatné volání dětí v krizi, rodičů a příbuzných, kteří pohřešují své dítě či řeší rodičovské a jiné konflikty a problémy spjaté s rodinou, a obětí trestných činů a domácího násilí na zmíněné krizové linky. Zajištění bezplatného volání je službou české veřejnosti a je ve veřejném zájmu. Jedná se o jednoznačnou garanci státu, který svým občanům v obtížných životních situacích zajistí dostupnost potřebných služeb.

Krizové a asistenční linky v ČR byly v roce 2018 využívány následovně:

- Linka 116 111 (Linka bezpečí) přijala celkem 159 481 hovorů, 2 707 e-mailových dotazů a 2 167 chatů. V 56 řešených situacích byla ve

prospěch klienta kontaktována další instituce (OSPOD, ZZS, Toxikologické informační středisko PČR).

- Linka 116 000 (Linka pro rodinu a školu) uskutečnila 2 867 kontaktů. Tento objem zásahů se skládá z přijatých hovorů (1 859), e-mailů (70), chatů (89) a odchozích kontaktů (849), pokud řešený případ vyžaduje další intervenci (OSPOD, PČR, školská zařízení, atd.).
- Linka 116 006 (Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí) přijala 7 896 hovorů.

Počet hovorů všech tří linek zaznamenal výrazný nárůst oproti přechozímu roku.

Programy na ochranu majetku a osob – Bezpečná lokalita – Bezpečná země

Program Bezpečná lokalita je zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality. Obsahem celého programu je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit.

Cílem projektu Bezpečná země je zejména vysvětlit a ukázat veřejnosti jak správně a účinně zabezpečit svůj byt, dům, majetek; vysvětlit a ukázat, jak rozpoznat skutečné prvky tvorby bezpečnosti a jejich správné kombinace v reálném životě. Snaží se propojit teoretickou část výkladu prevence kriminality s praktickou částí a zkušenostmi Cechu mechanických zámkových systémů ČR jako člena Poradního sboru pro situační prevenci kriminality MV a autora projektu.

V rámci projektu bylo v roce 2018 realizováno společné Poradenské centrum na 29. ročníku mezinárodním stavebním veletrhu v části

nejnovějších trendů v oboru protipožární a zabezpečovací techniky, systémů a služeb FOR ARCH 2018. Záštitu nad veletrhem opětovně převzal ministr vnitra a policejní prezident. Odborníci z MV a PČR a z Cechu mechanických zámkových systémů se veletrhu aktivně zúčastnili a návštěvníkům předávali informace a rady z oblasti ochrany majetku a osob.

Projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“

V roce 2018 se začal realizovat nový celorepublikový preventivní projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, který připravil odbor tisku a prevence a ÚSKPV PP ČR ve spolupráci s odborem prevence kriminality MV. Spolupracujícími subjekty jsou Pražské arcibiskupství, Českomoravská myslivecká jednota, Cech mechanických zámkových systémů, vzdělávací zařízení PČR Pardubice a další partneři podílející se zejména na propagaci projektu (ČRo Regina DAB Praha, rádio Dechovka, www.sousedecz apod.).

Projekt byl iniciován potřebou **informovat veřejnost v nových trendech vloupání do obydlí**, které se objevily v okolních sousedních státech, a nově již překročily i hranice ČR. Projekt je proto koncipován jako souhrnné opatření v činnosti PČR a osvěty obyvatel ČR o nových účinných způsobech ochrany majetku, o technickém a elektronickém zabezpečení a jeho vhodné kombinaci.

Hlavními nástroji projektu jsou **mobilní aplikace** pro občany „Zabezpečte se“ se základními informacemi a návody pro zabezpečení majetku, rozhlasové spoty určené do médií, ale i do rozhlasů obcí a měst a video spoty. Dále **tištěné i audio výstupy** v periodikách církve a Českomoravské myslivecké jednoty a účast na pravidelných setkáních, včetně úzké spolupráce s představiteli spolupracujících subjektů. Nedílnou součástí projektu jsou také semináře pro specialisty, vzdělávání a instruování myslivecké stráže, účast preventistů na krajských a obecních jednání občanů se samosprávou, realizace kontrolních a bezpečnostních akcí apod.

Informační systém sociálně-právní ochrany dětí (IS SPOD)

Jednotný informační systém sociálně-právní ochrany dětí byl ukotven v ustanovení § 53a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“). Fakticky však nebyl IS SPOD spuštěn, ačkoliv MPSV v této věci vedlo řadu jednání (zahrnulo např. tuto

oblast do návrhu Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí 2016-2020, který však nebyl vládou projednán). Důvodem nezavedení systému jsou mimo jiné očekávané vysoké výdaje z veřejných rozpočtů s tím související.

Důležité kroky ke spuštění IS SPOD v praxi jsou ze strany MPSV realizovány v rámci individuálního projektu „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany“ (dále jen „IP MPSV“), jehož součástí je klíčová aktivita č. 2 „Monitorování a řízení kvality systému SPO“. Cílem aktivity je zvýšit efektivitu a kvalitu systému ochrany dětí prostřednictvím navrzení systému sběru dat a jejich hodnocení. V rámci aktivity by měly vzniknout návrhy dvou monitorovacích systémů, a to statistického monitorovacího systému a kvalitativního monitorovacího systému. Mezi výstupy projektu v této oblasti patří provedení Analýzy současného systému sběru statistických dat v oblasti ochrany práv dětí (dokončena v roce 2018), Návrh statistického monitorovacího systému (v roce 2018 probíhaly dokončovací práce) a pilotní ověření navrženého systému v praxi (v roce 2018 byla pilotáž připravována), přičemž na základě pilotáže bude návrh systému korigován.

Záměrem do budoucna je, aby byl statistický i kvalitativní monitorovací systém propojen a oba uceleně tvořily IS SPOD, který bude mapovat potřeby cílové skupiny a činnosti příslušných orgánů a služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny, které byly za účelem naplnění potřeb ohrožených dětí uskutečněny. IS SPOD bude generovat statistické údaje umožňující sledování trendů v oblasti péče o ohrožené děti, hodnocení a následně zefektivnění činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) a dalších poskytovatelů služeb, koncepci a přijímání důležitých systémových změn. Data budou využita k optimalizaci řízení systému péče o ohrožené děti, k plánování a financování služeb.

K realizaci IS SPOD odkazují také Implementační plány Strategického rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020. Zde je v kapitole „Hierarchická struktura prací a harmonogram realizace“ uváděn v rámci hlavní aktivity „Budování eGovernmentu“ také projektový okruh 3.6 „Elektronizace odvětví sociální služby, pojištění, dávky, sociálně-právní ochrana dětí“, který je v gesci MPSV, s harmonogramem realizace od 1/2015 do 12/2020.

Plánem do budoucna je rozšířit IS SPOD komplexně na agendu sociálně-právní ochrany dětí upravenou zákonem o SPOD s tím, že při koncepci systému

budou využity výstupy Systému včasné intervence (dále jen „SVI“). IS SPOD by měl zahrnovat oblasti jako je evidence a spisová dokumentace dětí vedená obecními úřady obce s rozšířenou působností v rozsahu stanoveném v § 54 a § 55 zákona o SPOD a v prováděcí Směrnici MPSV č. j.: 2013/26780-21 ze dne 19. 9. 2013 o stanovení rozsahu evidence a spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí (Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí č. 5/2013). V souladu s myšlenkou SVI by měl umožňovat vzájemné předávání a sdílení údajů mezi OSPOD, případně s dalšími dotčenými orgány a to v rozsahu stanoveném zákonem o SPOD a v souladu s právními předpisy upravujícími oblast ochrany osobních údajů.

Dotační program SUZ

Od roku 2017 je odborem prevence kriminality MV realizován dotační program „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019“.

Popisovaný účel je v tomto dotačním investičním Programu doplněn o zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality v dotčených obcích, kde jsou lokace zařízení SUZ.

Projekty jsou zaměřeny na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, na zvyšování rizika pro pachatele. Plní významnou motivační a iniciační roli při rozvoji systému prevence kriminality na lokální úrovni a přispívají tak ke zvyšování pocitu bezpečí občanů. Příjemcem dotace je žadatel, kterým je obec.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty). Projekty programového financování se rozumí akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku¹⁷ v rozsahu:

- a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- b) zabezpečovací a vyhodnocovací soubory,
- c) mobilní policejní služebny,
- d) osvětlení rizikových míst.

V rámci Programu již bylo v I. kole schváleno v roce 2017 přidělení finančních prostředků ve výši

11 623 000 Kč. Všechny tyto projekty jsou ke konci roku 2018 v závěrečném stádiu investičního procesu, tedy před dokončením. Pouze jeden se bude po schválení změny termínu realizovat až během roku 2019.

V rámci druhého kola bylo posuzováno v prosinci 2018 5 dílčích projektů ze 4 obcí. **Výběrová komise navrhla rozdělení dotace na všechny požadované projekty celkem 4 486 000 Kč.**

Dotační program průmyslové zóny

Dne 18. 10. 2017 byl vyhlášen program Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou na rok 2018. **Dotační titul bude poskytován na kamerové systémy a veřejné osvětlení v celkové možné dotaci ve výši max. 38 400 000,- Kč podle usnesení vlády č. 469/2017 pro 3 dotčené obce.** Termín pro zaslání žádostí z obcí byl stanoven na 15. 1. 2018.

Výběrová komise posoudila došlé žádosti a navrhla k podpoře 7 dílčích projektů všech tří obcí v celkovém objemu 38,4 mil. Kč. Dokončení jednotlivých projektů je plánováno v letech 2018 až 2019.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty):

- a) kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících),
- b) osvětlení rizikových míst.

Finanční podpora protikorupčních projektů

MV každoročně vyhlašuje dotační program „Prevence korupčního jednání“, v rámci kterého jsou podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se poskytováním bezplatného právního protikorupčního poradenství, seznamováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce a posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám. V roce 2018 bylo podpořeno celkem 7 nevládních neziskových organizací v úhrnné výši 4 mil. Kč.

O podporu na rok 2019 si požádalo 8 organizací, přičemž 1 z nich nesplnila formální náležitosti k účasti na dotačním řízení.

¹⁷ § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., ve spojení s § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 11 a § 14 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

3.4.6 Projekty realizované útvary Policie ČR

Na rok 2018 byly na základě pokynu policejního prezidenta vyčleněny finanční prostředky na prevenci kriminality v minimálním rozsahu 0,15 % z přiděleného limitu v oblasti provozních výdajů. Tyto finanční prostředky byly využity mj. na informační kampaň TV Óčko a podporu Evropského roku kulturního dědictví (pátrání po kulturních památkách). Další finanční prostředky byly čerpány z programu MV v oblasti prevence kriminality na rok 2018 na projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“.

V rámci preventivní činnosti bylo v roce 2018 realizováno útvary PČR s celostátní působností, především NPC a jednotlivými krajskými ředitelstvími policie množství preventivních akcí. Aktivity byly zaměřeny na priority PČR a bezpečnostní situaci daného teritoria jednotlivých krajských ředitelství policie nebo příslušného územního odboru.

V roce 2018 byly realizovány následující preventivní akce a projekty celorepublikového charakteru:

- **Problematika domácího násilí a násilí páchaného na ženách** – již třetím rokem se PČR připojila k osvětové kampani, která poukazuje na problematiku násilí na ženách One Billion Rising, v ČR nazvané Tancem proti násilí. Nad ročníkem 2018 převzal záštitu policejní prezident. Akce se tentokrát konala 14. 2. 2018 na piazzettě Národního divadla.
- **Zebra se za Tebe nerozhlédne!** – preventivní projekt PČR probíhající již od roku 2007 dvakrát ročně v rozsahu jednoho týdne na celém území ČR, a to vždy na začátku školního roku a v jeho druhé polovině. Projekt je zaměřen na chodce a další účastníky silničního provozu (děti a školní mládež) a jeho cílem je zejména osvojování si dodržování pravidel bezpečného přecházení vozovky a odbourávání mýtů o absolutní přednosti chodců na přechodu pro chodce. Preventivní osvěta na stanovištích probíhá zejména v ranních a odpoledních hodinách na přechodech pro chodce v blízkosti škol a školských zařízení.
- **Pomněnkový den** – aktivita připomínající a upozorňující na pohřešované děti. V roce 2018 vyrobil odbor tisku a prevence PP ČR ve spolupráci s ÚSKPV ČR a odborem prevence kriminality MV materiály pro celou republiku pro připomenutí této aktivity.
- **Řídím, piju nealko pivo** – projekt, který je realizován od roku 2012 ve spolupráci s oddělením BESIP a Českým svazem pivovarů a sladoven s cílem zvyšovat povědomí řidičů o nealko pivu jako alternativě z hlediska dodržování bezpečnosti a zákona a především motivace řidičů k zodpovědnému pití piva. V roce 2018 akce probíhaly v rámci běžného výkonu služby nebo při plánovaných dopravně bezpečnostních akcích, a to v období velikonočních svátků a letních prázdnin i se zaměřením na cyklisty. Celkem se v roce 2018 zrealizovalo 82 promo dní a rozdalo se 3 254 alkotesterů.
- **HAD (hazard, alkohol, děti) – kontroly podávání alkoholu dětem** – PČR spolu s národním protidrogovým koordinátorem zahájila akci kontrol masivním informováním veřejnosti, aby provozovatele varovala před nezákonným prodejem návykových látek osobám mladších 18 let. Akce jsou realizovány každoročně od roku 2015. V roce 2018 se uskutečnily 3 celorepublikové akce, při kterých bylo zkontrolováno 9 032 osob v restauracích, klubech a zábavních podnicích. Alkohol požilo 309 osob mladších 18 let. Dále bylo zjištěno 6 případů, ve kterých osoby mladší 18 let u sebe držely omamné a psychotropní látky.
- **Významné prezentační dny** – PČR prezentovala svoji činnost v rámci dalšího ročníku dětského dne MV, Dnech NATO v Ostravě a na Letenské pláni v rámci oslav 100. výročí vzniku samostatného československého státu.
- **Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům** – celorepubliková preventivní informační kampaň zaměřená na ochranu majetku. Projekt byl iniciován potřebou informovat veřejnost o nových trendech vloupání do obydlí, které se objevily v okolních sousedních státech a nově již překročily i hranice ČR. Projekt je proto koncipován jako opatření v činnosti PČR k osvětě obyvatel ČR o nových účinných způsobech ochrany majetku a o technickém a elektronickém zabezpečení a jeho vhodné kombinaci s cílem snížit nápad majetkové trestné činnosti, předcházet odcizení např. legálně držných střelných zbraní (zejména loveckých), zahradního vybavení, součástí a doplňků bytů a domů, cenností apod. Nový projekt si dává za cíl vzbudit u majitelů domů a bytů zodpovědnost,

aby si řádně své domovy zabezpečovali. Další nedílnou součástí projektu je vzdělávání policistů specializujících se na majetkovou trestnou činnost v nejnovějších technologiích zabezpečení majetku a v mechanických a elektronických zámkových systémech. V rámci projektu byla vytvořena mobilní aplikace Zabezpečte se, která je od 15. 10. 2018 dostupná ke stažení na Google Play nebo na App Store. Jejím hlavním účelem je poradenství pro širokou veřejnost, jak správně zabezpečit svůj majetek, aby zabezpečení bylo účinné, praktické a využívalo certifikovaná řešení. V projektu je dále deklarována spolupráce s dotčenými odbornými médii, prezentace videospotů a audiospotů, které budou volně ke stažení na webových stránkách PČR a jsou určeny pro širokou distribuci i do regionálních médií. Nedílnou součástí projektu je i kapitola informování starostů měst a obcí, seznámení je s projektem, distribuce audiovizuálních materiálů

a nabídnutí zorganizování odborných seminářů na téma zabezpečení majetku.

- **Kraje pro bezpečný internet** – v dubnu 2018 byla zástupci PČR a rady asociace krajů podepsána dohoda o partnerství a vzájemné spolupráci při realizaci projektu Kraje pro bezpečný internet. Uzavření předmětné dohody v rámci prevence kriminality napomáhá vytvořit požadovaný prostor pro systematickou efektivní spolupráci v dané oblasti. Cílem projektu je osvětové a vzdělávací působení v oblasti prevence kybernetické bezpečnosti za účelem minimalizace nebezpečí souvisejícího s užíváním informačních a komunikačních technologií se zaměřením na cílové skupiny zejména žáků a studentů základních a středních škol, dále pedagogů, sociálních pracovníků, rodičů a seniorů v rámci celé ČR.

3.4.7 Činnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Primární prevence rizikového chování je ve školách a školských zařízeních realizována prostřednictvím Minimálního preventivního programu (dále jen program). Program realizuje školní metodik prevence ve spolupráci s dalšími pedagogy, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty.

Komplexní opatření uskutečněné MŠMT v roce 2018 má za cíl minimalizovat výskyt rizikového chování ve školách a školských zařízeních a zajistit bezpečné klima ve školním prostředí.

MŠMT v rámci metodického vedení vydalo obnovená doporučení k řešení záškoláctví, vandalismu a kyberšikany. V těchto oblastech byly aktualizovány přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. MŠMT v přílohách sjednotilo terminologii a doplnilo některé chybějící okruhy¹⁸.

Kromě aktualizace metodických materiálů MŠMT také každoročně vyhláší dotační program na rozvoj primární prevence rizikového chování. Pro rok 2018 byl vyhlášen dotační program s alokovanou částkou ve výši 20 milionů korun.

Na základě usnesení vlády č. 147 ze dne 8. 3. 2017, byla pod vedením MŠMT ustavena Meziřezortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata, která dostala za úkol nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Členy této pracovní skupiny jsou zástupci MŠMT, Ministerstva zdravotnictví (MZ), Ministerstva vnitra (MV), Ministerstva obrany (MO), Ministerstva dopravy (MD), Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (GŘ HZS ČR), České školní inspekce (ČŠI), Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV), Národního institutu pro další vzdělávání (NIDV) a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy (PdF UK). Uvedená pracovní skupina byla zřízena jako poradní orgán náměstka pro řízení sekce vzdělávání MŠMT a pracuje od září 2017. Klade za cíl identifikovat slabá místa systému výuky bezpečnostních témat ve školách v ČR, přičemž vydefiniuje priority, kterým by se mělo MŠMT věnovat, a současně navrhne opatření ke zlepšení celkové situace, a to prostřednictvím zprávy, kterou schválí vedení MŠMT a poté bude předložena vládě ČR.

V roce 2018 na MŠMT dobíhal neinvestiční dotační program „Podpora zabezpečení mateřských škol a základních škol tvořených třídami 1. stupně s počtem tříd do pěti“. Pomoc MŠMT (první byla

¹⁸ Aktualizované přílohy jsou zveřejněny zde: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

poskytnuta v roce 2015) zřizovatelům škol financovat alespoň základní zabezpečení objektů (a perimetru) škol dle Metodického doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (tzv. Minimálního standardu bezpečnosti), č. j.: MSMT-1981/2015-1, proti vniknutí cizí osoby. Cílem dotačního programu MŠMT bylo zvýšit zájem zřizovatelů o objektovou bezpečnost škol, a to i v návaznosti na vydání nové ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení. Financování dotačního programu bylo zajištěno alokací ve výši 20 mil. Kč. Dotace byly poskytovány na technické vybavení a bezpečnostní audit, celková výše poskytnuté dotace činila 11,9 mil. Kč.

MŠMT opakovaně vyhlásilo výzvu, nyní s názvem Šablony II. V rámci výzvy je připraveno zhruba 6 miliard korun z fondů EU na podporu škol v celé republice. Peníze z Operačního programu Výzkum,

vývoj a vzdělávání si mezi sebe rozdělí vedle mateřských a základních škol nově také základní umělecké školy či zařízení nabízející volnočasové aktivity. Z hlediska prevence je zásadní skutečnost, že v šabloně na další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP), zaměřené na aktivitu inkluze, lze žádat o finanční prostředky na specializační studium pro školní metodiky prevence. V rámci výzvy Šablony II. je možné absolvovat kurz k získání kvalifikace školního metodika prevence v souladu se zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pedagogických pracovnících“), a vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 317/2005 Sb.“).

3.5 VĚZEŇSTVÍ

Celkový počet vězňených osob v roce 2018 oproti roku 2017 mírně poklesl (viz tabulka níže), kdy tento vývoj lze pozitivně kvitovat.

V tabulce je uveden vývoj průměrného počtu obviněných, odsouzených a chovanců v letech 2013-

2018. Vzhledem k současnému zpracovávání statistiky za rok 2018, je v tabulce uveden počet vězňených osob ke dni 31. 12. 2018.

V roce 2018 došlo k mírnému nárůstu počtu obviněných a chovanců oproti roku 2017.

Vězňené osoby	2013	2014	2015	2016	2017	2018
obvinění	2 315	2 189	2 054	1 905	1 806	1 816
odsouzení	14 303	16 458	17 873	20 518	20 293	19 677
chovanci	36	40	48	73	79	84

Kapacita vězeňských zařízení je po linii výkonu vazby na obdobné úrovni jako v roce 2016, přičemž po linii výkonu trestu je zaznamenán mírný pokles. V roce 2018 došlo k rozšíření celkové ubytovací kapacity Kapacita vězeňských zařízení bez vězeňských nemocnic a její využitelnost (na 4m² ubytovací plochy) v letech 2013-2018 (vždy k 31. 12.):

v ústavech, kde ochranné opatření vykonávají chovanci.

	výkon vazby	VTOS	celková využitelnost	Detence	Celková využitelnost
2013	2 572	18 290	83%	66	54,55%
2014	2 584	16 929	91%	86	46,51%
2015	2 584	17 972	98%	86	55,81%
2016	2 333	18 336	108%	85	85,88%
2017	2 264	18 657	106%	85	92,94%
2018	2 239	18 514	103%	95	88,42%

Situace na úseku vnitřní bezpečnosti věznic byla v roce 2018 obdobná jako v roce 2017. Nedošlo k hromadným nepokojům vězňených osob, nicméně lze konstatovat, že postupně narůstá agresivita (verbální, ale i fyzická) vězňených osob vůči zaměstnancům VS ČR. Zároveň se snižuje věková hranice agresivních vězňených osob, která se přibližuje věku mladistvého. Mezi skutečnosti, které mají vliv na narůstající agresivitu vězňených osob, patří zneužívání omamných a psychotropních látek, odraz dnešní společnosti a s tím související nerespektování vězeňského personálu jako nejvyšší autority, činnosti lidskoprávních organizací, které vyvíjí neustálý tlak na rozvolnění vězeňského režimu.

V roce 2018 nadále docházelo ke zlepšování podmínek výkonu vazby, zejména pak v oblasti pedagogizace prostředí, ale i v rozšíření nabídky jednotlivých aktivit pro obviněné.

V rámci rozšíření ubytovací kapacity ve výkonu trestu byly započaty investiční záměry v několika věznicích, které počítají i s pedagogizací prostředí. Zároveň byla rozšířena nová ubytovací kapacita pro výkon zabezpečovací detence a v plánu je její další postupné rozšiřování.

Z hlediska personálního zajištění výkonu vazby, výkonu trestu, výkonu zabezpečovací detence, lze stále spatřovat mírné nedostatky v oblasti přidělených tabulkových míst a to jak po linii příslušníků (dozorců), tak i po linii odborných zaměstnanců. Mírná disharmonie nastává mezi přidělenými tabulkovými místy a jejich následného obsazení. V roce 2018 se situace v obsazování volných tabulkových míst oproti roku 2017 výrazně zlepšila, kdy docházelo k postupnému obsazování, avšak ne k jejich úplnému obsazení. Koncem roku 2018 však nastala situace, kdy z důvodu finančních úspor byla neobsazená tabulková místa vrácena zpět na MS k dalším opatřením.

Útěk, pokusy a příprava útěků vězňených osob

V roce 2018 nedošlo k žádnému útěku vězňené osoby během eskorty nebo ze střeženého objektu Vězeňské služby ČR.

Došlo ke dvěma pokusům o útěk vězňených osob. V obou případech se jednalo o překonání pouze vnitřní části oplocení věznice, vězňené osoby byly zadrženy příslušníky v prostoru věznice.

Ve dvou případech byla prokázána příprava k útěku vězňených osob.

Programy zacházení

V souladu s Konceptí vězeňství do roku 2025 a s hlavními úkoly VS ČR směřovaly aktivity programu zacházení VS ČR ke zvýraznění aspektu prevence recidivy kriminálního chování a prevence sociálního vyloučení.

Stejně jako v předchozích letech byly realizovány:

- standardizovaný program 3Z (Zastav se, Zamysli se, Změň se), dále pro tento program bylo vyškolen 16 nových lektorů ze 7 věznic, kteří nahradili chybějící lektory nebo rozšířili týmy pro realizaci programu ve věznicích;
- standardizovaný program GREPP pro práci s pachateli, kteří byli odsouzeni za trestné činy násilí spáchané na dětech (týrání dětí, komerční sexuální zneužívání dětí i sexuální zneužívání dětí bez komerčního aspektu), současně bylo realizováno rozšíření programu GREPP do věznic Světlá nad Sázavou (varianta FEDDO pro odsouzené ženy) a Horní Slavkov;
- standardizovaný program TP 21 JUNIOR zaměřený na snižování násilného chování u mladistvých ve všech 4 věznicích zabezpečujících výkon trestního opatření odnětí svobody;
- program KEMP pro násilné odsouzené ve Věznici Vlnařice;
- standardizovaný program PARDON, kdy došlo k jeho rozšíření do věznic Ostrov a Hradec Králové.

Novinky v roce 2018:

- dokončena pilotáž nově zaváděného programu Antiagresivní trénink ve 4 věznicích (Jiřice, Ostrov, Horní Slavkov, Rapotice);
- zpracován do pracovní verze manuál pro standardizovaný program Finanční gramotnost a dluhové poradenství, které bude před jeho zavedením do praxe věznic pilotován a současně vytvořeny metodiky po linii VS ČR a MPSV, které se zaměří na postupy práce se zadluženým klientem, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a který byl propuštěn z vězení (tzv. kontinuální sociální práce);
- vydán interní předpis (NGŘ č. 44/2018), kterým se stanoví pravidla pro zpracování komplexní zprávy a programu zacházení odsouzeného.

V oblasti protidrogové politiky v roce 2018 byly udrženy stávající kapacity odborných pracovišť zajišťujících odbornou péči (specializované oddíly, oddíly bezdrogových zón, poradny drogové prevence), nedošlo ani ke snížení kvality poskytované péče. V oblasti zdravotních služeb byla nadále poskytována detoxifikace a substituční léčba

závislosti na opiátech a nadále bylo realizováno soudně nařízené ochranné léčení protitoxikomanické, protialkoholní a patologického hráčství v ústavní formě. Probíhala též intenzivní spolupráce jednotlivých věznic s nestátními neziskovými organizacemi, které poskytují drogové služby ve vězení.

3.6 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

Rok 2018 představoval pro ČR v oblasti kybernetické bezpečnosti další ze zásadních milníků nejenom díky pokračujícímu budování kybernetických bezpečnostních kapacit státu, ale taktéž z důvodu úspěšné transpozice směrnice EP a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. 7. 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (směrnice NIS) do českého právního řádu či vydání prvního Varování NÚKIB.¹⁹

Kybernetické incidenty v roce 2018

V průběhu roku 2018 obdrželi pracovníci vládního CERT (GovCERT.CZ)²⁰ od českých i zahraničních partnerů v souhrnu **164 relevantních hlášení o kybernetických bezpečnostních incidentech**. Tato hlášení byla dále vyhodnocována ve vztahu k oblasti působnosti vládního CERT a následně zpracována buď vlastními prostředky, nebo předána příslušným subjektům. Za uplynulý rok tak bylo z přijatých hlášení a informací získaných vlastními prostředky vyhodnoceno, zpracováno a vyřešeno 54 kybernetických bezpečnostních incidentů spadajících do oblasti působnosti vládního CERT.

Na počátku roku 2018 se vládní CERT zabýval hlášením, které se týkalo jednoho ze systémů kritické informační infrastruktury. Detekovaná bezpečnostní událost se týkala zranitelnosti Cross Site Scripting (XSS). XSS se zaměřuje na zranitelnosti webových aplikací a dle organizace OWASP patří mezi nejčastější zranitelnosti, které se ve webových aplikacích vyskytují. Na základě provedené analýzy se nakonec nepotvrdil neoprávněný přístup do systému, taktéž se vyloučila přítomnost škodlivého kódu. V prvním čtvrtletí NÚKIB obdržel vícero hlášení týkající se DDoS útoků, jejichž účelem bylo způsobit

nedostupnost služeb, přičemž jedním z cílů byly například stránky českého konzulátu ve Lvově na Ukrajině. Provedená analýza ukázala, že nejvíce požadavků pocházelo ze zemí Ruské federace a Běloruska, a to v maximální délce několik desítek minut. Kromě zaznamenaných DDoS útoků byl dále řešen průnik na jeden ze serverů, na kterém byl za využití výchozích přihlašovacích údajů následně spuštěn program pro těžbu kryptoměn. V prvním čtvrtletí byl také oznámen vážný incident, u kterého se jednalo o infikování škodlivým kódem několika strojů státního úřadu. Tyto stroje následně komunikovaly se škodlivou IP adresou směrem ven z organizace. Dále se vládní CERT věnoval hlášení phishingových útoků, které se vyznačovaly vyšší mírou sofistikovanosti. Předmětem snahy o podvod bylo přesvědčit finančního ředitele, že se jedná o oprávněný požadavek jeho nadřízeného a následně odeslání finančního obnosu na účet podvodníka.

V druhém čtvrtletí byl nahlášen incident týkající se napadení serveru běžící na systému Drupal. Analýzou bylo zjištěno, že server byl napaden zranitelností CVE-2018-7600, využitím této zranitelnosti bylo možné na zranitelný server instalovat soubory a měnit prostředí serveru. Dále se jednalo o hlášení ransomware, kdy došlo jak k napadení samotného serveru, tak i zálohovacího řízení, tudíž nebylo možné obnovit nedostupné data ze záloh. V tomto čtvrtletí dále došlo k incidentu hlášeného obcí, konkrétně ke spuštění škodlivého kódu. V tomto případě se jednalo o ransomware, který zašifroval důležitá data a znemožnil k nim tak přístup. Došlo jak k napadení serveru samotného, tak i zálohovacího zařízení.

Ve třetím čtvrtletí opět dochází k řešení škodlivého kódu typu ransomware. V tomto případě byla zasažena i jedna z nemocnic. Malware zašifroval server nemocnice, několik počítačů a záložních disků. Pro dešifrování souborů byla požadována platba v kryptoměně (Bitcoin). Na základě analýzy bylo zjištěno, že se jedná o ransomware Dharma/CrySiS v jeho novější variantě. Tento typ ransomware se často šíří pomocí protokolu RDP (protokol slouží ke

¹⁹ Celé Varování, které NÚKIB vydal i s odůvodněním této skutečnosti je možné nalézt na stránkách www.nukib.cz.

²⁰ GovCERT.CZ, neboli vládní CERT, poskytuje pomoc s technickým řešením kybernetických bezpečnostních incidentů, provádí penetrační testy, analýzu malware či zajišťuje sdílení informací o incidentech a budoucích trendech v této oblasti s IT komunitou i veřejností.

vzdálenému připojení), nicméně nákaza mohla proběhnout také otevřením škodlivé přílohy emailové zprávy ze soukromé pošty. V tomto čtvrtletí se taktéž odehrál incident, ve kterém došlo ke zneužití online formuláře pro zadávání záznamů související s agendou státního orgánu či další vlna phishingových útoků.

V posledním čtvrtletí tohoto roku se vládní CERT zabýval především řešením phishingových útoků a útoků na dostupnost služeb. Nejvýznamnější DDoS útok se odehrál v měsíci říjnu v průběhu komunálních voleb. Cílem byl ČSÚ a v jeho důsledku došlo ke zpomalení odezvy webového serveru, které trvalo několik minut. Poté byl útok zablokovaný anti-DDoS ochranou.

Opatření

V roce 2018 vládní CERT úspěšně pokračoval v rozšiřování kapacit, aby pokryl nároky na něj kladené zejména po stránce odborné a také dostupnosti technických prostředků pro úspěšné plnění přidělených úkolů. Důvodem bylo jak dokončování projektu Systému detekce kybernetických bezpečnostních událostí ve vybraných ISVS, tak i potřeba pokrývat odborné nároky na něj kladené. Laboratoře vedené vládním CERT, kterými jsou laboratoř pro zkoumání ICS/SCADA systémů a forenzní laboratoř, se neustále rozvíjejí v návaznosti na momentální kybernetickou bezpečnostní situaci jak v ČR, tak ve světě. Obě laboratoře jsou plně funkční a připraveny na další rozšiřování personálních kapacit. V rámci svých proaktivních činností vládní CERT pomocí několika nástrojů analyzuje data z uzavřených i veřejně dostupných zdrojů, jež obsahují indikátory o kompromitaci systémů. Nejdůležitějším nástrojem je Botnet Feed, který je vyvíjen vládním CERT za účelem sběru a zpracování dat o koncových stanicích zapojených do sítí botnetů. Data jsou získávána ze zajištěných řídicích serverů (C&C). Původcem dat je společnost Microsoft. Vládní CERT také pokračuje s poskytováním penetračních testů orgánům státní správy, kde identifikuje vzrůstající zájem o tuto službu. Tento trend je dán zvyšováním povědomí o rizicích spojených s kybernetickým prostorem a počtem nových aplikací v rámci digitalizace státní správy. K dalším činnostem patří analýza a zpracování různých zdrojů dat. Vládní CERT se zejména zaměřuje na data technického charakteru, jako jsou IoC (Indikátory kompromitace) a další různé logy a záznamy.

Z hlediska vývoje legislativy kybernetické bezpečnosti v ČR, v prvním pololetí roku 2018 byly

dokončeny práce na nové vyhlášce o kybernetické bezpečnosti. Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti) nahradila původní stejnojmennou vyhlášku č. 316/2014 Sb. Reaguje na:

- změny vycházející z účinnosti zákona č. 205/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony, transponující směrnici EP a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. 7. 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii,
- aktuální vývoj v oblasti informačních a komunikačních technologií (především posun ve vývoji od doby vzniku původní vyhlášky),
- nedostatky, které byly užíváním a implementací původní vyhlášky v praxi identifikovány se snahou být více návodná a respektovat individuality jednotlivých odvětví napříč jejich širokým spektrem, jež reguluje.

Zároveň byly v průběhu roku 2018 provedeny i kroky k novelizaci vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích. Novelizovaná vyhláška o významných informačních systémech má za cíl zjednodušení a zpřesnění procesu identifikace významných informačních systémů, aby byly odstraněny pochybnosti o tom, které informační systémy orgánů veřejné moci jsou významnými informačními systémy a bylo tak možné zajistit fungování orgánů veřejné moci, výkon jejich působnosti, a celkově efektivně chránit kyberprostor ČR.

V rámci NÚKIB byla stanovena nová vzdělávací koncepce, podle které jsou řízeny dílčí aktivity a činnosti. Tato koncepce je zaměřena na vzdělávání dvou základních cílových skupin. Primární cílovou skupinou jsou úředníci ministerstev a státních úřadů z celé ČR a zároveň také osoby, které vykonávají některou z bezpečnostních rolí podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů. Sekundární cílovou skupinou jsou žáci všech stupňů škol: mateřské školy, speciální školy, základní školy, střední školy a studenti

vysokých škol. V rámci sekundární cílové skupiny budou vzdělávání také senioři.

V rámci vzdělávání primární cílové skupiny byla na podzim roku 2018 uspořádána série přednášek, která se zabývala kybernetickou bezpečností z pohledu uživatele. Přednášky byly určeny pro vedení krajských soudů a uskutečnily se v Českých Budějovicích, Plzni, na Bítově, Hradci Králové a Františkových lázních. Na tuto sérii navázala taktéž přednáška pro Vrchní soud v Praze. V současnosti je již v jednání podobně koncipovaná přednášková série pro PSP ČR.

NÚKIB také ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu MV provozuje e-learningový kurz kybernetické bezpečnosti určený zejména úředníkům státní správy, který do současnosti úspěšně absolvovalo 21 365 uživatelů, z toho 7 900 uživatelů pod zákoníkem práce a 13 465 uživatelů pod služebním zákonem. Tento kurz uživatele seznamuje se základními pojmy z oblasti kybernetické bezpečnosti, rizikovým chováním a základní digitální hygienou. Druhý e-learningový kurz z dílny NÚKIB cílí na osoby, které vykonávají některou z bezpečnostních rolí podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů. Oba kurzy byly koncem roku 2018 výrazně aktualizovány a NÚKIB plánuje jejich další rozvoj.

NÚKIB spolupracuje se školami v okruhu primárního, sekundárního i terciálního vzdělávání.

Na úrovni základních škol usiluje především o prevenci, která u žáků buduje návyky potřebné pro bezpečný pohyb na internetu a bezpečné používání digitálních technologií. Jedním z produktů NÚKIB v oblasti prevence je interaktivní výukový modul „Digitální stopa“, který byl letos realizován na několika základních školách v pěti různých krajích – například na Základní škole v Karlových Varech, Základní škole v Bílovicích u Uherského Hradiště či v Základní škole Krumvíř.

Středním školám pak NÚKIB poskytuje především osvětové přednášky o kybernetické bezpečnosti s praktickými přesahy. Takto orientované přednášky byly zorganizovány na Střední odborné škole v Hustopečích a Střední průmyslové škole strojnické, škole hlavního města Prahy.

NÚKIB se dále intenzivně angažuje na vysokých školách a univerzitách, kde organizuje a vyučuje buď vlastní předměty, komplexní edukační bloky nebo samostatné přednášky. Studentům Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity je nabízen předmět „Kybernetická bezpečnost“, který se dotýká

různorodých témat od role bezpečnostních týmů CERT/CSIRT, přes informační válku a propagandu až po mezinárodní právo v kyberprostoru. Podobný předmět navštěvují i studenti Univerzity Palackého v Olomouci. Došlo též k navázání spolupráce na přímé výuce s Univerzitou obrany v Brně. Jedná se o dvoutýdenní intenzivní blok přednášek pro posluchače čtvrtých ročníků v rámci jejich studijní praxe. Zaměstnanci NÚKIB zde vedou přednášky zejména z bezpečnostně strategické a právní oblasti.

Spolupráce probíhá také například s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity, kde se studenti seznamují s působením České lidové republiky v kybernetickém prostoru. Dílčí přednášky vybraných zástupců NÚKIB jsou pořádány i na soukromé vysoké škole CEVRO Institut. NÚKIB vypisuje i témata diplomových prací, poskytuje jejich vedení a průběžně komunikuje se zájemci o stáž.

V roce 2018 se NÚKIB zabýval také možnostmi integrace kybernetické bezpečnosti na úrovni primárního vzdělávání, připravil plán pro inovaci výše zmíněného interaktivního výukového modulu „Digitální stopa“ ve spolupráci se sdružením CZ.NIC či aktivně participoval na přípravách nových Rámcových vzdělávacích programů. Výše přibližně vzdělávací aktivity byly prezentovány například na Letní škole informatiků v Lipnici nad Sázavou či na mezinárodním veletrhu Future Port Prague.

Mezinárodní spolupráce

Mnoho rozhodnutí podstatných pro vývoj kybernetické bezpečnosti v ČR je tvořeno nikoli pouze na vnitrostátní, ale také na mezinárodní úrovni. NÚKIB se proto snaží aktivně a efektivně zastupovat zájmy ČR v klíčových mezinárodních organizacích, zejména pak v EU, NATO, ale i OBSE, neboť výsledky činnosti v těchto organizacích na sebe postupně navazují. V roce 2018 se pak práce NÚKIB soustředila zejména na jednání s členskými státy i institucemi EU, a to především pokud jde o agendu kybernetického balíčku, závěrů Evropské rady i Rady EU, povinností vyplývajících ze směrnice NIS a nového legislativního návrhu o kompetenčním centru.

Aktivity NÚKIB ve vztahu k EU se soustředily na vyjednávání týkajících se návrhů nařízení o změně mandátu Agentury ENISA a bezpečnostní certifikaci a nařízení o kompetenčním centru EU a síti národních koordinačních center. V průběhu roku 2018 NÚKIB taktéž usilovně pracoval na dopracování rámce pro společnou diplomatickou odpověď na škodlivé aktivity v kyberprostoru, tzv. Cyber Diplomacy

Toolbox, který představuje sadu diplomatických nástrojů, jež by členské státy a EU mohly využít pro reakci na kybernetické incidenty a nežádoucí aktivity v kyberprostoru. Nástroje z Cyber Diplomacy Toolbox byly poprvé použity ve formě závěrů Rady reagujících na škodlivé jednání v kyberprostoru, zejména na rozšíření malware „NotPetya“ a „Wanna Cry“ v EU. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2018 došlo k nárůstu škodlivého jednání v kyberprostoru, jež bylo cíleno na EU, se členské státy dohodly na vypracování nových doplňků k Cyber diplomacy toolbox. NÚKIB se také zapojil do diskuze na půdě Rady EU k problematice politické atribuce jednání v kyberprostoru a dalšího vývoje mezinárodních norem popisujících toto jednání.

ČR pokračovala v plnění svých závazků v rámci NATO. Na Varšavském summitu v roce 2016 se v tzv. Cyber Defence Pledge spolu s ostatními spojenci zavázala posilovat bezpečnost svých národních sítí a neustále navyšovat odolnost proti kybernetickým útokům. Pro NATO proto byla počátkem roku připravena v úzké spolupráci NÚKIB a MO již druhá zpráva o stavu kybernetických schopností ČR. ČR se také zapojila do přípravy nového strategického dokumentu, tzv. Cyber Playbook, který by měl stanovit nástroje reakce Aliance na kybernetické hrozby. NATO touto iniciativou hodlá vytvořit komplementární sadu nástrojů k Cyber Diplomatic Toolbox, vytvořenému v EU, ovšem s využitím obranných nástrojů reakce, které jsou pro EU nedosažitelné a využít také efektivnější výměny informací, zejména ve zpravodajské oblasti. Na půdě NATO pokračovala ČR i ve své účasti na NATO Smart Defence projektu Multinational Cyber Defence Education and Training, jehož cílem je vyplnit mezery ve vzdělávání a školení v oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany, vytvořením nového mezinárodního magisterského programu se zaměřením na právo v kybernetickém prostoru.

V roce 2018 pokračovala práce neformální pracovní skupiny OBSE zřízené rozhodnutím Stálé rady č. 1039. Pracovní skupina se v současnosti zabývá implementací dříve přijatých opatření pro budování důvěry v oblasti kybernetické bezpečnosti (CBMs). Jedná se o soubor šestnácti opatření, jejichž cílem je podpořit spolupráci a transparentnost států v kyberprostoru, a to konkrétně za účelem deeskalace napětí v případě mezinárodního konfliktu pramenícího ze státních aktivit v kyberprostoru. Pod vedením maďarského předsednictví skupiny byla v roce 2018 spuštěna iniciativa „adopt a CBM“,

v rámci které státy na dobrovolné bázi přebírají část zodpovědnosti za rozpracování konkrétních opatření.

Na půdě OSN bylo v roce 2018 obnoveno vyjednávání o případném šestém ustavení skupiny vládních expertů (UN GGE) zabývající se normami, pravidly a principy zodpovědného chování států v kyberprostoru. Oproti předchozím létům byly nakonec v prvním výboru OSN přijaty rezoluce dvě. První předložená USA a s přispěním států EU a druhá předložená společně Ruskou federací a Čínskou lidovou republikou. Dohodu o sjednocení rezolucí se nepodařilo vyjednat, přičemž text ruské a čínské rezoluce poukazuje na stále asertivnější chování těchto států v kyberprostoru, zatímco neschopnost obou stran dosáhnout shody na jedné rezoluci odráží rostoucí polarizaci mezinárodních vztahů v kybernetické rovině.

ČR je v této oblasti součástí i dalších mezinárodních platform, např. Středoevropské platformy kybernetické bezpečnosti (Central European Cyber Security Platform), která vznikla v roce 2013 ze společné iniciativy ČR a Rakouska jako formát regionální spolupráce zemí Visegrádu (CZ, HU, PL, SK) a Rakouska. Dále je ČR členem OECD, kde v roce 2018 vrcholil projekt Going Digital a začalo se vyjednávat o možném pokračování programu Going Digital II. ČR se v tomto roce taktéž oficiálně připojila k platformě GFCE (Global Forum on Cyber Expertise).

Cvičení kybernetické bezpečnosti

I v roce 2018 byl NÚKIB intenzivně zapojen do mnoha cvičení v oblasti kybernetické bezpečnosti a navázal tak na roky předchozí. Z domácích cvičení můžeme jmenovat technické cvičení Cyber Czech, které NÚKIB pořádá ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky Masarykovy univerzity, a které v roce 2018 proběhlo ve dvou opakováních. NÚKIB rovněž uspořádal mobilní table-top cvičení pro národní a mezinárodní partnery, totéž cvičení bylo uskutečněno i během konference CyberCon Brno 2018 (dvoudenní konference pořádaná NÚKIB v Brně). ČR byla do cvičení kybernetické bezpečnosti zapojená taktéž aktivně například v rámci cvičení Cyber Coalition 2018, Crisis Management Exercise 2018 nebo mezinárodním technickém cvičení Locked Shields 2018. Na posledním zmíněném mezinárodním cvičení se ČR podařilo obsadit třetí příčku z 30 zapojených zemí.

Ministerstvo vnitra

Mezi základní cíle řadí resort MV zajištění kybernetického prostoru v rámci provozovaných systémů kritické informační infrastruktury

a významných informačních systémů (dále jen „KII“ a „VIS“), kde základem je ochrana informací, jež zpravidla patří mezi ta nejcennější aktiva, která resort MV vlastní, před narušením důvěrnosti, integrity nebo dostupnosti, a to během celého jejich životního cyklu.

V roce 2018 bylo v resortu MV vyhodnoceno, že největší hrozbou současnosti není malware, ale sociální inženýrství. Na základě dostupných informací lze odhadovat, že sociální inženýrství využívající phishingové útoky nebo jejich kombinace s vishingem a smishingem má a bude mít vzestupnou tendenci. V rámci resortu MV lze vishingem získávat osobní údaje, kontakty na důležité osoby, informace o hierarchii úřadu a další. Značným rizikem jsou i fakturační podvody, kdy útočníci zasílají více či méně zdařile vykonstruované faktury a požadují uhradit fakturované částky na bankovní účty, které působí dojem, že náleží známým dodavatelům resortu MV. Urychlení plateb bývá často spojeno s telefonickou urgencí, tj. vishingem.

Z výše uvedených typů útoků jsou nejvíce rozšířené phishingové útoky, které byly opakovaně zaznamenány i v resortu MV. Na tyto hrozby reagoval i manažer kybernetické bezpečnosti, který o nich varoval uživatele resortu MV v rámci zavedeného systému „Informace manažera kybernetické bezpečnosti“. V resortu MV jsou dále k eliminaci rizik spojeným s případnými útoky prostřednictvím sociálního inženýrství vytvořena interní pravidla bezpečnosti pro zaměstnance (ISMS - Systém řízení bezpečnosti informací), je vyžadováno jejich dodržování a je zvyšováno bezpečnostní povědomí formou Informací a e-learningového školení. Technická opatření jsou na útoky prováděné v rámci sociálního inženýrství neefektivní.

Před útoky hrozeb z kyberprostoru má nezastupitelnou úlohu i resortní dohledové pracoviště MV, které slouží k ochraně základních registrů a nejdůležitějších systémů pro fungování e-Governmentu (pracoviště DCeGOV – SOCCR). V průběhu roku 2018 byl v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP, výzva č. 10) zahájen projekt „Dohledové centrum eGovernmentu“, jehož cílem je implementovat řadu technických opatření podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, a zajistit provozní a bezpečnostní monitoring systémů KII a VIS resortu MV, tj. útvarů MV, PČR, GŘ HZSČR, SZR a dalších organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací zřízených MV k plnění úkolů v oboru jeho působnosti. Projekt je rozdělen na dvě hlavní části,

dohledové centrum pro provoz informačních a komunikačních systémů resortu MV a kybernetickou bezpečnost (SOCCR) a rozvoj Dohledového centra eGovernmentu (NOC).

MV se rovněž podílí na budování Národního cloud computingu – eGovernment cloudu ČR, jehož Strategický rámec byl schválen usnesením vlády ČR dne 28. 11. 2016 č. 1050. Na tvorbě Strategického rámce se vedle MV a MF dále podílel NÚKIB a Národní centrum kybernetické bezpečnosti. K zajištění přípravy eGovernment cloudu ČR byla ustanovena meziresortní pracovní skupina Rady vlády pro informační společnost se zapojením zástupců odborné veřejnosti, která zahájila práce na projektu nazvaném „Příprava vybudování eGovernment cloudu“. Výstupem projektu byla souhrnná analytická zpráva obsahující i návrhy opatření a doporučení implementačních kroků a standardů pro využívání cloud computingu ve veřejné správě, která byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 14. 11. 2018 č. 749. Rozhodnutím ministra vnitra, v souladu s usnesením vlády, byl dočasným výkonem kompetencí řídicího orgánu eGovernment cloudu pověřen odbor kybernetické bezpečnosti a koordinace ICT MV. Mezi další úkoly patří ustanovení poradního orgánu složeného ze zástupců MV, MF, NÚKIB, zástupců zpravodajských služeb, zástupců ústředních orgánů státní správy, zástupců orgánů veřejné správy a zástupců odborné veřejnosti. V průběhu roku 2019 bude také vypracován a vládě předložen projekt státní části eGovernment cloudu ČR včetně kapacitních, finančních a organizačních plánů.

Legislativní oblast zajišťující kybernetickou bezpečnost:

- V roce 2018 byla zákonem č. 35/2018 Sb., o změně některých zákonů upravujících počet členů zvláštních kontrolních orgánů Poslanecké sněmovny provedena dílčí novelizace zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti.
- Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti), která nahradila vyhlášku č. 316/2014 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních a o stanovení náležitostí podání v oblasti kybernetické

bezpečnosti (vyhláška o kybernetické bezpečnosti).

- Usnesení vlády ČR ze dne 18. 4. 2018 č. 241, o metodické podpoře v oblasti kybernetické bezpečnosti, které členům vlády a vedoucímu Úřadu vlády uložilo, aby informační a komunikační technologie využívané jimi řízenými ústředními správními úřady zabezpečili podle požadavků vyhlášky č. 316/2014 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních a o stanovení náležitostí podání v oblasti kybernetické bezpečnosti (vyhláška o kybernetické bezpečnosti), alespoň na stejné úrovni, která je touto vyhláškou stanovena pro významné informační systémy.

V oblasti **komunikačních systémů** pokračovalo MV v roce 2018 především v přípravách modernizace a dalším rozvoji radiokomunikačního systému PEGAS, který je základním komunikačním prostředkem základních složek integrovaného záchranného systému ve smyslu zákona č. 239/2000 Sb., o IZS, sloužícím rovněž pro krizovou komunikaci. Vzhledem k termínům ukončení podpory některých systémových komponent výrobcem bylo prioritní záležitostí zpracování a schválení upraveného projektového záměru s názvem Hromadná rádiová síť integrovaného záchranného systému (HRAS IZS), jehož předmětem je kromě náhrady nepodporovaných komponent také zvýšení parametrů stávajícího systému a doplnění nových funkcionalit. Součástí projektu je také zajištění kybernetické bezpečnosti systému podle aktuálních předpisů a obnova zastaralých technologií v optické vrstvě Integrované telekomunikační sítě MV (ITS MV). Předmět projektu HRAS IZS je zahrnut ve Strategii zajištění a rozvoje mobilních komunikací bezpečnostních a záchranných složek s výhledem na 10 let, vycházející z úkolu č. II/5 z usnesení vlády ze dne 3. 6. 2015 č. 421.

Na základě dokumentu „Resumé pro komerční sektor pro diskusi nad funkčními požadavky stávajícího řešení hromadné radiokomunikační sítě IZS PEGAS a jejího případného nahrazení“ uskutečnilo MV v průběhu roku 2018 nezávazné předběžné tržní konzultace s mobilními operátory, podnikajícími v ČR. Cílem byla vzájemná informovanost na téma dostupnosti kmitočtového spektra, použitelnosti komerčně dostupných technologií a jejich původu, případných harmonogramů a rizik dodávek, funkcionalit systému a předpokládaného vlastnického modelu.

Dostupnost signálu systému PEGAS byla dále rozšířena posílením infrastruktury na několika vybraných místech teritoria ČR novými základnovými radiostanicemi, opakovači signálu a přesměrováním anténních systémů některých základnových radiostanic. V rozšiřování dostupnosti signálu dále MV pokračovalo ve spolupráci s Dopravním podnikem hl. m. Prahy v přípravě pilotního projektu pokrytí tunelů pražského Metra rádiovým signálem pro potřeby bezpečnostních a záchranných složek.

Celní správa ČR

V roce 2018

- probíhala realizační fáze dílčích bezpečnostních opatření vyplývajících z GAP analýzy provedené v r. 2016;
- byla provedena GAP analýza GDPR v návaznosti na Nařízení EU, sestaven implementační plán a realizována opatření vyplývající z této analýzy;
- byl ustaven Výbor pro řízení kybernetické bezpečnosti CS a zahájena jeho činnost;
- byl proveden Audit KB se zaměřením na systém řízení bezpečnosti informací a bezpečnostní dokumentaci, bezpečnost provozu a komunikací, řízení kontinuity činností a bezpečnost aplikací a realizována opatření vyplývající z tohoto auditu;
- byla provedena analýza bezpečnostního monitoringu a řízení bezpečnostních incidentů a zahájeny práce na realizaci úpravy stávajícího systému;
- byly prováděny operativní rizikové analýzy v souvislosti s organizačními nebo technologickými změnami;
- byl implementován nástroj pro řízení KB vč. modulu pro GDPR a realizována řada organizačních opatření;
- byl implementován systém Centrálního úložiště logů/LogManagement a řada dalších technických opatření;

V r. 2018 nebyly zaznamenány žádné závažné bezpečnostní incidenty, bylo nahlášeno 45 případů, které byly klasifikovány jako bezpečnostní událost. Jednalo se 1x o nedostupnost aplikace, podezřelé nebo nevyžádané e-maily a nedostupnost služby časových razítek. U všech proběhlo vyhodnocení a bylo provedeno nápravné opatření, nedošlo ke ztrátě dostupnosti a integrity dat.

Celkově bylo v r. 2018 do oblasti KB CS vloženo 27,5 mil. Kč, z toho 10 mil. Kč investice (bez mzdových nákladů). Lze konstatovat, že v porovnání s rokem 2017 se podařilo implementovat řadu dílčích

bezpečnostních opatření a v rámci systému Řízení kybernetické bezpečnosti v CS ČR dochází k průběžnému zlepšování ochrany informačního systému CS ČR vč. prvku KII.

3.7 OBECNÍ POLICIE

Obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí v souladu s právním řádem ČR podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou zřizovat obecní (městskou) policii. V ČR aktuálně existuje 377 obecních a městských policií, které zaměstnávají přes 9 000 osob, z toho cca 8 400 strážníků a 1 200 ostatních zaměstnanců.

Obecní policie se významnou měrou podílí na udržování veřejného pořádku na místní úrovni a v systému bezpečnostních složek ČR má dlouhodobě stabilní a nezastupitelnou roli. Oboustranná spolupráce obecních policií a PČR je v ČR již standardem.

MV vykonává v zákonem o obecní policii stanoveném rozsahu dozor nad odbornou způsobilostí strážníků a dodržování stanovených jednotných prvků stejnkroje strážníků a dopravních prostředků obecních policií, odnímá strážníkovi osvědčení (dokument opravňující strážníka vykonávat práva a povinnosti podle zákonů ČR) v případech ztráty bezúhonnosti, spolehlivosti či odborné a zdravotní způsobilosti a ukládá pokuty za přestupky obcí. V souladu se zákonem o obcích může MV vykonávat

i kontrolu obecní policie v mezích kontroly samostatné působnosti obce. Spadá-li určitá část činnosti obecní policie do přenesené působnosti obce (typicky přestupková agenda), je k provedení kontroly příslušný krajský úřad. V trestněprávní rovině pak případná protiprávní jednání strážníků řeší standardní cestou orgány činné v trestním řízení.

S účinností od 1. 1. 2018 se především prodlužuje interval pro přezkušování odborné způsobilosti strážníků před zkušební komisí MV ze 3 let na 5 let, přičemž po úspěšném složení čtvrté zkoušky získává strážník osvědčení o odborné způsobilosti na dobu neurčitou.

Dále došlo ke snížení zákonem stanovené věkové hranice a strážníkem obecní policie se tak od 1. 1. 2018 může stát občan ČR starší 18 let (namísto dosavadních 21 let). Věková hranice pro získání zbrojního průkazu se však nemění.

Nově také zákon umožňuje obcím uzavírat veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků v případě konání veřejnosti přístupné sportovní, kulturní nebo obdobné společenské akce, v souvislosti s níž lze předpokládat účast většího počtu osob.

3.8 BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

MV je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). Plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, v souladu s Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací ČR (usnesení vlády č. 287/2008). Gesčně odpovědným útvarem za tuto činnost je Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (dále jen „OBVPV“).

Oblast koncepce, strategie a legislativy

V roce 2018 se MV zaměřilo na plnění opatření Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030

(dále jen MKBV2017+), která byla schválena usnesením BRS č. 24/2017 a usnesením vlády č. 509/2017, a která je základním dokumentem řídicí poskytování státní podpory na aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti bezpečnosti.

Za účelem zkvalitnění regulace výzkumné a vývojové činnosti v resortu MV byl připraven a schválen nový interní akt řízení – Nařízení ministerstva vnitra č. 31/2018 k zabezpečení podpory bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků. V souladu s prioritami MKBV2017+ byla aktualizována Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR (RIS3 strategie) a ve spolupráci s MPO byla formulována společná východiska pro její další

zkvalitňování. Za účelem efektivní popularizace bezpečnostního výzkumu a jeho výsledků vznikl nový webový portál bezpečnostního výzkumu. MV uzavřelo dohodu s Technickou agenturou ČR o využívání jejího informačního systému i pro bezpečnostní výzkum.

Součástí mise MV v bezpečnostním výzkumu je také realizace a prohlubování partnerství, a to jak s bezpečnostními sbory a státními úřady, které působí v oblasti bezpečnosti, tak i s příjemci podpory. V průběhu roku MV spolupracovalo s ÚV a dalšími poskytovateli v oblasti tvorby výzkumné politiky, intenzivní byla zejména spolupráce s MO s ohledem na tematické průniky mezi bezpečnostním a obranným výzkumem a s SÚJB a MS, jejichž výzkumným organizacím poskytuje MV institucionální podporu. Byly také prohloubeny kontakty s hlavními partnery reprezentující výzkumnou komunitu (profesní asociace, Akademie věd apod.) a domluven rámec další spolupráce včetně některých konkrétních aktivit posilujících jejich informovanost o bezpečnostním výzkumu, jako je Seminář a Kulatý stůl pořádaný ve spolupráci s Akademií věd.

Za účelem průběžné reflexe plnění MKBV2017+ byla v prosinci 2018 předložena a Výborem pro civilní a nouzové plánování projednána „Informace o plnění Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030“. Tento dokument bude v lednu 2019 předložen BRS. Dále bylo rozhodnuto obnovit činnost pracovní skupiny VCNP pro bezpečnostní výzkum s cílem prohloubení koordinace činnosti bezpečnostních sborů a ústředních orgánů státní správy, které plní úkoly v oblasti bezpečnosti v oblasti bezpečnostního výzkumu.

Účelová podpora

V roce 2018 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

Program bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2015-2022 (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,8 mld. Kč. V rámci tohoto programu je v současné době podporováno 110 projektů. Za účelem plnění závěrů Auditů národní bezpečnosti (MV, 2016), resp. identifikace nových bezpečnostních hrozeb a s tím souvisejících výzkumných potřeb bezpečnostních sborů a orgánů státní správy byl program prodloužen do roku 2022 a byl navýšen jeho rozpočet. Tato opatření umožnila vyhlásit třetí veřejnou soutěž

v Programu, což povede ke zrychlení implementace výsledků podpořených projektů do bezpečnostní praxe.

Program bezpečnostní výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (BV III/2-VZ; usnesení vlády č. 200/2014): Program je realizován v režimu veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji s celkovým rozpočtem ve výši 800 mil. Kč. V rámci programu je podporováno 42 projektů. V prosinci 2018 byla zahájena již 3. Identifikace výzkumných potřeb bezpečnostních sborů a orgánů státní správy, v příštím roce budou realizovány veřejné zakázky.

V souladu s jedním z hlavních cílů MKBV2017+ směřujícím k vyšší diverzifikaci programových nástrojů bezpečnostního výzkumu byl vypracován program „Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019-2025“ (IMPAKT 1), který byl Radou pro výzkum, vývoj a inovace doporučen vládě ke schválení. V rámci jednání o rozpočtu byl předložen záměr programu „Vývoj, testování a evaluace v bezpečnostním výzkumu ČR 2021-2026“ (T&E 1).

Institucionální podpora

MV poskytuje institucionální podporu 8 výzkumným organizacím, 5 z nich jsou zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MS. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra. Za účelem kompatibility přidělování institucionální podpory bezpečnostního výzkumu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (UV č. 107/2017) byl schválen resortní Program institucionální podpory do roku 2022, tedy do dalšího komplexního hodnocení výzkumných organizací. V návaznosti na pilotní profilování výzkumných organizací z roku 2016 a výše uvedenou metodiku je dále zkvalitňována také resortní Metodika profilování výzkumných organizací.

Mezinárodní spolupráce a komunikace s partnery

Prioritou MV v oblasti mezinárodní spolupráce je zejména prosazení českých priorit do programových nástrojů EU, zejména programu Horizon2020 a Horizon Europe. V roce 2018 proto OBVPV podporoval činnost delegáta ČR v programovém výboru, formuloval ve spolupráci s MŠMT české pozice k některým návrhům EU a aktivně se účastnil činnosti poradních skupin.

Důležitou součástí činnosti je také podpora zapojování výzkumných subjektů nebo konečných uživatelů do výzkumných projektů bezpečnostního

výzkumu v rámcových programech EU MV bylo osloveno přibližně 16 zahraničními subjekty, z nich se podařilo zprostředkovat zapojení českých partnerů do čtyř mezinárodních projektů a to:

- projekt eNOTICE – Státní úřad pro jadernou bezpečnost;
- projekt NETAsec – Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy PČR;
- projekt ABALONE – Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV;
- projekt ELATED – Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV.

V roce 2018 ve spolupráci se zastupitelskými úřady v zahraničí bylo realizováno celkem pět projektů na podporu vědecké diplomacie:

- Biologická ochrana v bezpečnostním a obranném výzkumu (USA) – za ČR se projektu účastnily tyto organizace: Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany a Vojenský zdravotní ústav.
- Výzkumná expertní mise do Velké Británie v oblasti analýzy velkých dat pro bezpečnostní

využití (VB) – za ČR se projektů účastnily tyto organizace: Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava, Vysoké učení technické v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci, Masarykova univerzita, NUKIB.

- Internacionalizace výzkumu kyberkriminality v ČR (Nizozemsko) – za ČR se účastnily projektu tyto organizace: Masarykova univerzita, Vysoké učení technické v Brně, CESNET, Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava.
- Výzkumná expertní mise do Norska v oblasti požární ochrany (Norsko) – za ČR se projektu účastnily tyto organizace: Vysoké učení technické v Brně, Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Technický ústav požární ochrany HZS ČR.
- Podpora spolupráce s University of Memphis (USA) – za ČR se účastnily projektu tyto organizace: Akademie věd ČR, Národní ústav duševního zdraví, Centrum dopravního výzkumu.

V rozvoji bilaterálních kontaktů v zahraničí je pro MV přínosem pozice Vědeckého diplomata ČR v USA a pozice Vědecké diplomatky ČR v Izraeli.

3.9 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Od 1. 7. 2015 funguje v rámci PP ČR Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy (dále jen „útvar vzdělávání“), který vznikl rozhodnutím ministra vnitra na základě provedené analýzy a dohody vedení MV a PČR. Tento útvar s celostátní působností má ve své gesci komplexní problematiku policejního vzdělávání.

V oblasti vzdělávání byla v roce 2018 realizována celá řada vzdělávacích akcí, a to v přímé souvislosti s aktuálními trendy vývoje trestné činnosti a prioritami bezpečnostní politiky.

Základní odborná příprava je v návaznosti na připravovanou koncepci vzdělávání v PČR navržena v upraveném modulovém pojetí. Nový systém čtyřstupňové přípravy (spolu se strukturou dalšího navazujícího specializačního vzdělávání) zohledňuje rozdílnou úroveň vzdělání nově nastupujících policistů a jejich následné ustanovení na konkrétní služební místo. Základní odbornou přípravu absolvovalo v roce 2018 celkem 1 002 (v roce 2017 – 1 126) nových uchazečů o výkon služby u PČR.

Velký důraz byl dále kladen na kurzy v oblasti odhalování korupce a závažné trestné činnosti,

zejména pak organizované trestné činnosti, zajišťování a odčerpávání výnosů z této trestné činnosti a boje proti jejich legalizaci, pokračovalo vzdělávání policejních manažerů. V reakci na zvýšené riziko a výskyt událostí s účastí aktivního střelce byly i v roce 2018 realizovány kurzy pro velitele bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu spolu s problematikou AMOK – zákroků proti aktivnímu střelci zaměřených na taktické zvládnutí eliminace nebezpečných pachatelů ve školách a veřejných budovách. Dále byla zvýšená pozornost věnována kvalifikačním kurzům pro policisty služby pořádkové policie zařazených na služebních místech v 5. a 6. tarifní třídě spolu s kurzy vedoucích a jejich zástupců.

V souvislosti s požadavkem na zvýšení úrovně řidičů motorových vozidel a snížení nehodovosti v rámci jednotlivých složek IZS pokračovala i v roce 2018 realizace projektu zaměřeného na profesionalizaci řidičů služebních dopravních prostředků financovaného z Fondu zábrany škod a uskutečňovaných ve spolupráci s vybranými akreditovanými centry bezpečné jízdy na území celé ČR (za rok 2018

proškoleny 6352 policistů – v roce 2017 proškoleny 6341 policistů). Tento projekt byl mimořádně vysoce hodnocen ze strany všech složek IZS a byl proto prodloužen o další roční období s výhledem jeho implementace do systému nového modelu ZOP 2018.

V závislosti na požadavcích výkonných útvarů PČR a jejich potřebách a v reakci na aktuální bezpečnostní situaci a vznik nových forem kriminality útvar vzdělávání připravuje vzdělávací programy ve spolupráci s příslušnými gestory jednotlivých problematik zaměřené na problematiku kyberkriminality, mobilní bezpečné platformy, prevence a identifikace radikalizace.

V neposlední řadě se útvar vzdělávání aktivně podílel na činnostech spojených s přípravou a modifikací podmínek vedoucích k rozšíření možného okruhu osob přijímaných do služebního poměru a posílení nábory, a to včetně podkladů pro úpravu katalogu služebních činností.

Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV (dále jen „OBVPV“) plní roli MŠMT, České školní inspekce a krajského úřadu²¹. Prostřednictvím policejních škol zřizovaných MV vytváří vhodné podmínky pro fungování PČR a dalších bezpečnostních sborů, kvalitní pedagogickou a materiální podporu pro realizaci profesní přípravy. V roce 2018 bylo policejními školami organizováno značné množství vzdělávacích akcí, které pružně reagují na vzdělávací potřeby PČR a priority bezpečnostní politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, které vyplývají z usnesení vlády, členství ČR v EU a reformy PČR.

Jednou z klíčových priorit OBVPV je poskytovat vzdělávání v rámci středního a vyššího odborného vzdělávání, zajišťovat kvalifikační kurzy i jazykové vzdělávání. Záměrem pedagogického procesu je připravit kvalifikované absolventy, potencionálně uchazeče o službu zejména u PČR a v dalších bezpečnostních sborech v oboru vzdělání 68-42-M/01 „Bezpečnostně právní činnost“, jehož je MV gestorem. Absolvent oboru vzdělání je velmi dobře uplatnitelný pro plnění úkolů PČR, resp. pro činnosti vykonávané v rámci služeb pořádkové a dopravní policie. Jeho kvalifikace je dostatečná v oblastech bezpečnostní činnosti PČR, práva, kriminalistiky, psychologie, informačních a komunikačních technologií, cizích jazyků a tělesné přípravy.

²¹) Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ust. § 172 odst. 5 a ust. § 183 odst. 4.

Vzdělávací potřeby bezpečnostních sborů jsou uspokojovány prostřednictvím Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze a v Holešově, kde obor vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost studuje ve všech ročnících středního vzdělávání celkem 663 žáků. Od školního roku 2018/2019 bylo na základě usnesení vlády č. 358 ze dne 6. 6. 2018 zřízeno pro střední vzdělávání odloučené pracoviště v Sokolově, které je součástí Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze. V současné době se zde vzdělává 26 žáků. Tento počet se bude nadále zvyšovat na předpokládanou cílovou kapacitu 208 žáků.

V policejních školách je současně realizováno vyšší odborné vzdělávání ve vzdělávacích programech 68-42-N/03 Přípravné trestní řízení, 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost a 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost. O vyšší odborné vzdělání je mezi policisty stálý zájem a je považováno za alternativní stupeň vzdělání pro postup do vyšší tarifní třídy, jehož cílem je vysoká profesní specializace. Ve sledovaném období studuje ve všech ročnících VOŠ 348 studentů.

Policejní školy v uplynulém roce poskytovaly ve velkém rozsahu zejména kurzy cizích jazyků k získání 1. až 3. stupně jazykové zkoušky MV, kurzy pro vedoucí příslušníky v oblasti boje proti korupci, zdokonalovací kurzy, kurzy pro službu cizinecké policie Styční důstojníci pro migraci a doklady, kurzy fyzické administrativní bezpečnosti, kurzy krizového řízení, vzdělávací programy pro pedagogy a další.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost

Dohoda o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je podepsána s 30 školami. Při posuzování podkladů pro uzavření dohody se přihlíží k oborové jednotnosti školy žadatele a předchozí úspěšné realizaci oboru s maturitní zkouškou. Princip spolupráce v souladu s organizačním řádem MV má za cíl zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost.

Spolupráce je založena na sjednocení metodické činnosti učitelů odborných obsahových okruhů škol s oprávněním k výuce obor 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, sjednocení požadavků na hodnocení žáků v průběhu studia a nastavení povinného rámce profilové části maturitní zkoušky. Spolupráce dále zahrnuje další aktivity v oblasti

sportovních a odborných činností žáků (např. celostátní soutěžní přehlídka odborných prací žáků).

Odborný garant spolupráce v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou (Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově) pořádal tradiční setkání ředitelů škol s oprávněním k výuce oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost. Program tohoto společného setkání plně respektoval principy spolupráce mezi těmito školami a MV.

Vláda ČR usnesením č. 358 ze dne 6. 6. 2018 přijala rozhodnutí o zřízení odloučeného pracoviště Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze ve městě Sokolov. Na pomoc sociálně vyloučenému regionu, po dohodě s vedením kraje, Ministerstvo vnitra od září 2018 otevřelo v Sokolově odloučené pracoviště VPŠ a SPŠ MV v Praze. V oboru vzdělání Bezpečnostně právní činnost zde v prvním ročníku zahájilo studium v jedné třídě 26 žáků, v dalších letech se plánuje otevření dvou tříd.

Za rok 2018 byly v součinnosti s příslušnými krajskými inspektoráty ČŠI realizovány 3 inspekční činnosti na školách s oprávněním k výuce za účelem zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Inspekční činnost zahrnovala rovněž zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Mezinárodní spolupráce

V rámci aktivit agentury Frontex se zástupci útvaru vzdělávání zúčastnili 8 aktivit zaměřených na implementaci Základních společných osnov (CCC) pro pohraniční a pobřežní stráž. Jednotné vzdělávání policejních složek ochrany hranic členských zemí je dáno nařízením o agentuře Frontex. Pro rok 2019 přebíral útvar vzdělávání kompletní gesci související se vzdělávacími projekty agentury Frontex a předpokládá se širší zapojení expertů v oblasti ochrany hranic do nově připravovaných vzdělávacích projektů.

V rámci projektu Erasmus+ Evropské komise útvar vzdělávání spolupracoval v roce 2018 se Spolkovou policií v rámci odborných stáží německých policistů u útvarů a organizačních článků PČR.

V rámci členství v AEPC se zástupci útvaru vzdělávání zúčastnili výroční konference a zasedání správní rady v Baku, Ázerbájdžánu. Pod záštitou AEPC se útvar vzdělávání, ve spolupráci s Bezpečnostní akademií rakouské policie, podílel na realizaci workshopu "Prevence radikalizace" v Tbilisi, Gruzii.

V rámci realizace projektů Bezpečnostní rozvojové spolupráce útvar vzdělávání pokračoval a prohloubil spolupráci se Státní univerzitou MV ve Lvově na Ukrajině a s Univerzitou MV Gruzie. Projekt s Ukrajinou se zaměřil na rozvoj vzdělávání v oblasti činnosti kriminální policie, realizován byl v první fázi formou studijního pobytu v ČR, v druhé fázi pak pořádáním odborného semináře ve Lvově. Projekt s Gruzii byl zaměřen zejména na rozvoj systému vzdělávání a služební přípravy formou odborného semináře v Tbilisi, Gruzii.

V rámci spolupráce s evropskými státy v oblasti vzdělávání byla rozvinuta spolupráce s Centrem policejního vzdělávání a služební přípravy a Univerzitou veřejné správy v Maďarsku, kde byly získány informace o systému a struktuře policejního vzdělávání v Maďarsku.

MEPA (MITTELEUROPAISCHE POLIZEIAKADEMIE)

Během roku 2018 byly v rámci MEPA zorganizovány dva odborné kurzy. V termínu 12. 3. – 27. 4. 2018 proběhl 26. Hlavní kurz MEPA, z toho česká část byla realizována ve dnech 18.-23. 3. 2018 v Praze. Letošního Hlavního kurzu MEPA se zúčastnili tři příslušníci PČR. V termínu 17. 9. – 12. 10. 2018 byl realizován 24. Speciální kurz MEPA. ČR se podílela na organizaci slovenského týdne ve dnech 1.-5. 10. 2018 v Michalovcích. Letošního Speciálního kurzu MEPA se zúčastnil jeden příslušník PČR.

Dále během roku 2018 proběhlo celkem 7 odborných seminářů MEPA, kterých se zúčastnilo 9 příslušníků PČR. Jednalo se o následující aktivity:

- Potírání mezinárodní organizované automobilové kriminality (20.-23. 3. 2018 v Maďarsku);
- Přeshraniční formy policejní spolupráce (9.-12. 4. 2018 v Rakousku);
- Demografické změny a její dopady na kriminalitu (11.-15. 5. 2018 v SRN);
- Potírání mezinárodní organizované drogové kriminality (20.-23. 6. 2018 ve Švýcarsku);
- Následný seminář pro absolventy Hlavního kurzu MEPA (18.-21. 9. 2018 v Maďarsku);

- Následný seminář pro absolventy Speciálního kurzu MEPA (18.-21. 6. 2018 v ČR);
- Nové formy kriminality v souvislosti s přistěhovalectvím a vnímání bezpečnosti občany (14.-17. 11. 2018 v Rakousku).

MARSHALL CENTER (EVROPSKÉ CENTRUM PRO BEZPEČNOSTNÍ STUDIA)

Tato vzdělávací instituce působí v ČR při velvyslanectví USA v Praze. Vzdělávání včetně výcviku expertů v několika modulech je zaměřeno především na otázky civilní bezpečnosti, hrozby terorismu a spolupráci evropských zemí a USA v těchto oblastech. V rámci aktivit organizovaných Marshallovým centrem se sídlem v Garmisch-Partenkirchenu (SRN) byly uskutečněny během roku 2018 následující aktivity:

- Evropský bezpečnostní seminář – ESS (8.-11. 1. 2018);
- Bezpečnost a terorismus – PTSS (24. 2. – 19. 3. 2018).

Celkově se aktivit organizovaných Marshallovým centrem v roce 2018 zúčastnili dva zástupci resortu MV.

CEPOL (EUROPEAN UNION AGENCY FOR LAW ENFORCEMENT TRAINING)

CEPOL organizoval společně s členskými státy a relevantními agenturami EU kurzy, konference, webináře a online aktivity, kterých se účastnily desítky českých zástupců z řad PČR, MV, Generálního ředitelství cel a odborníků a expertů škol MV ČR a Policejní akademie v Praze.

V ČR se uskutečnily dvě důležité rezidentní aktivity – kurzy. První kurz se konal ve dnech 11.-14. 6. 2018, jeho tématem byla daňová kriminalita („Excise Fraud“) a na jeho uskutečnění se podílela Celní správa. Druhý kurz, který byl organizován ve spolupráci s Policejní akademií ČR, proběhl 24.-27. 9. 2018 na téma: „Radikalizace ve vězeňských zařízeních“.

V rámci aktivit agentury CEPOL se útvar vzdělávání v roce 2018 podílel na strategické analýze vzdělávání (STNA). Zástupce útvaru vzdělávání se zúčastnil kurzu organizovaného agenturou CEPOL jako lektor (Belgie). Ve čtyřech případech se pracovníci útvaru vzdělávání zúčastnili rezidenčních vzdělávacích aktivit.

Uznávání výsledků dalšího vzdělávání (autorizace)

OBVPV zajišťuje agendu „autorizací“ podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, pro profesní kvalifikace Strážný (68-008-E), Detektiv koncipient (68-009-M), Zámkař (69-038-H), Technik PC a periferií (26-023-H), Návrhář software (18-002-N), Montér mechanických zábran (69-045-H), Pracovník dohledového centra (68-003-H), Programátor (18-003-M), Vedoucí detektiv (68-002-T), Bezpečnostní manažer v obchodě a službách (68-005-T), Detektiv pro prošetřování událostí (68-007-R), Detektiv zpravodajský pracovník (68-010-R), Správce báze znalostí (72-001-R), Bezpečnostní konzultant (68-012-M), Bezpečnostní referent (68-006-M), Pracovník převozu finanční hotovosti a cenin (68-004-H), Psovod bezpečnostní služby (68-001-H), Psovod bezpečnostní služby pro detekci akceleratorů hoření (68-016-M), Kominík – Měření spalin (36-023-H), Kominík – Kontrola a čištění spalinových cest (36-025-H), Kominík – Montáž komínu a komínových vložek (36-026-H) a Kominík – Revizní technik spalinových cest (36-024-H).

Ke dni 31. 12. 2018 je evidováno celkem 203 autorizovaných osob a celkový počet udělených autorizací je 344.

Počet vyzkoušených uchazečů v období od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018 činí celkem 8 606, z toho 8 386 pro profesní kvalifikaci Strážný.

3.10 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV

3.10.1 Rezort MV

Ke dni 31. 12. 2018 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 67 826 osob, z toho 40 401 policistů (60 %), 9 661 hasičů (14 %), 14 815 zaměstnanců (22 %) a 2 949 státních zaměstnanců (4 %). V roce 2017 byl

celkový počet zaměstnanců resortu MV 66 818 osob, meziročně se tedy početní stav resortu zvýšily o 1 008 osob (nárůst počtu o 357 policistů a 62 hasičů dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, nárůst počtu o 149 státních zaměstnanců dle zákona č. 234/2014 Sb.,

o státní službě, a nárůst počtu o 440 zaměstnanců dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

V roce 2018 ukončilo služební poměr celkem 1 581 policistů a hasičů (v roce 2017 to bylo 1 733 policistů a hasičů). Přijato do služebního poměru bylo v roce 2018 celkem 1 808 policistů a hasičů (v roce 2017 to bylo 1 421 policistů a hasičů).

Problematice stabilizace lidských zdrojů je věnována dlouhodobě maximální pozornost, s cílem zvýšit konkurenceschopnost povolání příslušníka bezpečnostního sboru na trhu práce. Operativní opatření se týkají prezentace směrem k cílové skupině, tj. uchazečům o přijetí do služebního poměru, formou účasti na veletrzích práce, pořádání workshopů, vysílání náborových spotů a mediální prezentace činnosti bezpečnostních sborů ve sdělovacích prostředcích.

V prosinci 2018 byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“). Důvodem pro vznik tohoto návrhu je nález Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 24/17, kterým dochází s účinností k 30. 6. 2019 ke zrušení ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb. Cílem návrhu zákona je **stanovení podmínek a omezení pro výkon jiné výdělečné činnosti přímo v zákoně**. Příslušník bezpečnostního sboru bude moci se souhlasem služebního funkcionáře vykonávat jinou výdělečnou činnost za předpokladu, že tato činnost nemůže vést ke střetu osobních zájmů se zájmy služby, k ohrožení dobré pověsti bezpečnostního sboru nebo k ohrožení důležitého zájmu služby. Zjistí-li služební funkcionář, že došlo ke změně okolností, za kterých byl souhlas s výkonem jiné výdělečné činnosti vydán, tj. kterékoliv z uvedených kritérií přestane být splněno, bude mít povinnost tento souhlas zrušit.

3.11 ZNALECKÁ ČINNOST

Právní úprava znalectví a tlumočnické činnosti v zákoně z roku 1967 již dlouho dobu nevyhovuje současným potřebám. MS proto zpracovalo balíček tří návrhů zákonů, které by měly přinést zkvalitnění výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, a to návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích a doprovodný návrh změnového zákona. Všechny tyto tři předpisy

3.10.2 Systemizace služebních míst PČR

Početní stav služebních míst PČR pro rok 2018 byl stanoven usnesením vlády č. 896 ze dne 22. 12. 2017 ve výši 42 256 služebních míst, z toho 104 služebních míst bylo vyčleněno pro potřeby plnění úkolů na úseku policejního školství. V průběhu roku 2018 bylo navýšeno o 18 systemizovaných služebních míst na oblast bezpilotních leteckých prostředků (UAV) a regulace provozu a ochrany před jejich zneužitím.

V souladu s Konceptí rozvoje PČR, schválenou usnesením vlády č. 428 ze dne 5. 6. 2017, vláda svým usnesením č. 680 ze dne 17. 10. 2018 dále schválila navýšení počtu systemizovaných služebních míst o 1 000 míst. Navýšení se především vztahovala k posílení stavů v oblasti základního výkonu služby, působení proti terorismu a extremismu, drogové a hospodářské kriminality, speciálních služeb operativně pátrací činnosti a dokumentace a forenzních analýz a oblasti letecké služby a ochrany objektů zvláštního významu.

V souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, rozhodl ministr vnitra o povolání příslušníků policie pro potřeby plnění úkolů na úseku policejního školství v roce 2018 o celkovém počtu 104 příslušníků a v roce 2019 o celkovém počtu 108 příslušníků.

V období od 2. 1. 2018 do 1. 1. 2019 bylo přijato do služebního poměru k PČR celkem 1 543 uchazečů a skončilo služební poměr u policie 1 316 policistů; do pracovního poměru bylo přijato 1 088 zaměstnanců a skončilo pracovní poměr 1 032 zaměstnanců.

K zajištění plnění úkolů PČR a v návaznosti na změny v oblasti systemizace služebních míst v roce 2018, schválila vláda ČR svým usnesením č. 856 ze dne 17. 12. 2018 systemizaci PČR pro rok 2019 v počtu 43 279 služebních míst.

byly předloženy již v minulém volebním období, Poslanecká sněmovna je nicméně již nestihla projednat, byly proto předloženy opětovně [vládní návrh zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (sněmovní tisk č. 72), vládní návrh zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 73) a vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích

a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnických a soudních překladatelích (sněmovní tisk č. 74)]. Tyto návrhy přináší jasné podmínky pro zápis do seznamu znalců, resp. tlumočnicků a překladatelů a v souladu s právem Evropské unie zavádí právní nárok na vznik znaleckého, resp. tlumočnického oprávnění. Dále je navrhováno zakotvení širší možnosti přezkoumávání znaleckých posudků a kontroly jejich formální i věcné správnosti. Upravují se opatření směřující k posílení dohledu nad osobami vykonávajícími znaleckou činnost, resp. tlumočnickou činnost a související zpřísnění zefektivnění sankcí.

Znalecká činnost Kriminalistického ústavu PČR

V roce 2018 bylo Kriminalistickému ústavu PČR doručeno celkem 9 008 (-787, -8 %) žádostí o zpracování zakázek. Největší pokles byl zaznamenán zejména v odvětvích znaleckého zkoumání genetika, daktyloskopie a balistika. Naproti tomu meziroční nárůst počtu došlých zakázek byl zaznamenán především u odvětví fonoskopie, biologie, defektoskopie a metalografie. V hodnoceném období bylo zahájeno zkoumání v odvětví jazyková expertiza psaného projevu.

V roce 2018 bylo vyřízeno 10 096 (-466, -4,1 %) zakázek. Z uvedeného počtu zakázek bylo zpracováno 582 (-14, -2,3 %) znaleckých posudků a 2 928 (-70, -2,3 %) odborných vyjádření. Dále bylo vyřízeno 3 153 (+492, +18,5 %) zakázek, při jejichž zpracování bylo provedeno znalecké zkoumání jiným způsobem, a 3 376 (-931, -21,6 %) zakázek bylo vyřízeno provedením požadované kriminalistickotechnické činnosti.

Počet požadavků o fyziodetekci (vyšetření nebo výslech na detektoru lži) dosáhl v roce 2018 počtu 85 (+7). V odvětví chemie a fyzikální chemie bylo v roce 2018 znaleckým zkoumáním doloženo 59 (+2) pěstíren a 38 (-21) varen drog.

V průběhu roku 2018 bylo znalci Kriminalistického ústavu na základě požadavků realizováno celkem 69 (+1) výjezdů, a to především k ohledání místa činu. Nejčastěji vyjížděli kriminalističtí znalci z odvětví analýza dat a zkoumání nosičů dat, chemie a fyzikální chemie, elektrotechnika, zkoumání fotografií a fotografické techniky a biologie.

V odvětví genetiky bylo do Národní databáze DNA, spravované Kriminalistickým ústavem, v roce 2018 vloženo 24 326 (-859) profilů DNA. Ke dni 31. 12. 2018 bylo v databázi uloženo celkem 255 077 profilů DNA (z toho je 227 033 profilů DNA osob, 21 258 profilů DNA stanovených ze stop z míst neobjasněných trestných činů, 2 916 eliminačních vzorků a 3 870 ostatních profilů – např. neznámé mrtvoly, příbuzní pohřešovaných osob). V roce 2018 byly zjištěny následující shody: osoby s osobou – 1 443, osoby se stopou – 656, stopy se stopou – 39.

V odvětví daktyloskopie bylo v průběhu roku 2018 zasláno ke zpracování a vložení do informačního systému AFIS celkem 28 065 (-556) daktyloskopických karet, z toho bylo 17 198 pro trestní účely, 1 339 pro Interpol a 9 528 pořízených v souladu s právními předpisy upravujícími pobyt cizinců na území ČR. Zpracováno a vloženo do informačního systému AFIS bylo celkem 33 039 (+2 377) daktyloskopických karet. Porovnáním zpracovaných daktyloskopických karet s informačním systémem AFIS bylo zjištěno celkem 155 (+39) shod s otisky prstů daktyloskopovaných osob a 223 (+103) shod se stopami z dosud neobjasněných trestných činů.

V oblasti výzkumu, vývoje a inovací se pracovníci Kriminalistického ústavu podíleli na 14 projektech (z toho 4 ve spolupráci s externími subjekty). Z výzkumné činnosti má Kriminalistický ústav celkem 78 certifikovaných metodik.

3.12 EKONOMICKÁ OBLAST

V oblastech veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti státu má MV zákonem vymezenou působnost, aktivity v těchto oblastech souvisejí s činnostmi většiny subjektů působících v rámci MV.

Nejvýrazněji se oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku dotýká činností v rámci PČR, HZS ČR a SUZ MV.

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtu PČR, HZS ČR, včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2016 až 2018:

v tis. Kč

schválený rozpočet	2016	2017	rozdíl 2017-2016	2018	rozdíl 2018-2017
příjmy MV	7 273 322	8 119 944	846 622	9 553 497	1 433 553
výdaje MV	59 078 280	63 347 442	4 269 162	71 882 370	8 534 928
z toho: P ČR	31 422 966	33 907 656	2 484 690	40 075 142	6 167 486
HZS ČR	7 807 958	8 705 148	897 190	10 027 453	1 322 305

Pozn.: Finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Prostředky na platy pro rok 2018 kalkulují oproti roku 2017 s 8% meziročním růstem objemu platů u příslušníků ve výši 1 761 234 tis. Kč v návaznosti na růst stupnic základních tarifů pro příslušníky o 10 % od 1. 7.2017 a o dalších 9 % ve výši 2 155 424 tis. Kč v návaznosti na růst stupnic základních tarifů pro příslušníky o 10 % od 1. 11. 2017. U občanských zaměstnanců dochází k meziročnímu růstu platů o 9 % ve výši 278 508 tis. Kč, a to v souvislosti s navýšením základních stupnic platových tarifů o 10 % od 1. 11. 2017. Na dopady novely zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, bylo navýšeno 299 136 tis. Kč, a to zejména v oblasti úplného proplácení přesčasové práce.

Další finanční prostředky ve vztahu k PČR jsou každoročně vynakládány na centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV – např. na datové schránky bylo v průběhu roku 2018 uvolněno do rozpočtu ministerstva z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem 605 000 tis. Kč.

Ve spojitosti se zmiňovanou problematikou bylo v průběhu roku 2018 například převedeno:

z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 28 134 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a do volebních pozorovatelských misí, přesun k PČR a HZS ČR;
- 20 465 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení automobilového žebříku (zákon č. 240/2000 Sb.);
- 16 868 tis. Kč určeno pro HZS ČR na opravu cisternové automobilové stříkačky (zákon č. 239/2000 Sb.);
- 9 103 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na odstraňování škod a provádění likvidačních prací

v důsledku mimořádné události v areálu muničních skladů ve Vrběticích za 1. a 2. pololetí 2018 (zákon č. 239/2000 Sb.);

- 9 983 tis. Kč určeno pro HZS ČR na zhodnocení vozidla Tatra AV 14 (zákon č. 240/2000 Sb.);
- 45 181 tis. Kč určeno pro HZS ČR na pořízení cisternového a průzkumného zodolněného automobilu, cisternového automobilu velkoobjemového a terénního automobilu (zákon č. 240/2000 Sb.);

z jiných kapitol státního rozpočtu

- 113 tis. Kč určeno pro PČR v souvislosti s odstřelem divokých prasat nakažených africkým morem, přesun z kapitoly MZe;
- 7 083 tis. Kč určeno na ochraňovatelskou činnost majetku Správy státních hmotných rezerv prováděnou jednotlivými ochraňovateli v rámci HZS ČR, přesun z Kapitoly Správa státních hmotných rezerv;
- 350 tis. Kč určeno pro HZS ČR na projekt „Zlepšení akceschopnosti a odborné způsobilosti moldavských hasičů II“, přesun z kapitoly MZV;
- 536 tis. Kč určeno pro PČR na pokrytí výdajů spojených s výkonem letecké činnosti při hašení lesních požárů leteckou technikou v rámci Letecké hasičské služby, přesun z kapitoly MZe;
- 120 tis. Kč určeno pro PČR na pokrytí výdajů spojených s předpokládaným objemem letových výkonů pro rok 2018 při využití vrtulníku EC 135, přesun z kapitoly MO;
- 113 731 tis. Kč určeno pro PČR a HZS ČR na realizaci úspor energie vybraných objektů v rámci programu č. 11528 – NZÚ – budovy veřejného zájmu do programu č. 01412 – Rozvoj a obnova nemovitého majetku PČR a do č. programu

01422 – Rozvoj a obnova nemovitého majetku HZS ČR, přesun z kapitoly MŽP;

- 24 682 tis. Kč určeno pro PČR za účelem zajištění letecké záchranné služby Leteckou službou PČR na základnách v Praze a v Brně, přesun z kapitoly MZd.

Rekapitulace výdajů kapitoly MV v roce 2018

Rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na 2018	71 882 370
uvolněno z kapitoly VPS	895 401
převedeno z jiných kapitol SR	504 749
souvztažné navýšení příjmů a výdajů	20 298
převedeno jiným kapitolám SR	-382 210
stav k 31. 12. 2018	72 920 608

Rozpočet po změnách PČR činí k 31. 12. 2018 celkem 40 901 751 tis. Kč tzn., že v průběhu roku 2018 došlo k navýšení o 826 609 tis. Kč.

Rozpočet po změnách HZS ČR činí k 31. 12. 2018 celkem 10 387 906 tis. Kč tzn., že v průběhu roku 2018 došlo k navýšení o 360 452 tis. Kč.

Jak je již uvedeno výše, finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů, tato kategorie výdajů je uvedena v samostatných specifických ukazatelích MV.

Podrobné zhodnocení dosažených výsledků hospodaření MV za rok 2018 bude předmětem návrhu Státního závěrečného účtu kapitoly MV a dalších hodnotících dokumentů.

3.13 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ

Správa základních registrů (SZR)

V roce 2018 SZR rozšířila svoji působnost danou zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech a uskutečnila celou řadu aktivit směřujících k naplnění její působnosti podle zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce a zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci a v neposlední řadě podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, jehož rychlý legislativní vývoj v uplynulém období reaguje, stejně jako předchozí dva uvedené zákony, na potřebu včasného splnění všech požadavků vyplývajících pro ČR z nařízení EP a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice č. 1999/93/ES (zkráceně eIDAS).

SZR uvedla 1. 7. 2018 do produkčního provozu nový informační systém veřejné správy, Národní bod pro identifikaci a autentizaci, který ověřením identity uživatele a propojením s příslušným identifikátorem v základním registru obyvatel zajistí zavádění on-line služeb využívajících bezpečnou elektronickou identifikaci uživatelů na nejvyšší úrovni důvěryhodnosti. Souběžně se spuštěním Národního bodu došlo i ke spuštění systému pro výdej identifikačního certifikátu ve výrobním procesu nového občanského průkazu s čipem v souladu se zákonem č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech. Ke konci roku byla identifikace národním bodem využívána v rámci čtyř poskytovatelů služeb – Portál občana, eRecept, portál ČSSZ a portál finanční

správy. V rámci požadavků bezpečnostních složek s odkazem na zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, byla zahájena příprava řešení národní certifikační autority zajišťující kvalifikované certifikační služby zejména pro bezpečnostní složky. Koncem roku 2018 byla zahájena certifikace tohoto systému jako kvalifikovaného poskytovatele služeb.

Detailním rozbohem interních procesů z pohledu ochrany osobních údajů a práva na informace se SZR soustředila také na implementaci nařízení EP a Rady (EU) č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice č. 95/46/ES (zkráceně GDPR).

V období od zahájení produkčního provozu základních registrů do konce roku 2018 v nich orgány veřejné moci uskutečnily více než 2 miliardy transakcí.

Dostupnost služeb základních registrů byla v průběhu roku 2018 zabezpečena na požadované úrovni. Případné krátkodobé výpadky některých služeb byly v rámci garantované úrovně poskytovaných služeb (SLA) a v naprosté většině případů spojené s nutnou údržbou systému, eventuálně se standardní aktivitou pro prověření krizových postupů v rámci nácviku plánu obnovy.

Důležitým nástrojem pro zvýšení transparentnosti veřejné správy se stal také registr smluv, jakož i tzv. otevřená data zakotvená s účinností od 19. 9. 2016 zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu

k informacím. Navazující nařízení vlády č. 425/2016 Sb. zavedlo, s účinností od 1. 1. 2017, povinnost zveřejňování obsahu vybraných rejstříků, seznamů a evidencí ve formě otevřených dat. Toto nařízení bylo s účinností od 1. 1. 2019 významně rozšířeno z původních 11 ks datových sad na současných 24 ks.

Pro potřeby výkonu činnosti městských policíí byl zprovozněn formulář v prostředí CzechPOINT@office umožňující strážníkům online ověření podezřelého vozidla na základě SPZ/VIN v centrální policejní evidenci. Formulář je použitelný jak ze stolního počítače, tak i z mobilních zařízení (smartphone, tablet).

Informační a komunikační systémy PČR

V roce 2018 byl realizován další rozvoj funkcionalit informačního systému **ETR** (evidence trestního řízení) zejména v oblasti spisové služby (skartační řízení, ukončování spisů, vkládání dokumentů, přidělování JID apod.). Byla implementována řešení s ohledem na eIDAS (kvalifikovaný elektronický podpis, pečeť a časová razítka). V rámci informačního systému ETR byl spuštěn nový ztotožňovací modul fyzických osob s ohledem na zavedení AIS PČR. Byly vytvořeny nové typové formuláře podle požadavků gestorů jednotlivých problematik. Došlo k rozšíření funkcionalit stávající aplikace ETR v prostředí mobilní bezpečné platformy, včetně úprav informačního systému ETR (vkládání objektu, detail spisu atd.). V roce 2018 byl PČR informační systém ETR poskytnut Bezpečnostní informační službě, která jej také využívá.

V oblasti mezinárodních, zejména **evropských informačních systémů** probíhá postupná realizace plánu na doplnění funkcionalit do stávajících informačních systémů (SIS, VIS, EURODAC, PRŮM) a vývoj nových informačních systémů (EES, ETIAS, PNR, ECRIS-TCN). Projekty jsou zastřešeny programem *interoperability evropských informačních systémů*. Rozsah prací je značný a představuje výzvu nejen pro PČR, ale i další spolupracující orgány státní správy. U všech systémů je nedílnou složkou soulad se zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, a nutnost implementovat nové požadavky vyplývající z nové vyhlášky č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Významně také narůstá využívání biometrie a mobilních zařízení napříč zmiňovanými systémy, což má přímý dopad na metody práce PČR. U většiny evropských informačních systémů probíhaly přípravy na evaluace ČR v oblasti aplikace Schengenského acquis.

Schengenský informační systém II (SIS II) je mezinárodním pátracím policejním systémem. V prosinci 2018 byl schválen upravený právní rámec. Postupně do tří let od schválení (2019–2021) budou funkcionality implementovány. Vzhledem k trendu pravidelného meziročního nárůstu zátěže o 20–30 % jsou realizovány projekty navýšení výkonu SIS. Probíhá druhá fáze projektu SIS II AFIS, která umožní národním složkám provádět lustrace v SIS pomocí otisků prstů. Týmy kolem SISu se dále zaměřují na zvýšení efektivity využívání systému v každodenní praxi sladěním dotazovacích nástrojů a výstupů dotazů.

Vízový informační systém (VIS) je především systémem pro koordinaci vydávání krátkodobých schengenských víz a kontrolu vstupu na území schengenského prostoru. Probíhá projednávání úprav právních základů, schválení je předpokládáno v roce 2019. Na národní úrovni probíhá optimalizace vízového procesu, úprava rozhraní mezi systémy MV a MZV a příprava na rozsáhlou obměnu biometrických periférií.

EURODAC slouží především k určení země příslušné pro vedení azylového řízení. Právní rámec spojený s aktualizací Dublinských dohod obsahuje velké množství rozšiřujících funkcionalit, ale jeho schválení je vzhledem k vazbě na otázky migrace obtížně předvídatelné. Připravuje se možnost lustrace EURODAC z mobilních zařízení.

EES – systém bude sloužit pro sledování dodržování délky pobytu osob třetích zemí na území schengenského prostoru. V roce 2017 byl schválen právní základ systému Entry/Exit a celý rok 2018 probíhaly přípravy na technickou implementaci jak na úrovni centra (zaštiťuje eu-LISA), tak na straně národních projektů. PČR analyzuje všechny dopady realizace projektu, které kromě informačního systému zasahují i odbavování cestujících na mezinárodních letištích. Samotná realizace pak bude probíhat v letech 2019 až 2021.

ETIAS – účelem systému je předběžně prověření nevízových příslušníků třetích zemí před započítáním cesty do zemí schengenského prostoru. V září 2018 byl schválen právní základ ETIAS. V roce 2018 začaly a v roce 2019 budou pokračovat práce na jeho implementaci. Vzhledem k provázanosti na většinu ostatních evropských informačních systémů je vývoj náročný zejména pro centrální systém, tedy eu-LISA.

PNR (Passenger Name Records) - slouží k identifikaci rizikových a nežádoucích osob v letecké dopravě. Právní základ byl schválen v roce 2016. V roce 2018

probíhala implementace systému PNR v PČR. První fáze bude ukončena v lednu 2019, plné funkcionality bude dosaženo v srpnu 2019.

ECRIS-TCN – systém slouží k předávání informací o odsouzených osobách třetích zemí v jednotlivých zemích schengenského prostoru a jejich identifikaci pomocí otisků prstů. V roce 2018 probíhala intenzivní jednání k právnímu základu, který by měl být přijat během roku 2019, kdy by také měla započít implementace.

Z hlediska mobility ICT PČR se podařilo dosáhnout rutinního provozu **mobilní bezpečné platformy** (operativní využívání informačních zdrojů pomocí mobilních zařízení), zejména služby lustrace. Další významnou službou je taktický koordinační systém mobilní bezpečné platformy, sdílení dat a přenos multimediálních zpráv, který se stal standardem při bezpečnostních opatřeních PČR. Došlo i k navýšení koncových zařízení o cca 1 300 kusů. Pokračuje rozvoj mobilní bezpečné platformy s cílem poskytnout koncovým uživatelům potřebné portfolio služeb pro potřeby výkonu služby.

3.14 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Azyl a migrace²²

Po letech 2015 a 2016, kdy migrační krize v Evropě dosáhla svého vrcholu, se za pomoci nejrůznějších opatření na bilaterální a unijní úrovni v kombinaci s vnějším rozměrem migrační politiky podařilo částečně snížit migrační tlak na členské země EU. Již v roce 2017 byl registrován pokles v počtech osob, které nelegálně cestovaly do Evropy. Zatímco v roce 2016 se jednalo o 511 047 osob, v roce 2017 tento počet klesl na 204 6654 osob. **Za rok 2018 byl do EU zaznamenán příchod celkem 150 033 osob, což v porovnání s předchozím rokem znamená celkový pokles o zhruba čtvrtinu (-26,7 %) a vůbec nejnižší počet nelegálních přechodů vnější hranice EU za posledních pět let.** K nejvýraznějšímu uklidnění v roce 2018 došlo na centrální středomořské trase. Mezi hlavní příchozí se řadí občané Guiney, Maroka, Mali, Sýrie a Afghánistánu.

Možnost opakování situace z předchozích let, zejména s přihlédnutím na trvající nestabilitu v evropském příhraničí, ovšem nelze vyloučit.

Migrace směrem do Itálie v polovině roku 2018 výrazně poklesla, a to zejména díky protiimigrační politice současné italské vlády, která začala odmítat lodě neziskových organizací zachraňujících migranty ve Středozemním moři. Dalším faktorem byla i posílená spolupráce EU se severoafrickými (Libye) a dalšími africkými zeměmi. **Za rok 2018 bylo v rámci příjezdů na centrální středomořské trase (Itálie, Malta) evidováno celkem 23 485 osob, což představuje o 80% pokles v porovnání se stejným obdobím roku 2017 a nejméně od roku 2012.** Co se týče místa vyplutí, tak oproti roku 2017, kdy se 90 % migrantů dostávalo do EU z Libye, začali migranti více

využívat i Tunisko a Turecko. V roce 2018 tak z Libye směrem do Itálie vyplulo 56 % osob, z Tuniska 24 % a z Turecka 10 %. Zásadním momentem vedoucím ke snížení tlaku na Itálii bylo také posílení operability libyjské pohraniční a pobřežní stráže, která je díky celkové podpoře schopna lépe chránit své námořní hranice. To pouze potvrdilo fakt, že pro stabilizaci migrační situace v EU je zapotřebí především efektivní a řádná spolupráce s třetími zeměmi.

Situace ve východním Středomoří a navazující západobalkánské trase byla v roce 2018 i nadále determinována především prováděním společného prohlášení Evropské rady a tureckého premiéra z 18. 3. 2016²³ a faktickým uzavřením průchodnosti makedonsko-řecké hranice. Spolupráce s Tureckem se tak i přes několik křehkých faktorů politického i technického rázu těší všeobecné podpoře. V červnu 2018 proto Evropská rada rozhodla o poskytnutí dalších 3 mld. EUR na podporu uprchlíků v Turecku (původní 3 mld. EUR již byly plně alokovány). Provádění společného prohlášení se neefektivněji projevuje na omezení nelegálních vyplutí od tureckých břehů na ostrovy v Egejském moři.

Zatímco příjezdy přes centrální středomořskou trasu během roku 2018 velmi výrazně klesly, migrace na západní a východní středomořské trase zaznamenala meziroční nárůst. Od roku 2015, kdy bylo zaznamenáno 885 386 nelegálních vstupů, počty nelegálních překročení nejprve klesaly. V roce 2016

²² Zdroj statistik: Frontex

²³ Dne 18. 3. 2016 podepsali Turecko a Evropská unie společné prohlášení, jehož součástí je i tzv. schéma 1:1, které stanovuje, že za návrat do Turecka každého nově příchozího Sýřana po 20. 3. 2016, bude přesídlen jiný syrský uprchlík z Turecka do EU. Do konce roku 2018 bylo na základě prohlášení navraceno 2 404 migrantů, z toho 345 Sýřanů, a současně bylo z Turecka do EU přesídleno 21 559 syrských uprchlíků.

bylo evidováno 182 277 nelegálních překročení hranic (pokles o 79 %), o rok později to bylo 42 319 (další pokles o 77 %). **V roce 2018 došlo opět k nárůstu migrační aktivity na této trase a celkový počet registrovaných nelegálních přechodů na východní středomořské trase dosáhl celkem 56 560**, kde se jedná o meziroční nárůst o 34 %. Tento nárůst byl způsoben zejména z důvodu zvýšeného tlaku na pozemní turecko-řeckou hranici, a to téměř trojnásobně oproti předchozímu roku²⁴. Nejpočetnější skupinou zadržovaných osob jsou na této hranici občané Turecka. I přesto se nicméně jedná o počty stále diametrálně nižší než během vrcholu migrační krize.

Počty příchozích přes Egejské moře, které nejčastěji volili Afgánci, Syřané a Iráčané, pak zůstaly na úrovni roku 2017. Jako velice riziková je i nadále hodnocena situace na řeckých ostrovech, kde jsou osoby zadržovány zejména z důvodu jejich možného navrácení zpět do Turecka, což je podmínka stanovená společným prohlášením. Řecká vláda se však s pomocí UNHCR snaží situaci řešit přesunem části migrantů z ostrovů na pevninu a zlepšováním podmínek v hotspotech, do čehož byla v zimních měsících zapojena také armáda. Zásadním problémem ovšem i nadále zůstává překročení kapacit všech ubytovacích zařízení a neefektivita řecké státní správy při provádění návratů. Tato situace měla přímý dopad na dění v zemích podél západo-balkánské trasy, kde došlo k čtyřnásobnému meziročnímu nárůstu nelegálních překročení hranic. Tlaku byla vystavena zejména Bosna a Hercegovina, která v roce 2018 zaregistrovala 24 000 nelegálních příchozů.

Nejvytíženější v roce 2018 byla západní středomořská trasa přes Maroko do Španělska, do kterého po moři přicestovalo více osob než za předchozí tři roky dohromady. Docházelo i k pokusům o násilné proniknutí do španělských enkláv v Africe, na což Španělsko reagovalo obnovením readmisní dohody s Marokem, na jejímž základě jsou migranti přicházející z Maroka vraceni zpět. **V roce 2018 na španělské území vstoupilo celkem 57 034 osob, což představuje nárůst o 147 % v porovnání se stejným obdobím roku 2017 a již druhým rokem v řadě se příchody více než zdvojnásobily.** Španělsko se tak v roce 2018 stalo nejvyhledávanější destinací v rámci migrace přes Středozemní moře. Maroko se v této souvislosti stalo jednou z nejvytíženějších tranzitních zemí především pro migranty pocházející ze zemí

západní Afriky a pásu Sahelu. Mimo jiné díky již existující diaspoře v Evropě je Maroko také důležitou zemí původu a v posledních měsících a jeho občané spolu s osobami ze subsaharských zemí tvořili významnou skupinu příchozích po této trase.

V roce 2018 bylo v EU podáno celkem 580 800 (Eurostat) žádostí o mezinárodní ochranu, což znamená pokles o 11 % oproti roku 2017. Hlavními zeměmi destinace byly Německo, Francie, Řecko, Španělsko a Itálie. Mezi hlavními třemi národnostmi figurovali občané Sýrie, Afghánistánu a Iráku. Došlo také k nárůstu žádostí o mezinárodní ochranu z bezvívzových zemí, zejména Venezuely, Gruzie a Kolumbie.

Celková situace v posledních letech vedla v členských státech k postupné změně diskursu, který nyní směřuje k přijetí trvale udržitelného komplexního řešení na evropské úrovni namísto reaktivního přístupu. Na unijních fórech stále více rezonují názory na potřebu plného zajištění kontroly vnější hranice EU, boje proti převaděčským skupinám, posílení spolupráce se zeměmi původu a transitu a zefektivnění návratové politiky, která je považována za jednu z největších současných výzev. Evropská rada červnu 2018 potvrdila potřebu tzv. **komplexního přístupu k migraci**, jenž propojuje zintenzivnění snah ve vnější dimenzi se zlepšením ochrany vnějších hranic EU a budováním silného azylového a migračního systému dovnitř unie. To se přímo podepsalo na projednání unijní legislativy či předložení nových návrhů.

Během roku 2018 pokračovalo projednávání revize balíčku sedmi návrhů tzv. **společného evropského azylového systému (SEAS)** předloženého v roce 2016. Návrh **kvalifikačního nařízení**, návrh novely **příjemné směrnice** a návrh **nařízení o zřízení unijního přesídlovacího rámce** jsou od roku 2017 projednávány v rámci dialogů s EP – jednání jsou však v současné době pozastavena, a to vzhledem k neochotě EP v těchto jednáních pokračovat. Návrh **nařízení o systému Eurodac** je též projednáván v dialogu, a to již od roku 2016. Návrh **procedurálního nařízení** a návrh na revizi **dublinkského nařízení** jsou stále předmětem jednání na pracovní úrovni v rámci Rady. V případě návrhu **nařízení o Agentuře EU pro otázky azylu (EUAA)** bylo dosaženo dohody s EP již na konci roku 2017. V září 2018 navíc EK představila **pozměněný návrh nařízení o EUAA**, jenž posiluje mandát agentury. Žádný z návrhů SEAS tedy nebyl oficiálně odsouhlasen a vyjednávání budou pokračovat i během roku 2019.

²⁴ Nelegální přechody pozemní cestou v roce 2015: 12 207, v roce 2016: 7 672, v roce 2017: 7 587, v roce 2018: 22 546.

Od září 2017 probíhá vyjednávání s EP o návrhu směrnice o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysoce odborné dovednosti (**tzv. modré karty**), jehož cílem je dle EK zvýšit schopnost EU přilákat a udržet si pracovníky ze třetích zemí s vysoce odbornými dovednostmi a posílit konkurenceschopnost EU. Z důvodu neslučitelnosti pozice Rady a EP v řadě bodů návrhu však došlo k zablokování jednání.

Dne 12. 9. 2018 představila EK návrh na revizi směrnice o navrácení neoprávněně pobývajících cizinců (**tzv. návratové směrnice**). Předložení novely, ke kterému vyzvala ve svých červnových závěrech ER, je jedním z kroků směrem ke zvýšení účinnosti návratové politiky, jež je dlouhodobě velmi nízká (36 % v roce 2017). Návrh zásadním způsobem mění ideovou koncepci revidované návratové směrnice, jež je zatím založena na preferenci dobrovolného vycestování. Cílem novely je naopak rehabilitace institutu zajištění cizince za účelem realizace jeho návratu. Nová směrnice by též měla zkrátit dobu řízení a lépe provázat azylové řízení s následným řízením o návratu. Mezi členskými státy panuje široký konsensus, pokud jde o základní směřování návrhu.

Dne 17. 5. 2018 předložila EK návrh revize nařízení o **vytvoření evropské sítě styčných úředníků pro přistěhovalectví**. Cílem tohoto návrhu je lépe koordinovat fungování sítě styčných úředníků, kteří jsou do třetích zemí vysíláni za účelem navazování a zlepšování styků s orgány hostitelské země v otázkách migrace, předcházení nelegální migrace a usnadňování navrácení. Rada schválila svou pozici pro vyjednávání s EP dne 14. 11. 2018.

Schengenský prostor a ochrana hranic

Dne 12. 9. 2018 předložila EK návrh revidovaného nařízení o **Evropské pohraniční a pobřežní stráž (Frontexu)**. EK tímto návrhem reflektuje dlouhodobě akcentovanou prioritu, kterou je efektivní ochrana vnějších hranic EU/Schengenu, a výzvy ze strany členských států (včetně ČR) na posílení role Frontexu v tomto ohledu. Zabezpečení vnější hranice je pravidelně deklarováno i jako zásadní předpoklad řešení migrační politiky EU. Hlavními cíli návrhu je posílení role agentury při podpoře členských států při ochraně vnějších hranic a provádění návratů či posílení spolupráce s třetími zeměmi (např. prostřednictvím společných operací, podpora organizace návratů do jiných třetích zemí). Návrh pro tento účel předpokládá s vytvořením tzv. stálého sboru čítajícího celkem 10 000 osob do roku 2020.

Právě otázka výše posílení stálého sboru se stala jedním z hlavních bodů diskuse v rámci Rady, kdy členské státy opakovaně vyjadřovaly nesouhlas s ambiciózním plánem navrhovaným EK. Koncem roku 2018 bylo dokončeno první čtení předmětného návrhu nařízení, jeho projednávání bude pokračovat v roce 2019.

V roce 2018 rovněž probíhala jednání EU s balkánskými státy o dohodách týkajících se činnosti prováděné Frontexem na území těchto států (konkrétně jde o Srbsko, Severní Makedonii, Černou Horu, Bosnu a Hercegovinu a Albánii). V říjnu 2018 byla podepsána takováto dohoda s Albánií. V případě dalších států dochází k finalizaci, kdy ve všech případech bylo již dosaženo předběžné shody.

Dne 17. 4. 2018 předložila EK návrh nařízení o **posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům vykonávajícím právo volného pohybu**. Pokud se jedná o doklady totožnosti, měly by podle návrhu povinně splňovat minimální standardy Mezinárodní organizace pro civilní letectví - ICAO, obsahovat biometrické údaje (zobrazení obličeje a dva otisky prstů) a být uloženy na bezkontaktním čipu. Pobytové karty rodinných příslušníků občanů Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, by měly být vydávány ve formátu povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí v souladu s platnou legislativou – tedy včetně biometrických údajů a bezkontaktního čipu. Co se týká povolení k pobytu vydávaných občanům Unie, návrh stanoví minimální údaje, které by tyto doklady měly obsahovat. V rámci hodnocení dopadů byla jako nejlepší zvolena varianta s bezkontaktním čipem a jedním biometrickým údajem – fotografií. V prosinci byl zahájen dialog s EP a EK. Schválení finálního znění návrhu nařízení se očekává v první polovině roku 2019.

Dne 27. 9. 2017 předložila EK sdělení o ochraně a posílení Schengenu, k němuž byl připojen návrh na **změnu Schengenského hraničního kodexu** a doporučení o provádění ustanovení stávajícího Schengenského hraničního kodexu, která se týkají **kontrol na vnitřních hranicích**. Cílem návrhu je prodloužit max. dobu, po kterou je možné znovuzavést ochranu vnitřních hranic, avšak zároveň stanovit lepší záruky pro to, aby znovuzavedení bylo užíváno přiměřeně a jen v opodstatněných případech – konkrétně se zejména jedná o novou povinnost předložit analýzu rizik, která má mimo jiné prokázat, že znovuzavedení je posledním možným opatřením, přiměřeným vůči identifikované hrozbě. Rada

schválila svou pozici k návrhu v červnu 2018 a došlo k zahájení projednávání v trialogu.

V listopadu 2018 došlo k finální shodě Rady a EP na třech nařízeních, které jsou součástí legislativního balíčku (který byl předložen EK již v roce 2016) s cílem zlepšit **Schengenský informační systém (SIS)** z technického hlediska a reagovat na vývoj určitých forem závažné trestné činnosti, včetně terorismu. Jedná se o oblast policejní a justiční spolupráce v trestních věcech (nařízení EP a Rady (EU) 2018/1862), oblast hraničních kontrol (nařízení EP a Rady (EU) 2018/1861) a navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (nařízení EP a Rady (EU) 2018/1860). SIS tak bude posílen prostřednictvím aktualizovaných pravidel, která odstraní potenciální mezery v systému a zavedou několik zásadních změn, pokud jde o typy vloženého záznamu. To přispěje k posílení boje proti terorismu a závažné trestné činnosti a zároveň zajistí vysokou úroveň bezpečnosti v celé EU a napomůže při řízení migrace.

V září 2018 se dospělo k finální shodě k nařízení, kterým se zřizuje **Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)**. Díky systému ETIAS bude možno provádět předběžné kontroly státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, kteří cestují do schengenského prostoru, a v nezbytném případě jim cestovní povolení odepřít. Systém napomůže posílení vnitřní bezpečnosti, předcházení nedovolenému přistěhovalectví, ochraně veřejného zdraví a omezení zdržení na hranicích, neboť bude identifikovat osoby, které mohou v některé z uvedených oblastí představovat riziko, a to ještě před tím, než se tyto osoby dostanou na vnější hranice. Na budování nového systému, který by měl být v provozu od roku 2021, by měla začít pracovat agentura eu-LISA spolu s členskými státy (obdobně, jako je tomu u Systému vstupu/výstupu (EES) zřízeného nařízením EP a Rady (EU) 2017/2226, který má být uveden do provozu do roku 2020).

EK v prosinci 2017 předložila návrhy nařízení, které obsahují dlouho avizované řešení **interoperability mezi informačními systémy EU v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti**. Navržená nařízení přispějí k lepšímu odhalování bezpečnostních hrozeb, k potírání podvodného zneužívání totožnosti, ke zlepšení kontrol na vnějších hranicích a k předcházení nelegální migraci a boji proti ní. Zavádějí čtyři nové nástroje ke zlepšení toku informací, a to **Evropský vyhledávací portál** pro vyhledávání ve všech příslušných databázích EU zároveň, **sdílenou službu**

pro porovnávání biometrických údajů pro vyhledávání a křížovou kontrolu biometrických údajů v příslušných databázích, **společné úložiště údajů o totožnosti** pro zjednodušení přístupu k údajům o státních příslušnících třetích zemí a **detektor vícenásobné totožnosti** pro odhalování vícenásobné totožnosti týkající se téhož souboru biometrických údajů. Nařízení se vztahují mimo jiné na Systém vstupu/výstupu (EES), Vízový informační systém (VIS), Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS), systém Eurodac, Schengenský informační systém (SIS) a Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí (ECRIS-TCN), jakož i na údaje Europolu a některé databáze cestovních dokladů Interpolu. V říjnu 2018 byl zahájen trialog s EP a EK.

KOORDINACE SCHENGENSKÉ PROBLEMATIKY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Vláda ČR schválila svým usnesením ze dne 30. 4. 2018 č. 279 materiál **Zpráva o plnění Národního schengenského plánu** ke dni 31. 12. 2017. Jedná se o čtvrté vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení. V roce 2018 probíhaly přípravy na pravidelné (již třetí) schengenské hodnocení ČR v provádění schengenského acquis na základě nařízení Rady (EU) č. 1053/2013 o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis, které se uskuteční v období od ledna do března 2019.

V období od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018 provedl odbor azylové a migrační politiky MV v souladu s § 6 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), kontrolu dodržování bezpečnostních podmínek u dvou provozovatelů mezinárodních letišť. Kontroly byly provedeny u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na němž se na vnějších letech odbaví alespoň 5 000 osob v kalendářním roce a u jednoho provozovatele mezinárodního letiště, na němž se na vnějších letech odbaví alespoň 1 000 000 osob v kalendářním roce. U kontrolovaných osob bylo zjištěno celkem 9 porušení zákona o ochraně státních hranic.

Vízová politika

S ohledem na potřebu přehodnotit společnou vízovou politiku EU předložila EK v březnu 2018 **Sdělení EK - Přizpůsobení společné vízové politiky novým výzvám**. Cílem dokumentu je usnadnit cestování, podpořit boj proti nelegální migraci, snížit bezpečnostní riziko a využít pokrok v technologiích.

Prvním krokem v rámci této reformy EK vydala **návrh nařízení EP a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (Vízový kodex)**. Hlavním úkolem revize tohoto nařízení je úprava a další prohloubení postupů a podmínek vydávání krátkodobých víz. Členské státy v prosinci 2018 zahájily dialog s EP ohledně výsledné podoby tohoto dokumentu.

V souvislosti s modernizací a optimalizací společné vízové politiky EU předložila EK v květnu 2018 návrh na změnu **Vízového informačního systému (VIS)**, který byl uveden do provozu v roce 2011 a úřady členských zemí jej využívají k registraci a kontrole osob žádajících o vízum do schengenského prostoru. VIS kromě krátkodobých víz bude nově shromažďovat i informace o dlouhodobých vízech a údaje o povoleních k pobytu včetně jejich zamítnutí či zrušení. Tyto údaje by měly sloužit k usnadnění identifikace prováděné policejními orgány na hranicích nebo na území a vyplnit tak informační mezeru ve sdílení pobytových oprávnění napříč členskými státy. Důležitou změnou je využití interoperability informačních systémů při procesu udělování víza. Interoperabilita systémů umožní provést automatickou kontrolu záznamů napříč dalšími systémy. V prosinci 2018 členské státy domluvily společný postoj pro vyjednávání o konečné podobě revize nařízení VIS s EP.

Legislativní návrhy zřizující finanční nástroje v oblasti vnitřních věcí na období 2021-2027

EK představila dne 2. 5. 2018 první balíček legislativních a nelegislativních návrhů k novému víceletému finančnímu rámci EU na 2021-2027.

Dále dne 29. 5. 2018 představila balíček legislativních návrhů k podobě politiky soudržnosti na období 2021-2027, který mj. obsahuje i návrh nařízení o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a víz (návrh CPR). Tento návrh oproti stávajícímu období zásadním způsobem mění přístup

k administraci fondů v oblasti vnitřních věcí. Byť lze obecně harmonizaci pravidel přivítat, už teď je zcela zřejmé, že pro fondy v oblasti vnitřních věcí dojde zavedením pravidel v rámci návrhu CPR k výraznému navýšení administrativní zátěže a s tím spojenému navýšení administrativních nákladů.

Samotné návrhy nařízení, kterými se zřizují Azylový a migrační fond (AMF), Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a víz v rámci Fondu pro integrovanou správu hranic (BMVI), byly představeny dne 13. 6. 2018 v rámci balíčku legislativních návrhů k tematickému celku migrace, hranice a bezpečnost. Všechny tři zmíněné finanční nástroje tvoří nástupce již existujících fondů v oblasti vnitřních věcí pro současné programové období 2014–2020.

ČR se k návrhům specifických nařízení k AMF, ISF a BMVI staví pozitivně, zejména oceňuje skutečnost, že jsou přehledně strukturována a jasně formulována, což přispívá k přehlednosti a transparentnosti textu. Dále ČR oceňuje přesnější specifikaci podporovatelných akcí, což omezí případné budoucí spory ohledně jejich interpretace a eliminuje tak riziko vzniku nezpůsobitelných výdajů.

Ke všem třem návrhům nařízení uplatnila ČR během druhého pololetí 2018 v rámci 15 uskutečněných jednání Ad hoc pracovní skupiny pro finanční nástroje v oblasti vnitřních věcí řadu připomínek. Během listopadu a prosince 2018 bylo postupně u všech třech návrhů dokončeno první čtení a rakouské předsednictví představilo kompromisní znění zmíněných návrhů. V současné chvíli lze předpokládat, že finálních návrhů všech tří specifických nařízení nebude dosaženo dříve jak v průběhu finského předsednictví v Radě EU, tj. ve 2. pololetí roku 2019.

Jednání Stálého výboru COSI

MV ČR je národním koordinátorem operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a zastupuje ČR na jednáních Stálého výboru COSI v Bruselu.

Během bulharského a rakouského předsednictví v roce 2018 COSI projednával stav implementace Obnovené strategie vnitřní bezpečnosti EU, úspěšně se prováděly operační akční plány (OAPs) v rámci Politického cyklu EU. Problémem zůstávají nevyčerpané prostředky z grantů, proto se uvažuje o změně dosavadní praxe ročního plánování OAPs ve prospěch dvouletého plánování. Nosným tématem bylo posílení boje proti převaděčským sítím (migrant smuggling nets), což je dlouhodobě podporovaná priorita ČR. Jde o nedílnou součást komplexního

řešení migračních a bezpečnostních otázek na úrovni EU.

COSI projednával návrh závěrů Rady o budoucím strategickém směřování v oblasti vnitřní bezpečnosti. Novým tématem se stal boj proti polykriminálním organizovaným skupinám vykonávajícím závažnou přeshraniční trestnou činnost v rámci více oblastí trestné činnosti. Panuje shoda, že na nové formy je potřeba odpovědět i novými metodami práce policie, jako je koncept „High Value Target“ a multiexpertní „Operational Task Forces“. Problémem tohoto projektu je ale nezajištěné financování. V českých podmínkách se nabízí možnost výměny operativních informací mezi NCOZ a NPC SKPV.

ČR podporuje rychlé dosažení shody na legislativním základu – nařízení EU o interoperabilitě mezi informačními systémy EU v oblasti migrace a vnitřní bezpečnosti, které má přispět k vyšší míře efektivity využívání informačních zdrojů. Se zahájením provozu systému se počítá do roku 2020 a se spuštěním všech funkcionalit do konce roku 2022. Interoperabilita se týká celkem tří stávajících systémů: Schengenský informační systém (SIS), Eurodac a Vízový informační systém (VIS) a tří připravovaných centralizovaných systémů EU, kterými jsou: Systém vstupu/výstupu (EES), Evropský informační systém pro cestovní povolení (ETIAS) a Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí (ECRIS-TCN). Dále zahrnuje i některé databáze Interpolu (odcizené a ztracené cestovní doklady (SLTD), cestovní doklady související se záznamy (TDAWN) a data Europolu.

COSI pravidelně jedná s Politickým a bezpečnostním výborem (PSC). Společné jednání PSC – COSI doporučilo pokračovat v pilotním projektu „Crime Information Cell“ – CIC (tzv. informačního jádra pro vyšetřování trestné činnosti) v rámci operace EUNAVFOR MED Sophia na moři. ČR podporuje pilotní projekt CIC, který má přispět k zlepšení, především informační spolupráce, mezi vojenskými misemi a operacemi společné bezpečnosti a obranné politiky (CSDP) a civilními agenturami v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (JHA). Je si ale potřeba uvědomit, že chybí pevný právní základ pro sběr a výměnu operativních informací obsahujících osobní data mezi misemi a operacemi s výkonnými pravomocemi a agenturami JHA. Z operativního hlediska jsou možnosti využití pilotního projektu omezené pro operace na souši.

Byl odsouhlasen návrh závěrů Rady o ustanovení Civilního CSDP Compactu. Od členských států se

očekává vypracování Národních realizačních plánů v souladu s národní legislativou a právním rámcem EU. Brusel věří v rapidní navýšení vyslaných expertů do civilních misí CSDP a zefektivnění spolupráce s vojenskými misemi CSDP. Je potřeba počítat s větším personálním a finančním vkladem.

Dále se projednávalo zlepšení vnitřní a vnější bezpečnostní spolupráce se západním Balkánem. ČR uvítala konkrétní návrhy na prohloubení spolupráce se západním Balkánem ve všech aspektech vnitřní a vnější bezpečnosti.

Pracovní skupina pro vymáhání práva (LEWP) a Pracovní skupiny pro spolupráci v trestních věcech (COPEN)

V roce 2018 proběhlo 8. kolo vzájemných hodnocení členských států EU zaměřeného na potírání kriminality páchané na životním prostředí (specificky nelegální nakládání s odpady a nebezpečnými látkami). Hodnotící tým celkově ČR hodnotí pozitivně, ačkoliv doporučil strategičtější přístup k řešení protiprávního jednání, aktivnější spolupráci na mezinárodní úrovni a intenzivnější proškolení specialistů orgánů činných v trestním řízení. Naopak tým ocenil příklady dobré praxe v ČR a uvedl je jako vzor pro ostatní státy – např. řešení výkupu kovů (bezhotovostní platby, zákaz výkupu některých předmětů, monitoring).

Ochrana osobních údajů

V dubnu 2016 EP posvětil návrh tzv. obecného nařízení o ochraně osobních údajů a související návrh směrnice EP a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů. Tyto předpisy vstoupily v účinnost v květnu 2018. Z tohoto důvodu MV připravilo návrh vnitrostátní adaptace a transpozice již v lednu 2018. Po zbytek roku probíhal legislativní proces, který by měl být ukončen na jaře 2019.

Rozvojová spolupráce

V roce 2018 pokračovala realizace projektů MV podpořených z **Programu bezpečnostní rozvojové spolupráce (BRS)**. Na tento program bylo v roce 2018 alokováno 8 mil. Kč. Celkem bylo podpořeno 35 bezpečnostně rozvojových aktivit. Projekty byly realizovány odbory MV, útvary PČR, HZS, GIBS a neziskovou organizací Team for Ukraine. Partnerskými, resp. cílovými zeměmi spolupráce byly zejména Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Srbsko,

Moldavsko a Albánie. V menší míře byla rozvojová spolupráce uskutečněna rovněž s Vietnamem a Gruzii.

Pokračovala spolupráce v oblasti vyzdvihování a zneškodňování munice z řek a jezer v Bosně a Hercegovině, se kterou pomáhají čeští potápěči z odboru speciálních potápěčských činností a výcviku. O nedocenitelných zásluhách ČR na odminování území federace Bosny a Hercegoviny a spolupráce v oblasti výcviku bosenských potápěčských pyrotechniků svědčí i udělení plakety ze strany Federálního štábu civilní ochrany Bosny a Hercegoviny, která byla českým policejním potápěčům udělena při příležitosti mezinárodního dne civilní ochrany za mnoholetý přínos. Taktéž pokračovaly projekty zacílené na podporu ukrajinských policistů při vytváření tzv. antikonfliktních týmů (AKT). Iniciační fáze v oblasti rozvojové spolupráce při zřizování AKT týmů byla započata také v Moldavsku a Srbsku. V oblasti migrace byly s Bosnou a Hercegovinou, Moldavskem, Srbskem a Ukrajinou realizovány projekty zaměřené na problematiku nelegální migrace, ochrany hranic, vytváření analýzy rizik či na proces daktyloskopování cizinců. Dalšími tématy, kterým se jednotlivé aktivity věnovaly, byla technická asistence v oblasti boje proti terorismu, bezpečnostních hrozeb či drogové kriminality, rozvoj a podpora policejního vzdělávání, prevence a boj proti korupci, boj proti kybernetické kriminalitě, požární ochrana a ochrana obyvatel a provádění zkoušek spolehlivosti u příslušníků bezpečnostních sborů.

Multilaterální setkání vedení ministerstva

V rámci dvou **ministerských konferencí V4** v Budapešti a v Bratislavě se jednání ministrů týkala migrační problematiky, reformy unijního azylového systému a jeho možného dopadu na veřejnou bezpečnost v regionálním a EU kontextu a spolupráce při ochraně hranic především se zeměmi na západobalkánské migrační trase.

Ministr vnitra se osobně či v zastoupení náměstků MV zúčastnil několika mezinárodních konferencí, např. ministerského setkání „Vídeňského procesu“ Salcburského fóra ve Vídni, migračního dialogu zemí EU se zeměmi západní Afriky v rámci tzv. Rabatského procesu v marocké Marrákeši nebo konference Partnership for Security, Migration and Development, která se konala vídni.

Bilaterální setkání vedení ministerstva

K nejdůležitějším bilaterálním setkáním patřilo jednání ministra vnitra s eurokomisařem

pro bezpečnostní unii J. Kingem, se kterým diskutoval o problematice PNR, boji s terorismem a organizovaným zločinem a hybridních hrozbách. Komisař v rámci programu také navštívil Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám.

Ministr vnitra se zúčastnil mezinárodního cvičení civilní ochrany v bavorském Chamerau, v rámci něhož též krátce jednal s bavorským ministrem vnitra J. Herrmannem.

Uskutečnilo se společné zasedání vlád ČR a SR v Košicích a mezivládní česko-polské konzultace v Praze, při kterých došlo k výměně názorů na otázky projednávané na evropské úrovni a k diskusi o bilaterální spolupráci.

V průběhu návštěvy makedonského ministra vnitra v Praze se uskutečnil podpis protokolu k readmisní dohodě mezi EU a Makedonií a ministři jednali především o vzájemné spolupráci a působení českých policistů, kteří pomáhají při ochraně makedonsko-řecké hranice.

Mezinárodně smluvní aktivity

V oblasti **potírání nelegální migrace** probíhala i v roce 2018 jednání o textech **tzv. readmisních smluv** (smlouvy o předávání a přebírání osob neoprávněně pobývajících na území) sjednávaných jménem ČR a prováděcích protokolů k readmisním dohodám sjednávaným EU.

Dne 30. 11. 2018 byl v Praze podepsán **Protokol mezi vládou ČR a vládou Makedonské republiky k provádění Dohody o zpětném přebírání neoprávněně pobývajících osob**. Protokol je prováděcím dokumentem k unijní (resp. komunitární) readmisní dohodě, upravuje podrobnosti realizace readmisí a průvozu osob (stanovení příslušných orgánů, hraniční přechody využívané pro přebírání osob, podmínky pro doprovody, postup provádění příp. pohovorů s předávanou osobou). Předpokládá se, že Protokol vstoupí v platnost v 1. polovině roku 2019.

K podpisu je připravena **Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob** a protokol k jejímu provádění (**Protokol o provádění Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob**).

Dále je k podpisu připravena i **Dohoda mezi vládou ČR a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem a Protokol mezi vládou ČR a vládou Mongolska k provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Mongolska**

o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem. V současné době probíhá s mongolskou stranou korespondence ohledně podpisu těchto dokumentů. Oproti jiným readmisním dohodám se Dohoda bude vztahovat pouze na předávání občanů států smluvních stran. I tak se však jedná o značný pokrok, neboť mongolská strana sjednání readmisní dohody dlouhodobě odmítala.

Dále byly v roce 2018 projednávány dohody o letecké dopravě s Chile, Koreou, Japonskem, Rwandou a Marokem.

Také byly projednávány texty ujednání o pracovní dovolené s Argentinou a Peru.

MV se dále vyjadřovalo k návrhům tzv. MODE 4 v dohodách o volném obchodu, který řeší otázku zjednodušeného vstupu osob na území smluvních států za účelem poskytování služeb. V roce 2018 se jednalo o dohodách o volném obchodu se zeměmi MERCOSUR, Indonésií, Mexikem a Čínou.

Mezinárodní policejní spolupráce

Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují tzv. **smlouvy o policejní spolupráci**. Tyto smlouvy obsahují standardní ustanovení o rozsahu a formách spolupráce, orgánech příslušných k jejímu provádění, náležitostech žádosti o spolupráci, možnostech odmítnutí spolupráce, možnosti vyslání styčných důstojníků, předávání a ochraně osobních údajů a utajovaných informací a hrazení nákladů. Některé ze sjednávaných smluv obsahují rovněž ustanovení o sdílení údajů předaných druhou smluvní stranou v databázích zřízených podle evropského práva, zejména v Schengenském informačním systému, s dalšími členskými státy EU, resp. schengenského prostoru, a to i bez předchozího souhlasu této druhé smluvní strany.

Dne 1. 9. 2018 vstoupila v **platnost Smlouva mezi vládou ČR a vládou Republiky Kazachstán o spolupráci v boji proti trestné činnosti**, podepsaná 23. 11. 2017 v Astaně (č. 41/2018 Sb. m. s.).

Dne 7. 12. 2018 vstoupila v platnost **Dohoda mezi vládou Arménské republiky a vládou ČR o spolupráci v boji proti trestné činnosti**, podepsaná 30. 1. 2014 v Praze.

V roce 2018 byly splněny všechny náležitosti potřebné ke vstupu v platnost **Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Vietnamské socialistické republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti**, podepsané 7. 6. 2017 v Hanoji. Smlouva tak vstoupí v platnost dne 12. 2. 2019.

K podpisu je připravena **Smlouva mezi ČR a Gruzii o spolupráci v boji proti trestné činnosti**.

Jednou z priorit zahraničně-policejní spolupráce je projekt zapojení PČR do **výcviku policejních sil v Iráku**. Na přípravě projektu se intenzivně pracovalo již v roce 2016, první policisté byli vysláni v březnu 2017 a ihned po svém příjezdu se zapojili do italského výcvikového programu na základně Camp Dublin v Bagdádu. S pokračováním působení českých policejních instruktorů se počítá i v letech 2019-2021. Dne 19. 12. 2018 bylo v Bagdádu podepsáno nové **Ujednání mezi MV ČR a Ministerstvem obrany Italské republiky o spolupráci při výcviku Policie Iráku v rámci Globální koalice proti ISIL**, které vstoupilo v platnost dnem podpisu.

PČR v rámci vysílání policistů do **zahraničních mírových operací** v roce 2018 vyslala 11 policistů (mise EU EULEX Kosovo, EUMM Gruzie a mise OBSE Ukrajina).

Dalším z významných prvků mezinárodní policejní spolupráce je zapojení do operativních aktivit agentury **Frontex**. PČR si udržela přední pozice při poskytování lidských a technických zdrojů agentuře Frontex pro její operativní aktivity na vnějších hranicích EU. Konkrétně v roce 2018 vyslala 173 policistů, což je v porovnání s rokem 2017 o 10 více. Ve většině případů se jednalo o dvouměsíční vyslání do tzv. hotspotů v Řecku a Itálii a k ostraze vnější pozemní hranice EU v Bulharsku, Řecku, Polsku a Maďarsku.

Aktuálně je k výkonu služby v zahraničí vysláno **9 styčných důstojníků PČR** při zastupitelských úřadech ve Velké Británii, Vietnamu, Rusku, na Slovensku, na Ukrajině, v Německu, Rumunsku, Srbsku a Albánii. Zájmy PČR zastupuje rovněž 1 styčný důstojník na stálém zastoupení ČR při EU.

Při mezinárodních organizacích a evropských agenturách vykonávají službu v současné době 3 styční důstojníci, z nichž dva styční důstojníci jsou alokováni v centrále Europolu a jeden v generálním sekretariátu Interpolu. Zároveň je podporováno rozšiřování sítě národních expertů, kteří reprezentují ČR na různých postech za využití zejména svých odborných znalostí a zkušeností, které nabyli během svého předcházejícího působení v rámci PČR. V současné době je vysláno 7 národních expertů do mezinárodních organizací (3 do Frontexu, 2 v Europolu, 2 v Interpolu a 1 v EK). V roce 2019 se předpokládá otevření 2 nových styčných kanceláří při zastupitelském úřadu ČR ve Varšavě a ve Vídni.

Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních

Pod č. 178/2018 Sb. byl publikován zákon, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Hlavním cílem tohoto zákona bylo uvést českou právní úpravu do souladu se směrnicí EP a Rady ze dne 3. 4. 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech a zajistit tak řádnou implementaci této směrnice. Cílem směrnice je poskytnout jednoduchý a úplný právní rámec pro oblast justiční spolupráce v oblasti přeshraničního získávání důkazů mezi členskými státy EU a za tím účelem vytváří zcela nový institut – evropský vyšetřovací příkaz (příkaz formulářového typu s jednotnými náležitostmi závazný pro všechny členské státy, s výjimkou Irska a Dánska), který bylo třeba reflektovat v zákonu č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Tento zákon nabyl účinnosti dne 16. 8. 2018.

Mezinárodní celní spolupráce

Rok 2018 byl v rámci Pracovní skupiny pro celní spolupráci Rady EU (Customs Cooperation Working Party) věnován převážně implementaci 9. Akčního plánu pro období let 2018-2019. Dalším stěžejním tématem bylo hlubší zapojení celních správ členských států EU do zajištění vnitřní bezpečnosti, ať již v oblasti boje proti závažnému a organizovanému zločinu tak i proti terorismu. I v širším kontextu bylo vzato v potaz, že celní správy kontrolují tok zboží, tudíž jejich role je nezastupitelná, ať již na vnější hranici, tak i při jeho pohybu směrem ke koncovému spotřebiteli. Součástí této strategie je užší spolupráce s orgány vymáhání práva, jako jsou Europol, Frontex, Cepol či Pracovní skupinou pro vymáhání práva Rady EU (Law Enforcement Working Party). Na národní úrovni pokračuje intenzivní kooperace s Odborem mezinárodní policejní spolupráce PP ČR. Během rakouského předsednictví Rady EU byl vypracován přehled právních nástrojů pro výměnu informací, uskutečnilo se společné jednání vedoucích představitelů celních a policejních orgánů (European Police Chiefs Convention) a byla revidována příručka pro využití Úmluvy Neapol II.

Kancelář styčného důstojníka CS ČR se sídlem v Kolíně nad Rýnem koordinovala v roce 2018 celkem

240 přeshraničních případů (rok 2017: 277, rok 2016: 311). Největší zastoupení má potírání drogové kriminality včetně přijetí opatření na území SRN, dále pak nelegální výroba cigaret a pašování tabáku, podpora justiční a administrativní spolupráce, porušování Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, dále jen „CITES“), podvody s minerálními oleji a případy týkající se pašování zbraní.

Kladně byla hodnocena součinnost s Národní protidrogovou centrálou SKPV PČR v případě kontroly zásilek v depu Wiesbaden, zaslaných z ČR společností GSL. Kontrolou zásilek bylo zajištěno celkem přes 20 000 ks anabolik.

Kromě výše uvedených případů kancelář styčného důstojníka CS ČR zpracovává a koordinuje mezinárodní setkání, překlady na jednáních a seminářích. Na poli odhalování trestné činnosti, byla vedena řada zrcadlových šetření, při kterých si celní a finanční orgány obou států vyměňovaly nezbytné informace důležité pro trestní řízení. V této souvislosti se uskutečnilo celkem 14 bilaterálních setkání. Kancelář styčného důstojníka se rovněž podílela na organizování vzdělávacích aktivit, stáží, určených pro pracovníky celních orgánů ČR a SRN.

Činnost styčného celního důstojníka ČR při Europolu se zaměřila zejména na podporu jednotlivých konkrétních případů, kterých bylo v roce 2018 celkem 89 (v pořadí dle četnosti: daňové podvody, OPL, padělky, CITES, zbraně aj.). Jednalo se jak o spolupráci se styčnými kanceláři ostatních členských i třetích států, tak o součinnost s útvary Europolu. Probíhala rovněž spolupráce se zastoupením ČR v Eurojustu, zejména v souvislosti s připravovanými nebo probíhajícími společnými vyšetřovacími týmy. Podpora pro GŘC byla dále vykonávána v souvislosti s operačními akčními plány Evropské multidisciplinární platformy proti kriminálním hrozbám (European multidisciplinary platform against criminal threats), zejména s přípravou nového politického cyklu EU na roky 2018 až 2021 a širším zapojením českých celních orgánů do něj a do činnosti Europolu obecně.

4. PŘÍLOHY

- [4.1](#) [ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH](#)
- [4.2](#) [CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ](#)
- [4.3](#) [PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI](#)
- [4.4](#) [PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR](#)
- [4.5](#) [VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI](#)
- [4.6](#) [VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI](#)
- [4.7](#) [NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST](#)
- [4.8](#) [MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST](#)
- [4.9](#) [KYBERNETICKÁ KRIMINALITA A KRIMINALITA PÁCHANÁ NA INTERNETU](#)
- [4.10](#) [AUTOKRIMINALITA](#)
- [4.11](#) [OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2016-2018](#)

4.1 ROZLOŽENÍ KRIMINALITY V KRAJÍCH

Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy

Celková kriminalita 47 601 (-3 125, -6,2 %)
Podíl na nápadu ČR 24,7 %
Počet objasněných skutků 12 129 (+349, +3 %)
Objasněnost 25,5 % (+2,3 %)
Počet dodatečně objasněných skutků 2 570 (-184, -6,7 %)
Počet celkem objasněných skutků 14 699 (+165, +1,1 %)
Počet stíhaných osob 10 815 (+101, +0,9 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE:

obecná kriminalita – reg. 38 597 (-3 262), obj. 7 890 (+137), objasněnost 20,4 % (+1,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 439 (-69), obj. 799 (-51), objasněnost 55,5 % (-0,9 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 354 (+44), obj. 198 (-19), objasněnost 55,9 % (-1,8 %)
- majetková kriminalita – reg. 31 946 (-3 563), obj. 3 706 (-42), objasněnost 11,6 % (+1 %)
- ostatní kriminalita – reg. 4 858 (+326), obj. 3 187 (+211), objasněnost 65,6 % (-0,1 %)

hospodářská kriminalita – reg. 6 445 (+63), obj. 2 336 (+212), objasněnost 36,2 % (+2,9 %)

zbývající kriminalita – reg. 2 553 (+75), obj. 1 900 (-1), objasněnost 74,4 % (+2,9 %)

Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

Celková kriminalita 19 210 (-1 214, -5,9 %)
Podíl na nápadu ČR 10 %
Počet objasněných skutků 9 292 (-399, -4,1 %)
Objasněnost 48,4 % (+1 %)
Počet dodatečně objasněných skutků 1 401 (+31, +2,3 %)
Počet celkem objasněných skutků 10 693 (-368, -3,3 %)
Počet stíhaných osob 9 132 (-185, -2 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 14 036 (-1 091), obj. 5 714 (-226), objasněnost 40,7 % (+1,4 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 359 (+45), obj. 908 (-31), objasněnost 66,8 % (-4,7 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 247 (-4), obj. 148 (-11), objasněnost 59,9 % (-3,4 %)
- majetková kriminalita – reg. 9 459 (-1 160), obj. 2 366 (-192), objasněnost 25 % (+0,9 %)
- ostatní kriminalita – reg. 2 971 (+28), obj. 2 292 (+8), objasněnost 77,1 % (-0,5 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 981 (-148), obj. 862 (-131), objasněnost 43,5 % (-3,1 %)

zbývající kriminalita – reg. 3 191 (+26), obj. 2 714 (-44), objasněnost 85,1 % (-2 %)

Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

Celková kriminalita 8 861 (-801, -8,3 %)
Podíl na nápadu ČR 4,6 %
Počet objasněných skutků 6 005 (-446, -6,9 %)
Objasněnost 67,8 % (+1 %)
Počet dodatečně objasněných skutků 749 (+4, +0,5 %)
Počet celkem objasněných skutků 6 754 (-442, -6,1 %)
Počet stíhaných osob 5 368 (-105, -1,9 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 5 495 (-473), obj. 3 185 (-147), objasněnost 58 % (+2,2 %)

- násilná kriminalita – reg. 902 (-22), obj. 682 (-41), objasněnost 75,6 % (-2,6 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 154 (-17), obj. 107 (-24), objasněnost 69,5 % (-7,1 %)
- majetková kriminalita – reg. 3 106 (-607), obj. 1 325 (-235), objasněnost 42,7 % (+0,7 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 333 (+173), obj. 1 071 (+153), objasněnost 80,3 % (+1,2 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 657 (-254), obj. 1 276 (-273), objasněnost 77 % (-4,1 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 709 (-73), obj. 1 544 (-26), objasněnost 90,3 % (+2,2 %)

Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

Celková kriminalita 9 923 (+196, +2 %)
Podíl na nápadu ČR 5,2 %
Počet objasněných skutků 4 812 (+148, +3,2 %)
Objasněnost 48,5 % (+0,6 %)
Počet dodatečně objasněných skutků 787 (-8, -1 %)
Počet celkem objasněných skutků 5 599 (+140, +2,6 %)
Počet stíhaných osob 4 506 (-101, -2,2 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V PLZEŇSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 7 207 (+130), obj. 2 972 (+174), objasněnost 41,2 % (+1,7 %)

- násilná kriminalita – reg. 793 (-2), obj. 515 (-10), objasněnost 64,9 % (-1,1 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 161 (+45), obj. 107 (+44), objasněnost 66,5 % (+12,2 %)

- majetková kriminalita – reg. 4 825 (+46), obj. 1 339 (+112), objasněnost 27,8 % (+2,1 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 428 (+41), obj. 1 011 (+28), objasněnost 70,8 % (-0,1 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 150 (-125), obj. 620 (-127), objasněnost 53,9 % (-4,7 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 565 (+190), obj. 1 219 (+100), objasněnost 77,9 % (-3,5 %)

Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje

Celková kriminalita 5 034 (-50, -1 %)

Podíl na nápadu ČR 2,6 %

Počet objasněných skutků 3 383 (-102, -2,9 %)

Objasněnost 67,2 % (-1,3 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 180 (+25, +16,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 563 (-77, -2,1 %)

Počet stíhaných osob 2 905 (-279, -8,8 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KARLOVARSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 3 723 (-107), obj. 2 279 (-162), objasněnost 61,2 % (-2,5 %)

- násilná kriminalita – reg. 499 (-8), obj. 459 (+7), objasněnost 92 % (+2,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 71 (+5), obj. 53 (-2), objasněnost 74,6 % (-8,7 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 292 (-115), obj. 1 008 (-174), objasněnost 44 % (-5,1 %)
- ostatní kriminalita – reg. 861 (+11), obj. 759 (+7), objasněnost 88,2 % (-0,3 %)

hospodářská kriminalita – reg. 572 (+62), obj. 394 (+62), objasněnost 68,9 % (+3,8 %)

zbývající kriminalita – reg. 739 (-5), obj. 710 (-2), tj. 96,1 % (+0,4 %)

Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje

Celková kriminalita 16 560 (-971, -5,5 %)

Podíl na nápadu ČR 8,6 %

Počet objasněných skutků 10 466 (-574, -5,2 %)

Objasněnost 63,2 % (+0,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 095 (+36, +3,4 %)

Počet celkem objasněných skutků 11 561 (-538, -4,4 %)

Počet stíhaných osob 10 378 (-466, -4,3 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V ÚSTECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 11 970 (-678), obj. 6 806 (-381), objasněnost 56,9 % (+0,1 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 367 (-73), obj. 996 (-63), objasněnost 72,9 % (-0,6 %)

- mravnostní kriminalita – reg. 267 (+35), obj. 193 (+20), objasněnost 72,3 % (-2,3 %)

- majetková kriminalita – reg. 7 573 (-733), obj. 3 275 (-491), objasněnost 43,2 % (-2,1 %)

- ostatní kriminalita – reg. 2 763 (+93), obj. 2 342 (+153), objasněnost 84,8 % (+2,8 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 911 (-460), obj. 1 277 (-302), objasněnost 66,8 % (+0,2 %)

zbývající kriminalita – reg. 2 679 (+169), obj. 2 383 (+109), objasněnost 89 % (-1,6 %)

Krajské ředitelství policie Libereckého kraje

Celková kriminalita 9 065 (+393, +4,5 %)

Podíl na nápadu ČR 4,7 %

Počet objasněných skutků 4 988 (+321, +6,9 %)

Objasněnost 55 % (+1,2 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 670 (+21, +3,2 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 658 (+342, +6,4 %)

Počet stíhaných osob 4 396 (+41, +0,9 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V LIBERECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 6 408 (+135), obj. 3 005 (+114), objasněnost 46,9 % (+0,8 %)

- násilná kriminalita – reg. 726 (-17), obj. 487 (-42), objasněnost 67,1 % (-4,1 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 123 (-3), obj. 82 (-10), objasněnost 66,7 % (-6,3 %)
- majetková kriminalita – reg. 4 283 (+101), obj. 1 421 (+105), objasněnost 33,2 % (+1,7 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 276 (+54), obj. 1 015 (+61), objasněnost 79,5 % (+1,4 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 375 (+291), obj. 898 (+234), objasněnost 65,3 % (+4 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 282 (-33), obj. 1 085 (-27), objasněnost 84,6 % (0 %)

Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Celková kriminalita 6 723 (-507, -7 %)

Podíl na nápadu ČR 3,5 %

Počet objasněných skutků 4 460 (-194, -4,2 %)

Objasněnost 66,3 % (+1,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 543 (+19, +3,6 %)

Počet celkem objasněných skutků 5 003 (-175, -3,4 %)

Počet stíhaných osob 4 062 (-29, -0,7 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 4 504 (-316), obj. 2 704 (-74), objasněnost 60 % (+2,4 %)

- násilná kriminalita – reg. 597 (+22), obj. 465 (+17), objasněnost 77,9 % (0 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 183 (+41), obj. 146 (+44), objasněnost 79,8 % (+8 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 509 (-447), obj. 1 081 (-209), objasněnost 43,1 % (-0,5 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 215 (+68), obj. 1 012 (+74), objasněnost 83,3 % (+1,5 %)

hospodářská kriminalita – reg. 977 (-229), obj. 647 (-163), objasněnost 66,2 % (-1 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 241 (+37), obj. 1 108 (+42), objasněnost 89,3 % (+0,8 %)

Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

Celková kriminalita 5 558 (-250, -4,3 %)

Podíl na nápadu ČR 2,9 %

Počet objasněných skutků 3 675 (-90, -2,4 %)

Objasněnost 66,1 % (+1,3 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 356 (+14, +4,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 031 (-76, -1,9 %)

Počet stíhaných osob 3 072 (+38, +1,3 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V PARDUBICKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 3 803 (-183), obj. 2 315 (+26), objasněnost 60,9 % (+3,5 %)

- násilná kriminalita – reg. 408 (-5), obj. 324 (+12), objasněnost 79,4 % (-3,9 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 118 (0), obj. 91 (+11), objasněnost 77,1 % (+9,3 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 095 (-226), obj. 874 (-35), objasněnost 41,7 % (+2,5 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 182 (+48), obj. 1 026 (+38), objasněnost 86,8 % (-0,3 %)

hospodářská kriminalita – reg. 637 (-97), obj. 350 (-136), objasněnost 54,9 % (-11,3 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 118 (+30), obj. 1 010 (+20), objasněnost 90,3 % (-0,7 %)

Krajské ředitelství policie kraje Vysočina

Celková kriminalita 5 312 (-147, -2,7 %)

Podíl na nápadu ČR 2,8 %

Počet objasněných skutků 3 152 (-190, -5,7 %)

Objasněnost 59,3 % (-1,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 384 (-31, -7,5 %)

Počet celkem objasněných skutků 3 536 (-221, -5,9 %)

Počet stíhaných osob 2 858 (-28, -1 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V KRAJI VYSOČINA:

obecná kriminalita – reg. 3 680 (+17), obj. 1 930 (-40), objasněnost 52,4 % (-1,4 %)

- násilná kriminalita – reg. 530 (+20), obj. 409 (+16), objasněnost 77,2 % (+0,1 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 116 (+38), obj. 80 (+23), objasněnost 69 % (-4,1 %)
- majetková kriminalita – reg. 2 007 (-73), obj. 629 (-109), objasněnost 31,3 % (-4,2 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 027 (+32), obj. 812 (+30), objasněnost 79,1 % (+0,5 %)

hospodářská kriminalita – reg. 744 (-101), obj. 454 (-69), objasněnost 61,0 % (-0,9 %)

zbývající kriminalita – reg. 887 (-64), obj. 767 (-82), objasněnost 86,5 % (-2,8 %)

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje

Celková kriminalita 19 562 (-524, -2,6 %)

Podíl na nápadu ČR 10,2 %

Počet objasněných skutků 8 101 (-497, -5,8 %)

Objasněnost 41,4 % (-1,4 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 361 (-42, -3 %)

Počet celkem objasněných skutků 9 462 (-539, -5,4 %)

Počet stíhaných osob 8 098 (-415, -4,9 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V JIHMORAVSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 14 605 (-573), obj. 4 844 (-478), objasněnost 33,2 % (-1,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 1 444 (+51), obj. 909 (-42), objasněnost 63 % (-5,3 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 295 (+100), obj. 175 (+55), objasněnost 59,3 % (-2,2 %)
- majetková kriminalita – reg. 10 544 (-406), obj. 2 319 (-335), objasněnost 22 % (-2,2 %)
- ostatní kriminalita – reg. 2 322 (-318), obj. 1 441 (-156), objasněnost 62,1 % (+1,6 %)

hospodářská kriminalita – reg. 2 477 (+88), obj. 1 147 (+42), objasněnost 46,3 % (0 %)

zbývající kriminalita – reg. 2 479 (-40), obj. 2 110 (-61), objasněnost 85,1 % (-1,1 %)

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Celková kriminalita 9 332 (-914, -8,9 %)

Podíl na nápadu ČR 4,9 %

Počet objasněných skutků 5 631 (-380, -6,3 %)

Objasněnost 60,3 % (+1,6 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 678 (-9, -1,3 %)

Počet celkem objasněných skutků 6 309 (-389, -5,8 %)

Počet stíhaných osob 4 822 (-273, -5,4 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V OLOMOUCKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 6 022 (-647), obj. 3 007 (-173), objasněnost 49,9 % (+2,2 %)

- násilná kriminalita – reg. 837 (-20), obj. 622 (+1), objasněnost 74,3 % (+1,8 %)
- mravnostní kriminalita – reg. 123 (-32), obj. 73 (-41), objasněnost 59,3 % (-14,2 %)
- majetková kriminalita – reg. 3 761 (-640), obj. 1 371 (-154), objasněnost 36,5 % (+1,8 %)
- ostatní kriminalita – reg. 1 301 (+45), obj. 941 (+21), objasněnost 72,3 % (-0,9 %)

hospodářská kriminalita – reg. 1 659 (-126), obj. 1 191 (-87), objasněnost 71,8 % (+0,2 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 651 (-141), obj. 1 433 (-120), objasněnost 86,8 % (+0,1 %)

Krajské ředitelství policie Zlínského kraje

Celková kriminalita 6 199 (-668, -9,7 %)

Podíl na nápadu ČR 3,2 %

Počet objasněných skutků 4 245 (-47, -1,1 %)

Objasněnost 68,5 % (+6 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 562 (+59, +11,7 %)

Počet celkem objasněných skutků 4 807 (+12, +0,3 %)

Počet stíhaných osob 4 113 (+42, +1 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY VE ZLÍNSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 3 895 (-426), obj. 2 339 (+39), objasněnost 60,1 % (+6,9 %)

- násilná kriminalita – reg. 625 (+60), obj. 509 (+61), objasněnost 81,4 % (+2,1 %)

- mravnostní kriminalita – reg. 112 (-1), obj. 79 (-2), objasněnost 70,5 % (-1,2 %)

- majetková kriminalita – reg. 2 118 (-571), obj. 898 (-149), objasněnost 42,4 % (+3,5 %)

- ostatní kriminalita – reg. 1 040 (+86), obj. 853 (+129), objasněnost 82 % (+6,1 %)

hospodářská kriminalita – reg. 888 (-140), obj. 591 (-41), objasněnost 66,6 % (+5,1 %)

zbývající kriminalita – reg. 1 415 (-103), obj. 1 314 (-46), objasněnost 92,9 % (+3,3 %)

Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Celková kriminalita 23 465 (-1 316, -5,3 %)

Podíl na nápadu ČR 12,2 %

Počet objasněných skutků 12 456 (+6, +0,05 %)

Objasněnost 53,1 % (+2,9 %)

Počet dodatečně objasněných skutků 1 579 (-50, -3,1 %)

Počet celkem objasněných skutků 14 035 (-44, -0,3 %)

Počet stíhaných osob 11 551 (-459, -3,8 %)

SHRNUTÍ VÝVOJE ZÁKLADNÍCH DRUHŮ KRIMINALITY V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI:

obecná kriminalita – reg. 17 636 (-1 112), obj. 8 225 (+191), objasněnost 46,6 % (+3,7 %)

- násilná kriminalita – reg. 2 027 (-101), obj. 1 422 (-111), objasněnost 70,2 % (-1,8 %)

- mravnostní kriminalita – reg. 331 (+41), obj. 234 (+33), objasněnost 70,7 % (-1,8 %)

- majetková kriminalita – reg. 12 152 (-1 433), obj. 4 147 (-98), objasněnost 34,1 % (+2,9 %)

- ostatní kriminalita – reg. 3 126 (+381), obj. 2 422 (+367), objasněnost 77,5 % (+2,6 %)

hospodářská kriminalita – reg. 2 364 (-281), obj. 1 255 (-161), objasněnost 53,1 % (-0,4 %)

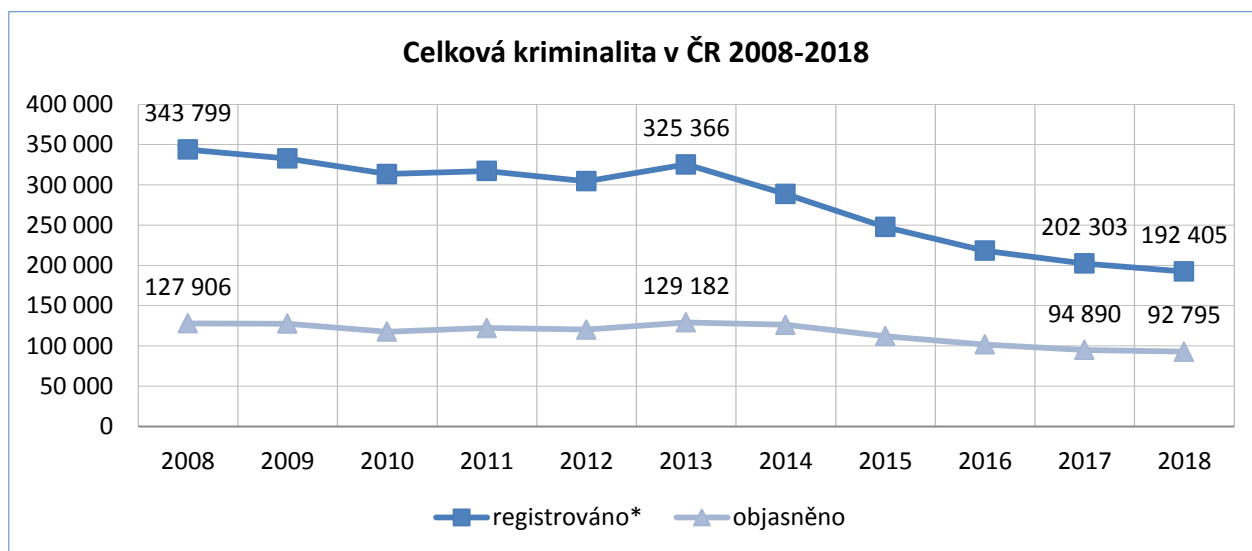
zbývající kriminalita – reg. 3 465 (+77), obj. 2 976 (-24), objasněnost 85,9 % (-2,6 %)

4.2 CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE - VÝVOJ

Rok	registrováno*	objasněno	objasněnost v %
2008	343 799	127 906	37,2
2009	332 829	127 604	38,3
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9
2018	192 405	92 795	48,2

Poznámka:

* Jedná se o počet skutků, kdy byla stanovena trestně právní kvalifikace a ve věci se vede řízení, probíhá prověřování, případně prověřování bylo již ukončeno.

4.3 PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Vývoj podílu (v %) jednotlivých kategorií pachatelů celkové kriminality na celkovém počtu pachatelů v ČR celkem						
Rok	muži	ženy	recidivisté	děti	mladiství	cizinci
				do 15 let	15-18 let	
2004	87,6	12,4	45,2	3,1	5,1	5,9
2005	85,8	14,2	46	2,7	4,7	5,8
2006	86,4	13,6	46,2	2,5	4,7	5,9
2007	87,2	12,8	44,5	2,1	4,9	6,4
2008	87,5	12,5	43,7	2,2	4,9	7
2009	87,1	12,9	45,9	1,7	4,3	6,8
2010	86,8	13,2	47,5	1,4	3,6	6,6
2011	86,7	13,3	48,5	1,4	3,5	6,5
2012*	86,3	13,7	50	1,2	3,1	6,6
2013*	85,8	14,2	52,6	1,1	2,5	6,3
2014*	85	14,8	53,2	1,2	2,3	6,4
2015*	84,1	15,6	52	1,2	2,1	7,1
2016*	82,9	16,8	46,3	1,7	2,5	8,1
2017*	82,5	17	45,7	1,1	2,3	8,5
2018*	82,6	17	37,9	2	2,85	9,2

* bez právnických osob

4.4 PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR

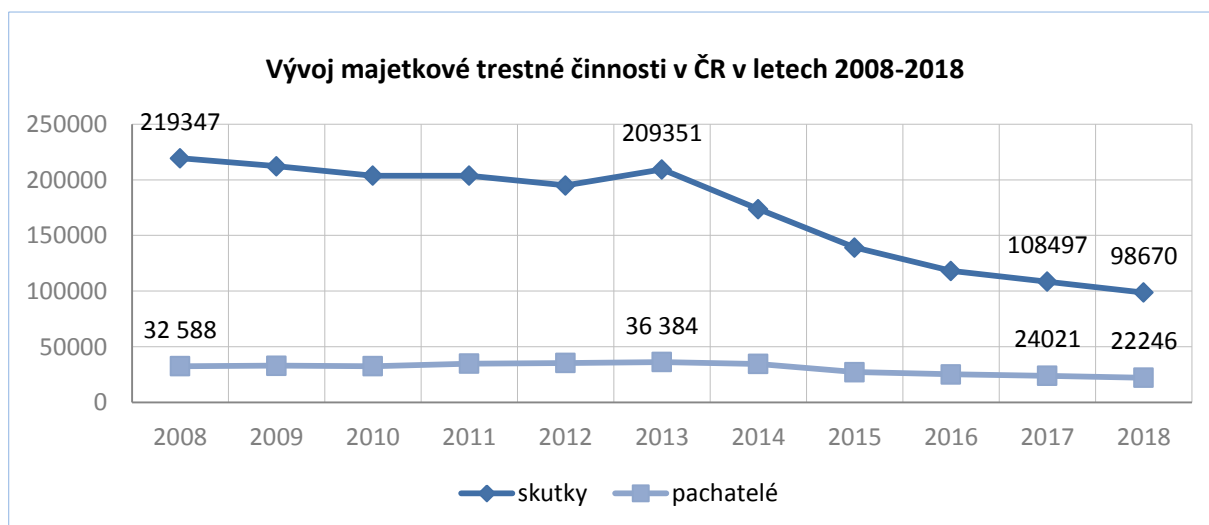
Služba Policie ČR	Rok					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Služba pořádkové policie						
celkem	748 476	796 307	770 053	780 233	674 828	729 322
z toho na úseku:						
- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	411 956	473 234	488 794	512 861	429 400	462 507
- proti majetku (§ 50)	181 956	159 522	133 125	117 681	104 009	105 809
- veřejného pořádku (§ 47-49)	112 780	114 097	113 395	103 814	98 026	108 078
- alkoholismu a toxikomanie (§ 30)	19 501	24 052	25 737	18 132	15 595	17 866
Služba dopravní policie						
- přestupky spáchané řidiči motorových vozidel	531 782	535 178	506 607	475 890	452 475	436 765
- přestupky spáchané ostat. účastníky silničního provozu	19 747	23 196	22 114	20 479	18 988	17 007
Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál						
- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	2 909	1 825	989	1 081	1 330	1 130
Přestupky mezisoučet	1 302 914	1 356 506	1 299 763	1 277 683	1 147 621	1 184 224

Služba cizinecké policie						
- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	27 438	29 582	27 770	31 184	29 032	*

Přestupky celkem	1 330 352	1 386 088	1 327 533	1 308 867	1 176 653	*
-------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------

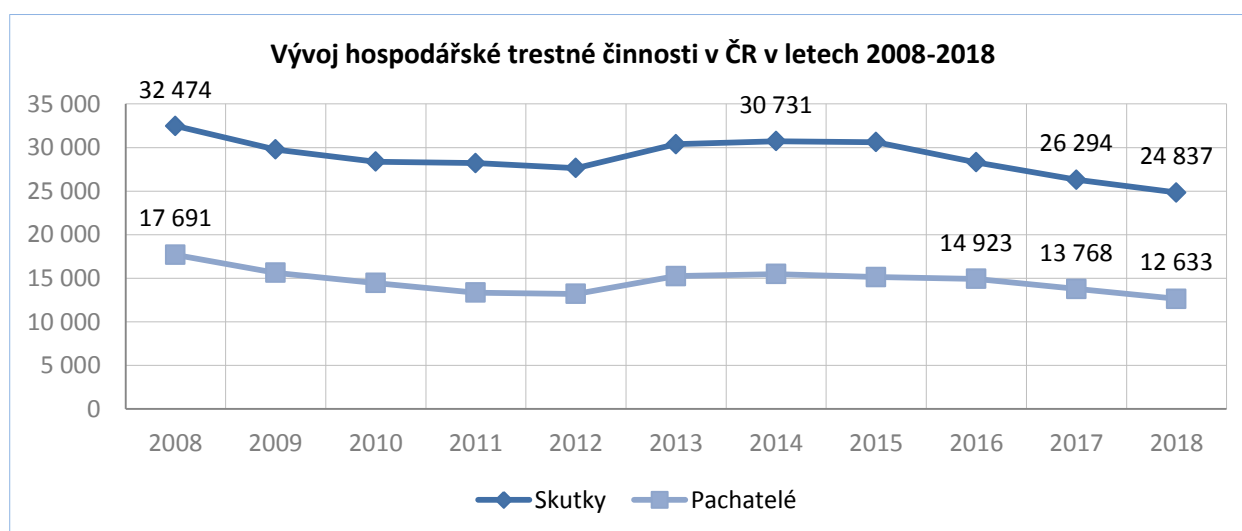
* změna evidenčních systémů, nelze poskytnout počty přestupků za 2018

4.5 VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

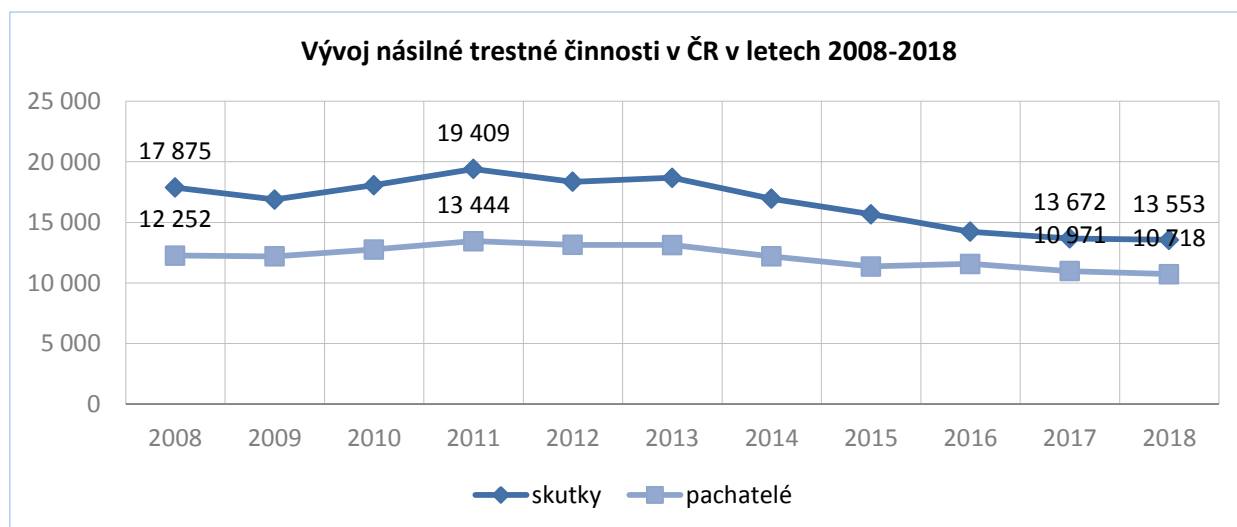
roky	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
skutky	219 347	212 168	203 717	203 675	194 970	209 351	173 611	139 092	118 082	108 497	98 670
pachatelé	32 588	32 987	32 651	34 842	35 545	36 384	34 624	27 305	25 258	24 021	22 246
objasněno	17,23%	18,04%	18,49%	19,32%	20,67%	20,91%	23,61%	23,34%	24,57%	25,59%	26,11%

4.6 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

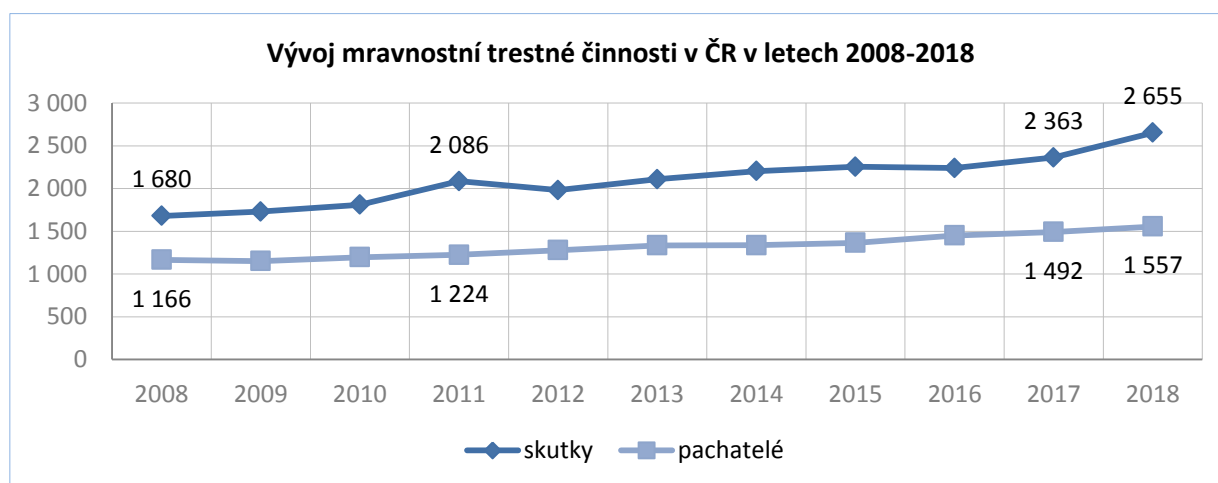
roky	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
skutky	32 474	29 774	28 371	28 216	27 633	30 376	30 731	30 616	28 306	26 294	24 837
pachatelé	17 691	15 627	14 453	13 349	13 210	15 247	15 488	15 131	14 923	13 768	12 633
objasněno	49,03%	46,71%	47,17%	47,37%	47,94%	52,20%	55,13%	55,08%	55,13%	54,15%	53,54%

4.7 NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST

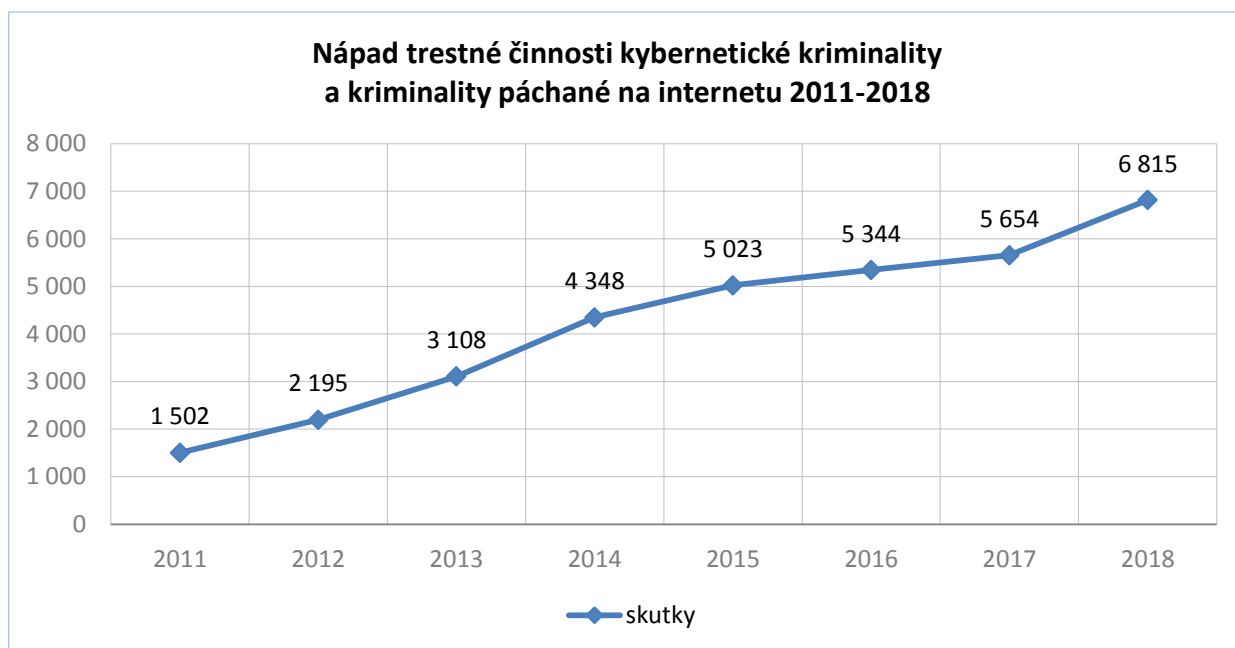
roky	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
skutky	17 875	16 887	18 073	19 409	18 358	18 689	16 949	15 669	14 233	13 672	13 553
pachatelé	12 252	12 194	12 763	13 444	13 142	13 133	12 196	11 357	11 575	10 971	10 718
objasněno	62,88%	64,85%	67,34%	67,74%	69,03%	69,07%	70,28%	70,52%	71,31%	71,56%	70,14%

4.8 MRÁVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST

roky	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
skutky	1 680	1 730	1 811	2 086	1 981	2 109	2 205	2 256	2 241	2 363	2 655
pachatelé	1 166	1 151	1 197	1 224	1 279	1 335	1 338	1 365	1 452	1 492	1 557
objasněno	71,55%	71,62%	74,77%	70,23%	74,36%	70,79%	70,39%	72,61%	69,25%	68,01%	66,52%

4.9 KYBERNETICKÁ KRIMINALITA A KRIMINALITA PÁCHANÁ NA INTERNETU

4.10 AUTOKRIMINALITA

Zjištěno krádeží	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
dvoustopých motorových vozidel	18 011	13 954	12 349	11 647	10 403	10 736	8 720	6 292	4 920	3 594	3 052
jednostopých motorových vozidel	782	816	760	746	724	905	741	594	427	428	417
věcí z automobilů	49 430	46 613	39 455	33 230	28 751	30 899	22 976	18 457	14 513	13 121	12 250
Součástek motorových vozidel	6 450	7 099	8 794	9 967	9 577	10 761	8 641	5 036	3 814	4 191	3 558

4.11 OBECNÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2016-2018

Rok	2016*	2017**	2018***
Počet obecních policií celorepublikově	373	376	377
Počet obecních policií, které poskytly informace	371	371	375
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 800	9 774	9 656
Počet strážníků OP	8 450	8 431	8 385
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	213	167	157
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 871	6 872	6 720
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 290	1 289	1 277
Celkový počet přestupků projednaných v blokovém řízení / příkazem na místě	808 299	644 264	903 256
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	609 707	553 875	685 819
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	77 184	55 047	51 248
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	64 712	21 912	28 242
z toho přestupků proti majetku	13 927	10 543	11 223
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	954 023	1 023 271	1 503 223
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	408 439	336 942	461 608
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	541 225	513 470	541 633
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	27 151	21 846	23 246
z toho přestupků proti majetku	9 658	10 427	8 020
Celkem řešeno přestupků	1 762 322	1 667 535	2 406 479
Celková výše pokut uložených v blokovém řízení / příkazem na místě (v Kč)	268 376 175	247 493 556	255 104 946
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 711 753 397	5 967 482 790	6 729 735 708
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	9 917	8 880	7 783
Počet fyzických útoků na strážníky	332	291	242
Počet případů použití služební zbraně	7	11	1
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	608	572	604
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	30 447	27 015	20 928
Počet osob převezených do záchytné stanice	11 339	9 895	8 361
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	3 032	3 094	6 435
Počet nalezených odcizených vozidel	293	204	301
Odchyceno zvířat	30 208	26 575	24 116
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	166	165	163
<i>* Údaje poskytnuté k 17. 3. 2017</i>			
<i>** Údaje poskytnuté k 5. 4. 2018</i>			
<i>*** Údaje poskytnuté k 2. 4. 2019</i>			

ZKRATKY

AFIS – První fáze projektu SIS II	MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie
AIS – agendový informační systém	MK – Ministerstvo kultury
AMIF – Azylový, migrační a integrační fond	MKBV - Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR
AMLZ – Novela zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém
APK – Asistent prevence kriminality	MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
ASN – Nizozemské středisko pro leteckou bezpečnost	MO – Ministerstvo obrany
BIS – Bezpečnostní informační služba	MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
BRS – Bezpečnostní rada státu	MS – Ministerstvo spravedlnosti
CIS – Cizinecký informační systém	MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	MV – Ministerstvo vnitra
CS ČR – Celní správa České republiky	MZd – Ministerstvo zdravotnictví
CÚ – Celní úřad	MZe – Ministerstvo zemědělství
ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí	MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
ČOI – Česká obchodní inspekce	MŽP – Ministerstvo životního prostředí
ČR – Česká republika	NATO – Severoatlantická aliance
ČSÚ – Český statistický úřad	NBÚ – Národní bezpečnostní úřad
DPH – Daň z přidané hodnoty	NCKB – Národní centrum kybernetické bezpečnosti
EET – Elektronická evidence tržeb	NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
EK – Evropská komise	NIDV – Národní institut pro další vzdělávání
ENFAST – European Network of Fugitive Active Search Teams	NIS – směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2016/1148 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii
EP – Evropský parlament	NPC – Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování
ETIAS – European Travel Information and Authorisation System	NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
ETŘ – Evidence trestního řízení	NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
EU – Evropská unie	OAMP MV – odbor azylové a migrační politiky MV
FAÚ – Finanční analytický úřad	OBVPV – Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV
FS – Finanční správa	OBSE – Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
GRECO – Skupina států proti korupci při Radě Evropy (Group of States Against Corruption)	OGP – Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership)
GRETA – Expertní skupina pro potírání obchodu s lidmi	OPL – Omamné a psychotropní látky
GFŘ – Generální finanční ředitelství	OPO – Oznámení o podezřelém obchodu
GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů	OSN – Organizace spojených národů
GŘC – Generální ředitelství cel	OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor ČR	PČR – Policie České republiky
IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci	PMS – Probační a mediační služba
IRU – Internet Referral Unit	PNR – Jmenná evidence cestujících v letecké dopravě (Passenger Name Records)
IS – Informační systém	PP ČR – Policejní prezidium České republiky
IZS – Integrovaný záchranný systém	P SEUD – Portál systému evidence uměleckých děl
KB – kybernetická bezpečnost	PSP ČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
KII - Kritická informační infrastruktura	RVPPK – Republikový výbor pro prevenci kriminality
KPP – Komise pro podmíněné propuštění	
KSU – Kriminalisticky sledovaná událost	
KÚP – Kriminalistický ústav Policie České republiky	
MD – Ministerstvo dopravy	

SEAS – Společný evropský azylový systém
SIS – Schengenský informační systém
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
SLA – Úroveň poskytovaných služeb
SUZ – Správa uprchlických zařízení MV
SVL – Sociálně vyloučená lokalita
TA ČR – Technologická agentura České republiky
TČ – trestný čin
TŘ – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení
soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád)
TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění
pozdějších předpisů
ÚDV – Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů
komunismu SKPV
ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii
a státní zkušebnictví

ÚSKPV PP ČR – Úřad služby kriminální policie a
vyšetřování Policejního prezidia České republiky
UV – Usnesení vlády
VIS – Vízový informační systém
VIT – Victim Impact Training
VO – vězněné osoby
VP – Vojenská policie
VS ČR – Vězeňská služba ČR
VUT – Vysoké učení technické v Brně
ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti
ZTOPO – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní
odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve
znění pozdějších předpisů

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018 (ve srovnání s rokem 2017)

Vydalo Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: opk@mvcv.cz

Praha, květen 2019
Text neprošel jazykovou korekturou.